

Ruoka- ja luonnonvara- tilastojen e-vuosikirja 2020

Tilastoja maataloudesta,
metsäsektorilta sekä kala- ja
riistataloudesta

<https://stat.luke.fi/>

Luonnonvara- ja
biotalouden tutkimus
106/2020

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Lukijalle

Luonnonvarakeskus (Luke) tuottaa valtaosan Suomen maa- ja elintarviketaloutta, metsäsektoria ja kalataloutta koskevista tilastoista. Ruoka- ja luonnonvaratilastojen e-vuosikirjaan on koottu niiden keskeiset tiedot tuoreimpaan tilastovuoteen 2019 keskittyen.

Tämä ja edelliset vuosikirjat ovat ladattavissa Luonnonvarakeskuksen tilastoverkkopalvelussa stat.luke.fi. Verkkopalvelu ja tilastotietokanta tarjoavat käyttäjälle ajantasaiset tausta- ja tilastotiedot. Lukija voi halutessaan tilata itselleen myös painetun version julkaisusta [Luonnonvarakeskuksen verkkokaupasta](#). Kirjan englanninkielinen versio julkaistaan keväällä 2021.

Ilman tiedonantajia ja heidän tietojaan ei tilastojen tekeminen olisi mahdollista. Vuosikirjassa käytetyt tilastot ja tiedot syntyvät Luken Tilastopalvelun koko henkilökunnan työn tuloksena, ja julkaisun koostamiseen on osallistunut laaja joukko muitakin eri alojen asiantuntijoita.

Kiitän kaikkia Lukeen tietojaan antaneita ja julkaisun teossa mukana olleita. Otamme mielellämme vastaan palautetta ja ideoita tilastojen ja vuosikirjan kehittämiseksi.

Helsingissä, joulukuussa 2020

Elina Tamminen, vt. tilastojohtaja, Luke

Sisältö

Maataloustilastot

Maataloustilastollinen vuosi 2019	5
Maatalouden rakenne	8
Kotieläintuotanto	12
Peltokasvituotanto	18
Puutarhatuotanto	21
Maataloustuotteiden käyttö ja varastot	24
Maataloustuotteiden tuottajahinnat	28
Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden ulkomaankauppa	31
Maatalouden kannattavuus	33
Ravintotase	37

Metsätilastot

Metsätilastollinen vuosi 2019	40
Metsävarat	43
Metsien suojelu ja monimuotoisuus	47
Metsänhoito- ja metsäparannustyöt	51
Puukauppa	54
Hakkuut ja puuston poistuma	58
Kantorahatulot	61
Yksityismetsätalouden kannattavuus	63
Puun käyttö	65
Metsäteollisuus	68
Metsäteollisuuden ulkomaankauppa	72
Suomen puuvirrat	75

Kala- ja riistatilastot

Kala- ja riistatilastollinen vuosi 2019	77
Kaupallinen kalastus merellä	80
Kaupallinen kalastus sisävesillä	83
Vapaa-ajankalastus	86
Kokonaiskalansaalis	88
Vesiviljely	91
Kalajalosteiden tuotanto	94
Kalan tuottajahinnat	95
Kalan ulkomaankauppa	97
Kalatalouden kannattavuus	99
Kalan kulutus	101
Metsästys	103
Biotalous Suomessa	107
Kansainväliset tietolähteet	110

Maataloustilastot

Kuva: Tiina Sauvula-Seppälä

Maataloustilastollinen vuosi 2019

Maatalous- ja puutarhayritysten määrä vähenee tasaista tahtia

Suomessa oli 46 800 maatalous- ja puutarhayritystä vuonna 2019. Määrä väheni edellisestä vuodesta noin 800 tilalla. Tiloilla oli peltoa keskimäärin 49 hehtaaria. Suurten, yli sadan hehtaarin tilojen määrä lisääntyi ja alle sadan hehtaarin tilojen määrä väheni tai pysyi ennallaan. Kasvinviljely oli päätuotantosuuntana vajaalla 70 prosentilla tiloista ja kotieläintalous 26 prosentilla tiloista.

Maidontuotanto väheni neljättä vuotta peräkkäin

Maitoa tuotettiin 2 305 miljoonaa litraa, mikä on prosentin vähemmän kuin edellisvuonna. Tuotanto väheni neljättä vuotta peräkkäin. Maidontuotajien lukumäärä väheni vuoden 2019 aikana 470 tilalla. Kananmunia tuotettiin vajaat 76 miljoonaa kiloa, mikä on eniten sitten vuoden 1990.

Lihaa tuotettiin edellisvuotta enemmän

Lihaa tuotettiin noin 400 miljoonaa kiloa, eli vajaa kaksi prosenttia enemmän kuin vuonna 2018. Sekä naudan- että sianlihan tuotanto lisääntyi prosentin edellisvuodesta ja siipikarjanlihan tuotanto kolme prosenttia. Naudanlihaa tuotettiin 88 miljoonaa kiloa ja sianlihaa 177 miljoonaa kiloa. Lampaanlihaa puolestaan tuotettiin edellisvuotta vähemmän. Siipikarjanlihan tuotanto on lisääntynyt kymmenen vuotta peräkkäin ollen 139 miljoonaa kiloa.

Käytössä olevasta maatalousmaasta vajaa puolet viljalla

Käytössä olevaa maatalousmaata oli vuonna 2019 kaikkiaan 2 273 800 hehtaaria. Siitä vilja-alan osuus oli lähes puolet, yli miljoona hehtaaria ja rehunurmen jo yli kolmannes. Erikoiskasveista kuminan viljelyala oli 24 000 hehtaaria, kun perunan viljelyala oli 22 000 hehtaaria ja härkäpavun 17 700 hehtaaria. Rypsin ja rapsin yhteen laskettu viljelyala laski merkittävästi, yli 20 000 hehtaarilla.

Viljasato parani kahden heikon vuoden jälkeen

Syksyn 2019 viljasato kasvoi edellisvuodesta peräti 46 prosenttia. Lähes 4 miljardin kilon viljasadosta ohraa oli 1,7 miljardia kiloa, kauraa 1,2 miljardia kiloa, vehnää 900 miljoonaa kiloa ja ruista 180 miljoonaa kiloa. Ruissato oli suurin 30 vuoteen, ja nykyisellä rukiin käytöllä se kattaakin lähes kahden vuoden kulutuksen. Herneestä korjattiin historiallisen suuri sato, 34 miljoonaa kiloa.

Lämmin kesä siivitti avomaan puutarhatuotantoa

Avomaan vihannestuotannosta saatiin edellisvuotta parempi sato, 189 miljoonaa kiloa. Eniten avomaalla tuotettiin porkkanaa, 77 miljoonaa kiloa. Puutarhamarjojen sato nousi 21 miljoonaan kiloon. Tästä mansikan osuus oli 18 miljoonaa kiloa eli noin kolme miljoona kiloa enemmän kuin vuonna 2018. Omenasato oli suurin tähän mennessä tilastoitu, 8 miljoonaa kiloa. Kasvihuonevihanneksia tuotettiin 95 miljoonaa kiloa, josta kasvihuonekurkkua oli 48 ja tomaattia 40 miljoonaa kiloa.

Elintarviketeollisuuden kauran käyttö kasvaa

Kotimainen teollisuus käytti kotimaista ja ulkomaista viljaa yhteensä lähes 1,3 miljardia kiloa. Rehuteollisuus käytti viljamäärästä 40 prosenttia ja elintarviketeollisuus kolmanneksen. Loput viljasta käytettiin muussa teollisuudessa, muun muassa mallastukseen sekä etanolin ja tärkkelyksen valmistukseen. Viljoista teollisuudessa käytettiin eniten ohraa, 555 miljoonaa kiloa. Sekä ohran että kauran käyttö teollisuudessa lisääntyi edellisvuodesta.

Tuottajahinnoissa ei merkittäviä muutoksia

Kaikkien viljalaatujen keskimääräiset tuottajahinnat laskivat vuoden 2019 lopulla syksyn sadon tultua markkinoille. Teurastamot maksoivat sonnilihan ja karitsanlihan tuottajille lihasta suunnilleen saman verran kuin edellisvuonna. Sianlihan hinta puolestaan nousi neljällä ja broilerinlihan tuottajahinta kolmella prosentilla. Maidon tuottajahinnat nousivat hieman edellisvuodesta. A-luokan kananmunien keskimääräinen tuottajahinta nousi edellisestä vuodesta kahdella prosentilla. Kananmunien tuotantotapa vaikuttaa merkittävästi tuottajahintaan.

Vienti vilkastui monen tuoteryhmän osalta

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden tuonnista 75 prosenttia ja viennistä 70 prosenttia kohdistuu EU-maihin. Arvoltaan viennin suurimmat tuoteryhmät vuonna 2019 olivat maito- ja meijerituotteet, muut elintarviketalosteet sekä alkoholi, alkoholittomat juomat, makeiset ja tupakka. Vienti vilkastui monen tuoteryhmän osalta, ja kokonaisuudessaan viennin arvo kasvoi noin 13 prosentilla. Erityisen paljon nousivat viljan ja viljatuotteiden, maito- ja meijerituotteiden sekä elintarviketalosteidenviennin arvot.

Maa- ja puutarhatalouden kannattavuus koheni hiukan

Maa- ja puutarhatalouden kannattavuus koheni hiukan vuonna 2018. Maa- ja puutarhatilojen keskimääräinen kannattavuuskerroin oli 0,42. Kokonaispääoman tuotto prosentti oli negatiivinen noin kaksi prosenttia. Tuotantosuuntien välillä on suuria eroja, vuonna 2018 parhaiten pärjäsivät kasviuoneyritykset ja heikoimmin muut kasvinviljelytilat. Viljatilojen edellisvuoden heikko kannattavuus parani selvästi.

Kauraa kului edellisvuotta enemmän

Suomalaiset kuluttivat vuonna 2019 keskimäärin 81 kiloa viljaa, 80 kiloa lihaa, 15 kiloa kalaa ja 148 kiloa nestemäisiä maitotuotteita henkeä kohti. Edelliseen vuoteen nähden kauran kulutus kasvoi ja sen myötä viljan kulutus, mutta lihan ja maidon kulutus väheni. Nestemäisten maitotuotteiden kulutus väheni noin neljä prosenttia.

Suomen maataloustuotannon avainlukuja 2019

308 milj. kg
vihannes-, marja- ja
hedelmätuotanto

102 milj.
ruukkuvihannesta

3,9 mrd. kg
viljan tuotanto

46 800
maatalous- ja
puutarhayritystä

2,3 milj. ha
käytössä olevaa
maatalousmaata

2,3 mrd. litraa
maidon tuotanto

76 milj. kg
kananmunien tuotanto

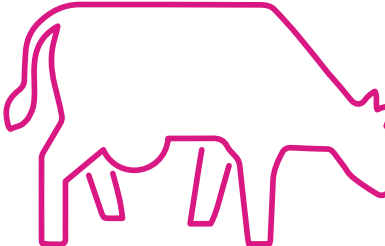
3,9 milj.
munivaa kanaa

400 milj. kg
lihan tuotanto

1,1 milj.
sikaa

0,9 milj.
nautaa

9,0 milj.
broileria

Maatalouden rakenne

Vuonna 2019 Suomessa oli vajaat 47 000 maatalous- ja puutarhayritystä. Tämä tarkoittaa tilamäärän vähenemistä ja jäljelle jäävien tilojen keskikoon kasvua. Suurten, yli sadan hehtaarin tilojen määrä lisääntyi ja alle sadan hehtaarin tilojen määrä väheni tai pysyi ennallaan kaikissa peltokokoluokissa. Kasvinviljely oli päätuotantosuuntana vajaalla 70 prosentilla tiloista ja kotieläintalous 26 prosentilla tiloista. Loput tilat olivat sekataloja, joilla ei ole yhtä selkeää päätuotantosuuntaa.

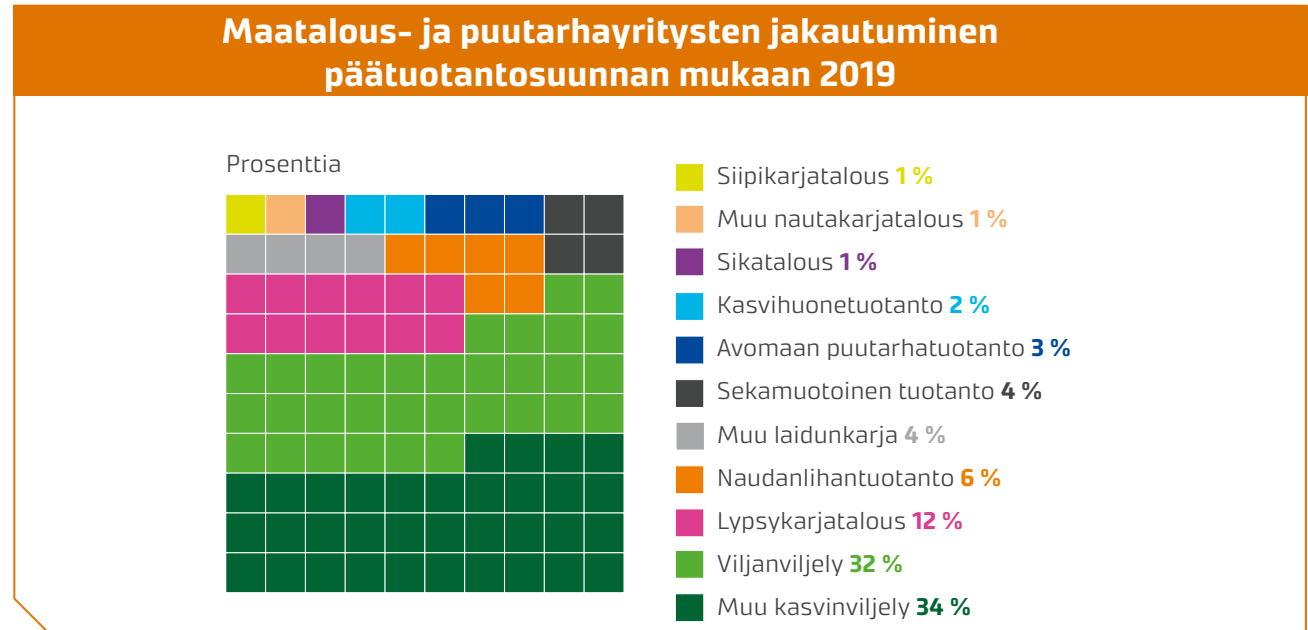
Maidontuotantotilojen määrä vähenee

Vuonna 2019 maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä oli 46 827. Määrä väheni edellisestä vuodesta noin 800 yrityksellä. Toimintansa lopettavien tilojen pellot siirtyvät jatkaville tiloille ja toimintaansa jatkavien tilojen koko kasvaa. Vuonna 2019 keskimääräinen tilakoko oli 49 hehtaaria.

Muu kasvinviljely oli yleisin tuotantosuunta ja viljanviljely toiseksi yleisin. Kolmanneksi yleisin päätuotantosuunta oli lypsykarjatalous. Vuonna 2019 se oli päätuotantosuuntana noin 5 700 tilalla. Edellisestä vuodesta lypsykarjatalojen määrä väheni noin 500 tilalla. Kotieläintalous oli päätuotantosuuntana 12 000 tilalla vuonna 2019.

Puolet tiloista peltoalaltaan alle 31 hehtaaria

Vuonna 2019 maatalous- ja puutarhayrityksillä oli keskimäärin käytössä olevaa maatalousmaata eli peltoa 49

hehtaaria. Tilojen koko kasvaa noin hehtaarin vuodessa. Suurin osa tiloista sijoittuu kokoluokkaan 25–50 hehtaaria. Käytössä olevan maatalousmaan mediaani eli keskiluku koko maan osalta oli 31 hehtaaria. Tämä tarkoittaa sitä, että puolet tiloista oli peltoalaltaan alle 31 hehtaaria ja puolet yli 31 hehtaaria. Myös mediaanin alueelliset vaihtelut olivat suuria. Varsinais-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten alueella peltojen mediaani oli suurin, 39 hehtaaria. Pienin mediaani oli Etelä-Savon ELY-keskuksen alueella, 18 hehtaaria.

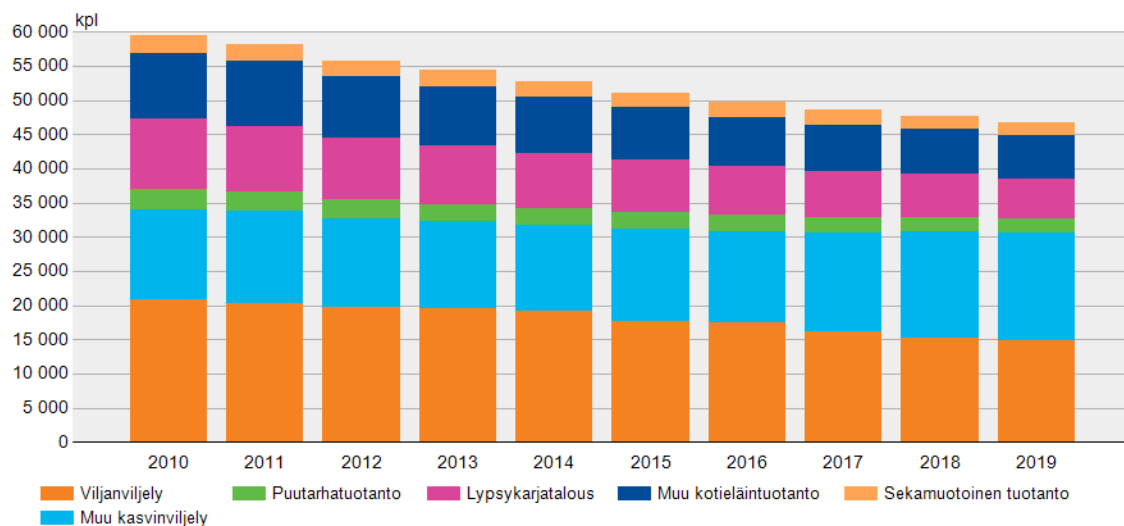
Siipikarja- ja sikatilojen viljelijät nuorimpia

Viljelijöiden keski-ikä oli 53 vuotta vuonna 2019. Nuorimpia olivat siipikarjatilojen viljelijät. Heidän keski-ikänsä oli 47 vuotta. Sikatilojen viljelijöiden keski-ikä oli 48 vuotta. Korkein keski-ikä 55 vuotta oli viljelijöillä, joiden päätuotantosuunta oli muu kasvinviljely. Noin 30 prosenttia viljelijöistä oli yli 60-vuotiaita ja vain 16 prosenttia oli alle 40-vuotiaita.

► [Maatalous- ja puutarhayritysten rakenne](#)

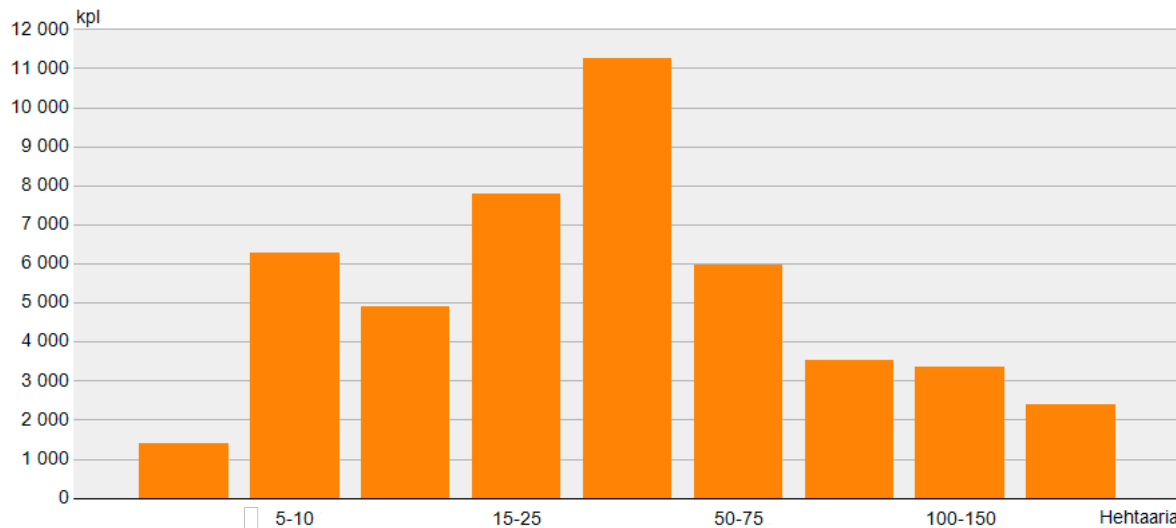
Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä tuotantosunnittain 2010-2019

► Taustadata taulukkona

Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä tilakokoluokittain 2019

► Taustadata taulukkona

Maa- ja puutarhatalouden työvoima

Maa- ja puutarhatalouden työvoimaa on tilastoitu viimeksi vuonna 2016. Seuraavan kerran tietoja kerätään Maatalouslaskenta 2020 -tilastotutkimuksen yhteydessä.

Vuonna 2016 maa- ja puutarhataloudessa työskenteli yhteensä noin 120 000 henkilöä, joista noin 33 000 oli lyhytaikaista työvoimaa. Viljelijöitä ja yhtymien osakkaita työvoimasta oli noin 47 000.

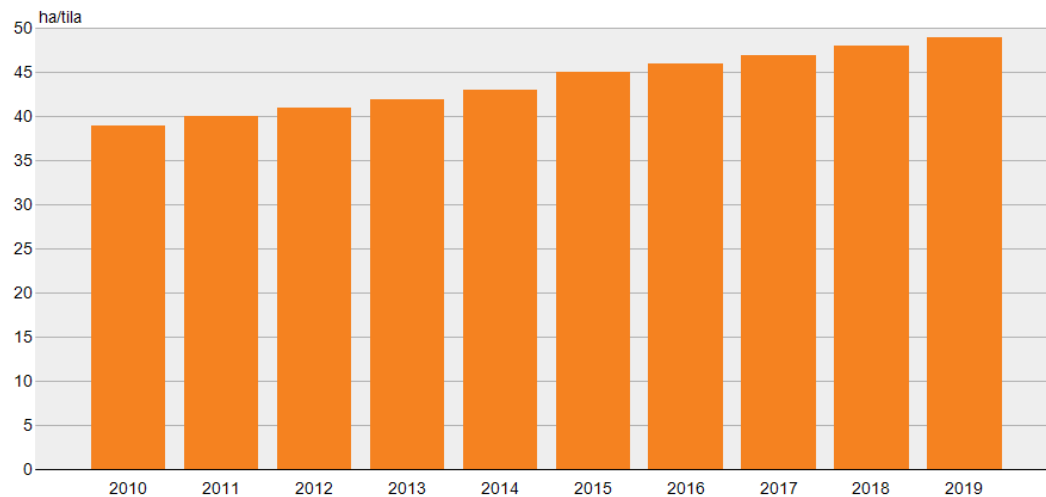
Viljelijät tekevät suurimman osan töistä

Maa- ja puutarhataloudessa tehtiin töitä vuonna 2016 yli 60 000 henkilötyövuotta. Viljelijät ja yhtymien osakkaat tekivät tästä työmäärästä selvästi yli puolet, 34 000 henkilötyövuotta. Viljelijäperheen jäsenet olivat toiseksi suurin maa- ja puutarhatalouden työntekijäryhmä. He tekivät tiloilla töitä noin 14 000 henkilötyövuotta. Palkattu työvoima teki yhteensä 8 500 henkilötyövuotta. Lyhyeksi aikaa palkattu työvoima teki töitä 5 000 henkilötyövuotta eli enemmän kuin vakituisesti palkattu työvoima. Etenkin puutarhatiloilla työskentelee paljon lyhytaikaista sesonkityövoimaa. Maa- ja puutarhataloudessa tehty työmäärä on vähentynyt 16 prosenttia vuodesta 2013. Seuraavan kerran maa- ja puutarhatalouden työvoimasta kerätään tietoa Maatalouslaskenta 2020 -tilastotutkimuksen yhteydessä.

► Maa- ja puutarhatalouden työvoima

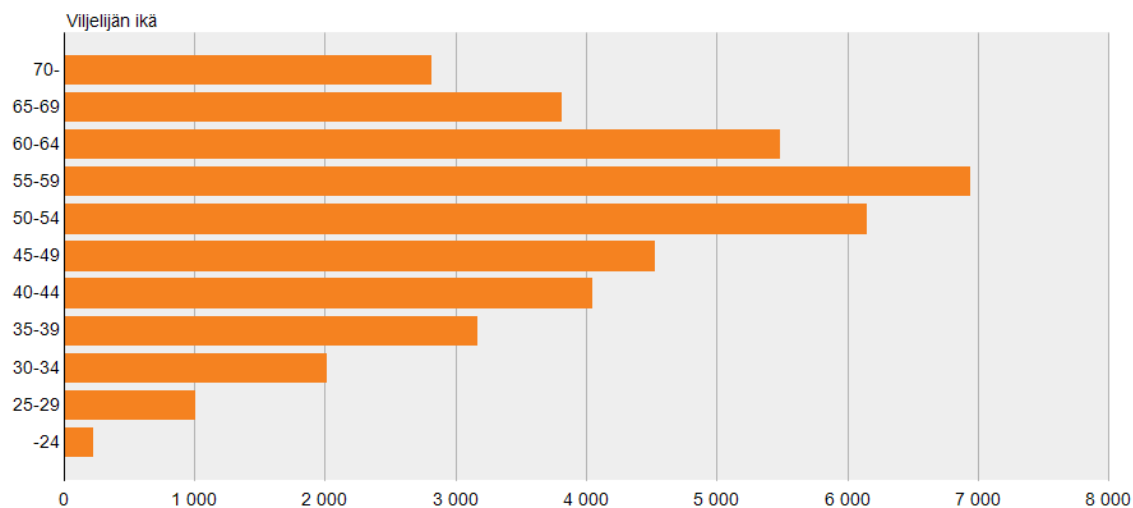
Maatalous- ja puutarhayritysten keskimääräinen käytössä oleva maatalousmaa 2010-2019

► Taustadata taulukkona

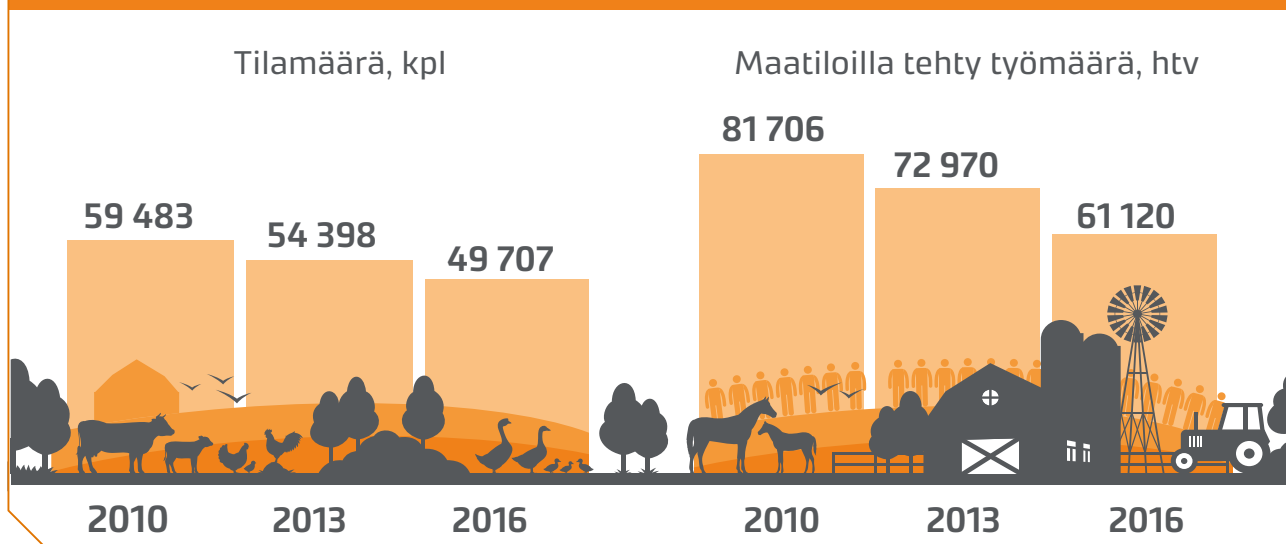
Viljelijät ikäluokittain yksityishenkilöiden omistamilla tiloilla 2019

► Taustadata taulukkona

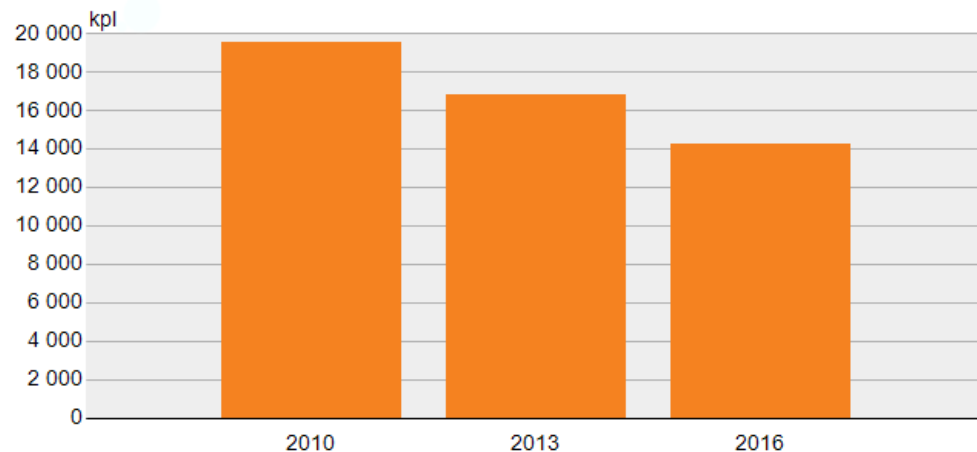
Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Maatiloilla tehty maa- ja puutarhatalouden työ

Monialaisten maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä 2010-2016

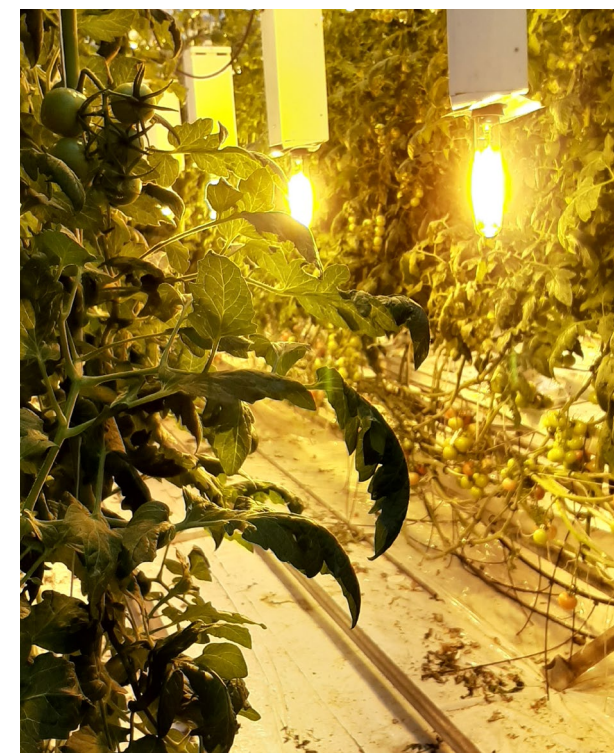
► [Taustadata taulukkona](#)

Muu yritystoiminta

Vuonna 2016 noin 14 300 eli 30 prosenttia tiloista harjoitti maa- ja puutarhatalouden ohella muuta yritystoimintaa. Yleisin muun yritystoiminnan muoto oli urakointi, jota harjoitti 7 100 tilaa. Muu yritystoiminta työllisti 23 000 henkilöä. Tuoretta tietoa muusta yritystoiminnasta kerätään Maatalouslaskenta 2020 -tilastotutkimuksen yhteydessä.

► [Maatalous- ja puutarhayritysten muu yritystoiminta](#)

Kuva: Anna-Kaisa Jaakkonen

Kotieläintuotanto

Vuonna 2019 lihaa tuotettiin noin 400 miljoonaa kiloa eli vajaa kaksi prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Naudan-, sian-, ja siipikarjanlihan tuotanto lisääntyi ja lampaanlihan tuotanto väheni. Maidontuotannon väheneminen jatkui, mutta luomumaidon tuotanto lisääntyi edelleen. Myös kananmunien tuotanto lisääntyi nyt jo seitsemättä vuotta peräkkäin.

Maidontuotanto väheni neljättä vuotta peräkkäin

Vuonna 2019 maitoa tuotettiin 2 305 miljoonaa litraa, mikä on prosentin vähemmän kuin edellisvuonna. Tuotanto väheni nyt neljättä vuotta peräkkäin. Meijereiden vastaanottama maitomäärä oli 2 262 miljoonaa litraa.

Luomumaidon tuotanto jatkoi edelleen kasvuaan. Luomumaitoa tuotettiin 74 miljoonaa litraa, mikä oli seitsemän prosenttia edellisvuotta enemmän. Luomumaidon osuus maidontuotannosta oli reilu kolme prosenttia.

Maitotilojen määrä väheni vuoden 2019 aikana noin 470 tilalla, ja vuoden lopussa oli 5 780 maitotilaa. Luomumaitotiloja oli 142.

Samoin lypsylehmien määrä väheni ja niitä oli joulukuussa vajaa 259 000, mikä on kaksi prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Lehmien keskituotos jatkoi kasvuaan ja lehmät lypsivät keskimäärin 8 800 litraa vuodessa.

Kuopiossa tuotettiin eniten maitoa

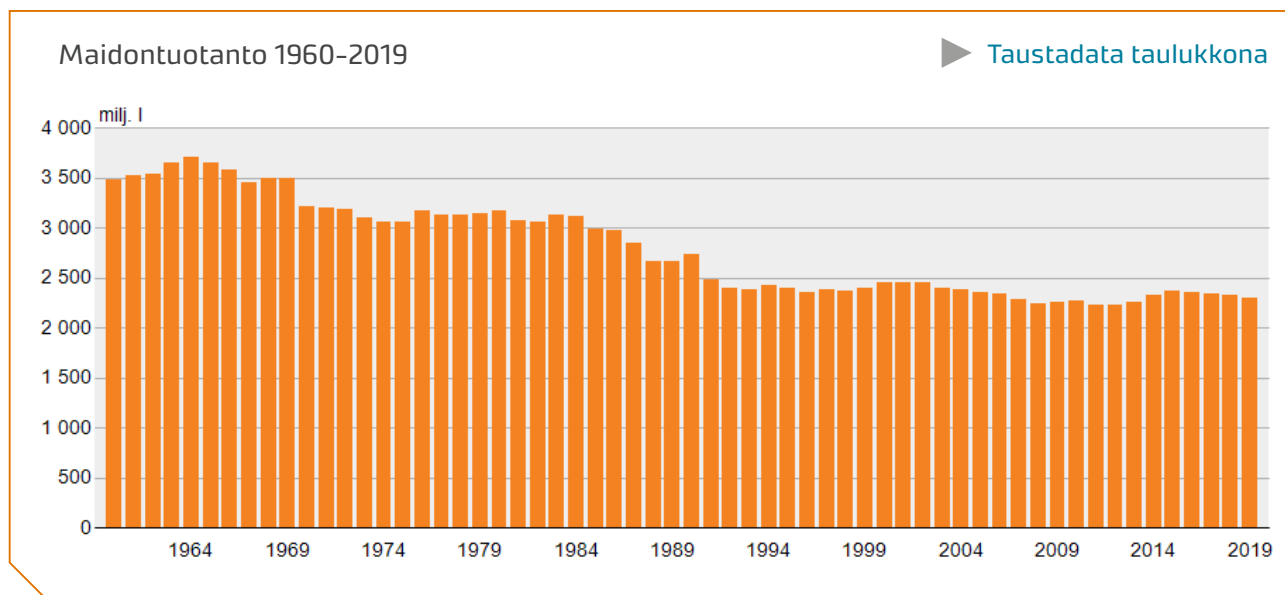
Maidontuotanto väheni lähes kaikkien ELY-keskusten alueilla. Tuotanto sen sijaan lisääntyi hieman Etelä-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla ja Kainuussa. Maidosta 55 prosenttia tuotettiin Pohjois-Savossa ja Pohjanmaan kolmen ELY-keskuksen alueilla.

Edellisvuoden tapaan eniten maitoa tuotettiin Kuopiossa (73 miljoonaa litraa). Seuraavaksi suurimmat tuottajakunnat olivat Kiuruvesi, Kurikka ja Kokkola.

Tuoretuotteita ja juustoja valmistettiin edellisvuotta vähemmän, voita enemmän

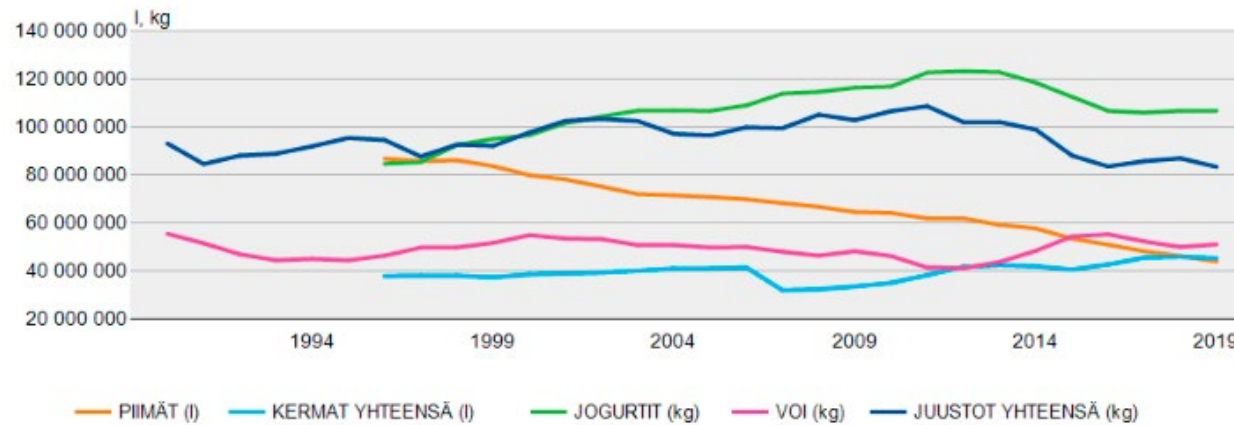
Meijereiden vastaanottama maitomäärä oli 2 262 miljoonaa litraa vuonna 2019. Meijerit jalostivat maidosta muun muassa tuoretuotteita, juustoja, voita ja jauheita. Osa maidosta menee meijeriteollisuuden ulkopuolisen teollisuuden raaka-aineeksi kuten jäätelön ja suklaan valmistukseen.

Tuoretuotteiden valmistus on vähentynyt muun muassa maidon kulutuksen vähenemisen myötä viime vuosina. Vuonna 2019 maidon, kerman, piimän ja viilin valmis-

Maitotuotteiden valmistus 1990-2019

[Taustadata taulukkona](#)

tusmäärä väheni. Jogurttien valmistusmäärä pysyi lähes ennallaan.

Juustojen valmistus väheni neljä prosenttia edellisvuodesta ja oli vajaa 84 miljoonaa kiloa. Voin valmistus taas lisääntyi kahdella prosentilla ja oli reilu 51 miljoonaa kiloa.

[Maito- ja maitotuotetilasto](#)

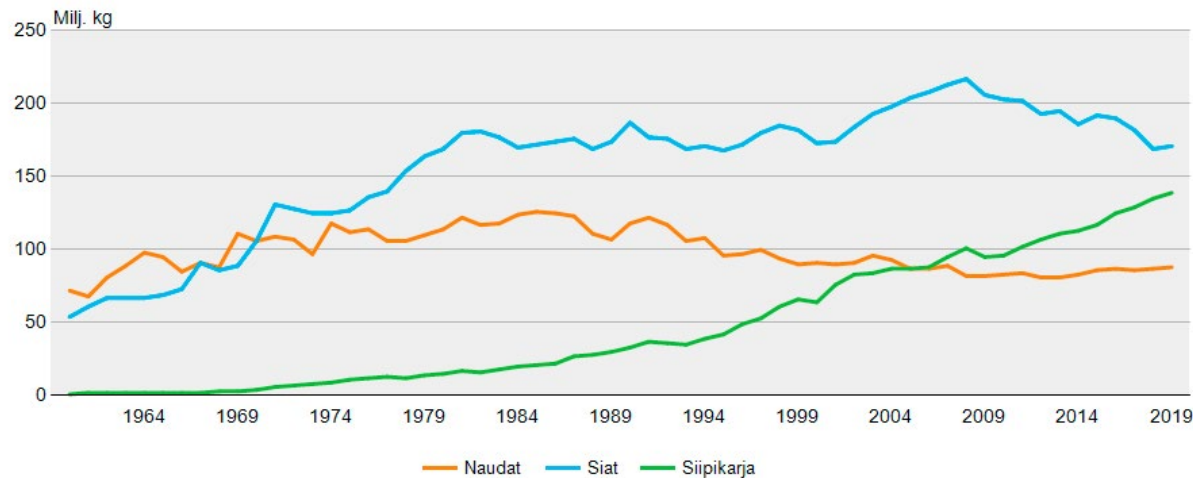
[Alueittainen maidontuotanto](#)

Lihantuotanto lisääntyi

Lihaa tuotettiin noin 400 miljoonaa kiloa vuonna 2019 eli vajaa kaksi prosenttia enemmän kuin vuonna 2018. Sekä naudan- että sianlihan tuotanto lisääntyi prosentin edellisvuodesta ja siipikarjanlihan tuotanto kolme prosenttia. Lampaanlihaa sen sijaan tuotettiin edellisvuotta vähemmän.

Naudan-, sian- ja siipikarjanlihan tuotanto 1960-2019

[Taustadata taulukkona](#)

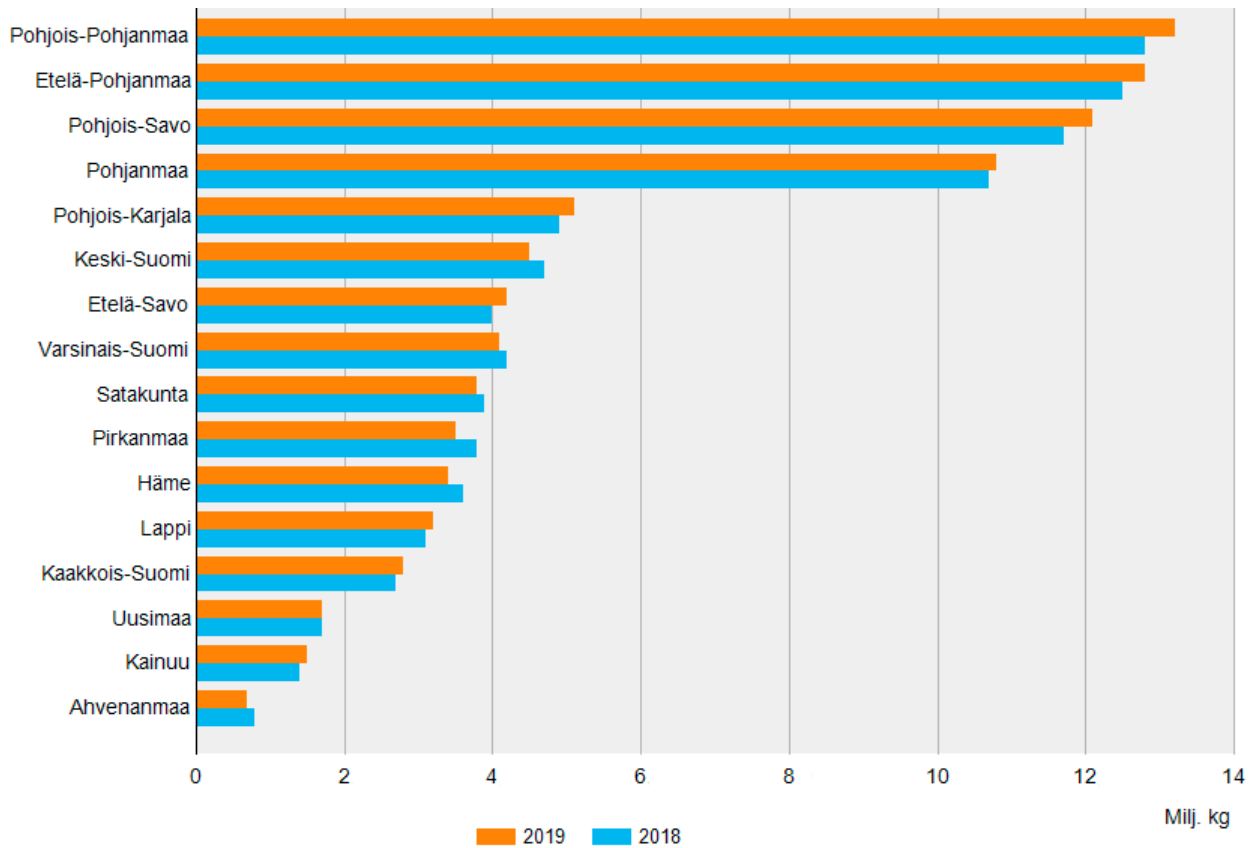
Naudanlihaa hieman edellisvuotta enemmän

Naudanlihan tuotanto kasvoi prosentilla vajaaseen 88 miljoonaan kiloon. Viime vuotta enemmän naudanlihaa tuotettiin viimeksi vuonna 2007. Sonnin keskimääräinen ruhopaino nousi kahdeksan kiloa ja hiehon yhdeksän kiloa edellisvuodesta. Nautojen teurastusmäärät sen sijaan vähenivät lukuun ottamatta hiehojen teurastuksia, jotka hieman lisääntyivät.

Naudanlihan tuotanto perustuu meillä suurelta osin maitorotuisiin eläimiin, joten samalla kuin lypsylehmien määrä on vähentynyt, on myös naudanlihan tuotanto vähen-

Naudanlihan tuotanto ELY-keskuksittain 2018 ja 2019

► [Taustadata taulukkona](#)

tynt. Naudanlihan tuotannon laskua on hidastanut emolehmien määrän lisääntyminen ja ruhopainojen kasvu.

Naudanlihan tuotanto lisääntyi hienoisesti useiden ELY-keskusten alueilla. Eniten naudanlihaa tuotettiin

Pohjois-Pohjanmaalla (13,2 miljoonaa kiloa), Etelä-Pohjanmaalla (12,8 miljoonaa kiloa) ja Pohjois-Savossa (12,1 miljoonaa kiloa). Suurimmat naudanlihan tuottajakunnat olivat edellisvuoden tapaan Kiuruvesi, Kuopio ja Kurikka.

Sianlihaa eniten Varsinais-Suomesta ja Pohjanmaalta

Sianlihaa tuotettiin reilu 171 miljoonaa kiloa, mikä on prosentin enemmän kuin vuonna 2018. Sikoja teurastettiin edellisvuotta enemmän ja lihasikojen keskimääräinen ruhopaino nousi reiluun 91 kiloon.

Sikataloutta harjoitettiin vuonna 2019 noin 950 tilalla. Tilojen määrä väheni vuoden aikana kuudella prosentilla.

Sianlihaa tuotetaan eniten Varsinais-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskusten alueilla. Näiden alueiden osuus tuotannosta oli reilu 60 prosenttia. Suurimmat sianlihan tuottajakunnat olivat Huittinen, Loimaa ja Uusikaarlepyy, joissa kaikissa tuotanto oli yli kymmenen miljoonaa kiloa.

Siipikarjanlihan tuotannon kasvu jatkuu

Siipikarjanlihan tuotanto jatkoi kasvuaan vuonna 2019 ja tuotanto oli reilu 139 miljoonaa kiloa. Sekä broilerin- että kalkkunanlihan tuotanto lisääntyivät kolme prosenttia edellisvuodesta. Siipikarjanlihan tuotanto on lisääntynyt yhtäjaksoisesti viimeisen kymmenen vuoden ajan, ja viime vuoden tuotantomäärä oli reilu 45 prosenttia suurempi kuin kymmenen vuotta sitten.

Lampaanlihan tuotanto edellisvuotta pienempi

Lampaanlihan tuotanto kääntyi viime vuonna hienoiseen laskuun. Lampaanlihaa tuotettiin noin 1,5 miljoonaa kiloa, mikä on vajaa kaksi prosenttia vähemmän kuin vuonna 2018.

Vuonna 2019 lampaanlihaa tuotettiin eniten Varsinais-Suomessa (0,23 miljoonaa kiloa), Pohjanmaalla (0,15 miljoonaa kilo) ja Pohjois-Pohjanmaalla (0,13 miljoonaa kiloa).

Luomun osuus lihantuotannosta prosentti

Luomulihaa tuotettiin 3,8 miljoonaa kiloa vuonna 2019, josta naudanlihan osuus oli 70 prosenttia. Luomulihan tuotanto lisääntyi hieman edellisvuodesta, ja lihantuotannosta luomua oli noin prosentti. Tuotanto sisältää nautojen, sikojen ja lampaiden luomuteurastukset.

► [Lihantuotanto](#)

► [Alueittainen lihantuotanto](#)

Kananmunien tuotannon kasvu jatkui

Kananmunia tuotettiin myös vuonna 2019 aiempaa vuotta enemmän ja tuotanto kohosi vajaaseen 76 miljoonaan kiloon. Tuotanto kasvoi nyt jo seitsemättä vuotta peräkkäin. Määrä sisältää pakkaamoiden käsittelemät kananmunat.

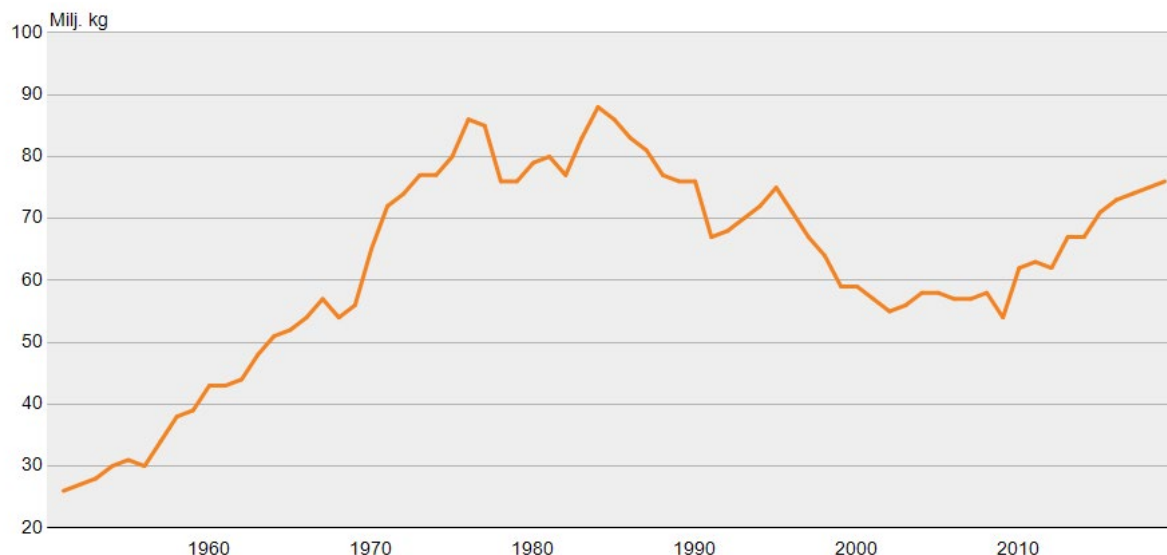
Virikehäkki- ja lattiakanaloissa tuotettujen kananmunien määrä väheni, kun taas ulkokanaloissa ja luomukanaloissa tuotettujen kananmunien määrä lisääntyi.

Kananmunista 58 prosenttia tuotettiin virikehäkeissä, 32 prosenttia lattiakanaloissa, kaksi prosenttia ulkokanaloissa ja kahdeksan prosenttia luomukanaloissa.

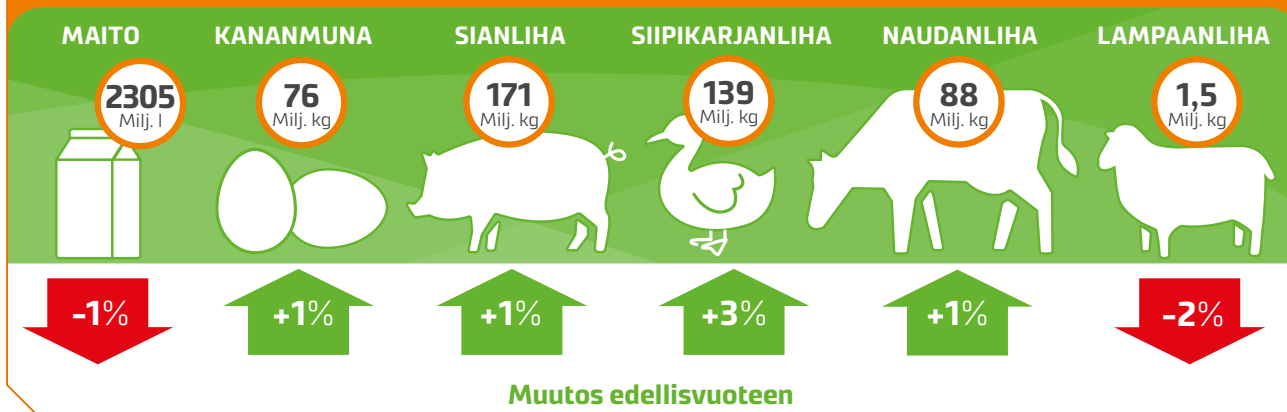
► [Kananmunien tuotanto](#)

Kananmunien tuotanto 1951–2019

► [Taustadata taulukkona](#)

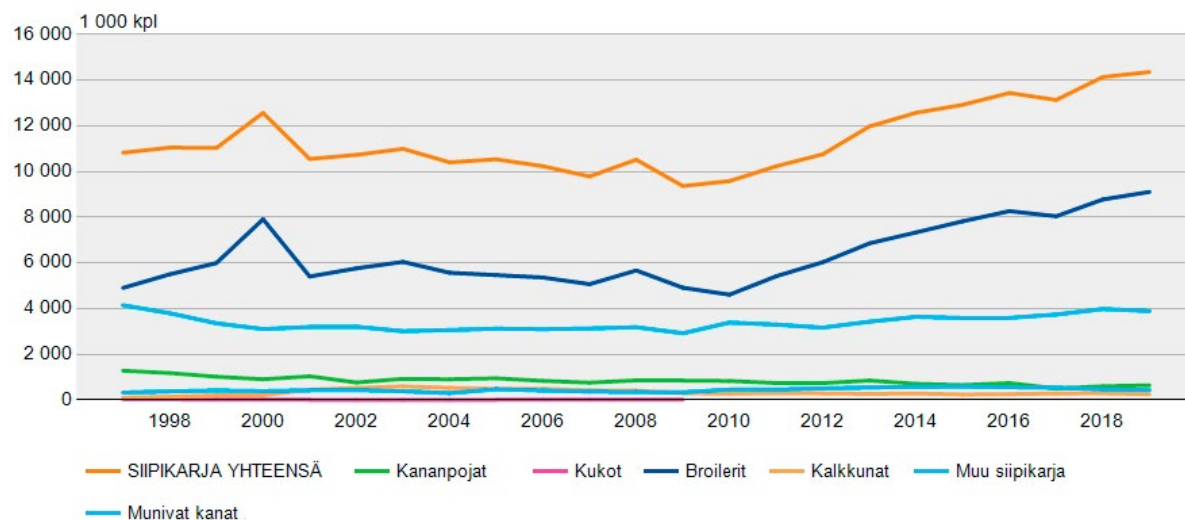

Maidon-, lihan- ja kananmunien tuotanto 2019

Siipikarjan lukumäärä 1997–2019

► [Taustadata taulukkona](#)

Emolehmien määrän kasvu jatkui

Keväällä 2019 maataloilla oli noin 857 600 nautaa, mikä on kolme prosenttia vähemmän kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana.

Lypsylehmiä oli 262 300 eli kolme prosenttia vähemmän kuin vuonna 2018. Lehmämäärä väheni kaikkien ELY-keskusten alueilla. Keskimäärin tiloilla oli 41 lehmää. Yli sadan lehmän tiloja oli 457 kappaletta ja yli 300 lehmän tiloja 14 kappaletta.

Emolehmien määrä on ollut kasvussa lähes koko 2000-luvun. Vuonna 2019 emolehmien määrä nousi hienoisesti

edellisvuodesta ja emolehmiä oli noin 60 300. Määrällisesti eniten kasvua oli Pohjanmaalla ja Pirkanmaalla.

Emolehmiä oli eniten Pohjois-Pohjanmaalla, Pirkanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla.

Sikoja edellisvuotta vähemmän

Keväällä 2019 sikoja oli 1,07 miljoonaa vajaalla tuhannella maatilalla eli hieman edellisvuotta vähemmän. Emakoita oli vajaa 82 000, mikä oli prosentin edellisvuotta vähemmän. Sikatilojen määrä on enemmän kuin puolittunut kymmenessä vuodessa. Sikojen lukumäärä on samassa ajassa vähentynyt viidenneksen ja emakkomäärä huomattavasti enemmän.

Sioista lähes kolmannes oli Varsinais-Suomen ELY-keskuksen alueen maataloilla (305 700 sikaa). Seuraavaksi eniten sikoja oli Etelä-Pohjanmaalla (192 800 sikaa) ja Pohjanmaalla (183 400 sikaa).

Eniten sikoja oli Huittisissa, Loimaalla ja Uudessakaarlepöyssä.

Siipikarjaa eniten Varsinais-Suomessa, Etelä-Pohjanmaalla ja Satakunnassa

Siipikarjaa oli tiloilla huhtikuun alussa reilu 14 miljoonaa. Määrästä yli 63 prosenttia oli broilereita, 27 prosenttia kanoja ja reilu 10 prosenttia kalkkunoita, broileriemoja ja muuta siipikarjaa. Kaikkiaan siipikarjaa oli noin 1 170 tilalla. Tilamäärä sisältää kaikki tilat, joilla lintuja on yksi tai enemmän. Joukossa on siis paljon tiloja, joilla on vähäinen määrä lintuja. Päätuotantosuuntana siipikarjatalous oli reilulla 400 tilalla.

Broilereita oli huhtikuun alussa noin yhdeksän miljoonaa 145 tilalla. Kaikkiaan broilereita kasvattavia tiloja on noin 190. Eniten broilereita oli Etelä-Pohjanmaalla ja Satakunnassa.

Kanoja oli tiloilla 3,9 miljoonaa, joista yli 60 prosenttia oli Varsinais-Suomessa. Yli 10 000 kanan kanaloita oli 130 kappaletta ja yli 50 000 kanan kanaloita 13 kappaletta.

Lamasmäärä laskussa

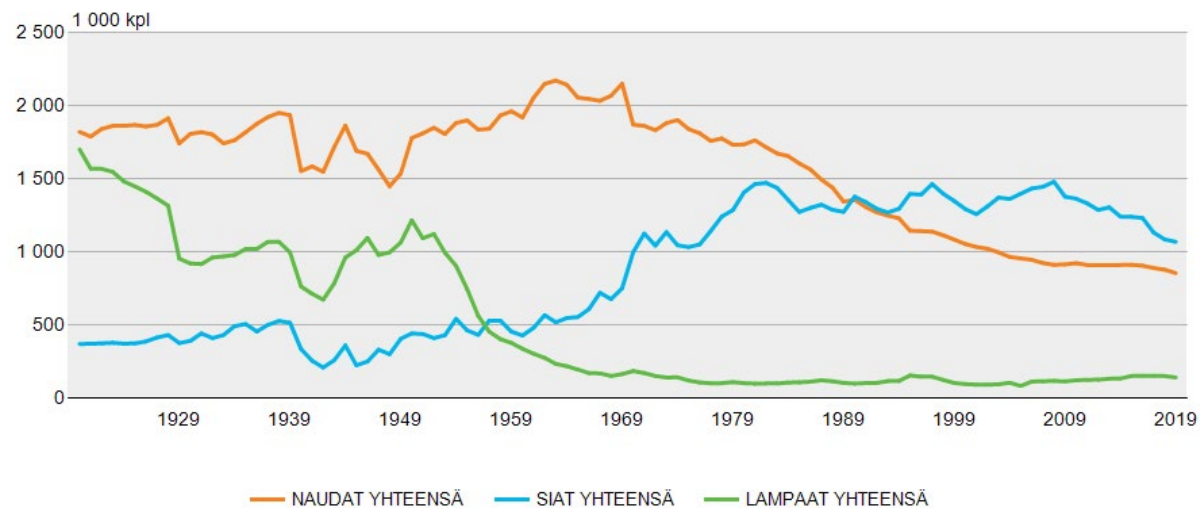
Lampaiden määrä väheni seitsemän prosenttia edellisvuodesta ja toukokuun 2019 alussa lamapaita oli 145 000. Karitsoineiden uuhien määrä väheni kolme prosenttia. Lampaita oli reilulla 1 300 tilalla.

Lammastaloutta harjoitetaan koko maassa. Eniten lamapaita oli Varsinais-Suomessa, Pohjanmaalla ja Lapissa. Suurimmat lammaskunnat olivat Salo ja Somero.

► Kotieläinten lukumäärä

Nautojen, sikojen ja lampaiden määrä 1920-2019

► Taustadata taulukkona

Kuva: Anneli Nuoranne

Kuva: Anne-Mari Velin

Peltokasvituotanto

Vuonna 2019 Suomen käytössä oleva maatalousmaa oli noin 2 273 800 hehtaaria. Kokonaisuudessa ei suuria muutoksia ole viime vuosikymmeninä tapahtunut. Sadan vuoden aikana pellonkäytön suurimmat muutokset johtuvat lähinnä kotieläintuotannossa tapahtuneista muutoksista. Niistä ehkä näkyvin muutos on ohra-alan viisinkertaistuminen viidessä vuosikymmenessä 1940-luvulta 1990-luvulle.

Nurmiala kääntynyt nousuun

Rehunurmiala on neljässä vuodessa kasvanut yli 100 000 hehtaaria- vuonna 2019 rehunurmea oli yhteensä 720 000 hehtaaria. Nurmiala on kasvanut ohra-, vehnä- ja kesantoalan pienentyessä.

Viljasato palasi kahden heikon vuoden jälkeen keskimääräiseksi

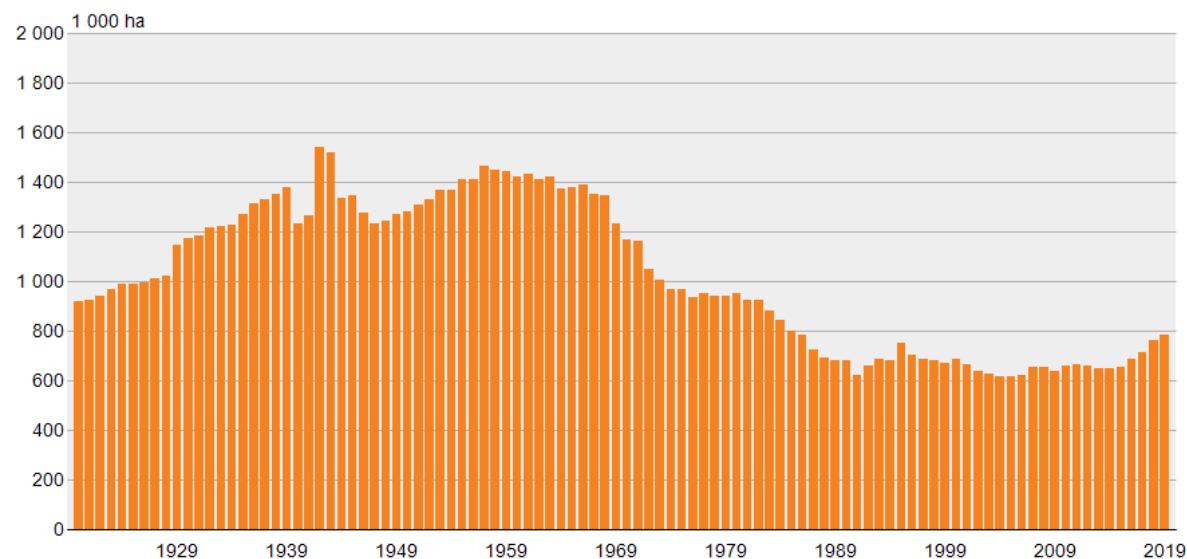
Vuoden 2019 lähes 4 miljardin kilon viljasato koostui 1,7 miljardista kilosta ohraa, 1,2 miljardista kilosta kauraa, 900 miljoonasta kilosta vehnää ja 180 miljoonasta kilosta ruista. Viljasato kasvoi vuodesta 2018 peräti 46 prosenttia.

Ruissato suurin 30 vuoteen

Vaikka ruissato oli suurin kolmeen vuosikymmeneen, jäi se alle puoleen sadan vuoden tilastointihistorian ennätysadosta. Ennätysvuosi oli 1937, jolloin ruista saatiin 431 miljoonaa kiloa. Vuoden 2019 ruissato on kuitenkin

Nurmiala 1920-2019

[Taustadata taulukkona](#)

nykyisen rukiinkäytön näkökulmasta suuri, sillä se kattaa lähes kahden vuoden kulutuksen.

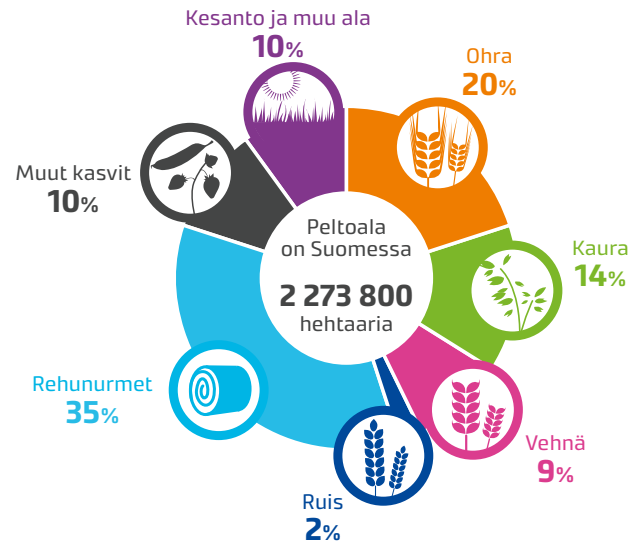
Rypsiä herneeseen

Erikoiskasvien viljelyssä on tapahtunut suuria muutoksia viime vuosina. Rypsi- ja rapsisato oli 2019 pienin yli 40 vuoteen. Syyinä oli viljelyalan pienenemisen ohella alhainen hehtaarisato. Sen sijaan herneestä korjattiin tilastointihistorian suurin sato.

Kaurasadosta 6,5 prosenttia luomutuotettua

Luomuviljan tuotanto kasvoi 66 prosenttia vuodesta 2018. Vuoden 2019 kokonaisviljasadosta oli luomutuotettu 3,6 prosenttia eli vajaa 150 miljoonaa kiloa. Luomuviljasta puolet on kauraa.

Käytössä oleva maatalousmaa 2019

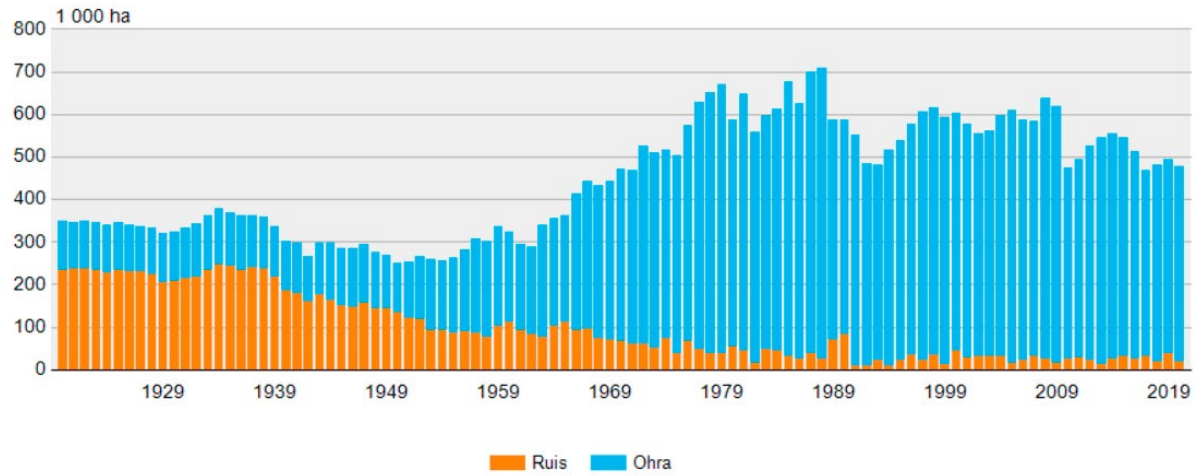
Viljasato 2019 milj. kg

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Ruis- ja ohra-ala 1920-2019

► Taustadata taulukkona

Peltokasvien satomääriä (miljoonaa kiloa) noin 25 vuoden välein

	Vehnä	Ruis	Ohra	Kaura	Peruna	Rypsi	Herne	Kuivaheinä	Säilörehu
1920	9	250	116	396	558		9	1 511	
1945	165	156	151	331	780		12	2 335	227
1970	409	131	933	1 330	1 136	10	3	3 120	928
1995	380	58	1 764	1 097	798	126	11	1 086	5 633
2019	902	183	1 682	1 170	619	18	34	413	9 293

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

► Satotilasto

► Käytössä oleva maatalousmaa

Puutarhatuotanto

Vuonna 2019 Suomessa oli 3 348 puutarhatuotantoa harjoittavaa tilaa. Niistä 2 705 tilalla oli avomaatuotantoa ja 887 tilalla kasvihuonetuotantoa. Osalla tiloista oli sekä avomaa- että kasvihuonetuotantoa. Puutarhatilojen jako avomaan- ja kasvihuonetuotannon kesken ei ole yksiselitteinen, koska puutarhatiloilla on usein muutakin tuotantoa päätuotantosuunnan rinnalla.

Avomaan vihannes-, marja- ja hedelmätuotantoa oli yhteensä noin 19 000 hehtaarilla vuonna 2019. Edellisvuoteen verrattuna kokonaisala kasvoi noin 480 hehtaarilla. Avomaan vihannesten tuotantoala kasvoi noin 150 hehtaaria ja marjojen 331 hehtaaria. Vuonna 2019 kasvihuonetuotantoa oli 360 hehtaarilla, ala pieneni edellisvuodesta noin 30 hehtaarilla.

Puutarhatuotanto on keskittynyttä

Puutarhakasvien tuotantoa on eniten eteläisessä Suomessa. Erityisesti se näkyy omenan tuotannossa, josta valtaosa on Ahvenanmaalla. Siellä otolliset ilmasto-olot mahdollistavat Manner-Suomea laajemmän lajikevalikoiden ja myös päärynän kaupallinen tuotanto on kasvussa.

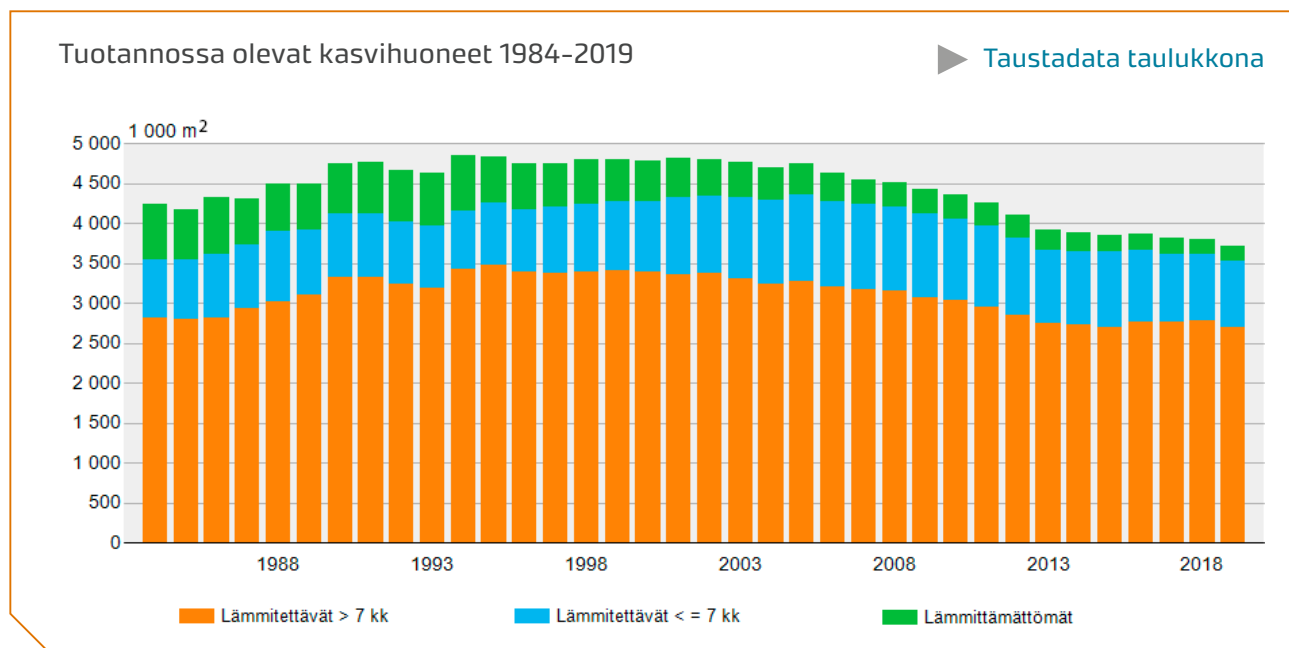
Avomaanvihanneksia viljellään erityisesti Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa. Satakunnan alueella on myös suuria kasvixsia jalostavia laitoksia, ja pinta-alaltaan tärkeimmän puutarhakasvin eli tarhaherneen tuotannosta valtaosa onkin pakastehernettä.

Mansikka on marjojen numero yksi

Mansikka on marjakasveista tärkein niin viljelyalalla kuin satomäärälläkin mitattuna. Mansikan viljelyala vuonna 2019 oli noin 4 300 hehtaaria ja satoa saatiin 18 miljoonaa kiloa. Mansikkaa tuotiin Suomeen noin kolme miljoonaa kiloa ja arvioitu kokonaiskulutus oli noin 20 miljoonaa kiloa 2019. Arvioilta noin 90 prosenttia kulutuksesta oli kotimaista mansikkaa.

Tunneliviljely valtaa alaa

Suurin muutos marjan tuotannossa on viime vuosina ollut tunneliviljelyn yleistyminen. Tunneliviljelyä oli vuonna 2019 jo 61 hehtaarin alalla, siitä mansikkaa oli 38 ja vadelmaa 22 hehtaaria. Tunneliviljely parantaa marjojen saatavuutta sekä satokauden alusta että lopusta. Toisaalta sääolot voivat toisinaan aiheuttaa avomaan mansikan kypsymisen samaan aikaan tunnelissa viljeltyjen marjojen kanssa. Tunnelimarjojen markkinoiden kannalta olisi

otollista satojen eriaikaisuus. Tunneliviljely vaatii viljelijöiltä myös uudenlaista osaamista, koska tunneliviljelyssä on erilaisia kasvinsuojeluongelmia kuin avomaalla.

Omenat kasvavat Ahvenanmaalla

Sääoloiltaan otollinen kesä nosti omenan satomäärän ennätysellisen suureksi, yli kahdeksaan miljoonaan kiloon. Omenasta valtaosa tulee Ahvenanmaalta. Kotimaisen omenan saatavuus on parantunut viljelyalan kasvun sekä varastointimenetelmien kehittymisen kautta.

Kasvihuonealan muutokset vähäisiä

Kasvihuonetuotannon pinta-ala on viime vuosina pysynyt melko vakaana. Tuotanto on kuitenkin tehostunut, sillä viljelystä poistuvat kasvihuoneet ovat tekniikaltaan vaatimattomia verrattuna uuteen rakennuskantaan.

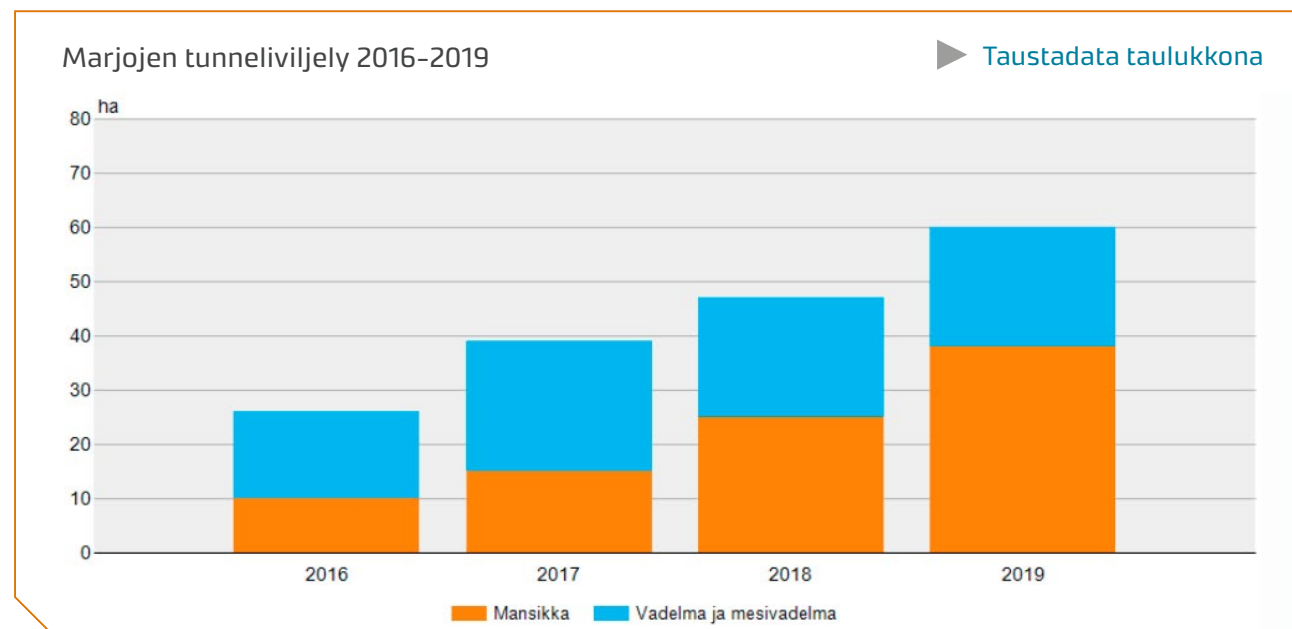
Viljelyssä olevasta 372 hehtaarin kasvihuonealasta oli suurin osa, 270 hehtaaria, viljelyssä yli 7 kuukautta vuodessa. Vuosien varrella lämmittämättömän kasvihuonealan määrä on vähentynyt vajaaseen 20 hehtaariin, josta lähes 60 prosenttia on Varsinais-Suomessa. Lämmittämättömiä kasvihuoneita on käytetty muun muassa avomaanvihannesten taimikasvatuksessa. Taimien kasvatukseen omaan käyttöön tai myyntiin on vähentynyt ja avomaan vihannesten taimia tuodaan nykyään ulkomailta.

Eräiden puutarhatuotteiden tuotannon top 3 kunnat ja niiden osuus (%) tuotteiden kokonaistuotannosta 2019

Tomaatti 71 %	Kasvihuonekurkku 75 %	Ruokkuvihannekset 42 %	Mansikka 22 %	Porkkana 38 %	Omena 78 %	Kesäkurkut 14 %
Närpiö	Närpiö	Joroinen	Suonenjoki	Forssa	Finström	Turku
Karvia	Seinäjoki	Turku	Kitee	Laitila	Parainen	Kokkola
Korsnäs	Maalahti	Lapinjärvi	Leppävirta	Uusikaupunki	Vårdö	Närpiö

Avomaatuotannon jakautuminen 2019

	Yrityksiä, kpl	Ala, ha	Tuotanto, 1000 kg
Avomaavihannekset	1 403	11 466	188 855
Marjat	1 651	7 032	21 306
Hedelmät	355	739	8 346
Taimistot	82	331	-
Leikkokukat ja leikkovihreä	10	28	-
Avomaatuotanto yhteensä	2 706	19 595	218 507

Kasvihuonetuotannon jakautuminen 2019

	Yrityksiä, kpl	Ala, ha	Tuotanto, 1000 kg
Kasvihuonevihannekset	445	2 080	94 883
Ruukkuvihannekset	75	359	102 491
Marjat	30	53	167
	Yrityksiä, kpl	Ala, 1 000 m ²	Tuotanto, 1 000 kpl
Koristekasvit, josta	453	1 169	120 422
- sipulikukat	87	-	86 823
- kukkivat ruukkukasvit	198	-	6 223
- viherkasvit	27	-	321
- kesäkukat	391	-	35 810
Taimet ja pistokkaat	119	117	-
Kasvihuonetuotanto yhteensä	941	3 778	-

Maatalouden rakennemuutos voimakasta kasvihuonevihanneiden tuotannossa

Kasvihuonevihanneiden viljelyssä näkyy maatalouden rakennemuutos voimakkaana. Viime vuonna tomaattia kasvatti enää 256 ja kasvihuonekurkkua 174 yritystä. Satomäärät ovat säilyneet melko tasaisina, toki erikois-tomaattien viljelyn lisääntyminen vähentää myyntiin tulevien tomaattien määrää. Siinä missä tomaatin tuotanto on pystynyt laajentumaan erikoistuotteisiin, on kasvihuonekurkun tuotannon haaste erikoismuotojen puute. Tuotevalikoiman laajentumismahdollisuudet ovat parhaimmillaan ruukkuvihanneiden tuotannossa, jossa löytykin lukematon määrä erilaisia yrtejä salaattien lisäksi.

► Puutarhatilastot

Tarhaherneen ala kasvussa

Tarhaherne oli vuonna 2019 viljelyalalla mitattuna eniten viljelty avomaan vihannes Suomessa. Hernettä viljeltiin 4 952 hehtaarin alalla. Tästä osa meni pakasteherneeksi, jonka tuotanto on lisääntynyt viime vuosina. Muita merkittäviä vihanneksia olivat ruokasipuli, jota viljeltiin 1 232 hehtaarilla sekä valko- ja savojjinkaali, joita viljeltiin 583 hehtaarin alalla. Porkkanaa viljeltiin 1 831 hehtaarin alalla, ja myös satomäärällä tarkasteltuna se oli tärkein vihannes vajaalla 78 miljoonalla kilolla. Oman tuotannon lisäksi porkkanaa tuotiin Suomeen reilu yhdeksän miljoonaa kiloa.

Hyötykasvien taimet suosiossa kesäkukkien rinnalla

Kaiken kaikkiaan kasvihuonelasta noin kolmannes on koristekasvituotannossa, josta merkittävä osa on kesäkuk-

kia. Vaikka Suomeen tuodaankin paljon koristekasveja, on varsinkin kesäkukkien tuotanto merkittävää. Viime vuonna kasvatettiin 36 miljoonaa kesäkukkaruukkaa. Kesäkukkaa kasvatetaan ympäri Suomen ja kasvivalikoima on todella laaja. Koristekasvien rinnalla kuluttajille myydään hyötykasvien taimia kuten yrtejä, vihannesten taimia ja ampelimansikkaa ja -tomaatteja. Hyötykasvien taimia tuotettiin viime vuonna jo reilu miljoona kappaletta.

Maataloustuotteiden käyttö ja varastot

Maatiloilla tuotetaan vuosittain lähes neljä miljardia kiloa viljaa. Siitä noin kaksi viidesosaa jää maatiloille pääasiassa eläinten rehuksi ja loppuosa myydään teollisuuteen ja vientiin.

Kotimaista ruista saatavilla yli teollisuuden tarpeen

Viljaa käyttävä teollisuus ja viljan välittäjät ostivat maatiloilta vuonna 2019 viljaa yhteensä 1,8 miljardia kiloa eli yhtä paljon kuin edellisvuonna.

Eniten eli yli kolmannes viljan ostoista oli ohraa. Kauraa ja vehnää siirtyi markkinoille edellisvuotta vähemmän, kauraa 560 miljoonaa kiloa ja vehnää 430 miljoonaa kiloa. Rukiin ostomäärä oli sata miljoonaa kiloa, mikä kattaa määrällisesti vuosittaisen käytön.

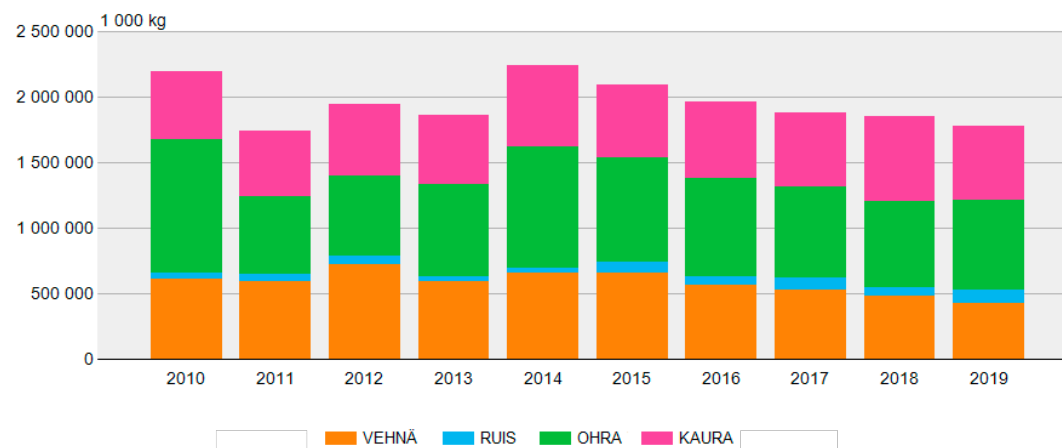
Rypsiä ja rapsia ostettiin maatiloilta yhteensä 50 miljoonaa kiloa eli 16 miljoonaa kiloa edellisvuotta vähemmän.

Elintarviketeollisuutemme kauran käyttö kasvaa

Kotimainen teollisuus käytti vuonna 2019 kotimaista ja ulkomaista viljaa runsaat 1,3 miljardia kiloa. Elintarviketeollisuus käytti viljamäärästä kolmanneksen, rehuteollisuus vajaa puolet ja muu teollisuus loput.

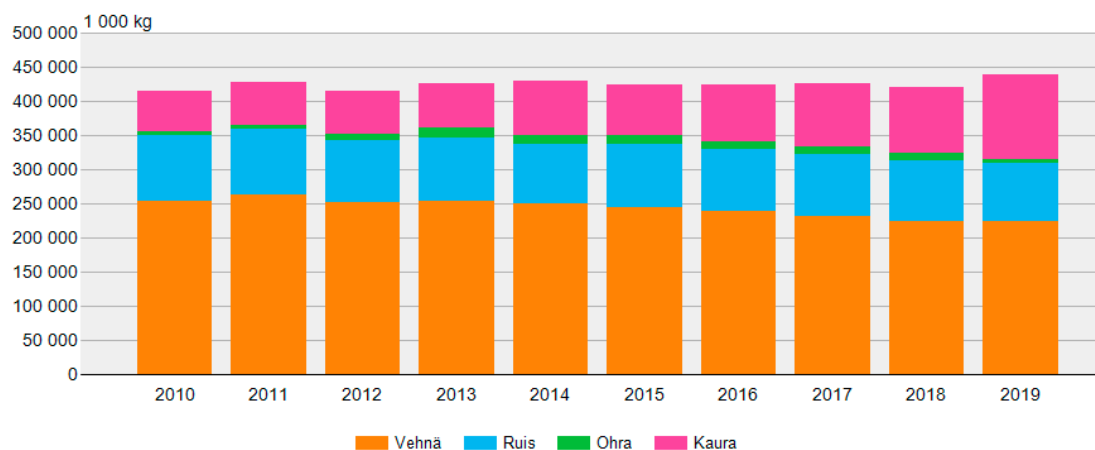
Teollisuuden ja kaupan viljan ostot maatiloilta 2010–2019

[Taustadata taulukkona](#)

Viljan käyttö elintarviketeollisuudessa 2010–2019

[Taustadata taulukkona](#)

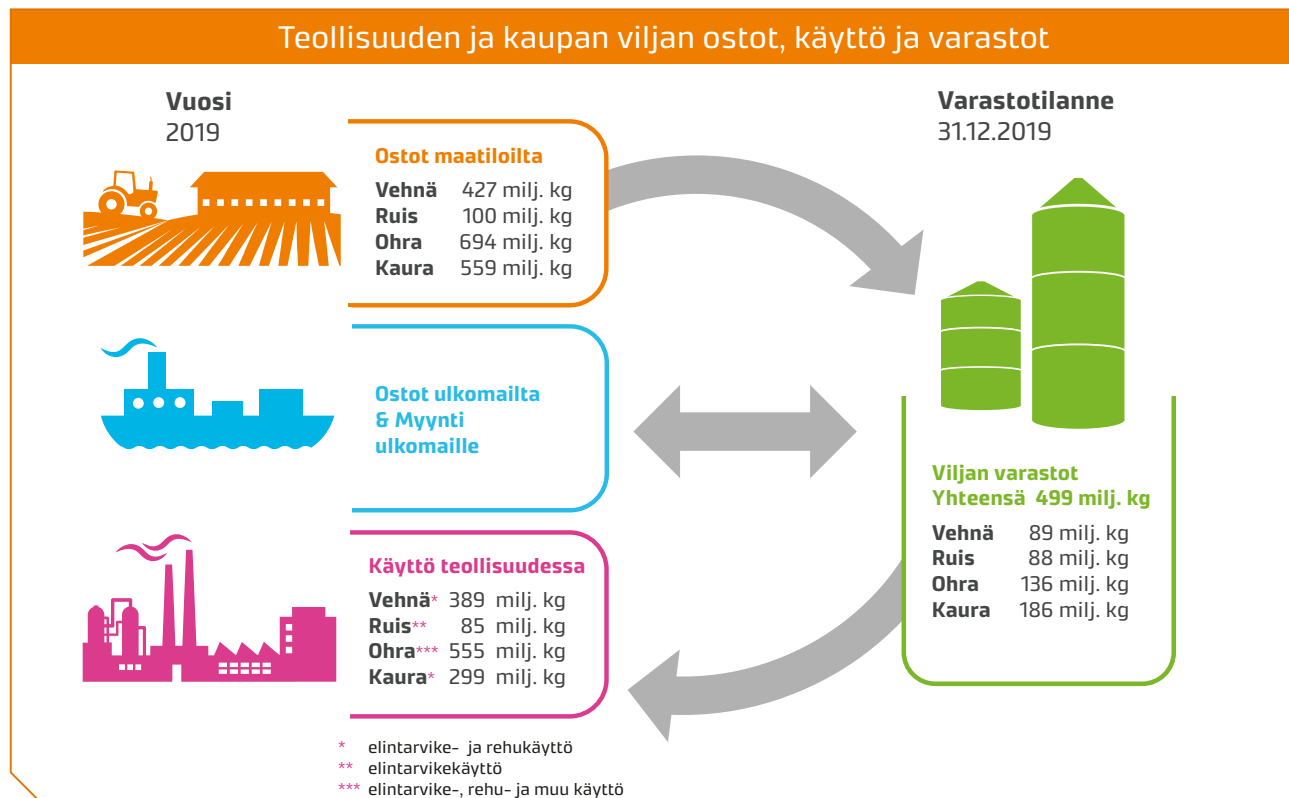
Viljan käyttö rehuteollisuudessa on vähentynyt kaksi prosenttia edellisestä vuodesta. Viljalajeittain suurin muutos oli ohran käytössä, joka kasvoi 25 prosenttia. Vehnän ja kauran rehukäyttö vastaavasti väheni.

Elintarviketeollisuudessa viljaa käytettiin yhteensä neljä prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna, mutta viljalajeittain muutokset vaihtelevat. Kuorimattoman kauran jalostus lisääntyi 123 miljoonaan kiloon edellisvuoden 98 miljoonasta kilosta. Rukiin elintarvikekäyttö oli 85 miljoonaa kiloa, mikä on hieman edellisvuotta vähemmän. Eniten käytettiin vehnää, 225 miljoonaa kiloa, mikä on edellisvuoden tasolla.

Kaupallinen viljavarasto pienin vuosikymmeneen

Vuoden 2019 lopussa teollisuuden ja kaupan varastoissa oli 500 miljoonaa kiloa kotimaista ja ulkomaista viljaa. Määrä on neljänneksen pienempi kuin vuotta aiemmin ja pienin loppuvuoden varastomäärä viimeisen 12 vuoden aikana.

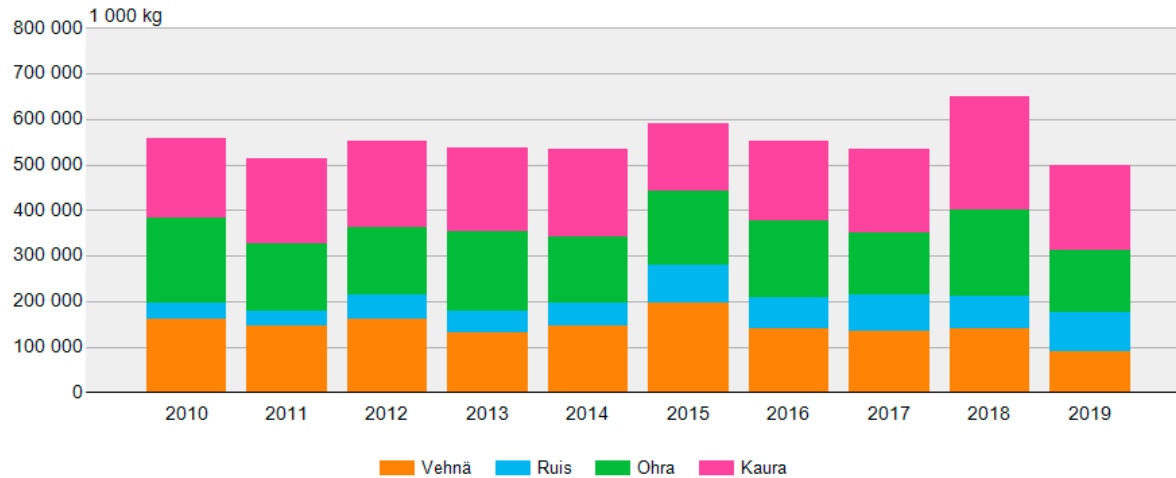
Eniten varastoissa oli kauraa, 185 miljoonaa kiloa, mikä on neljänneksen vähemmän kuin vastaavana ajankohtana edellisenä vuonna. Ohraa oli varastoissa 136 miljoonaa kiloa, missä on myös neljänneksen pudotus edellisvuodesta. Vehnän varastot olivat pienimmät vuosikymmeneen, 89 miljoonaa kiloa, vähennystä 50 miljoonaa kiloa. Rukiin varastot olivat sen sijaan suurimmat vuosikymmeneen - 88 miljoonaa kiloa kattaa lähes elintarviketeollisuutemme vuosikäytön.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

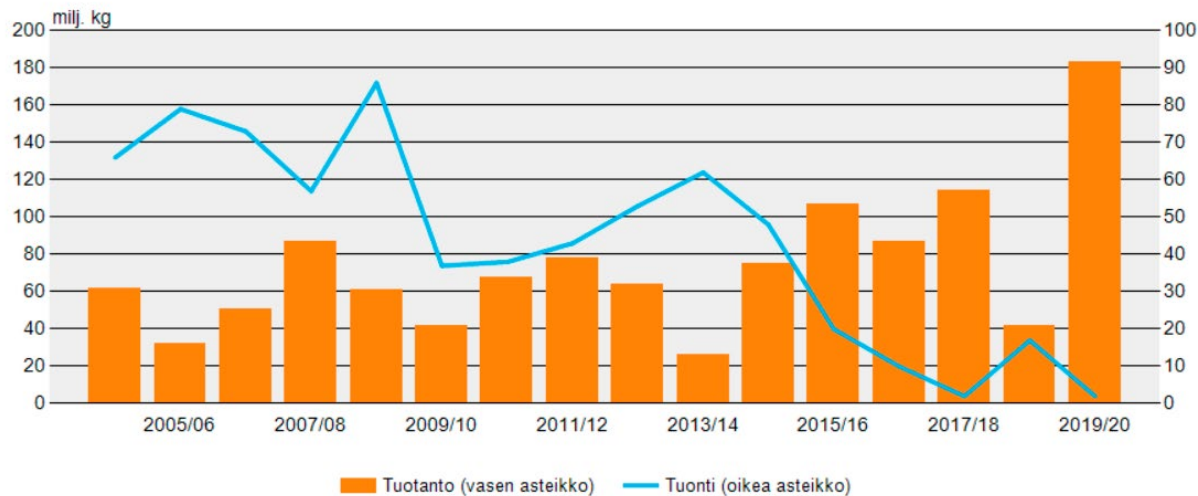
Teollisuuden ja kaupan viljan varastot 2010-2019

► Taustadata taulukkona

Rukiin tuotanto ja tuonti satovuosina 2010-2019

► Taustadata taulukkona

Viljasadosta viidennes vientiin

Kotimainen viljan käyttö on vuosittain noin kolme miljardia kiloa. Vuoden 2019 noin 3,9 miljardin kilon sadosta riitti vientiin noin 800 miljoonaa kiloa. Yli puolet viennistä oli kauraa, yli 400 miljoonaa kiloa. Se on suurin kauran vientimäärä 17 satovuoteen. Ohraa ja vehnää vietiin myös eniten kolmeen satovuoteen.

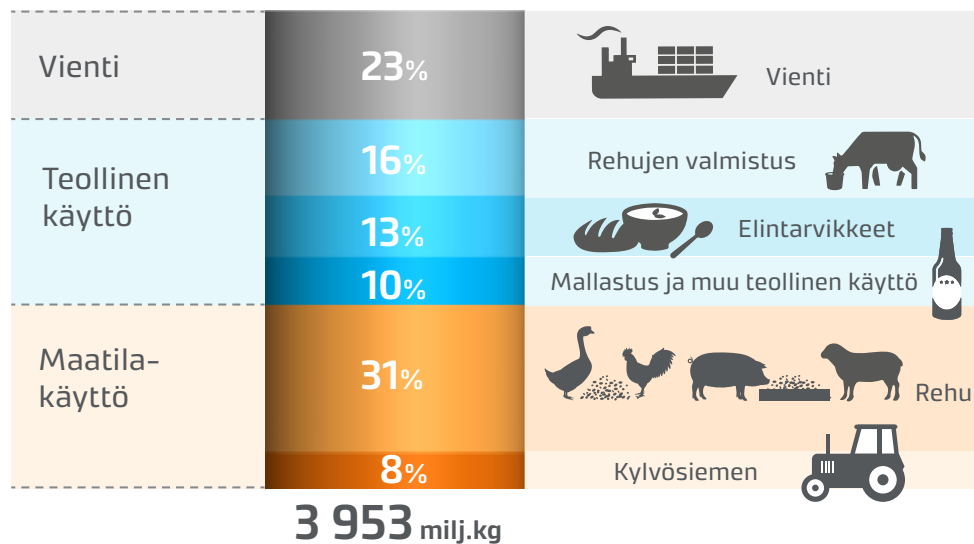
Tuotanto määrittelee ulkomaankaupan

Kotimainen viljan käyttö etenkin teollisuudessa on ollut melko vakaata viime vuosina. Sen sijaan viljan tuotanto on vaihdellut - lähinnä kasvuolosuhteiden vaihteluista johtuen. Ulkomaankauppa on toiminut eräänlaisena puskurina satovaihteluille. Rukiissa puskuri-ilmiö ilmenee tuontina, kun taas muilla viljoilla pääosin vientinä. Tosin kauran osalta vienti on melko vakiintunutta ja sitä viedään yleensä viljoista eniten - satovuosittain noin 300-400 miljoonaa kiloa.

Maatiloille omaan käyttöön lähes puolet viljasadosta

Maatiloille jäi noin 45 prosenttia vuoden 2019 viljasadosta. Myyntiin päätyi 55 prosenttia eli yli kaksi miljardia kiloa. Maatilojen oma käyttö on suurimmaksi osaksi tuotantoeläinten rehukäyttöä - yli miljardi kiloa. Kylvösiemen on osittain omaa viljaa ja laskennallinen kylvösiemenmäärä oli 274 miljoonaa kiloa. Kahden heikon satovuoden jälkeen maatilojen viljavarastot palautuivat. Viljaa oli varastoissa 1.7.2019 arviolta 400 miljoonaa kiloa enemmän kuin vuotta aiemmin.

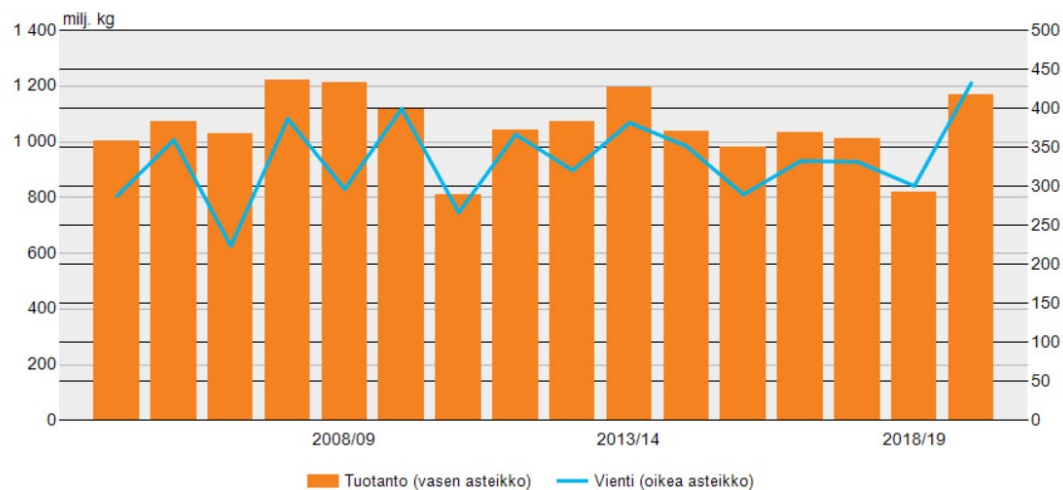
Viljasadon 2019 käyttö Suomessa (milj. kg)

- ▶ Teollisuuden ja kaupan viljan osto-, käyttö- ja varastotilastot
- ▶ Maatilojen sadonkäyttö
- ▶ Viljatase

Kauran tuotanto ja vienti satovuosina 2004/05–2019/20

▶ Taustadata taulukkona

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Maataloustuotteiden tuottajahinnat

Tuottajahinta on viljelijän maataloustuotteesta saama hinta ilman arvonlisäveroa. Tiedot tuottajahinnoista perustuvat ensimmäisille ostajille eli meijereille, teurastamoille, maatalouskaupalle, viljaa käyttävälle teollisuudelle sekä kananmuna- ja perunapakkaamoille tehtyihin kyselyihin. Tiedot kerätään kuukausittain ja ne löytyvät tilaston kotisivuilta.

Viljan tuottaja sai viljakilosta edellisvuotta vähemmän

Viljojen tuottajahinnat laskivat loppukesällä 2019. Viljelijälle maksettiin vuonna 2019 peruslaatusesta vehnästä keskimäärin 175 euroa tonnilta, mikä on hieman edellisvuotta vähemmän. Rukiin tuottajahinta oli keskimäärin 168 euroa tonnilta eli seitsemän prosenttia edellisvuotta vähemmän.

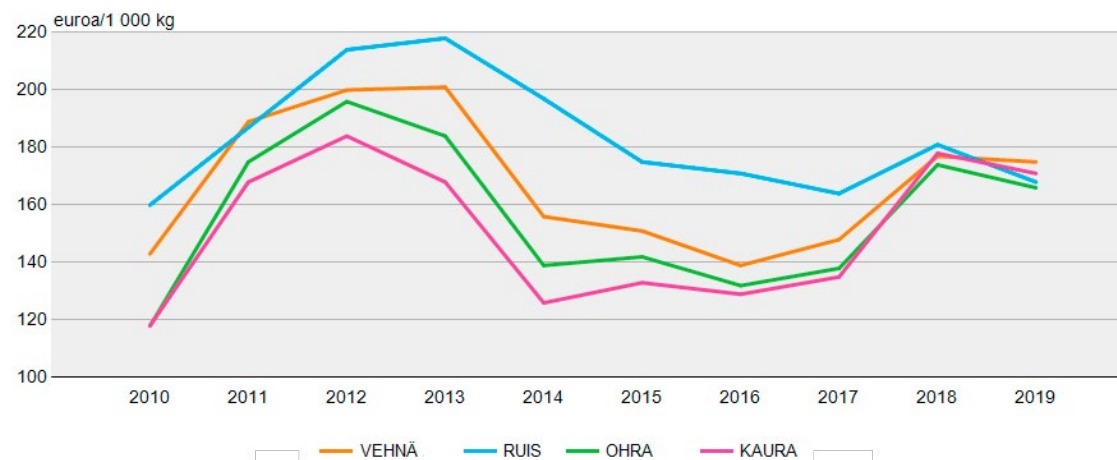
Ohran keskimääräinen perushinta vuonna 2019 oli 166 euroa tonnilta. Kauralla vastaava perushinta oli 171 euroa tonnilta. Molemmat ovat neljä prosenttia edellisvuotta vähemmän.

Sian- ja broilerinlihan tuottajahinta nousi, nauta ja karitsa ennallaan

Teurastamot maksoivat tuottajille sonninihasta vuonna 2019 keskimäärin 3,52 euroa kilolta ja karitsanlihasta 3,77 euroa kilolta. Molemmat ovat suunnilleen saman verran kuin edellisvuonna. Lihasiasta maksettiin 1,61 euroa ki-

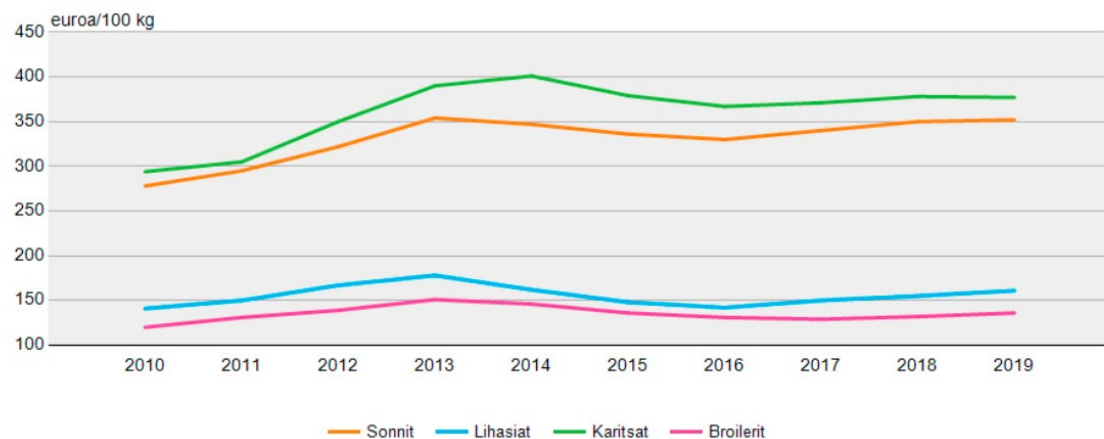
Viljan keskimääräiset tuottajahinnat 2010-2019

[Taustadata taulukkona](#)

Lihan keskimääräiset tuottajahinnat 2010-2019

[Taustadata taulukkona](#)

lolta, mikä on neljä prosenttia edellisvuotta enemmän. Myös broilerinlihan tuottajahinta nousi kolmella prosentilla 1,36 euroon kilolta.

Maidon tuottajahinta nousi hieman edellisvuodesta

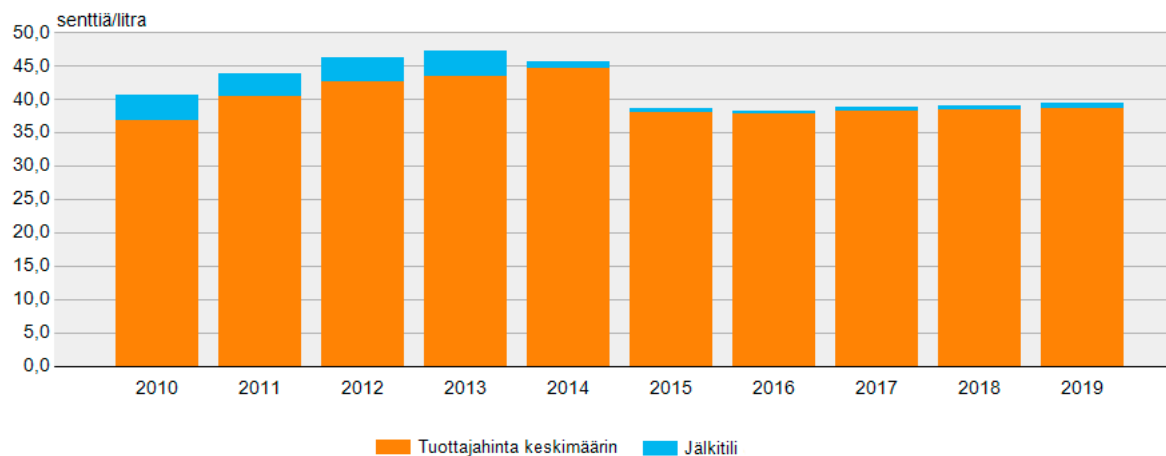
Meijerit maksoivat maidontuottajille vuonna 2019 keskimäärin 39,5 senttiä maitolitralta, mikä on hieman edellisvuotta enemmän. Luvussa on huomioitu maidon tilityshinnan lisäksi vuosittainen jälkitili.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

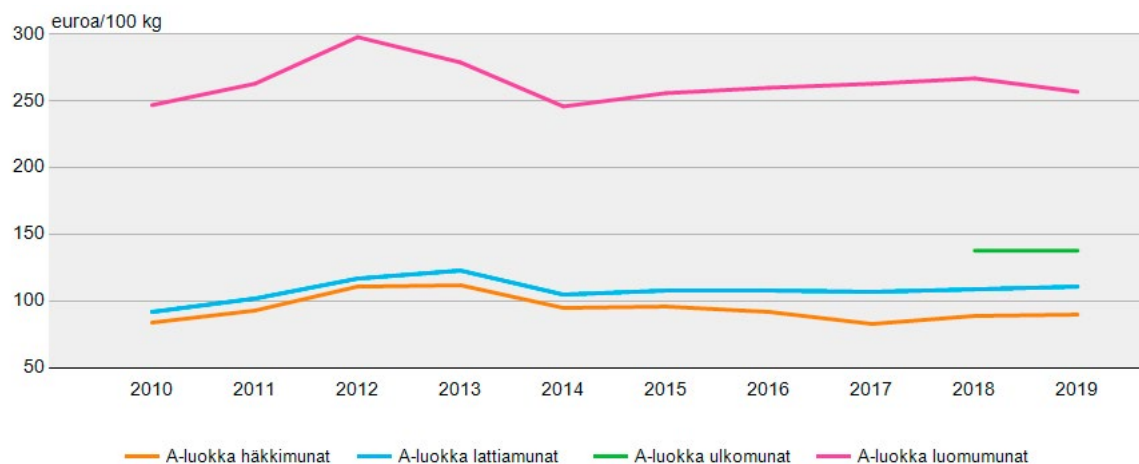
Maidon keskimääräiset tuottajahinnat 2010-2019

[Taustadata taulukkona](#)

Kananmunien keskimääräiset tuottajahinnat 2010-2019

[Taustadata taulukkona](#)

Kananmunien tuotantotapa vaikuttaa tuottajahintaan

A-luokan kananmunien keskimääräinen tuottajahinta vuonna 2019 oli 1,11 euroa kilolta. Hinta on noussut edellisestä vuodesta kahdella prosentilla.

Tuotantotavoittain tarkasteltuna tuottaja sai ulkokanojen munista vuonna 2019 keskimäärin 1,38 euroa kilolta, lattiakanojen munista 1,11 euroa kilolta ja virikehäkkikanojen munista 0,90 euroa kilolta. Luomukananmunista maksettiin 2,57 euroa kilolta.

Ruokaperunan tuottajahinnat

Ruokaperunan keskimääräinen tuottajahinta vuonna 2019 oli 0,20 euroa kilolta, mikä on hieman edellisvuotta enemmän. Varhaisperunan keskimääräinen hinta vaihtelee vuosittain paljon. Vuonna 2019 se oli 0,68 euroa kilolta.

- ▶ Ruokaperunan tuottajahinnat
- ▶ Maataloustuotteiden tuottajahinnat

Kuva: Minna Pajunen

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden ulkomaankauppa

Vuonna 2019 maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden tuonnin arvo oli 5,3 miljardia euroa, viennin arvon ollessa 1,7 miljardia euroa. Viennin arvo suhteessa tuonnin arvoon oli 32 prosenttia, mikä oli noin kolme prosenttia enemmän kuin vuonna 2018. Vienti vilkastui siis hieman edellisvuodesta.

Maito- ja meijerituotteiden viennistä tuli eniten euroja

Arvoltaan suurimmat viennin tuoteryhmät olivat vuonna 2019 maito- ja meijerituotteet, muut elintarvikejalosteet ja alkoholi, makeiset ja tupakka. Muihin elintarvikejalosteisiin sisältyvät muun muassa leipomotuotteet, jäätelö, sokeri, kasvisjalosteet, lihavalmisteet ja mausteet. Näissä tuotteissa on korkea jalostusaste, mikä selittää niiden korkean viennin arvon. Määrällisesti vietiin eniten viljaa.

Myös tuonnissa muut elintarvikejalosteet ja alkoholi olivat tärkeimmät. Seuraavina niiden jälkeen tulivat hedelmät, marjat ja vihannekset, joita tuotiin Suomeen vuonna 2019 noin 732 miljoonalla eurolla. Vertailun vuoksi esimerkiksi viljaa tuotiin vain 102 miljoonalla eurolla. Myös rehujen ulkomaankauppa oli merkittävää, sillä viime vuonna rehuja tuotiin Suomeen 345 miljoonalla eurolla.

Vuonna 2019 vienti vilkastui monen tuoteryhmän osalta, ja kokonaisuudessaan viennin arvo kasvoi noin 13 prosentilla. Erityisen paljon nousivat viljan ja viljatuotteiden,

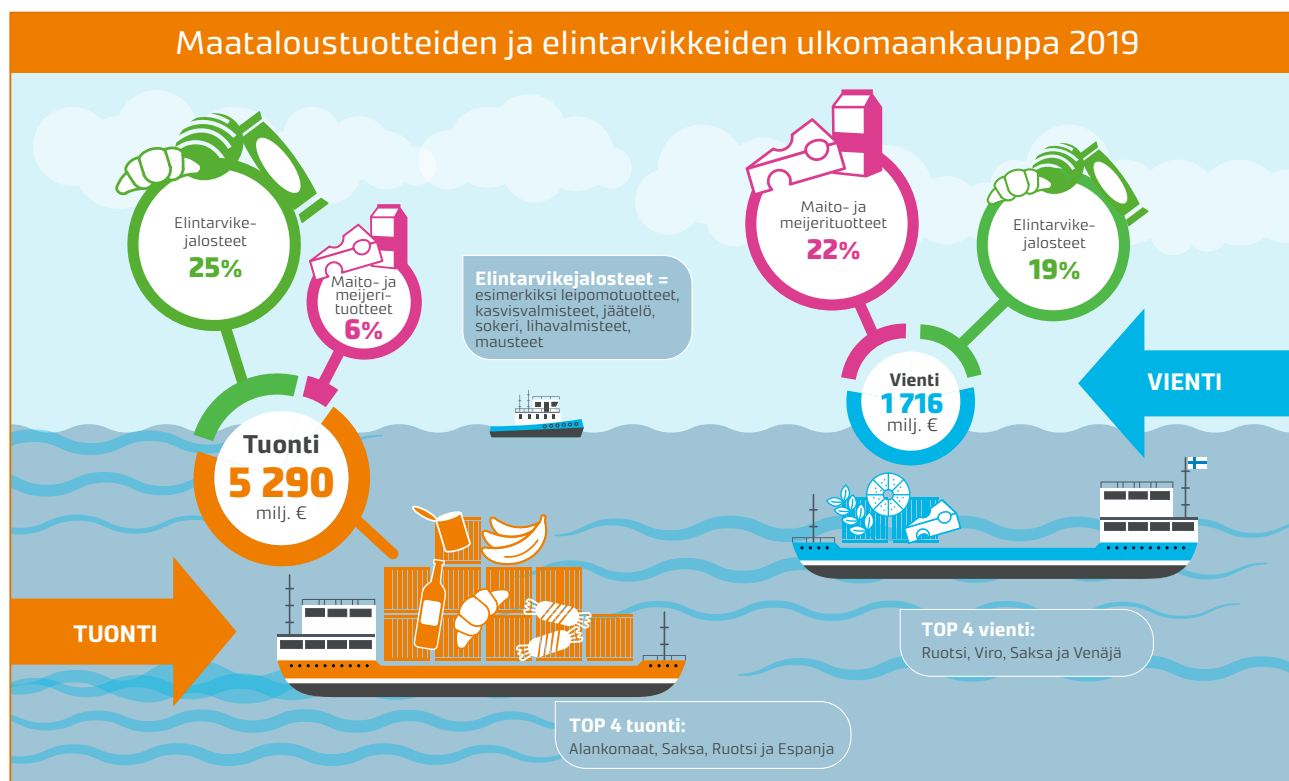
maito- ja meijerituotteiden sekä elintarvikejalosteiden viennin arvot.

EU-maat merkittävin kauppakumppani

Suomen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden tuonnista noin 75 prosenttia tulee muista EU-maista. Myös viennistä suurin osa eli noin 70 prosenttia menee EU-maihin.

EU:n ulkopuolisten Euroopan maiden osuus viennistä ja tuonnista oli noin 10 prosenttia.

Venäjä oli vuonna 2014 alkaneeseen kauppaboikottiin saakka tärkein suomalaisten maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden vientimaa. Sen jälkeen vientiä on ollut eniten Ruotsiin.

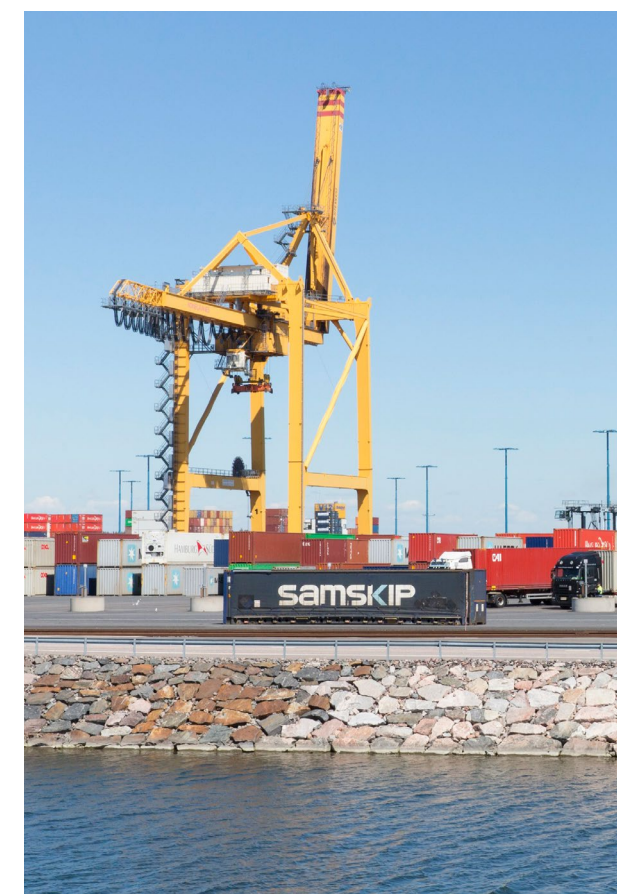

Vuonna 2019 tuonnin kärkimaita olivat Alankomaat, Saksa ja Ruotsi. Alankomaista tuonnin arvoltaan suurimmat tuoteryhmät olivat rasvat ja öljyt, elintarvikejalosteet, vihannekset ja puutarhakasvit. Saksasta tuotiin pääosin lihaa ja maitotuotteita. Ruotsista tuotiin erityisen paljon kalajalosteita ja maitotuotteita. Myös Norja ja Espanja olivat tärkeitä tuontimaita; Norja erityisesti lohien, ja Espanja kasvien, hedelmien ja alkoholijuomien osalta.

Tärkeimmät vientimaat olivat Ruotsi, Viro, Saksa ja Venäjä. Ruotsiin vietiin eniten maito- ja meijerituotteita, kalaa ja kalatuotteita, elintarvikejalosteita ja naudanlihaa. Viroon vietiin eniten erilaisia juomia sekä makeisia ja elintarvikejalosteita. Saksan vienti puolestaan koostui paljolti viljasta. Venäjälle vietiin enimmäkseen elintarvikejalosteita. Myös Kiina, Alankomaat, Tanska ja Ranska olivat tärkeitä vientimaita Suomelle. Kiinan vienti koos-

tui sianlihan ja maitotuotteiden ohessa muun muassa pakastemarjoista, joita vietiin sinne noin 3 miljoonalla eurolla. Ranskaan vietiin Suomesta paljon voita; 48 miljoonan euron edestä.

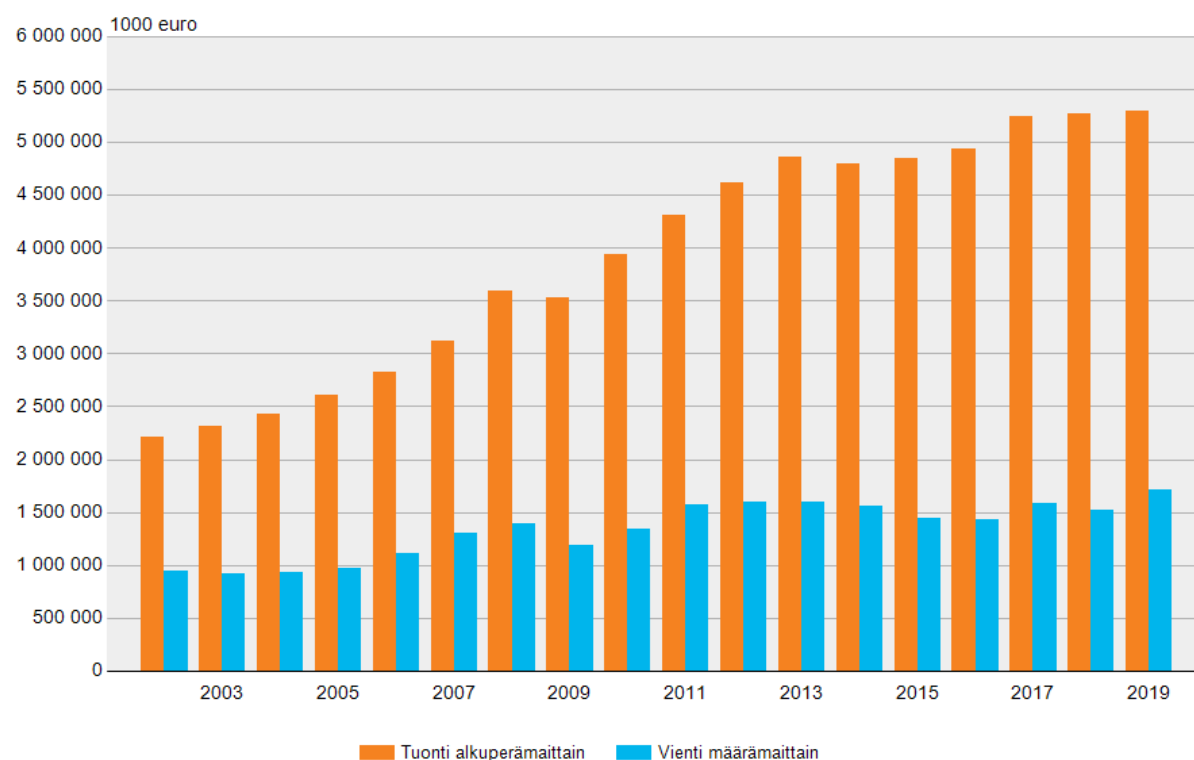
► **Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden ulkomaankauppa**

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden viennin ja tuonnin arvon kehitys 2002–2019

► [Taustadata taulukkona](#)

Maatalouden kannattavuus

Luonnonvarakeskuksen (Luke) kannattavuuskirjanpidon tulosten mukaan vuonna 2018 maa- ja puutarhatalouden kannattavuuskerroin oli keskimäärin 0,42. Verrattuna edelliseen vuoteen kannattavuudessa oli tapahtunut hienoista nousua. Kokonaispääoman tuotto prosentti oli vuonna 2018 negatiivinen -1,6 prosenttia, näin yritystoimintaan sijoitetulle pääomalle ei ole saatu lainkaan korkoa.

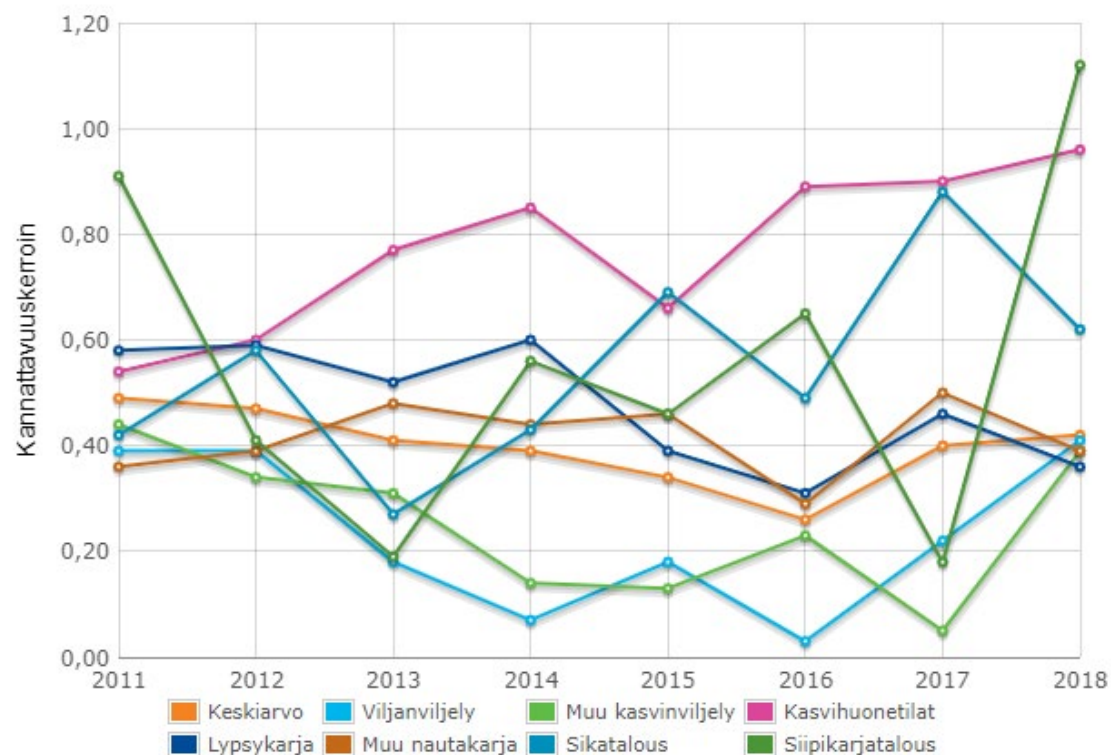
Kokonaistuotto kasvoi mutta tulos tappiollista

Vuonna 2018 maatalouden kokonaistuotto, eli maataloustuotannon ja tukien summa oli 184 300 euroa tilaa kohti, kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli noin kolme prosenttia. Tukien osuus kokonaistuotosta oli kolmannes.

Maatalouden tuotantokustannukset kohosivat kaksi prosenttia edellisestä vuodesta, ja olivat keskimäärin 160 800 euroa. Tuotantokustannukset olivat kokonaistuottoja suuremmat, jolloin niiden erotuksena syntyi yrittäjätappiota keskimäärin 24 300 euroa. Kustannuksissa on mukana yrittäjäperheen omasta työstä 16,00 euron mukaan laskettu palkkavaatimus ja omasta pääomasta 3,69 prosentin mukaan laskettu korkovaatimus. Mikäli nämä kustannuserät jätetään huomiotta, tiloille jäi vuonna 2018 yrittäjätuloa 17 400 euroa, joka on noin seisemän prosenttia enemmän kuin vuonna 2017.

Maatalous- ja puutarhayritysten kannattavuuskerroin 2011-2018

[Taustadata taulukkona](#)

Kannattavuus edelleen matalalla

Kun yrittäjätulo jaetaan omasta työstä ja pääomasta aiheutuvien kustannusten summalla, saadaan kannattavuuskerroin. Kannattavuuskerroin paljastaa, millaisen korvauksen yrittäjä saa omalle työlleen ja tuotantoon

sijoittamalleen omalle pääomalle. Vuonna 2018 maatalouden kannattavuuskerroin oli keskimäärin 0,42. Yrittäjät saivat siten 42 prosenttia tavoitteena olevasta työ- ja korkovaatimuksista, eli 6,7 euron korvauksen työtunnille ja 1,5 prosentin koron omalle pääomalle.

Omavaraisuusaste kertoo omien pääomien suhteesta kokonaispääomaan, jossa on myös velat mukana. Maa- ja puutarhatalouden omavaraisuusaste oli vuonna 2018 keskimäärin 72 prosenttia. Omavaraisuusaste vaihtelee paljon tuotantosuunnittain ollen sikatiloilla ja viljatiljoilla hieman keskimääräistä korkeampi, vastaavasti taas heikointa kasviuoneyrityksillä sekä lammaskasvutaljoilla.

Työpanos laskusuunnassa

Kokonaistyötunnit jaetaan kanteen ryhmään, yrittäjäperheen omiin työtunteihin ja palkkaväen työtunteihin. Yrittäjäperheen oma työpanos on laskenut tasaisesti vuosittain. Vuonna 2018 yrittäjäperhe teki maa- ja puutarhatöitä keskimäärin 1810 tuntia, vastaavasti edellisenä vuonna 1850 tuntia. Yrittäjäperheen kokonaistyöpanoksessa on tapahtunut vähennystä kymmenessä vuodessa 460 tuntia. Osin tämä johtuu siirtymisestä kotieläintuotannosta kasvinviljelyyn.

Palkkatyövoiman työtunneissa tapahtui laskua ensimmäistä kertaa kymmeneen vuoteen. Palkkaväen työtunnit vuonna 2018 olivat 400 työtuntia, edellisenä vuonna 460 työtuntia. Tuotantosuunnittain esiintyy suuria eroja, kasviuone-tiloilla käytetään paljon ulkopuolista työvoimaa, kun taas viljatiljoilla ulkopuolisen työvoiman käyttö on vähäisintä.

Tuotantosuuntien välillä suuria eroja

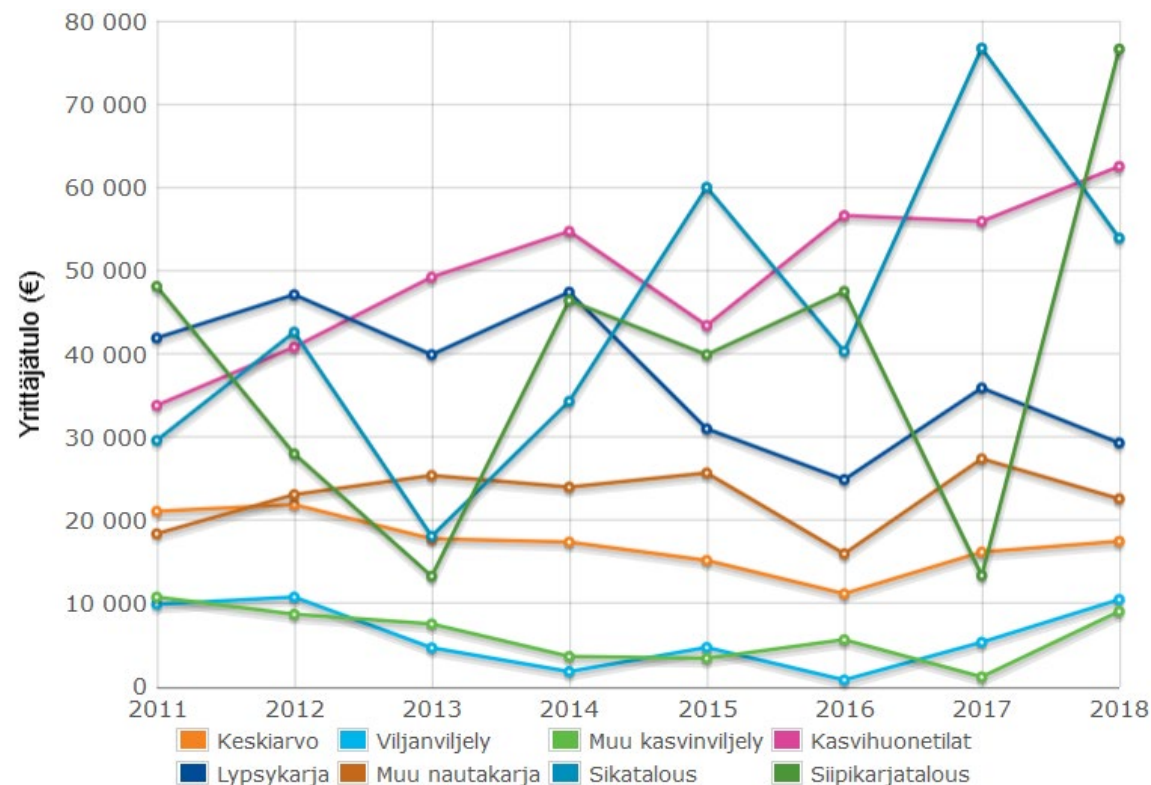
Kannattavuus vaihtelee paljon tuotantosuunnittain tarkasteltuna. Vuonna 2018 parhaiten pärjäsivät kasviuoneyritykset, joilla kannattavuuskerroin päättyi 0,96:een ja

yrittäjätuloa kertyi 62 500 euroa. Avomaanpuutarhatilojen kannattavuus putosi edellisvuoden 0,93:sta miinukselle, -0,03:een. Myös sikatiloilla sekä maitotiloilla kannattavuuskerroin laski edellisvuodesta mutta maltillisemmin, sikatiloilla 0,57:aan ja maitotiloilla 0,36:een. Viljatiljojen heikko kannattavuus parani selvästi, kannattavuuskerroin nousi edellisvuoden 0,22:sta 0,41:een ja yrittäjätuloa

kertyi 10 500 euroa. Myös siipikarjatiljoilla kannattavuuskerroin kohosi 1,12:een edellisen vuoden 0,18:sta ja yrittäjätuloa muodostui 76 600 euroa. Siipikarjatiljojen ja myös avomaanpuutarhatilojen voimakkaat vuosittaiset kannattavuusvaihtelut johtuvat osin näiden tuotantosuuntien pienestä tilamäärästä kannattavuuskirjanpitoaineistossa.

Maatalous- ja puutarhayritysten yrittäjätulo 2011-2018

► Taustadata taulukkona

Tulokset ja kannattavuusennusteet ja ennakkotulokset tuleville vuosille löytyvät Taloustohtorin Maa- ja puutarhatalous -palvelusta.

- ▶ Taloustohtori
- ▶ Maatalouden kannattavuus

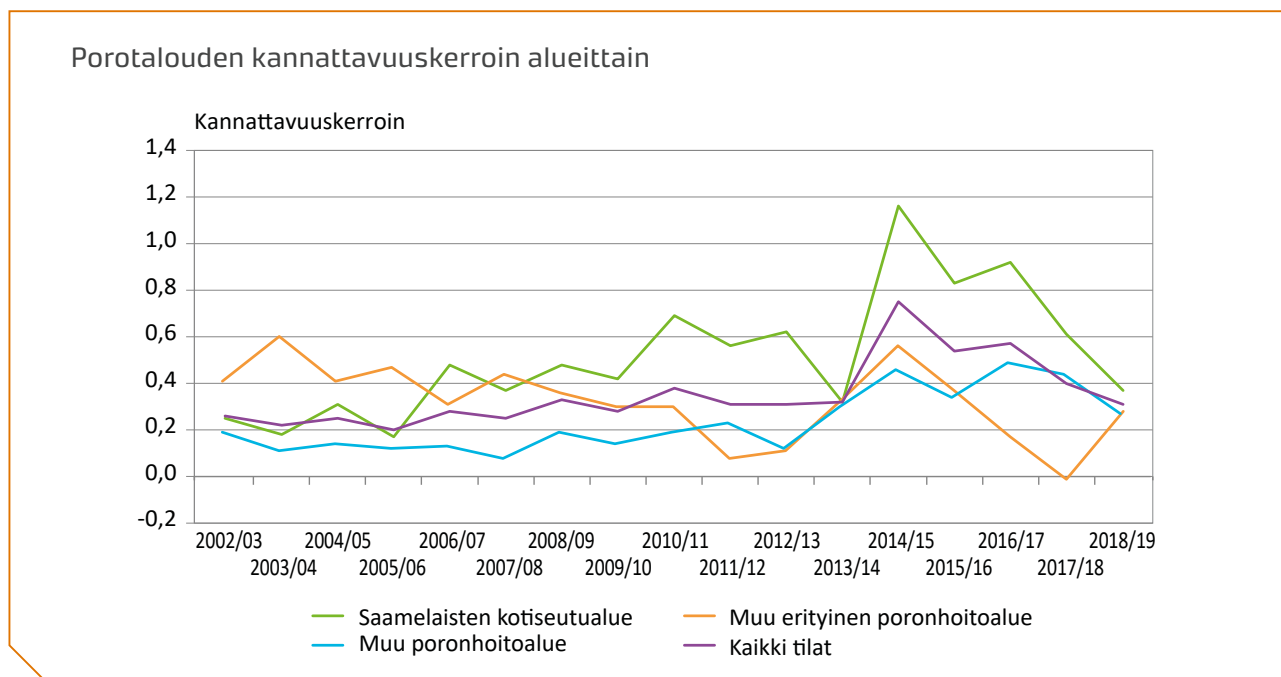
Porotalouden kannattavuus

Luonnonvarakeskuksen (Luke) kannattavuuskirjanpidon tulosten mukaan poronhoitovuonna 2018/19 porotalouden kannattavuuskerroin oli keskimäärin 0,31 ja yrittäjätuloa muodostui 7 020 euroa. Tämä on 20 prosenttia vähemmän kuin edellisellä poronhoitovuonna. Porotalousyrittäjän työtuntiansioksi jäi 3,6 euroa.

Porotalouden tuotot laskusuunnassa

Poronhoitovuonna 2018/19 porotalouden kokonaistuotanto oli 40 083 euroa, mikä on kaksi prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Tuotoista lähes puolet, keskimäärin 19 400 euroa saatiin poronlihan myynnillä. Porotaloutta harjoittava porotalousyritys tuotti poronlihaa keskimäärin 2 096 kiloa, mikä oli kolme prosenttia edellisvuotta vähemmän. Kokonaistuotosta tukien osuus oli 16 prosenttia. Vahingonkorvausten osuus laski edellisestä poronhoitovuodesta 14 prosenttia, 6 500 euroon.

Edelliseen poronhoitovuoteen verrattuna tuotantokustannukset kasvoivat prosentin, 54 600 euroon. Porotaloudessa käytettävien koneiden polttoaine-, huolto- ja korjauskustannukset kasvoivat euromääräisesti eniten,

vastaavasti rehukustannuksissa tapahtui laskua. Yrittäjäperheen keskimääräinen eloporoluku nousi edellisvuodesta kahdella, 199 eloporoon.

Porotalouteen tehdyt työtunnit pysyttelivät edellisen vuoden tasolla. Poronhoitovuonna 2018/19 yrittäjäperheessä tehtiin poronhoitoon liittyviä töitä keskimäärin 1 267 tuntia. Työtunneista kaksi kolmasosaa oli omia poronhoitotöitä, kolmasosa työtunneista tehtiin paliskunnalle.

Alueelliset kannattavuuserot kapenivat

Kannattavuuskirjanpidon tuloksissa Lapin pohjoisosan erityinen poronhoitoalue on jaettu kahtia saamelais-alueeseen ja muuhun erityiseen poronhoitoalueeseen. Poronhoitoalueen eteläosaa nimitetään muuksi poronhoitoalueeksi.

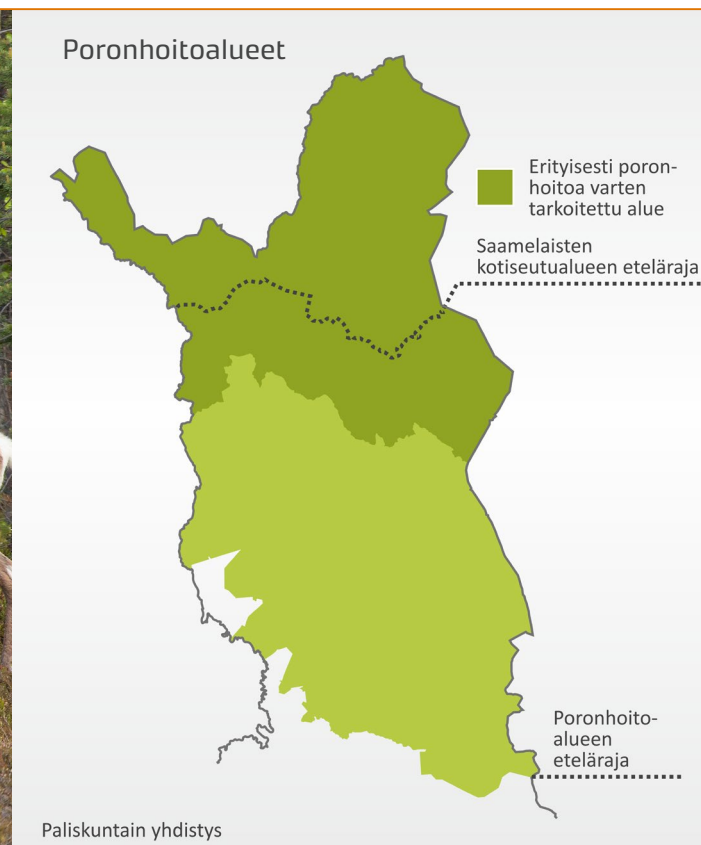
Tilivuonna 2018/19 poronhoitoalueen pohjoisosan ja eteläosan välinen kannattavuusero pieni. Kannattavuus oli heikointa poronhoitoalueen etelä- ja keskiosissa, muun poronhoitoalueen kannattavuuskerroin oli 0,27 ja muun erityisen poronhoitoalueen 0,28. Poronhoitoalueen pohjoisosan saamelaisalueella kannattavuuskerroin oli 0,37.

Porotalouden tuotot eivät kata kustannuksia

Poronhoitovuonna 2018/19 yhden poronlihakilon tuottamisesta aiheutui 25,9 euron kustannukset. Tuottoja kertyi yhteensä 19,1 euroa, joten jokaisen lihakilon tuottaminen tuotti tappiota 6,8 euroa. Pienemmissä 80-100 eloporon

porotalousyrityksissä lihakilon tuottaminen maksoi 31,7 euroa. Vastaavasti suurimmissa yli 230 eloporon yrityksissä kustannus oli 18,1 euroa. Eloporoa kohti laskettuna tuotantokustannus oli 272 euroa. Kokonaistuottoa kertyi 201 euroa/eloporo, joten eloporoa kohti laskettuna porotalousyrittäjälle syntyi tappiota 71 euroa.

► Porotalouden kannattavuus

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Ravintotase

Suomalaiset kuluttivat vuonna 2019 keskimäärin 148 kiloa nestemäisiä maitotuotteita, 80 kiloa lihaa, 81 kiloa viljaa, 12 kiloa kananmunia, 15 kiloa kalaa, 66 kiloa hedelmiä ja 66 kiloa vihanneksia. Edelliseen vuoteen nähden kauran kulutus kasvoi ja sen myötä viljan kulutus, lihan ja maidon kulutus vähenivät.

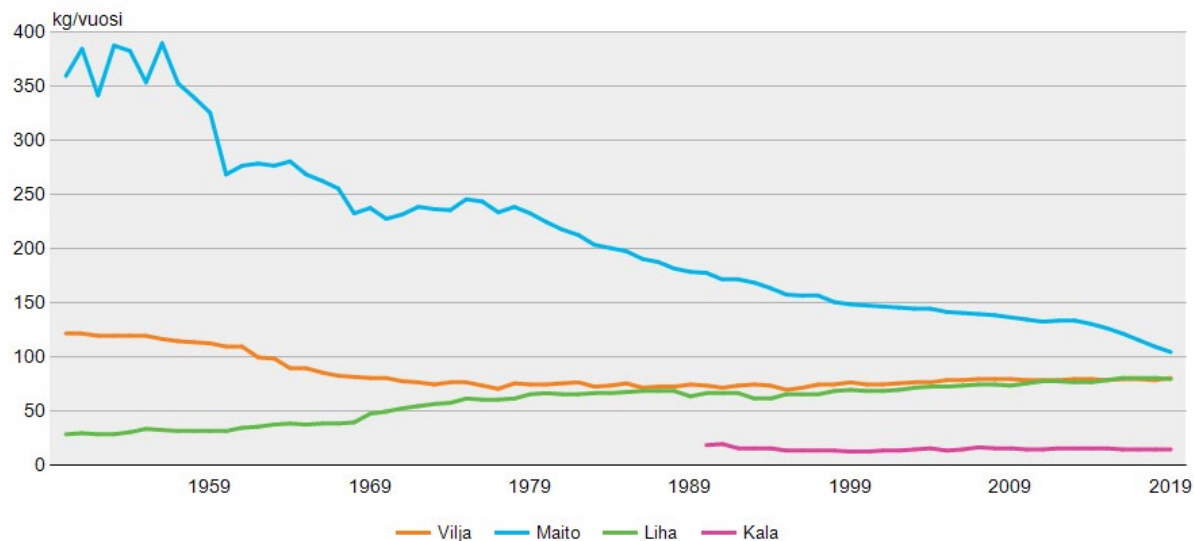
Ravintotaseen laskennassa huomioidaan elintarvikkeiden tuotantomäärät, vienti ja tuonti, varastojen muutokset ja muu kuin ravintokäyttö. Kulutusluvut henkeä kohti on laskettu ravinnoksi käytettävissä olevasta määrästä.

Maidon kulutus väheni noin viisi prosenttia edellisvuodesta. Näin kävi myös vuonna 2018. Kaikkiaan maitoa juotiin vuonna 2019 henkeä kohti keskimäärin 102 litraa, josta kevytmaitoa 57 prosenttia, rasvatonta maitoa noin kolmannes ja täysmaitoa reilut kymmenen prosenttia.

Keskimäärin maitotuotteiden kulutus joko laski hieman tai pysyi ennallaan. Piimän, jogurtin, viilin ja kerman kulutus väheni muutaman prosentin. Muiden maitopohjaisten tuoretuotteiden, kuten maustettujen rahkojen, kulutus kasvoi. Nestemäisiä maitotuotteita käytettiin vuonna 2019 kaikkiaan 148 kiloa henkeä kohti, joka on noin neljä prosenttia vähemmän kuin edellisena vuonna. Juuston ja voin kulutus laski hieman. Niiden kulutusmäärät olivat noin 25 ja 3,3 kiloa.

Viljan, maidon, lihan ja kalan kulutus 1950–2019

[▶ Taustadata taulukkona](#)

Kaurabuumi jatkui ja lisäsi viljan käyttöä

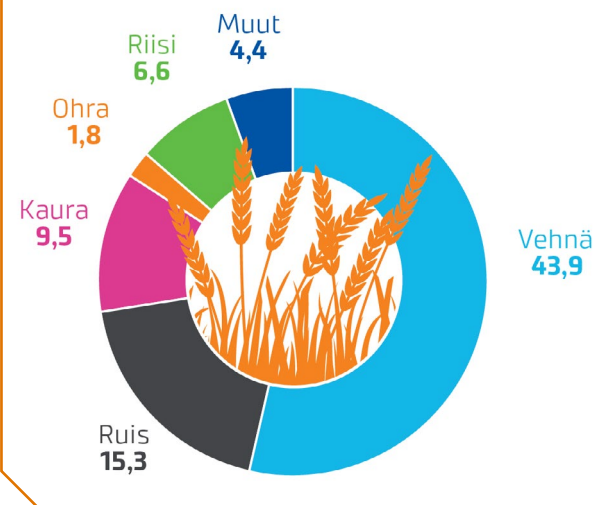
Viljan kokonaiskulutus kasvoi reilut kaksi kiloa henkeä kohti edellisestä vuodesta ja oli vuonna 2019 noin 81 kiloa. Kasvu johtui pääosin kauran kulutuksen kasvusta. Kauran kulutus nousikin edellisestä vuodesta noin kaksi kiloa eli lähes 30 prosenttia, 9,5 kiloon henkeä kohti. Riisin kulutus nousi puoli kiloa edellisestä vuodesta ollen 6,6 kiloa, vehnän kulutus laski hieman ja oli noin 44 kiloa. Rukiin ja ohran kulutus pysyi edellisen vuoden luvuissa eli 15,3 ja 1,8 kilossa henkeä kohti.

Siipikarjanlihan kulutus jatkoi kasvuaan

Liha kokonaiskulutus oli lähes 80 kiloa henkilöä kohti vuonna 2019, kun mukaan on laskettu myös riista ja syötävät elimet. Kokonaiskulutus laski edellisestä vuodesta noin 1,8 prosenttia eli 1,5 kiloa henkeä kohti.

Siipikarjanlihan kulutuksen kasvu on jatkunut jo yli kymmenen vuotta. Sen kulutus oli noin 26,6 kiloa henkeä kohti vuonna 2019. Siipikarjanlihan kulutus kasvoi melkein neljä prosenttia edellisestä vuodesta. Sianlihan kulutus

Viljan kulutus 2019, kg/hlö/v

sen sijaan laski noin viisi prosenttia, mutta sitä kulutettiin edelleenkin enemmän kuin siipikarjanlihaa, 30,8 kiloa. Naudanlihaa syötiin keskimäärin 18,8 kiloa, mikä oli noin puoli kiloa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Lampaanlihan kulutus oli 0,7, poronlihan 0,4 ja hevosenlihan 0,2 kiloa. Näissä ei ollut juurikaan muutoksia edelliseen vuoteen nähden.

Lihan kulutusmäärät on ravintotaseessa ilmoitettu luullisena eli ruholihana. Luullisesta lihasta on luutonta 80 prosenttia. Lisäksi kypsennyshävikki vaihtelee 10-30 prosentin välillä tuotteesta riippuen. Kypsänä syöty liha on noin 50 prosenttia luullisen lihan määrästä.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Kala, kananmunat, hedelmät ja vihannekset

Kalan kokonaiskulutus pysyi 14,9 kilossa henkeä kohti. Kalasäilykkeitä kulutettiin vuonna 2019 hieman edellisvuotta enemmän. Ravintotaseen mukaan kalan kokonaiskulutuksessa ei ole tapahtunut suuria muutoksia moneen vuoteen. Kymmenen vuotta sitten kananmunia kulutettiin noin 10 kiloa henkeä kohti, vuonna 2019 noin 12 kiloa. Viime vuosina kananmunien kulutuksessa ei ole ollut paljon vaihtelua.

Tuoreiden hedelmien kulutus oli noin 59 kiloa henkeä kohti. Sitruhedelmien kulutus kasvoi puoli kiloa edel-

lisestä vuodesta, ja oli nyt 14,3 kiloa. Muiden tuoreiden hedelmien kulutus laski hieman ja oli vähän alle 45 kiloa henkeä kohti. Hedelmäsäilykkeitä ja kuivattuja hedelmiä syötiin yhteensä vajaa seitsemän kiloa. Tuoreita vihanneksia käytettiin arviolta 66 kiloa henkeä kohti, mutta määrä sisältää myös mahdollisen hävikin.

► Ravintotase

Metsätilastot

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Metsätilastollinen vuosi 2019

Puuston tilavuus 2,5 miljardia kuutiometriä

Uusimpien mittausten perusteella Suomen metsissä on runkopuuta 2 482 miljoonaa kuutiometriä, ja puuston vuotuinen kasvu on 108 miljoonaa kuutiometriä. Sekä puuston tilavuus että kasvu ovat suurentuneet edelliseen inventointiin verrattuna. Puustosta puolet on mäntyä, vajaa kolmasosa kuusta ja viidesosa lehtipuuta.

Metsistä suojeltu 13 prosenttia

Vuoden 2019 alussa Suomessa oli suojeltua metsä- ja kitumaata kaikkiaan 2,9 miljoonaa hehtaaria. Tämä koostui lakisääteisesti suojelluista alueista, joita oli 2,4 miljoonaa hehtaaria sekä talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteista, pinta-alaltaan 0,5 miljoonaa hehtaaria. Edelliseen, vuoden 2016 tilastoon verrattuna suojellun metsä- ja kitumaan osuus kasvoi 12 prosentista 13 prosenttiin. Suurin osa metsä- ja kitumaan suojelualueista, lähes 80 prosenttia, sijaitsee Pohjois-Suomessa.

Ojien kunnostamiseen ja metsäteihin investoitiin

Metsänhoito- ja metsänparannustöihin käytettiin yhteensä 265 miljoonaa euroa. Metsänhoitotöihin käytettiin 209 miljoonaa euroa, mikä oli hieman edellisvuotta vähemmän. Metsänparannustöiden investoinnit sen sijaan nousivat lähes kolmanneksella 55 miljoonaan euroon. Metsänviljelyn pinta-ala oli 100 000 hehtaaria. Taimikoita ja nuorta metsää hoidettiin 169 000 hehtaaria. Hakkuupinta-alaksi arvioitiin metsänkäyttöilmoitusten perusteella 711 000 hehtaaria.

Puukaupan määrät ja hinnat putosivat

Heikentyneet suhdanteet ja metsäteollisuustuotteiden tuotantomäärien laskeminen pienensivät puukauppamääriä ja laskivat puun hintoja. Tukkipuun kauppa väheni edellisvuodesta runsaat kaksi viidesosaa ja kuitupuun kauppa viidesosan. Etenkin havutukkien hinnat laskivat. Tukkipuun reaalin hintataso putosi pystykaupoissa kahdeksan prosenttia ja kuitupuun hinta prosentin. Hankintakaupoissa kuitupuun hintataso nousi kuusi prosenttia. Myös energiapuun kauppa hiljeni, ja ostomäärä pieneni neljäsosan edellisestä vuodesta. Kaiken energiapuun keskihinta laski pystykaupoissa 12 prosenttia ja nousi hankintakaupoissa kahdeksan prosenttia.

Hakkuut pienenevät viisi miljoonaa kuutiometriä mutta säilyivät suurina

Teollisuuspuun hakkuut vähenivät 64 miljoonaan kuutiometriin. Se oli kahdeksan prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin, mutta silti 13 prosenttia edeltävän kymmenvuotisjakson keskiarvoa enemmän. Runkopuuta korjattiin lisäksi energiaksi yhdeksän miljoonaa kuutiometriä, joten käyttöön hakatun runkopuun kokonaismäärä eli hakkuukertymä oli 73 miljoonaa kuutiometriä. Se oli edellisen vuoden jälkeen tilastointihistorian toiseksi suurin määrä. Puuston poistuma oli yhteensä 88 miljoonaa kuutiometriä, sisältäen käyttöön hakatun puun lisäksi myös metsään jäävän

kuolleen runkokuun. Puuston vuotuinen kasvu on koko maassa 108 miljoonaa kuutiometriä, joten metsiemme elävän puuston kokonaismäärä kasvoi 19 miljoonalla kuutiometrillä.

Kantorahatulot

Metsänomistajat saivat kantorahatuloja 2,3 miljardia euroa. Tulot alenivat edeltäneestä huippuvuodesta reaalisesti 16 prosenttia vuoden 2017 tasolle. Viiden edeltäneen vuoden keskiarvoon nähden tulot pysyivät samalla tasolla.

Yksityismetsätalouden kannattavuus

Vuonna 2019 suhdannehuippu oli ohi ja metsätalouden kannattavuus laski selvästi edellisestä huippuvuodesta. Vaikka yksityismetsätalouden liike-tulos laski 128 euroon hehtaarilta, se pysyi edelleen hyvänä pitkäaikaisiin keskiarvoihin verrattuna. Puuntuotannon sijoitustuotto jäi pitkästä aikaa negatiiviseksi kantohintojen laskun takia.

Puun käyttö edelleen huippulukemissa

Suomessa käytettiin raakapuuta kaikkiaan 82 miljoonaa kiintokuutiometriä. Määrä supistui edellisvuoden ennätyslukemista kolme prosenttia ollen kuitenkin kaikkien aikojen toiseksi suurin. Raakapuusta 71 miljoonaa kuutiometriä meni metsäteollisuustuotteiden valmistukseen. Energian tuotannossa raakapuuta paloi 11 miljoonaa kuutiometriä. Lisäksi metsäteollisuuden sivutuote- ja jättepuuta kului eri tarkoituksiin yhteensä 26 miljoonaa kuutiometriä. Kiinteiden puupolttoaineiden kulutus päättyi uuteen ennätykseen, yli 27 miljoonaa kuutiometriä.

Metsäteollisuuden suhdannehuippu ohitse

Metsäteollisuuden suhdannehuippu oli vuonna 2019 ohitse, ja sekä metsäteollisuustuotteiden tuotanto- että vientimäärät vähenivät hieman. Metsäteollisuuden kotimainen liikevaihto päättyi 31,6 miljardiin euroon, ja reaalista laskua oli viisi prosenttia edellisvuodesta. Kokonaistuloksella mitaten metsäteollisuuden kannattavuus heikkeni 1,5 prosenttiyksiköllä 6,1 prosenttiin liiketoiminnan tuotoista. Metsäteollisuudessa velkojen suhde liikevaihtoon laski 52 prosenttiin, joten sen rahoitusasema oli selvästi muuta tehdasteollisuutta parempi.

Metsäviennin arvo väheni edellisestä vuodesta

Metsäteollisuustuotteita vietiin 12,5 miljardilla eurolla, mikä oli reaalisesti kuusi prosenttia edellisvuotta vähemmän. Massa- ja paperiteollisuuden osuus viennistä oli 9,7 miljardia euroa ja laski seitsemän prosenttia. Puutuoteteollisuuden vienti laski viidellä prosentilla päättyen 2,8 miljardiin euroon. Puun tuonti kasvoi edellisvuodesta kolmella prosentilla 12 miljoonaan kuutiometriin.

Suomen metsäsektorin tunnuslukuja 2019

Puuston tilavuus metsä- ja kitumaalla

2 482 milj. m³

50 % mäntyä, 30 % kuusta ja 20 % lehtipuuta

Puuston kasvu metsä- ja kitumaalla vuodessa

108 milj. m³

1950-lukuun verrattuna lähes kaksinkertaistunut

Viljeltyä metsää vuodessa

100 000 ha

75 % istutettua, 25 % kylvettyä

Suojeltua metsää

2,9 milj. ha

13 % metsä- ja kitumaasta

Hakkuukertymä

73,3 milj. m³

-8 % vuodesta 2018

Bruttokantorahatutot

2,3 mrd. €

-16 % vuodesta 2018*

Metsäteollisuuden puun käyttö

71,1 milj. m³

josta 86 % kotimaista

Metsäsektorin työllisyys

66 000 henkilöä

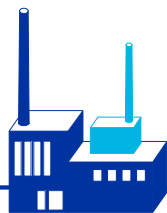
+6 % vuodesta 2018

Puun energiakäyttö

105 TWh

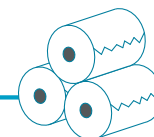
28 % energian kokonaiskulutuksesta

Metsäteollisuuden kotimainen liikevaihto

31,6 mrd. €

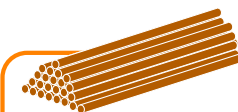
-5 % vuodesta 2018*

Metsäteollisuuden vienti

12,5 mrd. €

19 % Suomen tavaraviennistä

Puun tuonti

11,9 milj. m³

+3 % vuodesta 2018

*Deflatoitu: tukkuhintaindeksi

Metsävarat

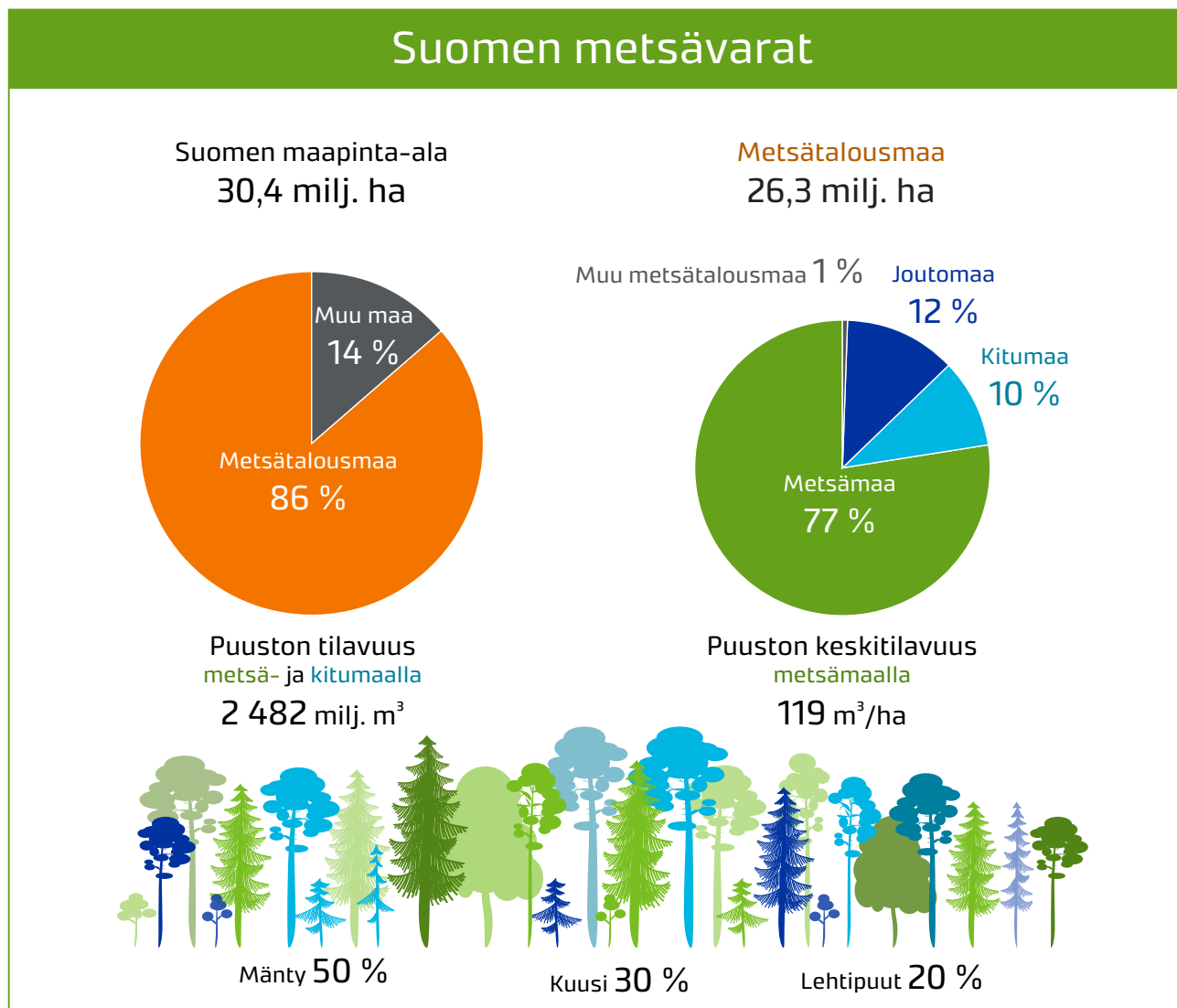
Suomen puuston määrä on 2,5 miljardia kuutiometriä ja puuston vuotuinen kasvu 108 miljoonaa kuutiometriä.

Metsätalousmaan osuus Suomen maa-alasta on 86 prosenttia, eli 26,3 miljoonaa hehtaaria. Etelä-Suomessa metsätalousmaata on 78 prosenttia ja Pohjois-Suomessa, eli Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnissa, 95 prosenttia maa-alasta. Metsätalousmaan ala on jonkin verran pienentynyt inventointien mittaushistorian eli viimeksi kuluneiden lähes sadan vuoden aikana.

Inventoinnin tulokset päivittyvät vuosittain

Uusimmat tiedot perustuvat vuosina 2015-2019 mitattuun valtakunnan metsien inventoinnin aineistoon. Puuston kasvutiedot ja koolleen puuston tilavuustiedot ovat 12. metsien inventoinnin tuloksia.

Metsätalousmaata on inventoinnissa kaikki sellainen maa, jolla ei ole muuta pääasiallista käyttötarkoitusta, eli se ei ole esimerkiksi maatalousmaata, rakennettua maata, liikenneväylä tai sähkölinja. Metsätalousmaahan sisältyvät puuntuotantoon käytettävissä olevan maan lisäksi alueet, joilla ei harjoiteta metsätaloutta esimerkiksi lakiin tai omistajan päätökseen perustuvan suojelun johdosta.

Suurin osa Suomen maapinta-alasta on metsää

Metsätalousmaa jaetaan puuntuotoskyvyn perusteella metsä-, kitu- ja joutomaahan. Metsämaa ja kitumaa ovat puuta kasvavaa maata. Joutomaa on puutonta tai lähes puutonta. Lisäksi metsätalousmaahan kuuluu muu metsätalousmaa, kuten metsätiet ja pysyvät puutavaran varastopaikat.

Metsämaata on 20,2 miljoonaa ja kitumaata 2,6 miljoonaa hehtaaria, joten puustoista maata on kaikkiaan 75 prosenttia maa-alasta. Metsämaan ala kasvoi 1960-luvulla ensin metsä- ja kitumaan luokitustavan muutoksen ja sit-

ten soiden ojitusten johdosta, mutta on 1970-luvun puolivälin jälkeen pysynyt käytännössä samansuuruisena.

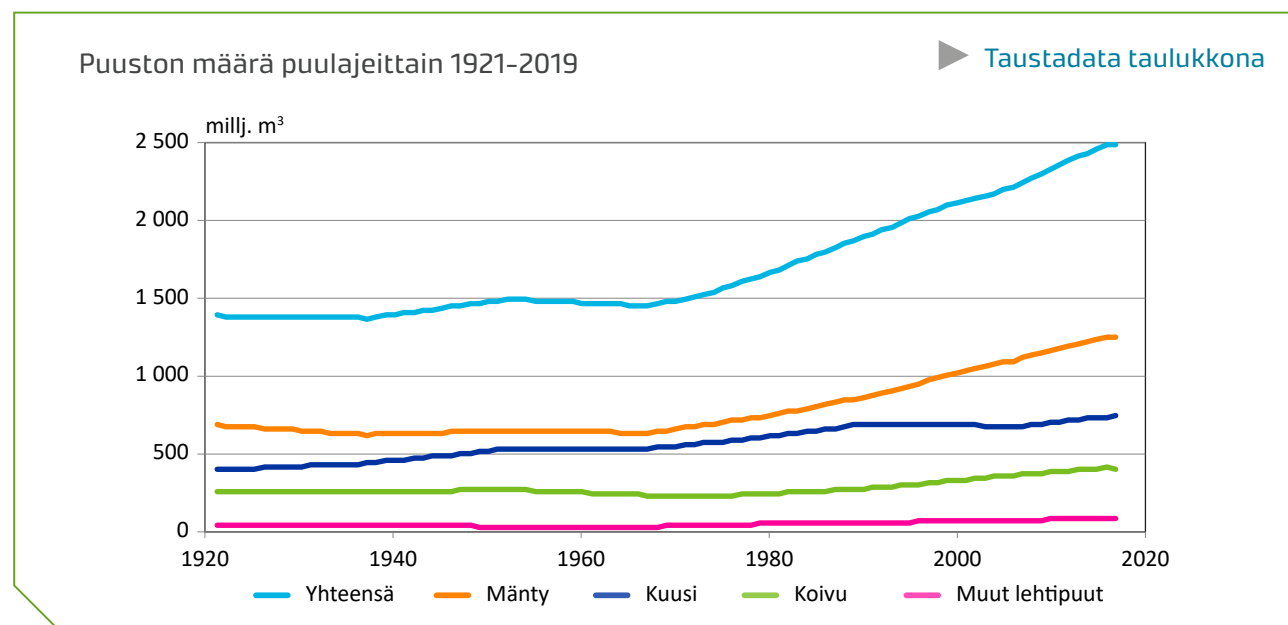
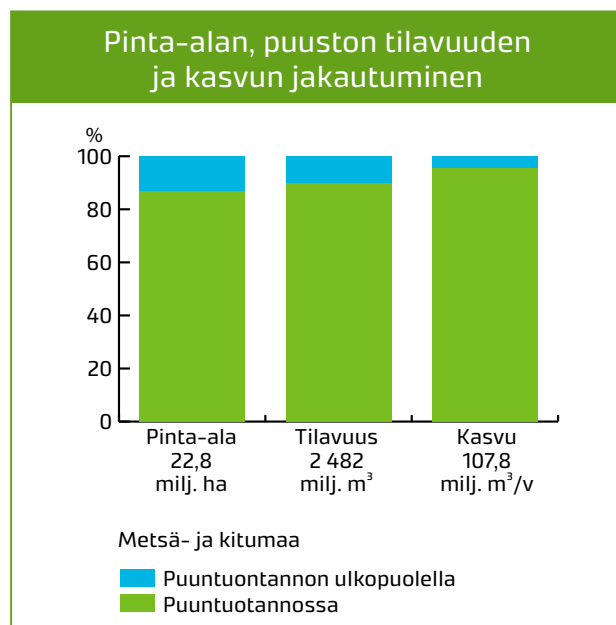
Metsämaasta 91 prosenttia puuntuotannossa

Metsätaloutta harjoitetaan lähinnä metsämaalla, josta 18,4 miljoonaa hehtaaria eli 91 prosenttia on käytettävissä puuntuotantoon. Etelä-Suomessa on puuntuotannossa 97 prosenttia metsämaasta, Pohjois-Suomessa osuus on 84 prosenttia. Suurin osa puuntuotannon ulkopuolella olevista suojelualueista sijoittuu Pohjois-Suomeen. Kitumaasta suuri osa on kokonaan puuntuotannon ulkopuolella, ja muutenkin kitumailla tehdään hakkuita hyvin vähän.

Metsätalousmaasta kaksi kolmasosaa kangasmaita ja yksi kolmasosa suota

Kangasmaiden kokonaisala on 17 miljoonaa hehtaaria. Siitä 94 prosenttia on metsä- tai kitumaata. Loppu 1,1 miljoonaa hehtaaria on puuttomia tai lähes puuttomia kangasmaiden joutomaita, kuten avotuntureita.

Soiden 8,8 miljoonan hehtaarin kokonaisalasta 76 prosenttia on metsä- tai kitumaan korpia tai rämeitä. Loput 2,2 miljoonaa hehtaaria on avosoita tai joutomaan korpia ja rämeitä. Etelä-Suomessa soiden osuus on 26 ja Pohjois-Suomessa 40 prosenttia metsätalousmaasta.

Ojittamattomia soita 47 prosenttia

Ojittamattomia soita on kaikkiaan 4,2 miljoonaa hehtaaria, mikä on 47 prosenttia tämänhetkisestä suoalasta. Ojitettua suota on 4,7 miljoonaa hehtaaria. Etelä-Suomen nykyisestä suoalasta on ojitettua suota 75 ja Pohjois-Suomen suoalasta 41 prosenttia. Ojitetuista soista 630 000 hehtaaria luokitettiin metsänkasvatuskelvottomiksi.

Soiden ojitusalaan sisältyy 300 000 hehtaaria soita, joita ei ole metsäojitettu. Ne ovat joko vanhoja turvemaan peltoja tai soita, joiden kuivatusvaikutus on aiheutunut tieojista tai yksittäisistä laskuojista. Ennallistettuja soita, joissa ojat on tukittu alueen luontaisen vesitalouden palauttamiseksi, on ojitusalaasta 23 000 hehtaaria.

Soiden kokonaisala on pienentynyt 900 000 hehtaaria 1960-lukuun verrattuna. Vähennys johtuu ainakin osittain siitä, että ohutturpeisia ojitettuja soita luokituu nyt kankaiksi.

Soiden uudisojitus on käytännössä lopetettu ja ojitusalueita hoidetaan kunnostusojituksin. Suometsien metsätaloudellinen merkitys kasvaa tulevaisuudessa, kun ojitusalueita alkaa enenevissä määrin tulla päätehakkuvaiheeseen. Toisaalta ojitusalueiden metsänuudistamisen vesistö- ja hiilinieluvaikutuksiin on kiinnitetty kasvavaa huomiota.

Puuston määrä ja biomassa lisääntyvät edelleen - lisäys pääosin järeää puustoa

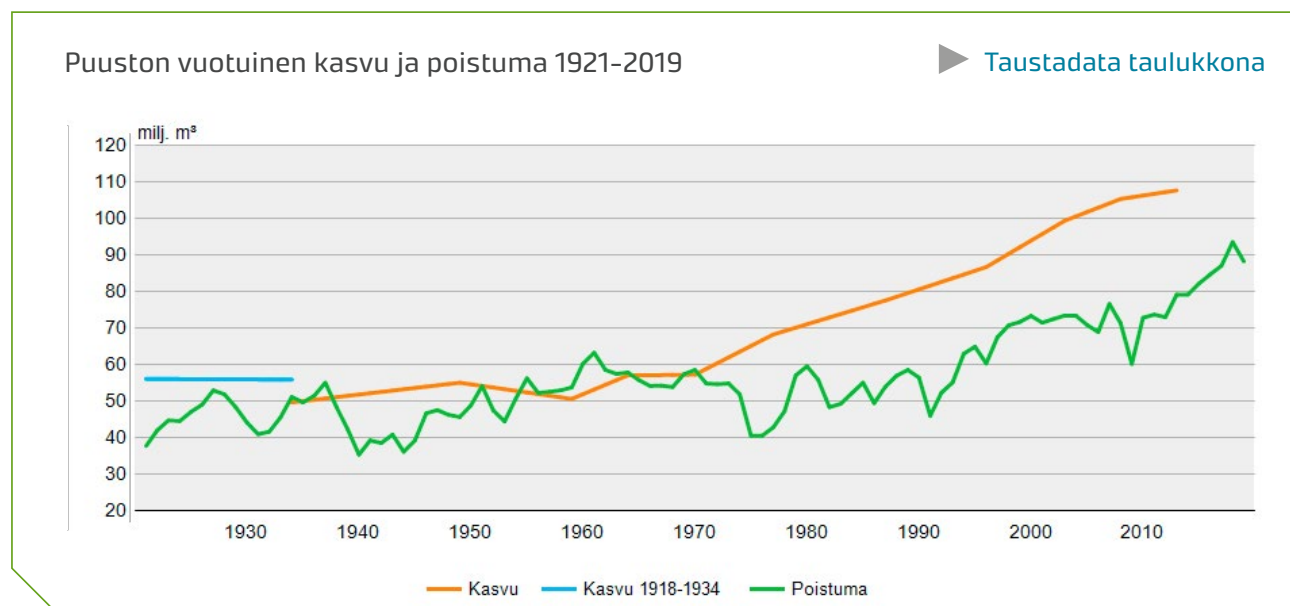
Puuston tilavuus metsä- ja kitumaalla on 2 482 miljoonaa kuutiometriä, mikä on 125 miljoonaa kuutiometriä enemmän kuin 11. inventointikierroksen (2009–2013) perusteella. Läpimitaltaan vähintään 20-senttisen puuston tilavuus on lisääntynyt 135 miljoonaa kuutiometriä, ja alle 20-senttisen puuston määrä on hieman vähentynyt. Eniten on lisääntynyt männyn tilavuus, mutta kuusen ja lehtipuustonkin määrät ovat nousseet.

Elävän puuston runkopuun, oksien ja lehvästön sekä kantojen ja juurten biomassa on lisääntynyt 65 miljoonalla tonnilla ollen nyt 1 733 miljoonaa tonnia.

Puustosta on puolet mäntyä, vajaa kolmasosa kuusta ja viidesosa lehtipuuta, lähinnä koivua. Puustosta on 44 prosenttia läpimitaltaan alle 20-senttistä, 36 prosenttia 20–30-senttistä ja viidesosa yli 30-senttistä. Puuston tilavuudesta on 90 prosenttia puuntuotannon maalla. Kangasmaiden puuston osuus puustosta on 76 ja soiden 24 prosenttia.

Puuston kasvukin on lisääntynyt

Puuston kasvu metsä- ja kitumaalla on 107,8 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Edelliseen inventointiin verrattuna lisäys on 2,4 miljoonaa kuutiometriä. Puulajeista männyn kasvu on lisääntynyt eniten ja kuusen ja koivun kasvu jonkin verran, mutta muun lehtipuuston kasvu on vähentynyt. Metsämaalla puuston vuotuinen kasvu on

106,1 miljoonaa kuutiometriä eli keskimäärin 5,2 kuutiometriä hehtaarilla.

Luken Hakkuukertymä ja puuston poistuma -tilastossa puuston poistuma (hakkuut ja luontainen poistuma) oli 88,4 miljoonaa kuutiometriä vuonna 2019 eli 82 prosenttia uusimmasta kasvutuloksesta. Vuosina 2014–2019 poistuma oli keskimäärin 85,9 miljoonaa kuutiometriä vuodessa.

Puuston tilavuus 1,7-kertaistunut ja kasvu lähes kaksinkertaistunut 50 vuodessa

Puuston tilavuus on 1,7-kertainen verrattuna 1960-lukuun, koska sen jälkeen puuston kasvu on lisääntynyt selvästi enemmän kuin hakkuut. Männyin ja lehtipuuston tilavuudet ovat lähes kaksinkertaistuneet ja kuusenkin tilavuus on 1,3-kertaistunut. Lämpötilaltaan yli 30-senttisen puuston tilavuus on nyt 2,2-kertainen 1960-lukuun verrattuna. Metsämaan puuston keskitilavuus on nyt 119 kuutiometriä hehtaarilla, kun se 1970-luvulla oli 75 kuutiometriä.

Puuston vuotuinen kasvu lähti voimakkaaseen nousuun 1970-luvulla, ja on nyt lähes kaksinkertainen silloiseen kasvuun verrattuna. Eniten on lisääntynyt männyin kasvu, ja lehtipuustonkin kasvu on yli kaksinkertaistunut. Kuusen kasvu on ”vain” 1,4-kertaistunut. Kasvun lisääntymiseen ovat vaikuttaneet eniten soiden ojitus, vajaatuottoisten metsien uudistaminen sekä metsien ikäluokkarakenne. Nuoria, 20–60 -vuotiaita nopeimman kasvuvaiheen metsiä on nyt entistä enemmän ja ne ovat aiempaa runsaspuustoisempia. Myös ilmaston lämpeneminen on lisännyt puuston kasvua.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Lahopuun trendi jatkuu - määrä lisääntyy Etelä-Suomessa ja vähenee Pohjois-Suomessa

Monimuotoisuuden kannalta tärkeän lahopuun määrä on Etelä-Suomessa lisääntynyt ja on nyt metsämaalla keskimäärin 4,5 kuutiometriä hehtaarilla. Pohjois-Suomessa lahopuun määrä on pienentynyt edellisistä mittauksista, mutta on edelleen selvästi suurempi kuin Etelä-Suomessa, 7,5 kuutiometriä hehtaarilla.

- ▶ [VMI:n kotisivut](#)
- ▶ [Luken metsäinfo](#)
- ▶ [Metsävarat Luken tilastopalvelussa](#)
- ▶ [Metsävarataulukot tilastotietokannassa](#)
- ▶ [Hakkuukertymä ja puuston poistuma](#)

Metsien suojeleminen ja monimuotoisuus

Suomessa on suojeltua metsä- ja kitumaata kaikkiaan 2,9 miljoonaa hehtaaria. Tämä koostuu lakisääteisesti suojelluista alueista, joita on 2,4 miljoonaa hehtaaria sekä talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteista, pinta-alaltaan 0,5 miljoonaa hehtaaria. Edelliseen, vuoden 2016 tilastoon verrattuna suojellun metsä- ja kitumaan osuus kasvoi 12 prosentista 13 prosenttiin vuoden 2019 alkuun mennessä. Tämä selittyy pääosin talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteiden pinta-alan kasvulla.

Metsien monimuotoisuus otetaan huomioon myös talousmetsissä. Niiden luonnonhoito perustuu lainsäädännön ohella vapaaehtoisuuteen, metsäsertifiointiin ja suosituksiin. Metsälain erityisen arvokkaat elinympäristöt, luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit sekä muut arvokkaat luontokohteet rajataan käsittelyn ulkopuolelle. Hakkuissa ja muussa metsien käsittelyssä säästetään lehti-, jättö- ja lahoppuita sekä suositaan sekametsiä ja muuta vaihtelua.

Mikä on suojeltu metsä?

Luonnonvarakeskus (Luke) laatii metsien suojelualue-tilastot noin kolmen vuoden välein. Tuoreimmat tilastot perustuvat vuoden 2019 alun tilanteeseen. Metsien suojelutilastossa metsällä tarkoitetaan metsä- ja kitumaata, jotka yhdessä muodostavat puustoisien alan eli metsän. Suojelluiksi metsiksi luetaan lakisääteisten suojelualueiden ja talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteiden

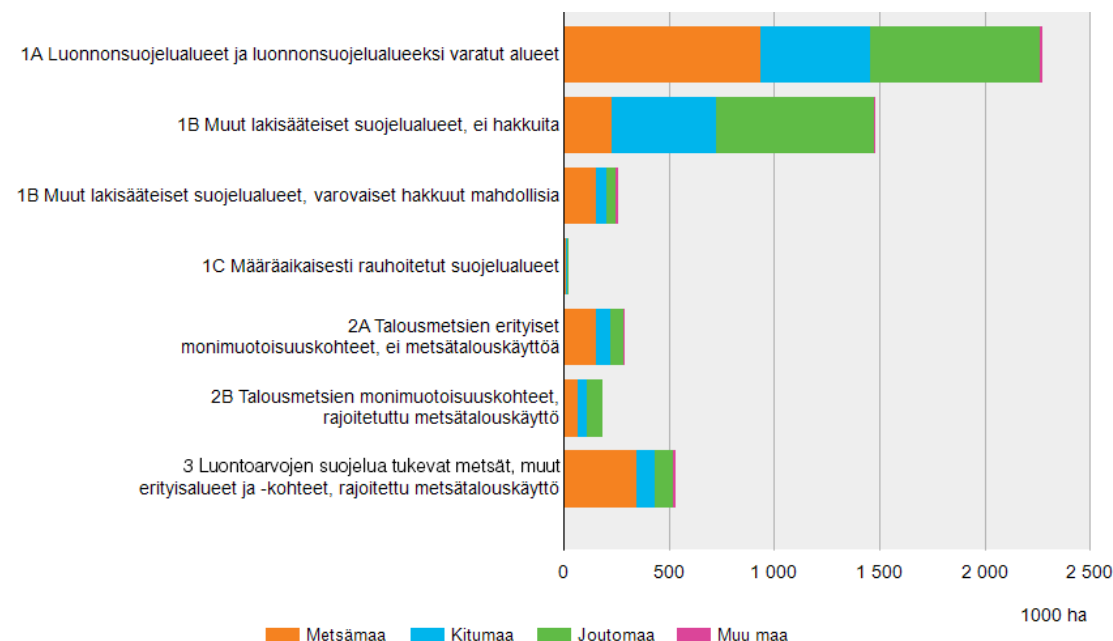
den metsä- ja kitumaan kokonaispinta-ala, yhteensä 2,9 miljoonaa hehtaaria. Vuonna 2019 suojelluista metsistä sijaitsi metsämaalla 1,7 miljoonaa ja kitumaalla 1,2 miljoonaa hehtaaria.

Lakisääteiset suojelualueet

Lakisääteisesti suojeltujen alueiden laajimpiin ja tiukimmin suojeltuihin aluetyyppeihin kuuluvat kansallis- ja luonnonpuistot, yksityiset suojelualueet, luonnonsuojeluhjelmien alueet sekä erämaa-alueet, joilla metsätaloutta ei harjoiteta lainkaan. Näiden alueiden metsä- ja

Lakisääteiset suojelualueet, talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteet ja luontoarvojen suojelua tukevat alueet 1.1.2019

[Taustadata taulukkona](#)

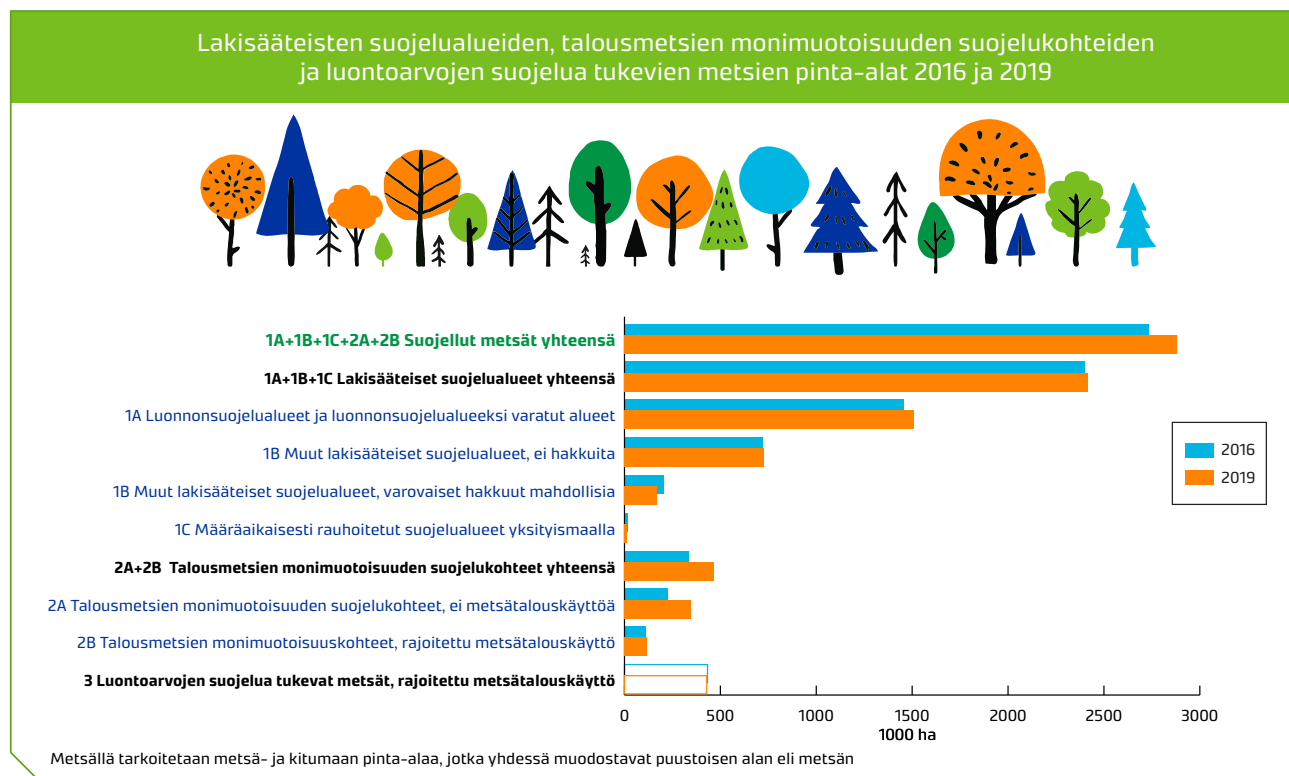
kitumaan pinta-ala on 2,2 miljoonaa hehtaaria, mikä on 93 prosenttia lakisääteisesti suojeltujen metsien ja 10 prosenttia metsä- ja kitumaan kokonaispinta-alasta. Tiukasti suojeltua metsämaata tästä on 1,2 miljoonaa hehtaaria eli kuusi prosenttia metsämaan kokonaispinta-alasta. Lakisääteisesti suojeltuja alueita, joissa varovaiset hakkuut ovat mahdollisia, on 0,2 miljoonaa hehtaaria.

Taloustmetsien monimuotoisuuden suojelukohteet

Metsä- ja kitumaalla olevia taloustmetsien monimuotoisuuden turvaamiseen tarkoitettuja suojelukohteita tilastotiin vuoden 2019 alussa yhteensä 0,5 miljoonaa hehtaaria. Tästä metsämaata oli 0,3 ja kitumaata 0,2 miljoonaa hehtaaria. Taloustmetsien erityisissä monimuotoisuuskohteissa poimintaluonteiset hakkuut ovat mahdollisia kohteiden luontaisen kehityksen palauttamiseksi tai rakennepiirteiden ylläpitämiseksi. Rajoitetussa metsätaloukskäytössä olevilla monimuotoisuuskohteilla hakkuut ovat sallittuja, mutta ne eivät kuitenkaan saa vaarantaa kohteen luontoarvoja.

Luontoarvojen suojelua tukevat alueet

Lakisääteisesti suojeltujen ja taloustmetsien monimuotoisuuskohteiden lisäksi rajoitetussa metsätaloukskäytössä olevia erilaisia luontoarvojen suojelua tukevia metsiä (esimerkiksi virkistysmetsät ja porotalouden sekä saamelaiskulttuurin erityisalueet) on 0,4 miljoonaa hehtaaria. Niitä ei tilastossa luokitella suojelluiksi.

Suojellut metsät sijaitsevat pääosin Pohjois-Suomessa

Suurin osa metsä- ja kitumaan suojelualueista, lähes 80 prosenttia, sijaitsee Pohjois-Suomessa. Pohjoisessa suojeltua metsä- ja kitumaata on 2,3 miljoonaa hehtaaria, mikä kattaa 20 prosenttia näiden maaluokkien kokonaispinta-alasta. Tiukasti suojeltua metsämaata pohjoisessa on 0,9 miljoonaa hehtaaria eli kymmenen prosenttia metsämaan pinta-alasta. Etelä-Suomessa suojeltua metsä- ja kitumaata on 0,6 miljoonaa hehtaaria (viisi prosenttia)

ja tiukasti suojeltua metsämaata 0,3 miljoonaa hehtaaria (kolme prosenttia).

METSOssa vapaaehtoista suojelua

Suojelupinta-alaa on lisätty viime vuosina vapaaehtoisuuteen perustuvassa Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSOssa. Valtion maita on siirretty suojeluun ja suojelutoimia toteutettu valtion ja yksityisten mailla. ELY-keskuksissa ja Suomen metsäkeskuksessa on

käytetty ohjelman toteutukseen yhteensä 365 miljoonaa euroa vuosina 2008-2019.

Vuosina 2008-2019 on perustettu luonnonsuojelulla uusia pysyviä ja määräaikaista suojelualueita sekä hankittu alueita valtiolle luonnonsuojeluun yhteensä reilut 73 500 hehtaaria. Kestävän metsätalouden rahoituslain kautta on toteutettu ympäristötukisopimuksia lähes 43 000 hehtaarilla ja talousmetsien luonnonhoitohankkeita yli 4 800 hehtaarilla. Lisäksi on tehty erilaisia ennallistamis- ja luonnonhoitotoimia etenkin valtion metsissä.

METSOn tavoitteena on perustaa vuoteen 2025 mennessä uusia suojelualueita yhteensä 96 000 hehtaaria sekä turvata yksityismaiden monimuotoisuuskohteita ympäristötukisopimuksilla ja talousmetsien luonnonhoidolla yhteensä 82 000 hehtaaria. Vuoden 2019 loppuun mennessä suojelua koskevista tavoitteista oli saavutettu 77 prosenttia ja monimuotoisuuskohteita koskevista tavoitteista 58 prosenttia

Talousmetsissä monimuotoisuus huomioon

Metsien monimuotoisuuden säilyttämiseen ja lisäämiseen tarvitaan suojelun lisäksi myös talousmetsien luonnonhoitoa. Toiminta perustuu lainsäädännön lisäksi vapaaehtoisuuteen, metsäsertifiointiin ja erilaisiin suosituksiin.

Talousmetsissä säilytetään luonnontilaisina metsälain mukaiset erityisen arvokkaat elinympäristöt, luonnonsuojelulain mukaiset metsäiset luontotyypit sekä muut arvokkaat luontokohteet. Säästettäviä kohteita ovat

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

muun muassa luonnontilaiset lähteiden, purojen ja muiden pienvesien lähimetsät, rehevät lehtolaikut ja suot, ojittamattomien soiden kangasmetsäsaarekkeet, luonnolliset jalopuumetsiköt, pähkinäpensaslehdot ja terva-leppäkorvet.

Metsän monimuotoisuus huomioidaan myös hakkuissa ja muussa metsänkäsittelyssä. Esimerkkejä toimenpiteistä ovat muun muassa lehti-, laho- ja jättöpuiden säästäminen ja lisääminen, sekapuustojen suosiminen sekä puulajien, puiden koon ja metsien tiheyden vaihtelun ylläpitäminen.

Talousmetsien luonnonhoidon tuloksia

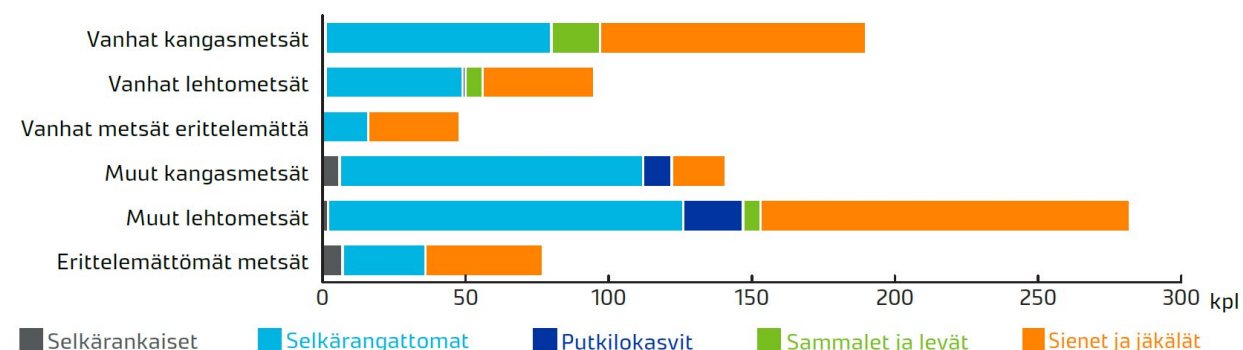
Suomen metsäkeskus inventoi vuosittain luonnonhoidon onnistumista yksityismetsien hakkuissa. Vuonna 2019:

- Luontokohteiden keskimääräinen pinta-ala oli 0,5 hehtaaria.
- Luontokohteiden ominaispiirteet säilyivät ennallaan 94 prosentilla pinta-alasta.
- Kohteilla oli säilynyttä puustoa keskimäärin 124 kuutiometriä hehtaarilla. Määrästä oli kuollutta puuta 8 kuutiometriä.
- Avohakkuualueille jäi elävää puustoa keskimäärin 3,7 ja kuollutta puustoa 0,9 kuutiometriä hehtaarille.

Metsävarojen inventoinneissa on seurattu kuolleen puun määrää 1990-luvun loppupuolelta alkaen. Hehtaarikohtainen keskiarvo on kasvanut sen jälkeen Etelä-Suomessa 2,8 kuutiometrissä 4,5 kuutiometriin. Pohjois-Suomessa määrä on pienentynyt 9,5 kuutiometrissä 7,5 kuutiometriin hehtaarilla.

Metsien uhanalaiset lajit elinympäristöittäin 2019

[Taustadata taulukkona](#)

Metsämaan metsiköistä 10 prosenttia on lehtipuuvälisiä, ja havupuuvälisistä metsiköistä 12 prosentilla on lehtipuustoa vähintään neljäsosa. Monimuotoisuutta lisää myös se, että valtaosa metsistämme on syntynyt luontaisesti paikallisista puulajeista ja alkuperistä.

Uhanalaisista lajeista vajaa kolmasosa metsissä

Suomen viides lajien uhanalaisuusarviointi valmistui vuonna 2019. Sen mukaan maassamme on noin 48 000 lajia, joista hieman alle puolet tunnetaan riittävän hyvin uhanalaisuuden arvioimiseksi. Niistä määritettiin uhanalaisiksi 11,9 prosenttia, yhteensä 2 667 lajia.

Uhanalaisista lajeista lähes kolmasosa elää metsissä, erityisesti erilaisissa lehtometsissä ja vanhoissa met-

sissä. Metsien 833 uhanalaisesta lajista melkein puolet kuuluu selkärangattomiin. Sienten ja jäkälien osuus on kaksi viidesosaa, sammaleiden, levien, putkilokasvien ja selkärangkaisten osuus yhteensä alle kymmenesosa.

Edelliseen arviointiin verrattuna arvioituja lajeja oli vuonna 2019 enemmän ja uhanalaisia lajeja oli tullut lisää. Uhanalaisten metsälajien määrä kasvoi kaksi prosenttia.

[Metsien suojele](#)

[Suunnitelma metsien suojelealue- ja METSO-tilastoinnin kehittämiseksi](#)

[Metsien monimuotoisuus](#)

[Metsävarat](#)

Metsänhoito- ja metsäparannustyöt

Metsänhoito- ja metsäparannustöihin investoitiin yhteensä 265 miljoonaa euroa vuonna 2019. Metsänhoitotöihin käytetty rahamäärä väheni hieman edellisvuodesta 209 miljoonaan euroon. Metsänviljelyn pinta-ala kasvoi kuitenkin neljä prosenttia 100 000 hehtaariin. Metsäparannustöiden investoinnit kasvoivat reaalisesti lähes kolmanneksella, 55 miljoonaan euroon. Myös metsäparannustöiden määrät kasvoivat reilusti vuonna 2019.

Maanmuokkaus, metsänviljely sekä taimikonhoito ja nuoren metsän hoito kuuluvat metsänhoidon päätyöalajiin. Niistä eniten kustannuksia vaativat taimikonhoito ja nuoren metsän hoito, yhteensä 75 miljoonaa euroa eli

reilu kolmasosa metsänhoidon kustannuksista. Se oli tukkuhintaaindeksillä deflatoituna reaalisesti kahdeksan prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Metsänviljelyn kustannukset olivat 60 miljoonaa euroa ja maanmuokkauksen 38 miljoonaa euroa. Sekä metsänviljelyn että maanmuokkauksen kustannukset nousivat hieman edellisestä vuodesta.

Metsän uudistumismahdollisuuksia parannetaan muokkaamalla maata. Vuonna 2019 maanmuokkausta tehtiin 107 000 hehtaarin alueella. Reilu kaksi kolmasosaa tästä alasta mätästettiin, viidesosa äestettiin ja kymmenys

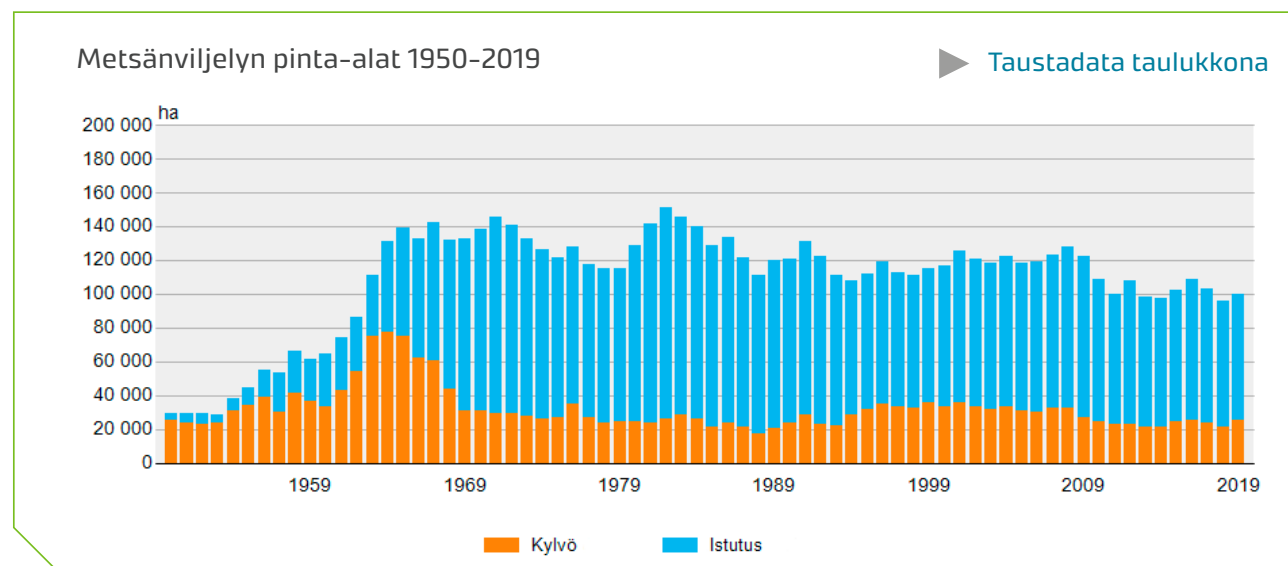
laikutettiin. Vuodesta 2018 maanmuokkauksen pinta-ala kasvoi prosentilla.

Metsänviljelyn pinta-ala kasvoi

Metsänviljelyn pinta-ala päättyi 100 000 hehtaariin, mikä oli 4 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Pinta-alasta neljäsosa uudistettiin kylvämällä. Kylvön pinta-ala kasvoi edellisestä vuodesta 16 prosenttia, mutta istutuksen pinta-ala säilyi ennallaan. Istutetuista puista reilu kaksi kolmasosaa oli kuusia, 27 prosenttia mäntyjä ja neljä prosenttia koivuja.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Taimikoita ja nuorta metsää hoidettiin yhteensä 169 000 hehtaaria. Taimikon hoidon ja varhaisoidon pinta-ala supistui edellisestä vuodesta neljä prosenttia 130 000

hehtaariin. Nuoren metsän hoidon pinta-ala oli 39 000 ja väheni viidenneksellä vuodesta 2018.

Ojien kunnostuksiin ja metsäteihin satsattiin

Metsänparannustöitä ovat lannoitus, ojien kunnostus sekä metsäteiden perusparannus ja rakentaminen. Metsänparannustöiden kustannuksiin luetaan myös ojien kunnostuksen ja metsäteiden perusparannuksen ja rakentamisen suunnittelukustannukset. Metsäteiden investoinnit kasvoivat edellisestä vuodesta reaalisesti 74 prosenttia yli 26 miljoonaan euroon. Ojien kunnostuksen kokonaiskustannukset sitä vastoin laskivat kahdeksan prosenttia 6,5 miljoonaan euroon.

Puuston kasvua ja terveyttä edistävää lannoitusta tehtiin yhteensä 60 000 hehtaarilla. Lannoituslajista vajaa neljäsosa oli terveyslannoitusta (laskua yhdeksän prosenttia edellisvuodesta). Kasvatuslannoituksen pinta-ala oli 46 000 hehtaaria eikä muuttunut edellisestä vuodesta. Vuonna 2019 ojien kunnostuksen määrä kasvoi 12 000 kilometriin, mikä oli edellisvuotta 44 prosenttia enemmän. Metsäteitä perusparannettiin ja rakennettiin yhteensä 2 500 kilometriä (nousua 74 prosenttia).

Hakkuuala pieneni

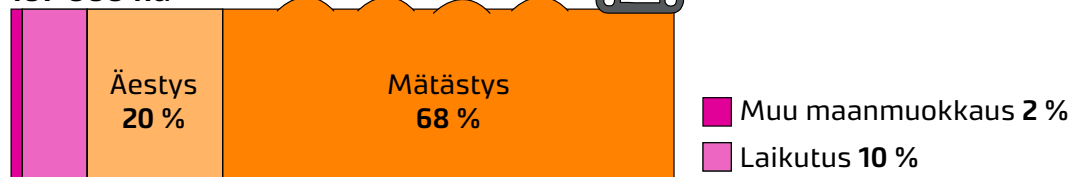
Metsänkayttöilmoitusten perusteella metsien hakkuupinta-ala arvioitiin 711 000 hehtaaria vuonna 2019 ja se pieneni edellisestä vuodesta kymmenyksellä. Pinta-ala oli 78 prosenttia harvennushakkuuta ja ylispuiden poistoa. Avohakkuiden osuus oli 16 prosenttia ja luontaisen uudistamisen neljä prosenttia.

Metsänhoitotyöt 2019

Taimikonhoito ja nuoren metsän hoito 169 000 ha

Maanmuokkaus 107 000 ha

Metsänviljely 100 000 ha

Taustaa tilastosta

Metsänhoito- ja metsänparannustöiden tilasto sisältää yksityisten, yhtiöiden ja valtion metsissä tehdyt työt. Tilastosta puuttuvat yksityisten metsänomistajien omissa metsissään täysin omatoimisesti tekemät työt, sillä ne eivät sisälly metsäpalveluja tarjoavilta yrityksiltä kerättyyn aineistoon. Metsänhoitotöiden kyselyssä yksikkö- ja kokonaiskustannukset kysytään tilastoinnissa työlajeittain erikseen, mistä johtuen työmäärän ja yksikkökustannuksen tulo ei ole oheisessa asetelmassa aivan sama kuin kokonaiskustannus.

Metsänhoitotöiden työmääriä ja kustannuksia 2019

	Työmäärä, 1 000 ha	Yksikkökustannus, €/ha	Kokonaiskustannus, milj. €
Uudistusalan raivaus	28	162	4,5
Kasvatushakkuiden ennakkoraivaus	76	294	22,3
Maan muokkaus	107	352	36,6
Kylvö	25	320	8,0
Istutus	75	691	52,1
Taimikon hoito ja varhaishoito	130	430	56,1
Nuoren metsän hoito	39	484	18,4
Metsän lannoitus	60	319	19,2
Juurikäävän torjunta	131	79	10,3
Metsänparannustyöt			55,1

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Puukauppa

Maailmantalouden kasvun hiipuminen vähensi monien metsäteollisuustuotteiden tuotantoa ja teollisuuspuun kysyntää vuonna 2019. Yksityismetsistä ostettiin tukki- ja kuitupuuta melkein kolmasosa vähemmän kuin metsäsektorin huippuvuonna 2018. Keskimääräinen reaalin hintataso laski teollisuuspuun pystykaupoissa seitsemän prosenttia ja nousi hankintakaupoissa kaksi prosenttia. Etenkin havutukkien hinnat laskivat.

Energiapuun kauppa väheni edellisestä vuodesta noin neljäsosan. Keskimääräinen hinta laski pystykaupoissa 12 prosenttia ja nousi hankintakaupoissa kahdeksan prosenttia. Karsitun rangan hinta laski pystykaupoissa 12 prosenttia ja latvusmassan 21 prosenttia.

Teollisuuspuun puukaupan määrät ja hinnat putosivat vuonna 2019

Mäntytukista maksettiin vuonna 2019 yksityismetsien pystykaupoissa keskimäärin 56,5 euroa kuutiometriltä ja kuusitukista 59,9 euroa kuutiometriltä. Mäntykuitupuun keskihinta oli 17,7 euroa ja kuusikuitupuun 19,5 euroa kuutiometriltä. Tukkipuun reaalin hintataso putosi edellisvuodesta kahdeksan prosenttia ja kuitupuun hinta prosentin.

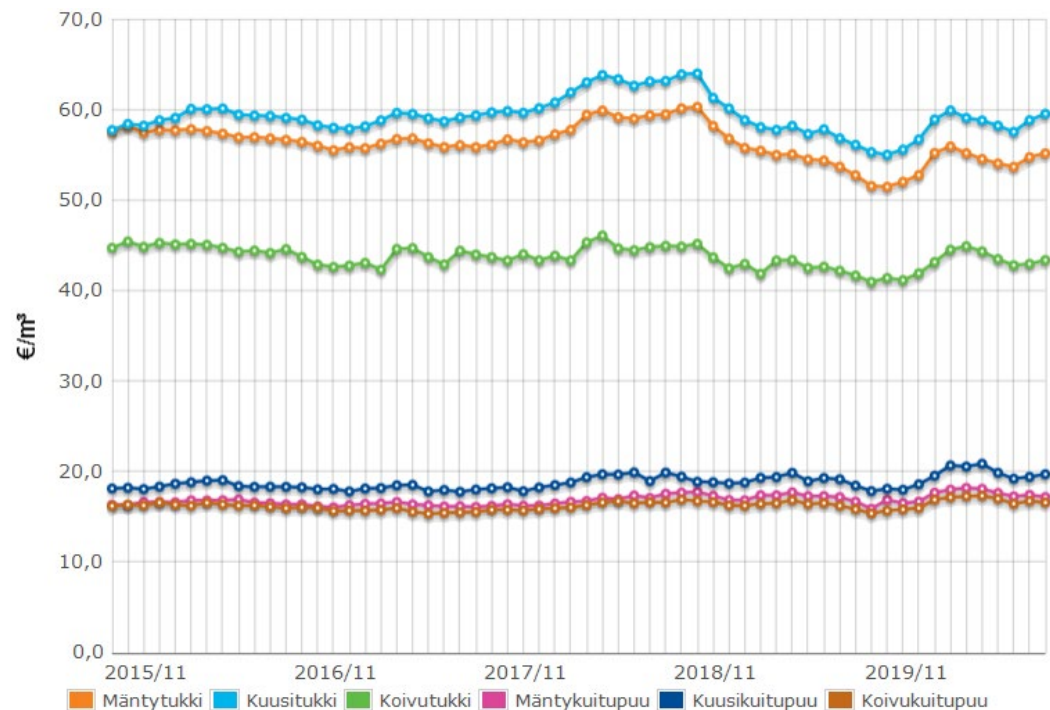
Hintoja tarkasteltaessa on hyvä huomata, että puun kysyntä ja hinnat olivat puukaupan huippuvuonna 2018 poikkeuksellisen korkealla. Edellisen viiden vuoden 2014-2018

keskimääräiseen hintatasoon verrattuna tukkipuun reaalin hinta oli vuonna 2019 kolme prosenttia matalampi ja kuitupuun hinta kolme prosenttia korkeampi.

Puun hintamuutoksia käsitellään tässä tekstissä tukkuhintaindeksillä deflatoituna reaalisina hintoina. Luonnonvarakeskuksen tilastotietokannassa puun hinnat esitetään nimellisinä. Pystykaupoissa puun ostaja huo-

Yksityismetsistä ostetun teollisuuspuun reaalin hinta pystykaupoissa kuukausittain 2015-2020 (deflatointi: tukkuhintaindeksi)

► Taustadata nimellisinä hintoina

Teollisuuspuun hinta yksityismetsien pysty- ja hankintakaupoissa 2019

Puutavaralaji	Pystykaupat			Hankintakaupat		
	Keskiahinta, euroa/m ³	Reaalinen muutos, %		Keskiahinta, euroa/m ³	Reaalinen muutos, %	
		edellis- vuodesta	edeltäneen 10 vuoden keskiarvosta		edellis- vuodesta	edeltäneen 10 vuoden keskiarvosta
Mäntytukki	56,5	-8,0	-5,0	60,7	-2,0	-3,0
Kuusitukki	59,9	-8,0	-2,0	62,9	-1,0	1,0
Koivutukki	43,9	-5,0	-4,0	50,4	0,0	-1,0
Mäntykuitupuu	17,7	0,0	2,0	32,4	7,0	3,0
Kuusikuitupuu	19,5	-1,0	-1,0	34,5	5,0	3,0
Koivukuitupuu	16,8	-1,0	-1,0	32,9	6,0	2,0

lehtii hakkuusta ja puutavaran kuljetuksesta tienvarsi-varastoon.

Hakkuutapa ja alue vaikuttaa puun hintaan

Tukeista maksettiin vuonna 2019 pystykauppojen harvennushakkuissa puulajista riippuen seitsemästä kahdeksaan euroa ja kuitupuusta kolmesta neljään euroa vähemmän kuin uudistushakkuissa. Ensiharvennusten kuitupuulla vastaava keskihinnan ero uudistushakkuisiin oli kuudesta kahdeksaan euroa.

Puusta maksetaan pohjoisessa yleensä vähemmän kuin etelässä. Mäntytukin keskihinta oli kolmen pohjoisimman maakunnan alueella runsaat neljä euroa ja kuusitukin

hinta noin kuusi euroa matalampi kuin sen eteläpuolella. Kuitupuulla vastaavat erot jäivät alle euron.

Hankintakaupassa hinnat ovat korkeampia, sillä myyjä vastaa puun korjuusta

Hankintakaupoissa puun hinta nousee yleensä korkeammaksi kuin pystykaupoissa, sillä hankintakaupoissa metsänomistaja vastaa puun korjuusta ja toimittaa valmiin puutavaran kaukokuljetusreitit varteen. Kauppatapojen välinen hintaero on suurin kuitupuulla, ja tukilla keskimääräiset hinnat ovat usein varsin lähellä toisiaan.

Vuonna 2019 kuitupuu oli hankintakaupoissa keskimäärin 15-16 euroa kalliimpaa kuin pystykaupoissa. Mäntytukin keskihinta oli hankintakaupoissa neljä ja kuusitukin kolme

Pystykauppojen puumäärän jakautuminen hakkuuta-voittain 2019

Puutavaralaji	Pystykaupat	
	Osuus puusta, %	
	Uudistus- hakkuu	Harvennus ja ensiharvennus
Mäntytukki	73	27
Kuusitukki	85	15
Koivutukki	69	31
Mäntykuitupuu	34	66
Kuusikuitupuu	56	44
Koivukuitupuu	39	61

euroa korkeampi kuin pystykaupoissa. Kuitupuun hintakehitys oli erisuuntainen kuin pystykaupoissa; reaalinen hintataso kohosi hankintakaupoissa kuusi prosenttia korkeammaksi kuin edellisenä vuonna.

Puun tilastohinnat perustuvat metsänomistajien ja puun ostajien välisiin kauppakirjoihin merkittyihin yksikköhintoihin. Puukauppaan voi kuitenkin liittyä myös erilaisia hintalisiä ja puukaupan osana voidaan tarjota esimerkiksi metsänhoitotöihin liittyviä palveluja tai niiden hinnan alennuksia. Mahdolliset puukaupan lisät tai palvelut eivät sisälly tilastoituvaan hintaan. Osa puukauppaa tekevästä yrityksistä tarjoaa myös mahdollisuuden kokorunkohinnoitteluun. Tällä hetkellä Luke tilastoi kuitenkin vain tukin, kuitupuun ja pikkutukin hintoja.

Puukaupan määrä pieneni lähes kolmasosan

Tilastoidun puukaupan määrä pieneni vuonna 2019 peräti 30 prosenttia edellisen vuoden poikkeuksellisen korkeista lukemista. Tukkipuun kauppa väheni enemmän, kaksi viidesosaa, ja kuitupuun kauppa yhden viidesosan.

Kuitupuun osuus kaikesta ostetusta teollisuuspuusta nousi 56 prosenttiin. Puutavaralajeista ostettiin eniten mäntykuitupuuta, jonka osuus kuitupuusta oli selvästi yli puolet. Lopusta kuitupuusta oli koivua hieman enemmän kuin kuusta. Tukkipuun kaupasta oli tavalliseen tapaan yli 95 prosenttia havutukkia ja siitä kuusitukkia selvästi enemmän kuin mäntytukkia.

Tilastossa noin 90 prosenttia yksityismetsien puukaupasta

Teollisuuspuun kaupan tilastoon toimittavat tiedot suuret ja keskiuudet metsäteollisuusyritykset sekä metsänhoitoyhdistykset. Tilaston arvioidaan kattavan nykyisin noin 90 prosenttia kaikesta yksityismetsistä ostetusta teollisuuspuusta. Tilaston tiedonkeruu laajeni vuosina 2013 ja 2016, joten sen puumääriin tuli molempina ajankohtina hyppäys.

Yritysten ilmoittamat puukaupamäärät julkaistaan tilastossa sellaisenaan. Määriä ei laajenneta vastaamaan kaikkien ostajien toimintaa, joten tilastoidut puumäärät eivät sisällä kaikkea yksityismetsistä ostettua puuta.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Lopulliset ostetut ja hakatut puumäärät tilastoidaan hakkuiden perusteella tehtävässä ja valtakunnallisesti kattavassa teollisuuspuun hakkuut -tilastossa. Yksityismetsien hakkuumäärät vaihtelevat tyypillisesti puukaupaa vähemmän, eivätkä hakkuut supistuneet myöskään vuonna 2019 samaa tahtia puukaupan kanssa. Yksityismetsien teollisuuspuun hakkuut vähenivät ennätysvuodesta 2018 vain kahdeksan prosenttia.

Valtaosa teollisuuspuusta kertyy pystykaupoista

Pystykauppojen osuus yksityismetsistä ostetusta puusta oli 83 prosenttia. Lähes kolme viidesosaa pystykaupasta tuli uudistushakkuuleimikoista. Harvennushakkuiden osuus oli 36 prosenttia ja ensiharvennusten viisi prosenttia.

Hankintakaupat painottuvat selvästi kuitupuuhun. Vuonna 2019 hankintakauppojen kaikesta puusta oli kuitupuuta 73 prosenttia, mistä 40 prosenttiyksikköä mäntyä.

► Teollisuuspuun kauppa

Energiapuun pystykauppahinnat laskivat

Metsistä ostetaan puuta myös lämpö- ja voimalaitoksissa käytettävän metsähakkeen raaka-aineeksi. Tästä energiapuusta maksettiin vuonna 2019 metsänomistajille pystykaupoissa keskimäärin 3,3 euroa ja hankintakaupoissa 22,8 euroa kuutiometriltä. Edelliseen vuoteen verrattuna reaalin keskihinta laski pystykaupoissa 12 prosenttia ja nousi hankintakaupoissa kahdeksan prosenttia.

Karsitusta rangasta maksettiin pystykaupoissa keskimäärin 4,0 euroa ja hankintakaupoissa 25,9 euroa kuutiometriltä. Pystykaupoissa hinta pieneni edellisestä vuodesta reaalisesti 12 prosenttia ja hankintakaupoissa kohosi kuusi prosenttia.

Latvusmassan keskihinta oli pystykaupoissa 2,9 euroa ja hankintakaupoissa 17,3 euroa. Hinta putosi pystykaupoissa 21 prosenttia ja nousi hankintakaupoissa 10 prosenttia.

Ostajan puusta maksaman korvauksen lisäksi pienpuukohteissa on mahdollista saada myös valtion maksamaa nuoren metsän hoidon tukea ja pienpuun korjuun tukea. Näiden tukien yhteismäärä oli tukikelpoisissa kohteissa 430 euroa hehtaarilta. Jos karsitun rangan tai kokopuun hakkuumäärä oli esimerkiksi 50 kuutiometriä hehtaarilla, niin tukea saatiin lähes yhdeksän euroa kuutiometrille. Tuki vaikuttaa kohteiden toteutus päätöksiin ja taloudelliseen tulokseen, mutta ei sisälly energiapuun tilastoihin hintoihin..

Energiapuun kauppa väheni neljäsosan

Tilastoitu energiapuun kauppa pieneni vuonna 2019 neljäsosan edellisestä vuodesta. Kauppa on ollut vuonna 2014 alkaneen tilastoinnin aikana tätä hiljaisempaa ainoastaan vuonna 2016.

Kaikesta vuonna 2019 ostetusta energiapuusta oli karsittua rankaa 47 ja latvusmassaa 43 prosenttia. Kokopuuta oli ainoastaan seitsemän ja kantoja neljä prosenttia.

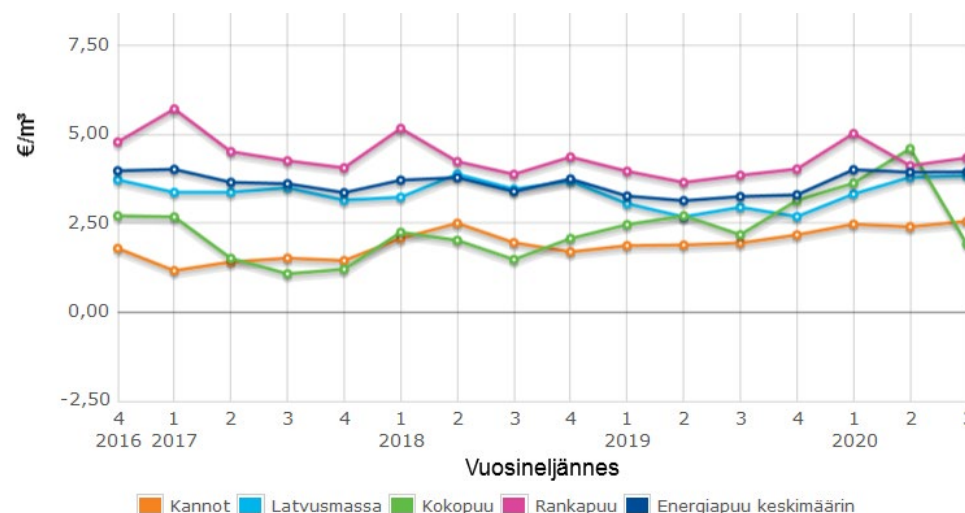
Pystykaupalla ostettiin edellisen vuoden tapaan kolme neljäsosaa energiapuusta. Suosituin puutavaralaji vaihteli kauppataivoittain. Pystykaupoissa latvusmassan osuus oli lähes puolet, ja hankintakaupoissa kolme viidesosaa puusta oli karsittua rankaa. Energiapuun kaupan tilastointi käynnistyi kohdevuoden 2014 alusta. Tilaston

Energiapuun hinta pysty- ja hankintakaupoissa 2019

Puutavaralaji	Pystykaupat keskimäärin euroa/m ³	Muutos edellisvuodesta reaalisesti, %	Hankintakaupat keskimäärin euroa/m ³	Muutos edellisvuodesta reaalisesti, %
Keskimäärin	3,3	-12	22,8	8
Karsittu ranka	4,0	-12	25,9	6
Latvusmassa	2,9	-21	17,3	10
Kokopuu	2,8	39	20,7	1
Kannot	2,0	-8	11,5	3

Yksityismetsistä ostetun energiapuun reaalin hinta pystykaupoissa vuosineljänneksittäin 2016–2020 (deflatointi: tukkuhintaindeksi)

► Taustadata nimellisinä hintoina

arvioidaan kattavan nykyisin noin puolet kaikesta yksityismetsistä ostetusta energiapuusta.

► Energiapuun kauppa

Hakkuut ja puuston poistuma

Metsäteollisuuden tuotanto- ja vientimäärät pysyivät korkealla vuonna 2019. Tämä näkyi myös teollisuuspuun hakkuumäärissä, sillä hakkuut olivat tilastointihistorian toiseksi korkeimmat, lähes 64 miljoonaa kuutiometriä. Energiantuotantoa varten korjattiin lisäksi yhdeksän miljoonaa kuutiometriä runkopuuta. Teollisuus- ja energia-puusta koostuva hakkuukertymä eli runkopuun kokonais-hakkuut oli vuonna 2019 siten 73 miljoonaa kuutiometriä.

Luonnonvarakeskuksessa on arvioitu, että metsiemme suurin ylläpidettävissä oleva aines- ja energiapuun hakkuukertymä on nykyisin hieman yli 80 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta vuodessa. Vuoden 2019 toteutunut hakkuukertymä oli koko maassa 91 prosenttia siitä.

Hakkuut säilyivät suurina

Vuonna 2019 metsäteollisuuden käyttöön hakattiin raaka-puuta kaikkiaan 63,7 miljoonaa kuutiometriä. Hakkuu-määrä oli reilu viisi miljoonaa kuutiometriä eli kahdeksan prosenttia edellisvuotista pienempi. Edeltävän kymmen-vuotisjakson hakkuiden keskiarvoon verrattuna hakkuu-määrä oli kuitenkin 13 prosenttia suurempi.

Vuonna 2019 tukkipuuta hakattiin 25,9 ja kuitupuuta 37,7 miljoonaa kuutiometriä. Tukkipuun määrä väheni edel-lisvuodesta 12 ja kuitupuun neljä prosenttia. Edeltävään kymmenvuotisjaksoon verrattuna tukkipuun hakkuumäärä oli kuitenkin kymmenen ja kuitupuun 17 prosenttia suu-

rempi. Tukeiksi hakattiin eniten kuusta, 13,5 miljoonaa kuutiometriä ja kuiduiksi mäntyä, 17,6 miljoonaa kuu-tiometriä.

Teollisuuden käyttöön tuodaan myös ulkomaista raaka-puuta. Vuonna 2019 sen määrä kasvoi edellisvuodesta kolme prosenttia 11,9 miljoonaa kuutiometriin.

Neljä viidesosaa hakkuista kertyy yksityismetsistä

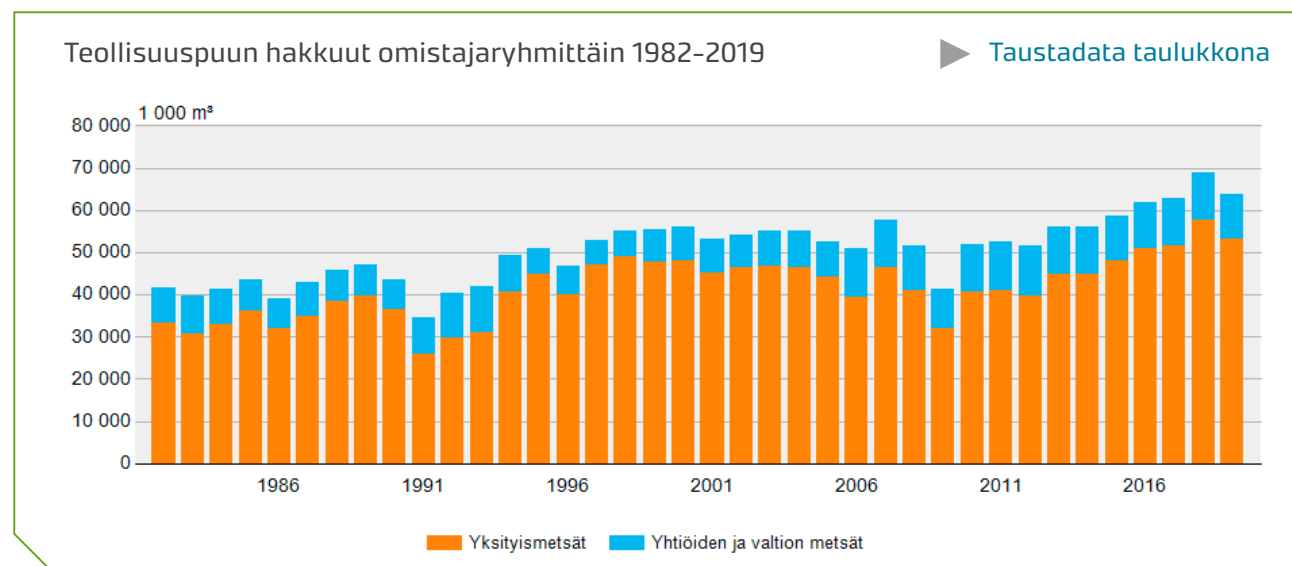
Yksityismetsistä hakattiin teollisuuspuuta kaikkiaan 53,1 miljoonaa kuutiometriä. Tämä vastaa 83 prosenttia teolli-suuspuun kokonaishakkuumäärästä. Yksityismetsien pys-

tykaupoista kertyi puuta 44,1 miljoonaa kuutiometriä, mikä oli kymmenen prosenttia vähemmän kuin vuonna 2018.

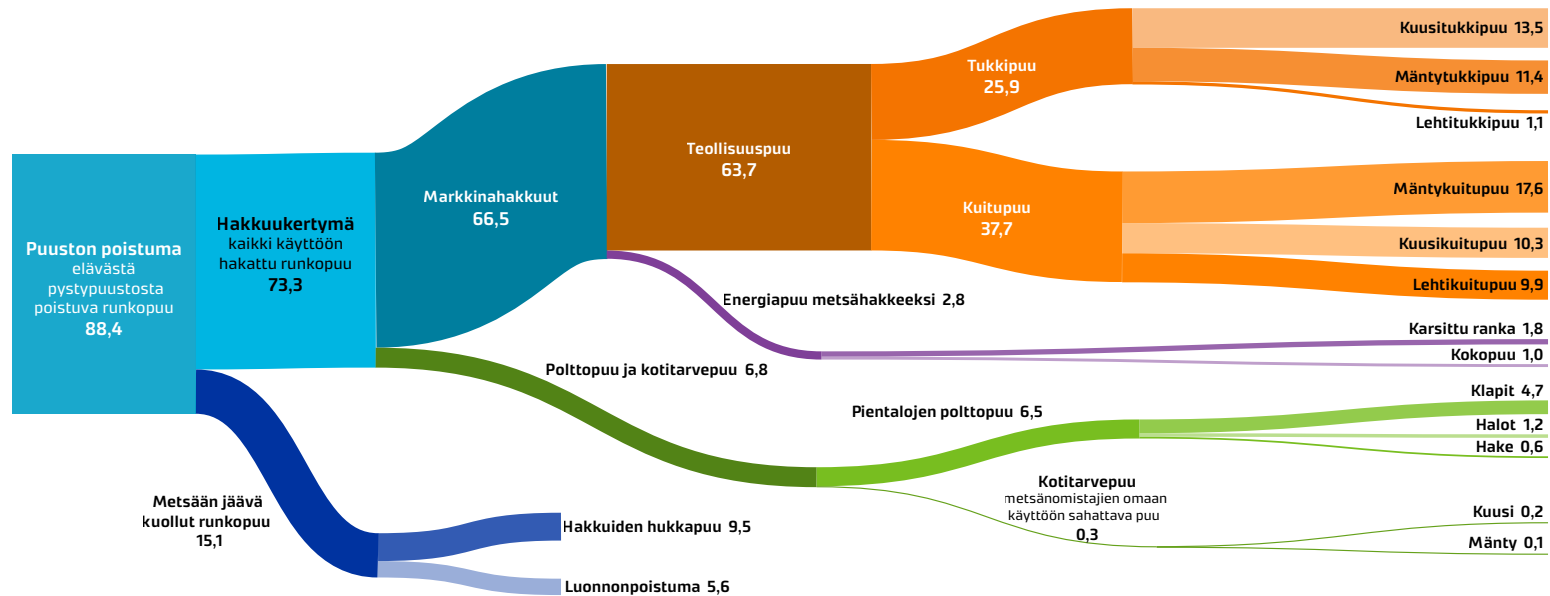
Hankintakauppapuun määrä kasvoi kuitenkin neljä pro-senttia 9,0 miljoonaa kuutiometriin. Valtion ja metsäte-ollisuuden metsistä hakattiin teollisuuspuuta yhteensä 10,6 miljoonaa kuutiometriä. Määrä supistui edellisvuo-desta viisi prosenttia.

Savossa suurimmat hakkuut

Vuonna 2019 teollisuuspuuta kertyi eniten Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Keski-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien alueilta. Pohjois-Savosta sitä hakattiin 6,5,

Puuston poistuman ja hakkuukertymän runkopuu 2019 (milj. m³)

Etelä-Savosta 6,3 ja Keski-Suomesta sekä Pohjois-Pohjanmaalta 6,1 miljoonaa kuutiometriä.

Hakkuukertymä pieneni 73 miljoonaan kuutiometriin

Runkopuun kokonaishakkuut eli hakkuukertymä olivat vuonna 2019 yhteensä 73,3 miljoonaa kuutiometriä. Valtaosa eli 87 prosenttia hakkuukertymästä oli metsäteollisuustuotteiden raaka-aineeksi tai vientiin hakattua tukki- ja kuitupuuta. Lisäksi yksityisten metsänomistaji-

en metsistä hakattiin pieni määrä puuta omaan käyttöön tulevaa sahatavaraa varten.

Energiantuotantoon korjattiin runkopuuta yhteensä 9,2 miljoonaa kuutiometriä. Runsas kaksi kolmasosaa siitä meni pientalojen polttopuiksi ja vajaa kolmannes lämpö- ja voimalaitoksien metsähakkeeksi.

Hakkuukertymä pieneni edellisestä vuodesta lähes viisi miljoonaa kuutiometriä, mutta oli vieläkin tilastointihistorian toiseksi suurin. Edeltävän kymmenvuotissak-

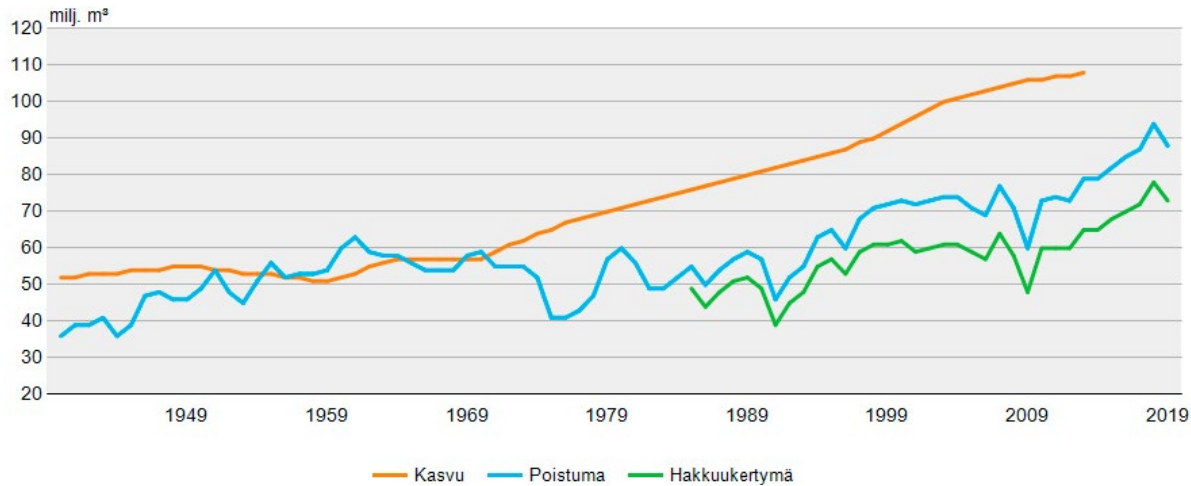
son keskiarvo ylittyi 8,5 miljoonalla kuutiometrillä eli 13 prosentilla.

Metsähakkeeksi myös latvusmassaa ja kantoja

Runkopuun lisäksi markkinahakkuissa korjattiin yhteensä 2,6 miljoonaa kuutiometriä kantoja ja latvusmassaa. Tätä energiantuotantoon käytettävää puuta ei lasketa mukaan pelkästään runkopuusta muodostuvaan hakkuukertymään.

Puuston hakkuukertymä, poistuma ja kasvu 1940–2019

► [Taustadata taulukkona](#)

Puuston poistuma 88 miljoonaa kuutiometriä

Metsiemme elävästä puustosta poistui vuonna 2019 yhteensä 88,4 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta. Tämä puuston poistuma sisältää käyttöön otetun hakkuukertymän lisäksi myös metsään jäävän puun. Vuonna 2019 luontaisesti kuollutta runkopuuta ja hakkuutähteen runkopuuta jäi metsiin yhteensä 15,1 miljoonaa kuutiometriä.

Puuston poistuma pieneni edellisestä vuodesta kuusi prosenttia. Edeltävän kymmenvuotisjakson keskiarvo ylittyi kuitenkin 12 prosentilla. Puulajeittain tarkasteltuna poistumassa oli eniten mäntyä, 40 prosenttia. Kuusen osuus oli 32 ja lehtipuiden 27 prosenttia.

Metsiimme kasvaa uutta runkopuuta 108 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Vuonna 2019 puuston kasvu ylitti hakkuut ja luontaisen poistuman 19 miljoonalla kuutiometrillä, joten metsien elävän runkopuun kokonaismäärä nousi tämän verran. Vuoden 1970 jälkeen metsiemme puumäärä on kasvanut jatkuvasti.

Hakkuumahdollisuudet

Luonnonvarakeskuksessa arvioitiin helmikuussa 2020, että metsiemme suurin ylläpidettävissä oleva aines- ja energiapuun hakkuukertymä on meneillään olevalla 10-vuotiskaudella 2016–2025 keskimäärin 80,5 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta vuodessa. Siitä on teollisuuspuuta (tukki- ja kuitupuuta) 74,6 miljoonaa kuutiometriä ja energiarunkopuuta (sisältäen kotitalouksien polttopuun)

5,9 miljoonaa kuutiometriä. Lisäksi on mahdollista korjata hakkuutähteitä ja kantoja energian tuotantoon noin 13,5 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Suurimman ylläpidettävissä olevan hakkuukertymän arvioidaan johtavan toteutuessaan siihen, että metsät olisivat meneillään olevalla 10-vuotiskaudella noin 18 miljoonan hiilidioksidiekvivalenttitonnin suuruinen vuotuinen hiilinielu.

Runkopuun kertymääräarvio on 3,5 miljoonaa kuutiometriä pienempi kuin syksyllä 2018 laadittu vastaava arvio. Muutos johtuu muun muassa tarkennetusta hukkapuun laskennasta ainespuuhakkuissa, jonka seurauksena laskelmassa hukkapuun määrä lisääntyi ja ainespuukertymä pieneni.

Runkopuun tilastoitu hakkuukertymä on ollut vuosina 2016–2019 keskimäärin 73,5 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, joka on suurimman ylläpidettävän hakkuukertymän arviosta 91 prosenttia. Vuonna 2019 runkopuun hakkuukertymä oli 73,3 miljoonaa kuutiometriä ja suurimpaan ylläpidettävissä olevaan hakkuumäärään verrattuna pienpuu hakattiin täysimääräisesti ja tukkipuusta 73 prosenttia.

- [Teollisuuspuun hakkuut ja työvoima](#)
- [Teollisuuspuun hakkuut alueittain](#)
- [Teollisuuspuun korjuu ja kaukokuljetus](#)
- [Hakkuukertymä ja puuston poistuma](#)
- [Hakkuumahdollisuudet](#)

Kantorahatut

Metsänomistajat saivat kantorahatuloja 2,3 miljardia euroa vuonna 2019. Tulot alenivat edeltäneestä huippuvuodesta reaalisesti 16 prosenttia vuoden 2017 tasolle. Viiden edeltäneen vuoden keskiarvoon nähden tulot pysyivät samalla tasolla.

Bruttokantorahatut 2,3 miljardia euroa

Bruttokantorahatut olivat 2 307 miljoonaa euroa vuonna 2019. Yksityismetsistä tuloja saatiin 2 007 miljoonaa euroa, eli 87 prosenttia kaikista tuloista. Metsäteollisuuden ja valtion bruttokantorahatut olivat yhteensä 300 miljoonaa euroa.

Maakunnittain eniten tuloja saatiin Etelä-Savossa (248 miljoonaa euroa), Keski-Suomessa (228 miljoonaa) ja Pohjois-Savossa (226 miljoonaa).

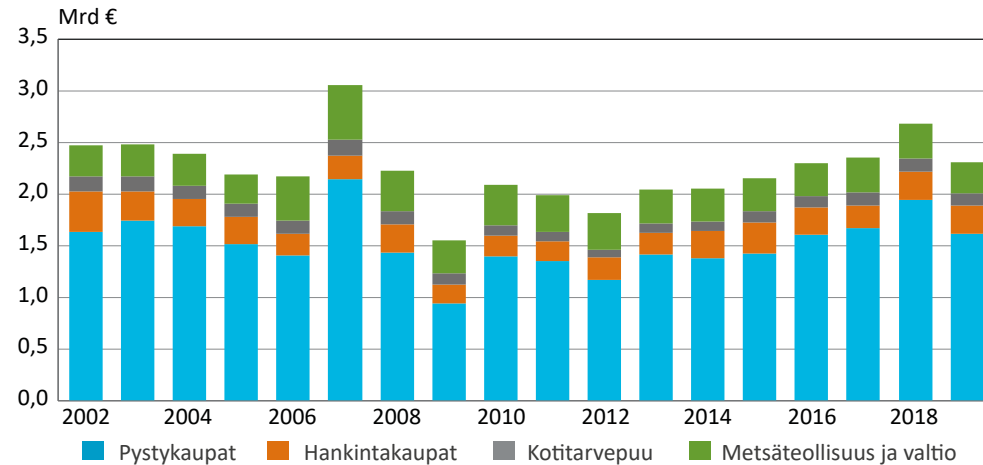
Bruttokantorahatut lasketaan kertomalla teollisuuspuu- ja energiapuuhiokkien sekä omaan käyttöön hakatun puun määrät keskimääräisillä pystykauppahinnoilla. Yksityismetsiin sisältyvät myös yhteismetsien, kuntien, seurakuntien ja muiden kuin metsätaloutta harjoittavien yritysten metsät.

Suurin osa tuloista tulee pystykaupoista

Bruttokantorahatut laskivat edellisvuodesta reaalisesti 16 prosenttia, kun rahan arvonmuutos tehtiin tukkuhinta-indeksillä. Edeltäneeseen kymmenvuotiskauteen

Reaaliset bruttokantorahatut tulolähteittäin 2002-2019 (deflaattori: tukkuhinta-indeksi)

Taustadata
nimellisinä hintoina

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

verrattuna tulot olivat 10 prosenttia suuremmat. Yksityismetsissä kasvua oli 14 prosenttia, mutta metsäteollisuuden ja valtion metsissä tulot pienenevät 11 prosenttia.

Vuonna 2019 yksityismetsien pystykauppojen osuus kaikista bruttokantorahatuloista aleni pari prosenttiyksikköä 70 prosenttiin. Edeltäneen kymmenvuotiskauden aikana pystykauppojen osuus tuloista oli keskimäärin 68 prosenttia.

Tukkipuun osuus tuloista laski kolme prosenttiyksikköä 66 prosenttiin ja kuusi oli edelleen tärkein puulaji 46 prosentin osuudella. Pohjanmaan ja Pohjois-Suomen maakunnissa, joissa myös suurin osa metsäteollisuuden ja valtion metsistä sijaitsee, tärkein puulaji oli kuitenkin mänty.

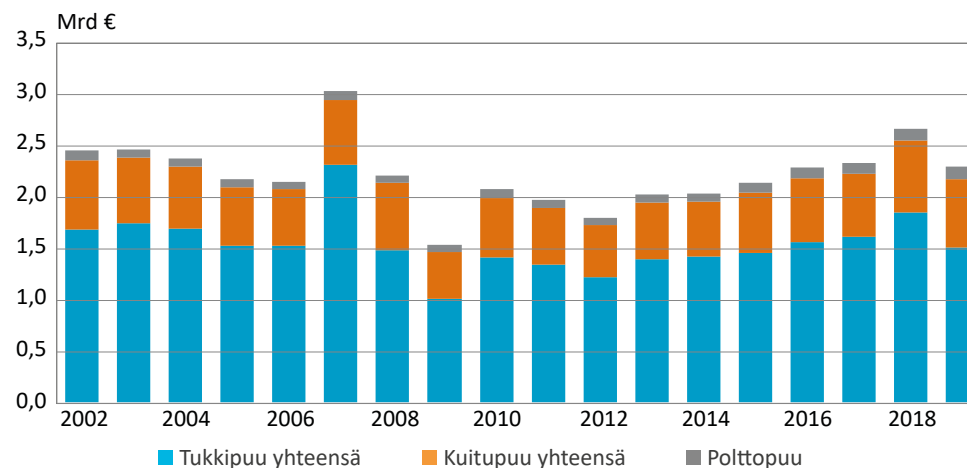
► Kantorahatut

► Bruttokantorahatut omistajaryhmittäin maakunnittain 2019

► Bruttokantorahatut omistajaryhmittäin 2002–2019

Reaalit bruttokantorahatut puutavaralajeittain 2002–2019
(deflaattori: tukkuhintaindeksi)

► Taustadata
nimellisinä hintoina

Vaikka tulot putosivat huippuvuodesta selvästi, olivat ne edelleen selvästi suuremmat kuin 10 edellisen vuoden keskiarvo.

Yksityismetsätalouden kannattavuus

Vuonna 2019 suhdannehuippu oli ohi ja metsätalouden kannattavuus laski selvästi edellisestä huippuvuodesta. Vaikka yksityismetsätalouden liiketulos laski 128 euroon hehtaarilta, se pysyi edelleen hyvänä pitkäaikaisiin keskiarvoihin verrattuna. Puuntuotannon sijoitustuotto jäi pitkästä ajasta negatiiviseksi kantohintojen laskun takia.

Yksityismetsätalouden liiketulos laskusta huolimatta hyvällä tasolla

Yksityismetsätalouden liiketulos laski edellisvuodesta reaalisesti 17 prosenttia 128 euroon hehtaarilta. Tästä huolimatta tulos oli viidenneksen parempi kuin edeltäneen 10 vuoden keskiarvo, kun rahanarvon muutos tehtiin elinkustannusindeksillä.

Etelä-Suomessa liiketulos päätyi 163 euroon hehtaarilta, ja reaalisesti laskua oli lähes 20 prosenttia verrattuna edellisvuoteen. Pohjois-Suomessa tulos pieneni viisi prosenttia 58 euroon hehtaarilta. Pohjois-Suomi käsittää Oulun, Kainuun ja Lapin maakunnat. Etelä-Suomessa tulos laski selvemmin kuin Pohjois-Suomessa, missä tukkipuun merkitys tuloihin on suurempi. Havutukin pystykauppahinnat laskivat koko maassa selvästi, kun kuitupuun hinnat pysyivät lähes edellisen vuoden tasolla.

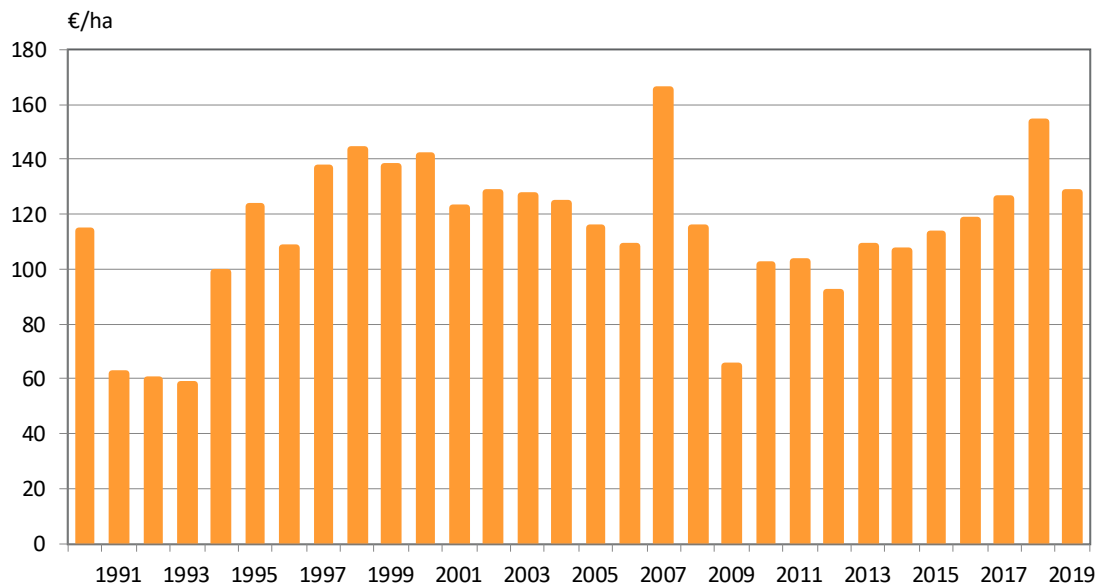
Yksityismetsätalouden bruttokantorahatulot olivat kaikkiaan 2 007 miljoonaa euroa eli 146 euroa hehtaarilta. Puuntuotannon kokonaiskustannukset pysyivät 300 mil-

joonassa eli 22 eurossa hehtaarille, josta investointeja puuntuotantoon oli 17 euroa hehtaarille. Investoinnit sisältävät kolme euroa hehtaarille metsänomistajien oman työn arvoa. Valtion tuki puuntuotantoon oli edellisen vuoden tapaan 50 miljoonaa euroa, neljä euroa hehtaarille.

- ▶ Yksityismetsätalouden liiketulos
- ▶ Yksityismetsätalouden liiketulos maakunnittain 2015-2019
- ▶ Yksityismetsätalouden liiketulos 1990-2019

Yksityismetsätalouden liiketulos 1990-2019
(deflaattori: elinkustannusindeksi)

▶ Taustadata
nimellisinä arvoina

Puuntuotannon sijoitustuotto miinukselle

Puuntuotannon sijoitustuotto putosi -0,9 prosenttiin vuonna 2019. Edellisen kerran tuotto oli miinuksella vuonna 2012. Huippuvuodesta 2018 tultiin alas 15 prosenttiyksikköä. Kymmenen edeltäneen vuoden keskiarvo oli 3,5 prosenttia.

Luken laskelmassa tuotto on jaettu viiteen osaan. Puunmyyntitulot lisäsivät tuottoa 3,7, puuston nettokasvu 1,7 ja valtion tuet 0,1 prosenttiyksikköä. Pystykauppahintojen lasku vei tuotosta 6,5 prosenttiyksikköä ja puuntuotannon kokonaiskustannukset 0,6 prosenttiyksikköä.

Puuntuotannon sijoitustuotto on tuottoindeksi, jossa tuotot suhteutetaan edeltäneen vuoden omaisuuden arvoon. Arvo lasketaan kertomalla pystypuuston puutavaralajittaiset tilavuudet vastaavilla pystykauppahinnoilla. Vuonna 2018 näin laskettu yksityismetsien puuston arvo oli 53 miljardia euroa, ja vuonna 2019 arvo laski 51 miljardiin euroon.

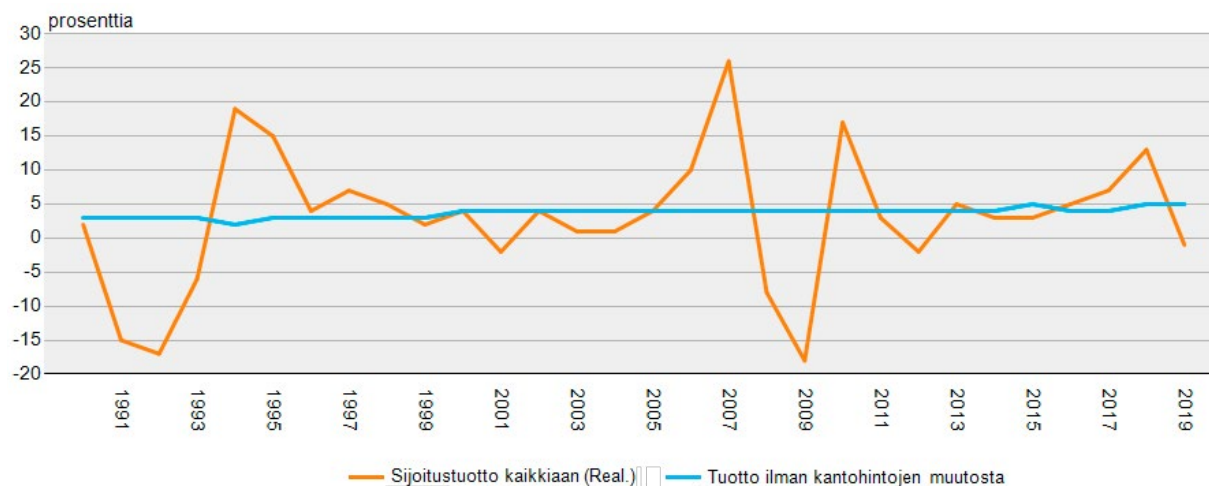
- ▶ [Metsä sijoituskohteena](#)
- ▶ [Puuntuotannon sijoitustuotto maakunnittain 2012-2019](#)
- ▶ [Puuntuotannon sijoitustuotto 1990-2019](#)

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Puuntuotannon reaalin sijoitustuotto 1990-2019
(deflaattori: elinkustannusindeksi)

▶ [Taustadata taulukkona](#)

Luken laskelmassa pystykauppahintojen muutokset vaikuttavat metsäomaisuuden arvoon, millä on suuri vaikutus kokonaistuottoon.

Puun käyttö

Vuonna 2019 Suomessa käytettiin teollisesti käsittelemätöntä runkopuuta eli raakapuuta kaikkiaan 81,9 miljoonaa kuutiometriä. Määrä supistui edellisvuoden ennätyslukemista kolme prosenttia ollen kuitenkin kaikkien aikojen toiseksi suurin. Lähes 90 prosenttia raakapuusta meni metsäteollisuustuotteiden valmistukseen ja loppu poltettiin energiaksi lämpö- ja voimalaitoksissa sekä pientaloissa. Lisäksi metsäteollisuuden sivutuotteita jättepuna kului eri tarkoituksiin yhteensä 26,3 miljoonaa kuutiometriä.

Pääosa Suomessa vuonna 2019 käytetystä raakapuusta, 71,1 miljoonaa kuutiometriä, meni metsäteollisuustuotteiden valmistamiseen. Tästä kotimaista raakapuuta oli 61,3 miljoonaa ja tuontiraakapuuta 9,8 miljoonaa kuutiometriä. Metsäteollisuuden raakapuun kokonaiskäyttö väheni kolme prosenttia vuotta aiemmasta. Kotimaisen raakapuun käyttö supistui edellisvuoden ennätyslukemista viisi prosenttia, kun taas tuontiraakapuun käyttö kasvoi seitsemän prosenttia. Suurin kokonaiskäyttömäärä toistaiseksi, 75,5 miljoonaa kuutiometriä, saavutettiin vuonna 2006.

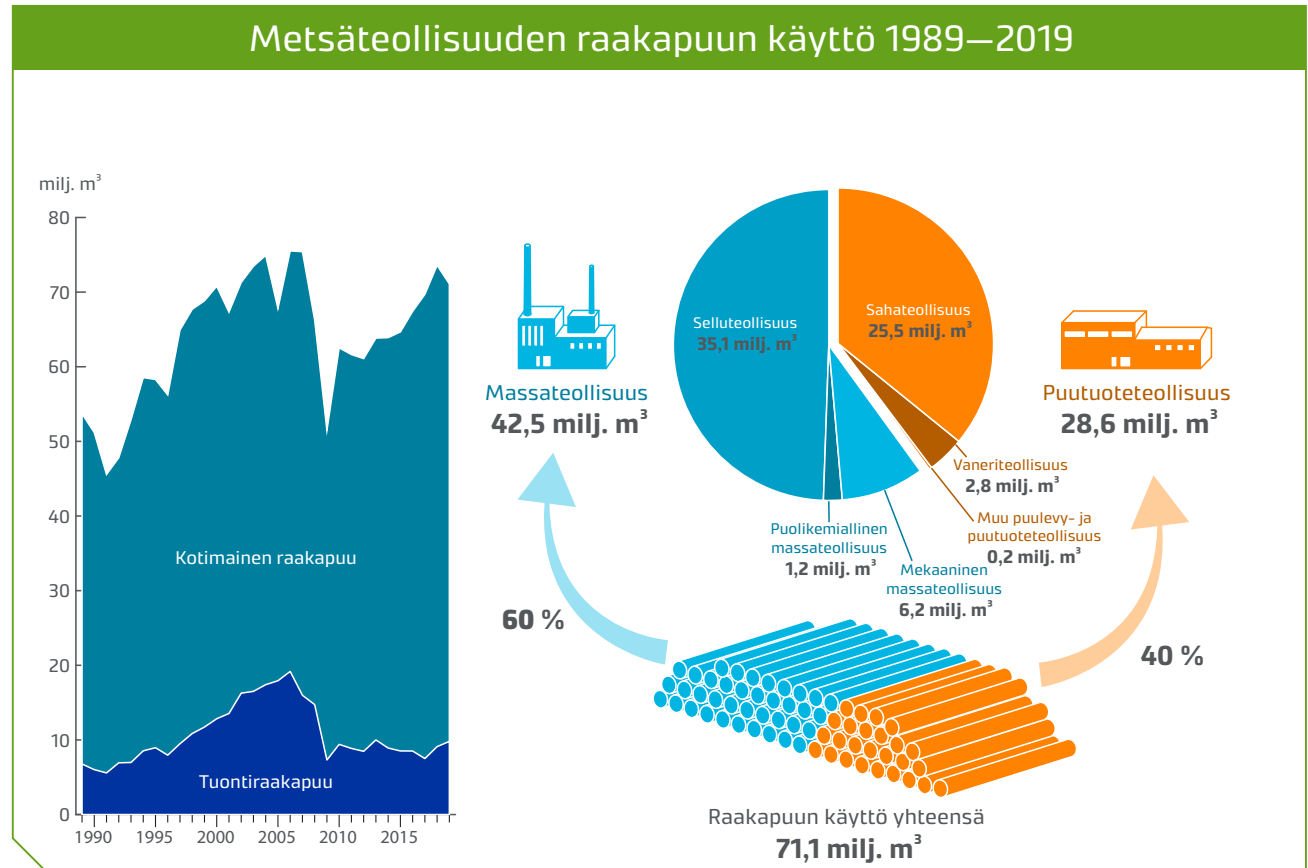
Selluteollisuus suurin puun käyttäjä

Metsäteollisuuden raakapuusta 42,5 miljoonaa kuutiometriä jalostettiin massateollisuudessa ja 28,6 miljoonaa kuutiometriä puutuoteteollisuudessa. Käyttö väheni vuodesta 2018 kaikilla toimialoilla puolikemiallista massa-

teollisuutta lukuun ottamatta. Lähes puolet raakapuusta, 35,1 miljoonaa kuutiometriä, kului sellun tuotantoon. Sahateollisuustuotteiden valmistukseen raakapuuta meni 25,5 miljoonaa kuutiometriä. Eri puutavaralajeista käytettiin eniten mäntykuitupuuta, 17,9 miljoonaa kuutio-

metriä, ja lehtikuitupuuta, 14,0 miljoonaa kuutiometriä. Kuusitukkeja kului 13,9 miljoonaa kuutiometriä.

Metsäteollisuuden sivutuotteita puuta metsäteollisuustuotteiden valmistukseen meni lähes saman verran kuin vuot-

ta aiemmin, yhteensä 9,6 miljoonaa kuutiometriä. Tästä selluteollisuus käytti lähes kolme neljäsosaa.

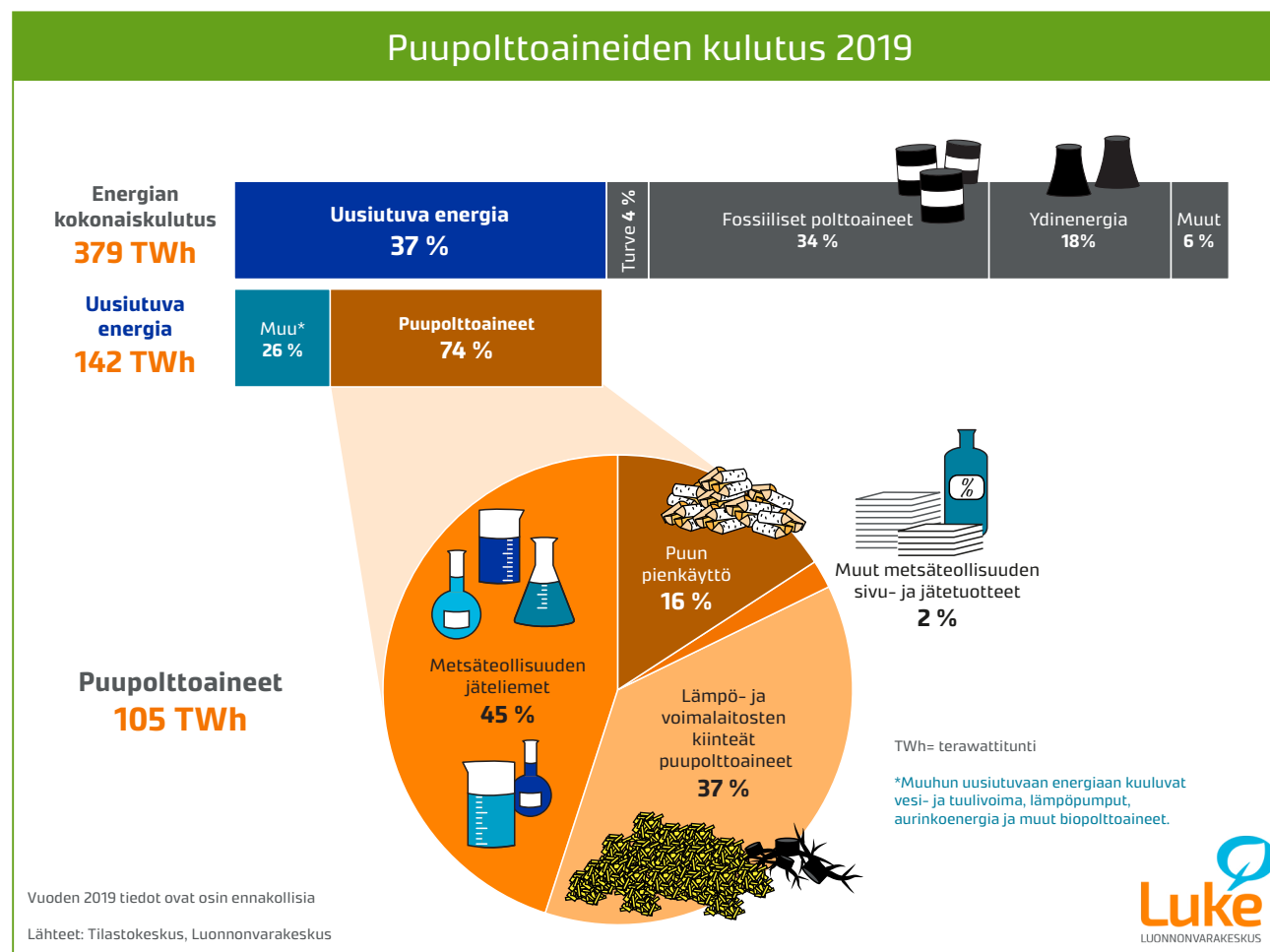
Puun energiakäyttö

Puupolttoaineet olivat vuonna 2019 Suomen merkittävin energialähde ja ne kattoivat energian kokonaiskulutuksesta 28 prosenttia. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan puupolttoaineiden kokonaiskäyttö kasvoi jo neljättä vuotta peräkkäin saavuttaen 105 terawattituntia (TWh), mikä oli suurin tähän mennessä tilastoitu määrä. Tästä lämpö- ja voimalaitoksissa paloi kiinteinä polttoaineina 40 TWh ja mustalipeänä 47 TWh. Puun pienkäyttö vei 17 TWh ja muut metsäteollisuuden sivu- ja jätetuotteet kaksi TWh.

Kiinteät puupolttoaineet uuteen ennätykseen

Kiinteitä puupolttoaineita kului vuonna 2019 kaikkiaan 27,5 miljoonaa kuutiometriä, josta lämpö- ja voimalaitoksissa käytettiin 20,5 miljoonaa ja pientaloissa 6,9 miljoonaa kuutiometriä. Lämpö- ja voimalaitosten kiinteiden puupolttoaineiden käyttö kasvoi edellisvuodesta kaksi prosenttia ja oli suurin tähän mennessä tilastoitu määrä. Suurin kiinteiden puupolttoaineiden erä oli metsäteollisuuden sivutuote- ja jätetä, mitä käytettiin yhteensä 11,7 miljoonaa kuutiometriä. Tästä lähes 70 prosenttia oli kuorta. Metsähaketta laitokset polttivat 7,6 miljoonaa kuutiometriä.

Raakapuuta (runkopuuta) energian tuotannossa paloi 10,8 miljoonaa kuutiometriä, mikä oli saman verran kuin

vuonna 2018. Pientaloissa poltettiin runkopuusta valmistettua energiapuuta halkoina, klapeina ja metsähakkeena yhteensä 6,5 miljoonaa kuutiometriä. Lämpö- ja voimalaitoksissa runkopuusta valmistettua metsähaketta kului 4,3 miljoonaa kuutiometriä.

Metsäteollisuuden kiinteitä sivu- ja jätetuotteita, metsäjätetäpuu mukaan lukien, meni energiantuotantoon kaikkiaan 15,4 miljoonaa kuutiometriä. Lämpö ja voimalaitokset polttivat metsäteollisuuden sivutuoteäpuuta yhteensä 11,7 miljoonaa kuutiometriä. Tämä koostui pääosin kuo-

resta (7,9 miljoonaa kuutiometriä), sahanpurusta (2,5 miljoonaa kuutiometriä) ja teollisuuden puutähdehakeesta (1,2 miljoonaa kuutiometriä). Metsäjätepuuta lämpö- ja voimalaitokset käyttivät hakkuutähteinä 2,9 miljoonaa ja kantoina 0,3 miljoonaa kuutiometriä. Pientaloissa poltettiin erilaista kierrätys- ja sivutuotepuuta sekä puupellettejä yhteensä 0,4 miljoonaa kuutiometriä. Lisäksi lämpö- ja voimalaitoksissa paloi kierrätyspuuta 1,1 miljoonaa ja puupellettejä- ja brikettejä 0,2 miljoonaa kuutiometriä..

- ▶ Puun kokonaiskäyttö
- ▶ Metsäteollisuuden puunkäyttö
- ▶ Puun energiakäyttö
- ▶ Pientalojen polttopuun käyttö
- ▶ Energia
- ▶ Metsätilinpito

Puun kokonaiskäytön jakautuminen 2019

	milj. m ³	%-osuus
Raakapuu kaikkiaan	81,9	100
Metsäteollisuus	71,1	87
Koimainen raakapuu	61,3	75
Tuontiraakapuu	9,8	12
Energiantuotanto	10,8	13
Lämpö- ja voimalaitokset	4,3	5
Pienpuusta (karsittu ja karsimaton ranka) valmistettu metsähake	3,9	5
Järeästä runkopuusta (pääosin pystykuivat puut ja ylilaho runkopuu) valmistettu metsähake	0,4	1
Pientalojen polttopuu (halot, klapit, metsähake)	6,5	8

	milj. m ³	%-osuus
Metsäteollisuuden sivutuote- ja jätepuu kaikkiaan	26,3	100
Metsäteollisuus (sahahake ja puru)	9,6	37
Energiantuotanto	16,7	63
Lämpö- ja voimalaitokset	16,2	62
Metsäjätepuu	3,3	12
Hakkuutähteistä valmistettu metsähake	2,9	11
Kannoista valmistettu metsähake	0,3	1
Metsäteollisuuden sivutuote- ja jätepuu (hake, puru, kuori) ml. kierrätyspuu sekä puupelletit ja -briketit	13,0	49
Pientalojen jättepolttopuu (kierrätyspuu, sivutuote- ja jätepuu, puupelletit)	0,4	2

Metsäteollisuus

Metsäteollisuuden suhdannehuippu oli vuonna 2019 ohitse, mutta koronan vaikutukset ajoittuvat vasta seuraavaan vuoteen, eivätkä ne vielä näkyneet toimialaa kuvaavissa mittareissa. Metsäteollisuustuotteiden tuotantomäärät vähenivät hieman. Suomalainen metsäteollisuus on vahvasti vientipainotteista.

Metsäteollisuuden kotimainen liikevaihto supistui edellisvuodesta reaalisesti viisi prosenttia päättyen 31,6 miljardiin euroon vuonna 2019, ja myös metsäteollisuuden kannattavuus heikkeni. Metsäteollisuuden rahoitusasema on 2010-luvulla parantunut selvästi, kun kokonaisvelkojen suhde liikevaihtoon on laskenut 52 prosenttiin.

Tuotantomäärät supistuivat edellisvuodesta

Sekä puutuoteteollisuuden että massa- ja paperiteollisuuden tuotanto väheni jonkin verran edellisvuodesta. Suomalaisista metsäteollisuustuotteista pääosa viedään ulkomaille, joten tuotantomäärät sopeutuvat vientikysyntään.

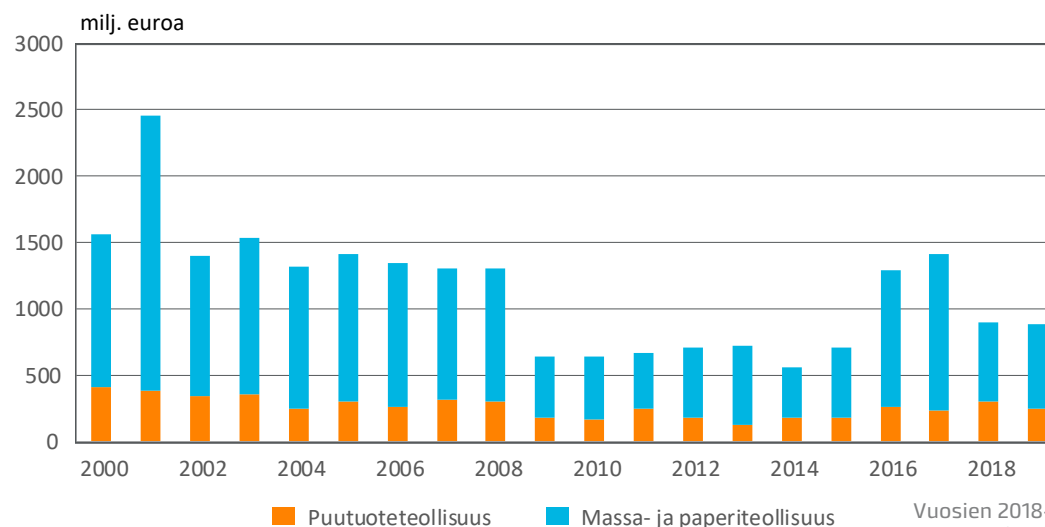
Puutuoteteollisuudessa sahatavaran tuotanto väheni neljä prosenttia vuoden takaisesta 11,3 miljoonaan kuutiometriin. Vuoden 2008 taantumaa edeltäneeseen korkeaan tuotantomäärien tasoon ei ole enää päästy, vaikka pääsääntöisesti tuotanto onkin ollut taantumien jälkeen kasvussa. Tuotetusta sahatavarasta neljä viidesosaa

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Metsäteollisuuden reaaliset investoinnit Suomessa 2000-2019 (deflatointi: tukkuhintaindeksi)

► Taustadata
nimellisinä hintoina

Vuosien 2018-2019 tiedot ovat ennakkotietoja (joulukuu 2019)

Keskeisiä metsäteollisuuden tunnuslukuja 2019

	Yksikkö	2019	Muutos vuodesta 2018, %	Muutos vuosien 2009-2018 keskiarvosta, %
Metsäteollisuuden tuotanto				
Havusahatavara	milj. m ³	11,3	-4	9
Sellu	milj. t	8,3	2	18
Paperi	"	5,8	-14	-24
Kartonki	"	3,7	-3	21
Metsäteollisuuden liikevaihto*	mrd. €	31,6	-5	17
Puutuoteteollisuus	"	7,4	-2	8
Massa- ja paperiteollisuus	"	24,1	-6	20
Metsäteollisuuden investoinnit*	milj. €	883,0	-1	7
Puutuoteteollisuus	"	249,0	-20	19
Massa- ja paperiteollisuus	"	634,0	8	2
Investointiaste, metsäteollisuus	prosenttia	17,0	-1,0 %-yks	-1,2 %-yks
Metsäteollisuuden kannattavuus*	käyttökate-%	6,2	-2,4 %-yks	-0,9 %-yks
Puutuoteteollisuus	"	3,8	-1,3 %-yks	+0,0 %-yks
Massa- ja paperiteollisuus	"	6,9	-2,7 %-yks	-1,5 %-yks
Metsäsektorin työlliset	1 000 henkilöä	66,0	6	1
Metsätalous	"	26,0	24	13
Puutuoteteollisuus	"	20,0	-5	-14
Massa- ja paperiteollisuus	"	20,0	0	5
Metsäsektorin arvonlisäys*	mrd. €	9,0	-2	11
Metsätalous	"	3,9	-6	8
Puutuoteteollisuus	"	1,3	-6	2
Massa- ja paperiteollisuus	"	3,8	4	17

*Ennakkotieto.

Liikevaihto, kannattavuus ja arvonlisäys: reaaliset muutokset, deflatointi on tehty tukkuhintaindeksillä (1949=100).

Käyttökate-% = (liiketoiminnan tuotot - toimintakulut) / liiketoiminnan tuotot x 100.

Lähteet: Tilastokeskus, Metsäteollisuus ry ja Sahateollisuus ry.

menee vientiin. Kuusi- ja mäntysahatavaraa tuotettiin molempia suunnilleen saman verran.

Vanerin tuotanto väheni 11 prosenttia 1,1 miljoonan kuutiometriin. Havuvanerin osuus tuotannosta kasvoi 73 prosenttiin.

Massa- ja paperiteollisuuden tuotanto supistui vuonna 2019. Puumassaa valmistettiin 11,6 miljoonaa tonnia, joten sen tuotanto säilyi miltei edellivuoden lukemissa. Puumassoissa sellun tuotannon lisääntyminen kompensoi mekaanisten massojen päinvastaista kehitystä. Sellun tuotannossa saavutettiin uusi ennätys, 8,3 miljoonaa tonnia, ja samalla sen osuus tuotetusta puumassasta kasvoi 72 prosenttiin. Pääosa puumassasta menee kotimaisen paperiteollisuuden raaka-aineeksi, kun muut metsäteollisuustuotteet päätyvät useimmiten vientimarkkinoille.

Paperin tuotantomäärä putosi edellivuodesta 14 prosenttia ja kartongin kolme prosenttia. Paperin tuotanto on ollut Suomessa jo pidempään laskusuunnassa; verrattuna edeltävän kymmenen vuoden keskiarvoon sen tuotanto on supistunut neljänneksellä. Kartongin tuotanto on sen sijaan ollut vahvasti nousujohteista, sillä kymmenen edeltävän vuoden keskiarvoon verrattuna tuotantomäärä on kasvanut viidenneksellä. Digitalisaatio, verkkokaupan kasvu ja uudet kulutustottumukset muuttavat massa- ja paperiteollisuuden rakenteita. Paino- ja kirjoituspapereiden maailmanlaajuinen kysyntä on vähentynyt, minkä seurauksena tuotanto on laskenut ta-

saaisesti koko 2010-luvun. Tämä kehityskaari näkyy myös suomalaisessa paperiteollisuudessa.

Metsäteollisuuden investoinnit kohdistuvat pääasiassa massa- ja paperiteollisuuteen

Vuonna 2019 metsäteollisuuden toimiala investoi 0,9 miljardin euron arvosta, ja investoinnit olivat reaalisesti 7 prosenttia suuremmat kuin edeltäneellä kymmenvuotiskaudella keskimäärin. Metsäteollisuuden investoinneista 72 prosenttia kohdistui massa- ja paperiteollisuuteen. Investointiaste, eli investointien arvo arvonnäkökykyyn oli 17 prosenttia, kun vastaava luku oli koko tehdasteollisuudessa 20 prosenttia.

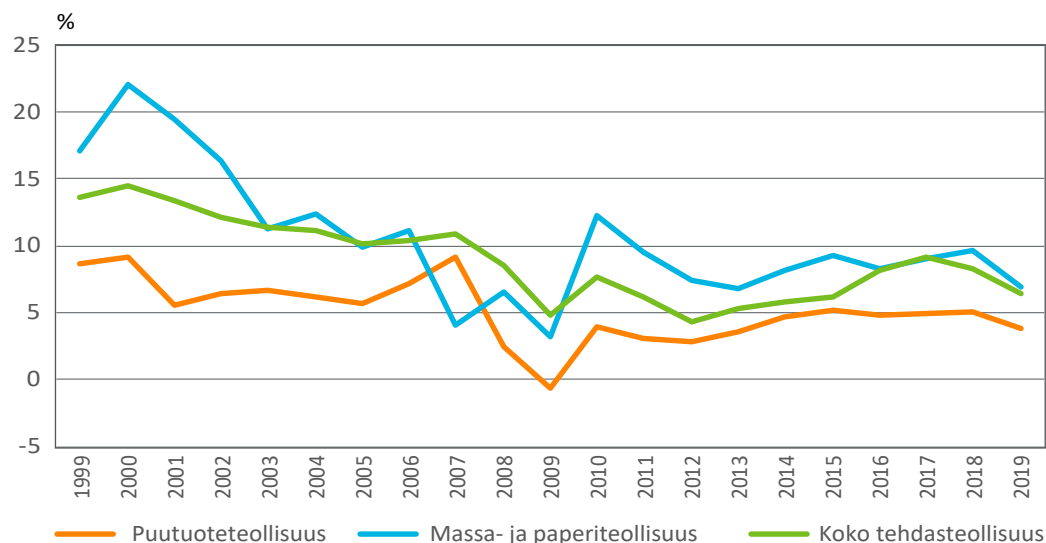
Metsäteollisuuden liikevaihto supistui

Metsäteollisuuden kotimainen liikevaihto päättyi 31,6 miljardiin euroon vuonna 2019. Liikevaihto supistui reaalisesti viisi prosenttia edellisvuodesta, mutta oli 17 prosenttia pitkän aikavälin keskiarvoa suurempi. Toimialan sisällä massa- ja paperiteollisuuden osuus liikevaihdosta oli 76 prosenttia. Metsäteollisuus vastasi 22 prosentista koko tehdasteollisuuden liikevaihdosta.

Sekä käyttökatteella että kokonaistuloksella mitattuna metsäteollisuuden kannattavuus heikkeni vuonna 2019. Muutos koski sekä massa- ja paperiteollisuutta että puutuoteteollisuutta. Metsäteollisuudessa syntyi käyttökattetta 2,0 miljardia euroa, eli 6,2 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Kokonaistuloksella arvioituna metsäteollisuus-

Metsäteollisuuden kannattavuus Suomessa 1999–2019 (käyttökate, % liiketoiminnan tuotoista)

► [Taustadata taulukkona](#)

den kannattavuus heikkeni 1,5 prosenttiyksiköllä 6,1 prosenttiin liiketoiminnan tuotoista.

Metsäteollisuuden rahoitusasema on 2010-luvulla kohentunut merkittävästi. Kun vuosikymmenen alussa toimialan velat olivat samalla tasolla kuin liikevaihto, niin vuonna 2019 kokonaisvelkojen suhde liikevaihtoon laski 52 prosenttiin. Koko tehdasteollisuudessa velkojen suhde liikevaihtoon oli 78 prosenttia, joten muu teollisuus oli keskimäärin metsäteollisuutta velkaisempaa. Puutuoteteollisuudessa luku oli 29 prosenttia ja massa- ja paperiteollisuudessa 60 prosenttia.

Metsäteollisuuden omavaraisuusaste oli 61 prosenttia, mikä oli selvästi parempi kuin tehdasteollisuudessa keskimäärin. Luku kuvaa oman pääoman osuutta toimintaan sitoutuneesta pääomasta.

Metsäsektorin työllisyys nousi

Vuonna 2019 metsäsektorin työllisten määrä nousi 66 000 henkilöön, ja määrä kasvoi kuudella prosentilla edellisvuodesta. Metsäsektorin työllisten lukumäärä on kuitenkin pitkällä aikavälillä vähentynyt, sillä vielä vuosittain vaihteessa metsäsektori työllisti lähes 100 000 henkilöä. Metsäsektorin työvoiman väheneminen on johtunut muun muassa työn tuottavuuden kasvusta ja

alan organisaatiomuutoksista. Metsäsektori on erittäin miesvaltaista, sillä työllisistä vain 15 prosenttia oli naisia.

Vaikka hakkuut vähenivätkin ennätysvuodesta 2018, silti metsätalouden työllisten määrä nousi 26 000 henkilöön vuonna 2019. Ammattiasemaltaan metsätalouden työllisistä 14 000 oli palkansaaajia, eli työntekijöitä ja toimihenkilöitä; loput 12 000 henkilöä olivat yrittäjiä.

Metsäteollisuudessa työllisten määrä oli 40 000 henkilöä vuonna 2019. Määrä väheni 5 prosenttia vuoden takaisesta. Puutuoteteollisuudessa työskenteli 20 000 henkilöä sekä saman verran massa- ja paperiteollisuudessa.

Vuonna 2019 kaikkien toimialojen työttömyysaste oli 6,7 prosenttia, ja työttömyys oli vähentynyt vuoden takaisesta 0,7 prosenttiyksikköä. Metsäsektorilla työttömyysaste oli tätä pienempi, mutta kehitys meni eri suuntaan. Met-

säsektorin työttömyysaste oli 4,6, ja se kasvoi edellisvuodesta 0,3 prosenttiyksikköä. Työllisyystiedot perustuvat Tilastokeskuksen työvoimatutkimukseen.

► [Metsäteollisuus](#)

► [Metsäsektorin työvoima](#)

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Metsäteollisuuden ulkomaankauppa

Metsäteollisuustuotteiden viennin arvo oli runsaat 12 miljardia euroa kattaen viidenneksen Suomen tavaraviennistä vuonna 2019. Suomen koko tavaraviennin arvo oli 65 miljardia euroa. Puuta tuotiin 11,9 miljoonaa kuutiometriä, mikä oli kolme prosenttia edellisvuotta enemmän.

Metsäteollisuustuotteiden viennin arvo laski edellisestä vuodesta reaalisesti kuusi prosenttia 12,5 miljardiin euroon (deflatointi: tukkuhintaindeksi). Puutuoteteollisuuden tuotteita vietiin 2,8 miljardin euron arvosta, mikä oli viisi prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Massa- ja paperiteollisuuden vienti päättyi 9,7 miljardiin euroon ja laski seitsemän prosenttia.

Sellun vientihinta laski reippaasti

Paperi oli edelleen metsäteollisuuden merkittävin vientitavara, sillä sitä vietiin maailmalle 4,0 miljardilla eurolla. Paperin viennin arvo laski edellisestä vuodesta reaalisesti kahdeksan prosenttia. Massan vientiarvo pieneni kymmenyksellä ja oli 2,4 miljardia euroa. Viedyn massan arvosta 90 prosenttia oli valkaistua sulfaattisellua. Vaikka valkaistun sulfaattisellun vientimäärä kasvoi edellisestä vuodesta 12 prosenttia, laski sen vientiarvo 11 prosenttia. Kartonkia vietiin 2,9 miljardin euron arvosta ja laskua oli edellisestä vuodesta kaksi prosenttia.

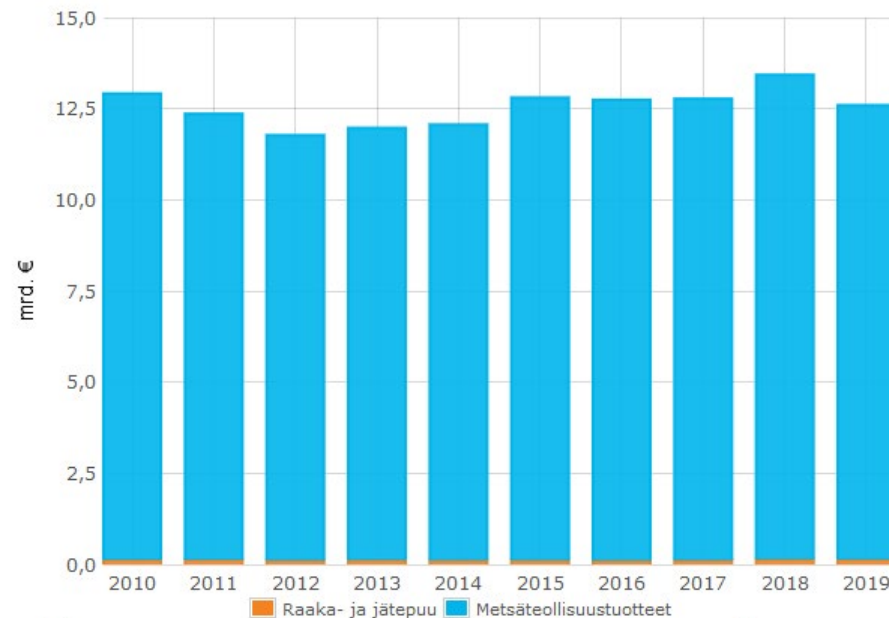
Kiinaan 36 prosenttia valkaistusta sulfaattisellusta

Tärkeimmät metsäteollisuuden kauppakumppanit Suomelle olivat Saksa, Kiina ja Britannia. Metsäteollisuuden vientituloista 14 prosenttia tuli Saksasta, yhdeksän prosenttia Kiinasta ja seitsemän prosenttia Britanniasta. Saksa oli suomalaisen kartongin, hienopaperin ja vanerin

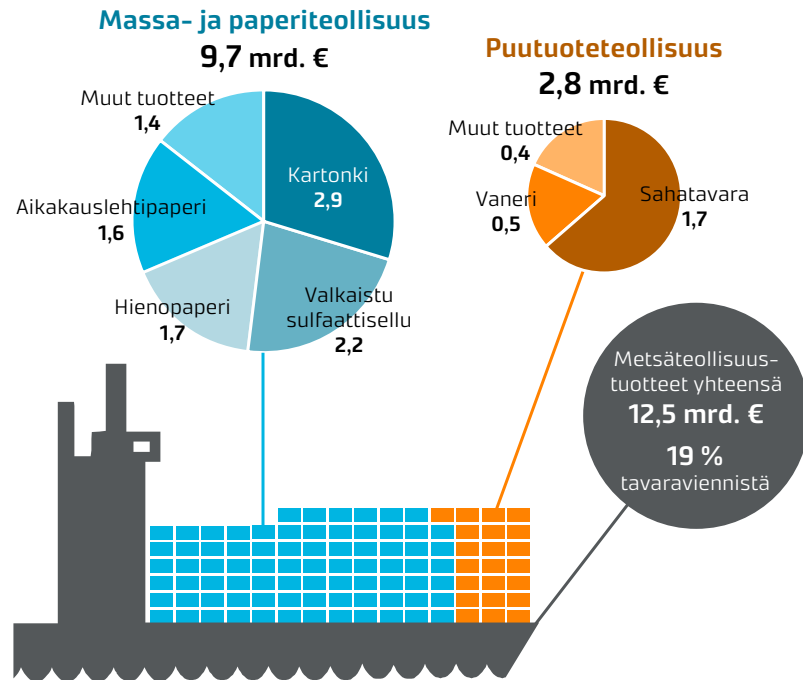
suurin ostajamaa. Kiinaan sen sijaan vietiin valkaistua sulfaattisellua ja sahatavaraa.

Metsäteollisuuden vienti 2010–2019 (deflatointi: tukkuhintaindeksi)

► Taustadata
nimellisinä hintoina

Metsäteollisuustuotteiden vienti 2019

Tärkein vientimaa (osuus arvosta)

Kartonki Saksa 14 %	Valkaistu sulfaattisellu Kiina 36 %	Hienopaperi Saksa 23 %	Aikakauslehtipaperi USA 20 %	Sahatavara Kiina 12 %	Vaneri Saksa 18 %
------------------------	--	---------------------------	---------------------------------	--------------------------	----------------------

Muutos edelliseen vuoteen (arvo*/määrä, %)

Kartonki -2/-2	Valkaistu sulfaattisellu -11/+12	Hienopaperi -10/-11	Aikakauslehtipaperi -4/-10	Sahatavara -7/+3	Vaneri -11/-9
-------------------	-------------------------------------	------------------------	-------------------------------	---------------------	------------------

* Deflatointi: tukkuhintaindeksi

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Metsäteollisuustuotteiden vienti tärkeimmissä tuoteryhmissä 2019

	Viennin arvo 2019, mrd. €	Reaalinen muutos, %		
		edellis- vuodesta	edeltäneen 5 vuoden keskiarvosta	edeltäneen 10 vuoden keskiarvosta
Suomen tavaravienti yhteensä	65,1	1,2	7,1	7,5
Metsäteollisuustuotteet, josta	12,5	-6,2	-1,5	1,5
Paperi	4,0	-7,9	-12,9	-20,6
Kartonki	2,9	-2,0	7,9	19,6
Massa	2,4	-10,3	14,6	38,0
Sahatavara	1,7	-6,7	-3,2	11,1
Vaneri	0,5	-10,9	12,8	-4,4

Suomeen tuodaan huonekaluja, paperi- ja kartonkijalosteita sekä valkaistua sulfaattisellua

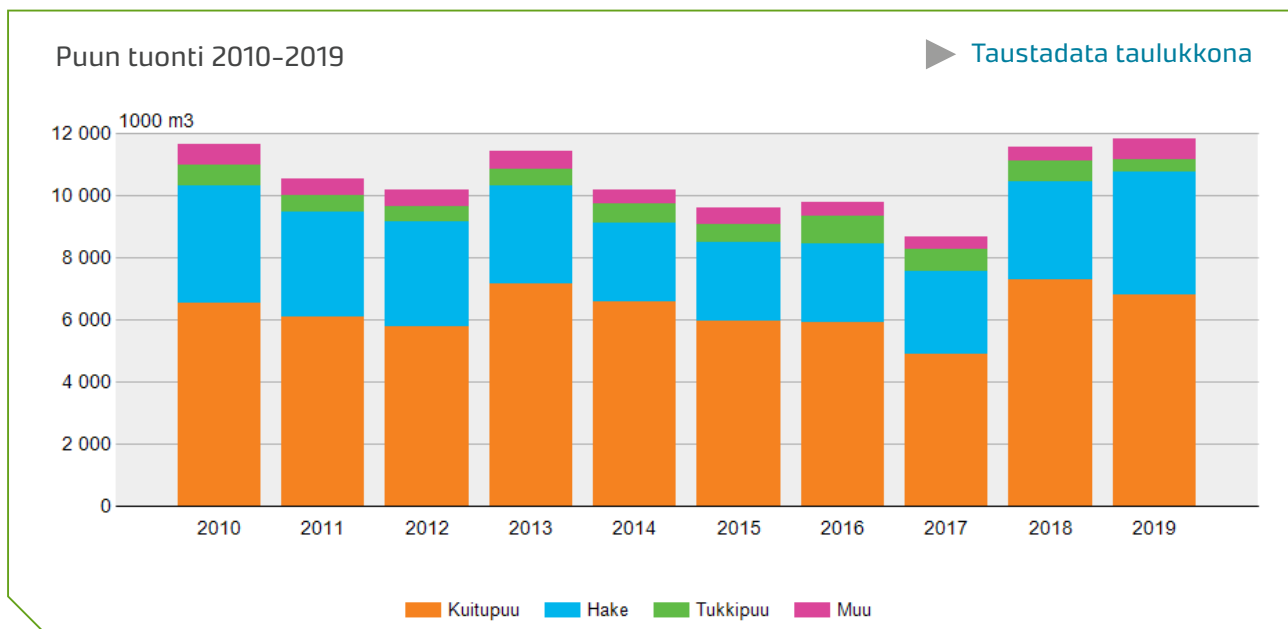
Metsäteollisuustuotteiden tuonnin arvo oli 1,5 miljardia euroa. Merkittävin tuontiartikkeli oli puiset huonekalut, joiden arvo oli vajaan viidenneksen metsäteollisuuden tuonnista. Tärkeimmät metsäteollisuustuotteiden tuontimaat olivat Ruotsi, Viro ja Venäjä.

Puun tuontimäärä kasvoi hieman

Suomeen tuodun puun määrä kasvoi edellisvuodesta kolme prosenttia 11,9 miljoonaan kuutiometriin. Tuodusta puusta 57 prosenttia oli kuitupuuta ja kolmasosa haketta. Kuitupuun tuonti väheni edellisvuodesta seitsemän prosenttia, mutta hakkeen tuonti nousi reilulla neljänneksellä. Tukkipuun osuus oli vain kolme prosenttia. Puun tuonnin arvo päättyi puoleen miljardiin euroon. Vuonna 2019 tuodusta puusta 74 prosenttia oli peräisin Venäjältä ja 21 prosenttia Baltian maista.

Puun vientimäärä laski hieman

Suomen puun kokonaisvientimäärä on tuontia huomattavasti pienempää. Suomesta vietiin vuonna 2019 ulkomaille raakapuuta 1,9 miljoonaa kuutiometriä, mikä oli neljä prosenttia edellisistä vuotta vähemmän. Puuta vietiin eniten Ruotsiin.

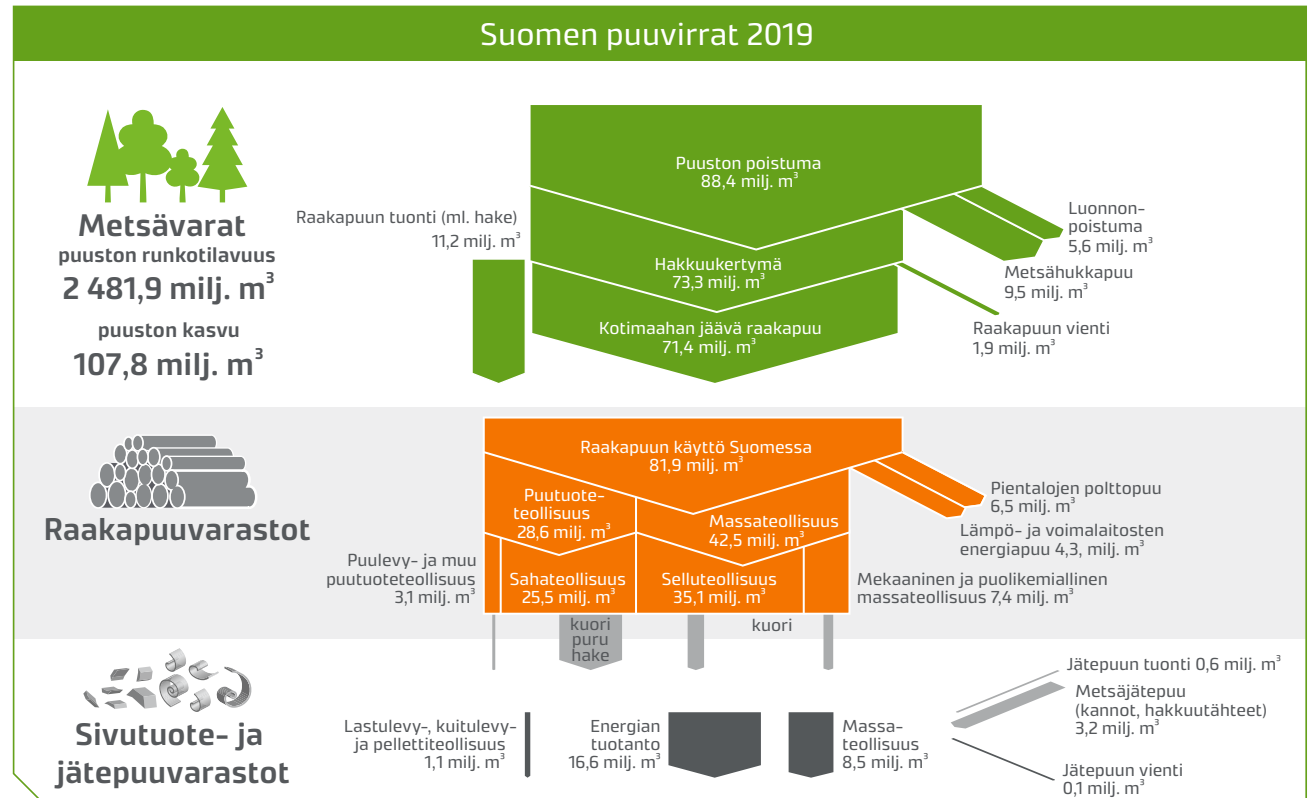
Suomen puuvirrat

Kuorellisen runkopuun tilavuus Suomen metsissä on noussut 2 482 miljoonaan kuutiometriin. Puuston vuotuinen kasvu oli 107,8 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta. Valtaosin hakkuiden seurauksena puuston tilavuudesta poistui 88,4 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta vuonna 2019. Poistuvaan puustoon sisältyvät myös itsestään kuolleet puut, jotka muodostavat luonnonpoistuman. Kasvun ja poistuman erotus, 19,4 miljoonaa kuutiometriä, jää metsään kerryttämään puustopääomaa.

Kotimaasta hakattu puu kulkee raakapuuvarastojen kautta joko metsäteollisuuteen tai energian tuotantoon. Pieni osuus hakatusta puusta viedään ulkomaille. Kotimaista puun hankintaa täydennetään raakapuun tuonnilla.

Kun metsästä hakattuun puuhun eli hakkuukertymään, 73,3 miljoonaa kuutiometriä, lisätään puun tuonti ja siitä vähennetään puun vienti, päästään kotimaiseen käyttöön päätyvään raakapuuhun, jonka määrä oli 82,6 miljoonaa kuutiometriä. Raakapuun käyttö teollisuudessa ja energian tuotannossa jäi hieman tätä vähäisemmäksi eli 81,9 miljoonaan kuutiometriin. Erotus kasvatti hakatun raakapuun varastojen määrää 0,7 miljoonalla kuutiometrillä.

Runkopuusta pääosa hyödynnetään metsäteollisuuden raaka-aineena. Lopusta tuotetaan lähinnä energiaa. Myös oksia ja kantoja käytetään energian tuotantoon, mutta ohaisen kaavion vihreät (raakapuun tuotanto) ja oranssit

(raakapuun käyttö) osat sisältävät vain runkopuuta. Sivutuote- ja jätteenpuuvirtoihin sisältyy muitakin puun osia.

Kaavion alalaidassa harmaa väri kuvaa joko teollisuusprosesseissa syntyvää tai muualta lähtöisin olevaa kiinteää sivutuotepuuta ja puujätettä. Sitä käytetään pää-

asiassa energian tuotantoon tai puumassateollisuuden raaka-aineeksi.

Kala- ja riistatilastot

Kuva: Markku Saiha

Kala- ja riistatilastollinen vuosi 2019

Kalatalouden kannattavuus parani

Vuonna 2018 kalatalousalalla toimi 1 506 yritystä ja kalatalous työllisti 2 406 henkilötyövuotta. Kalatalouden kokonaistuotot olivat 964 miljoonaa euroa. Jalostus ja kalakauppa olivat kalatalouden keskeisimmät toimialat. Tuotoista lähes 90 prosenttia syntyi kalanjalostuksessa sekä kalan tukku- ja vähittäiskaupassa. Kannattavuus parani vesiviljely-yrityksiä lukuun ottamatta kaikilla kalatalouden toimialoilla.

Rannikkosaalis hienoisessa kasvussa

Suomen kaupallisen kalastuksen saalis mereltä oli 135 miljoonaa kiloa vuonna 2019. Siitä oli silakkaa 113 ja kilohailia 16 miljoonaa kiloa. Silakan osuus kaupallisten kalastajien saaliin määrästä oli 83 prosenttia ja arvosta kaksi kolmasosaa. Yli 90 prosenttia merialueella toimivista kaupallisista kalastajista kalasti verkoilla tai rysillä rannikolla mm. siikaa, ahventa, kuhaa, lohta ja muikkua. Siian ja lohen saalismäärät olivat vuodesta 1980 alkaneen ajanjakson keskiarvoon verrattuna pienet, ja ahvenen ja kuhan keskimääräiset. Muikkusaalis sen sijaan oli suurin lähes neljään vuosikymmeneen.

Kuha saavutti muikun saaliskalana

Muikku on ollut sisävesien tärkein saaliskala sekä määrältään että arvoltaan, mutta vuonna 2019 kuhasaaliin arvo ylitti hienoisesti muikun arvon. Luvut pyöristäen muikkusaaliin arvo oli 5,7, ja kuhasaaliin 5,8 miljoonaa euroa. Yhdessä nämä kaksi lajia muodostivat kolme neljänestä sisävesien kaupallisen kalastuksen kalansaaliin arvosta.

Vapaa-ajankalastuksen tilasto joka toinen vuosi, viimeksi vuonna 2018

Vapaa-ajankalastusta harrasti yhteensä noin 1,5 miljoonaa henkilöä. Noin 37 prosenttia miehistä ja 18 prosenttia naisista kalasti vuonna 2018. Kalaa saatiin saaliiksi noin 29 miljoonaa kiloa, josta seitsemän miljoonaa kiloa vapautettiin elävänä takaisin vesistöön. Kalansaalis vuonna 2018 oli noin yhdeksän miljoonaa kiloa pienempi kuin kaksi vuotta aikaisemmin. Ihmisravinnoksi vapaa-ajankalastajien saalista käytettiin noin 19 miljoonaa kiloa.

Kokonaiskalansaalis

Vuonna 2019 kaupallisten kalastajien rekisterissä oli 4 000 kalastajaa, jotka kalastivat joko merellä, sisävesillä tai molemmilla alueilla. Vapaa-ajankalastajia arvioitiin olevan 1,5 miljoonaa. Kalaa saatiin saaliiksi kaikkiaan 164 miljoonaa kiloa. Siitä reilut 80 prosenttia oli kaupallisten kalastajien mereltä pyytämää silakkaa ja kilohailia. Niiden jälkeen suurin saalis saatiin ahvenesta, hauesta, kuhasta ja muikusta, jotka olivat merkittäviä saalislajeja sekä kaupallisessa kalastuksessa että vapaa-ajankalastuksessa.

Ruokakalatuotannon määrä kasvoi

Ruokakalaa tuotettiin 15,3 miljoonaa kiloa, miljoona kiloa enemmän kuin edellisenä vuonna. Ruokakalatuotannosta 14,2 miljoonaa kiloa oli kirjolohta ja 0,8 miljoonaa kiloa siikaa. Ruokakalatuotannon arvo oli 70 miljoonaa euroa, kolme miljoonaa euroa edellisvuotta pienempi. Poikasia tuotettiin sekä istutettavaksi vesistöihin että jatkokasvatukseen, yhteensä noin 50 miljoonaa poikasta, kun vastakuoriutuneita poikasia ei oteta lukuun. Lukumäärällisesti eniten tuotettiin kirjolohen ja siian poikasia.

Jalosteisiin käytetyn kalan määrä väheni

Suomessa jalostettiin noin 76 miljoonaa kiloa kalaa vuonna 2019. Tästä määrästä alkuperältään ulkomailta ostettua raaka-ainetta oli 41 prosenttia. Eniten jalostettiin suomalaista silakkaa, 26 miljoonaa kiloa ja toiseksi eniten norjalaista lohta, noin 22 miljoonaa kiloa. Kalaa jalostavia yrityksiä oli Suomessa 124 vuonna 2019.

Kalan ja kalatuotteiden viennin määrä kasvoi

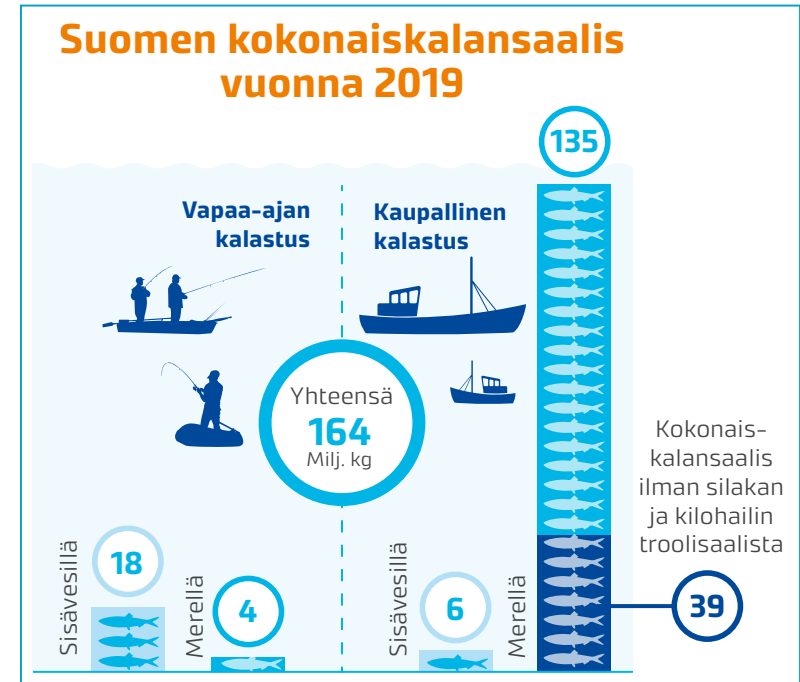
Vuonna 2019 Suomeen tuotiin noin 100 miljoonaa kiloa kalaa ja kalatuotteita noin 488 miljoonan euron arvosta. Vietyä kalaa ja kalatuotteita oli puolestaan noin 87 miljoonaa kiloa, jonka arvo oli 164 miljoonaa euroa. Kalaa ja kalatuotteita tuotiin 61 maasta. Kolme neljäsosaa tuonnin määrästä tuli Pohjoismaista. Kalaa vietiin 36 maahan. Yli puolet viennin määrästä suuntautui Pohjoismaihin.

Kolmannes syömästämme kalasta oli kotimaista

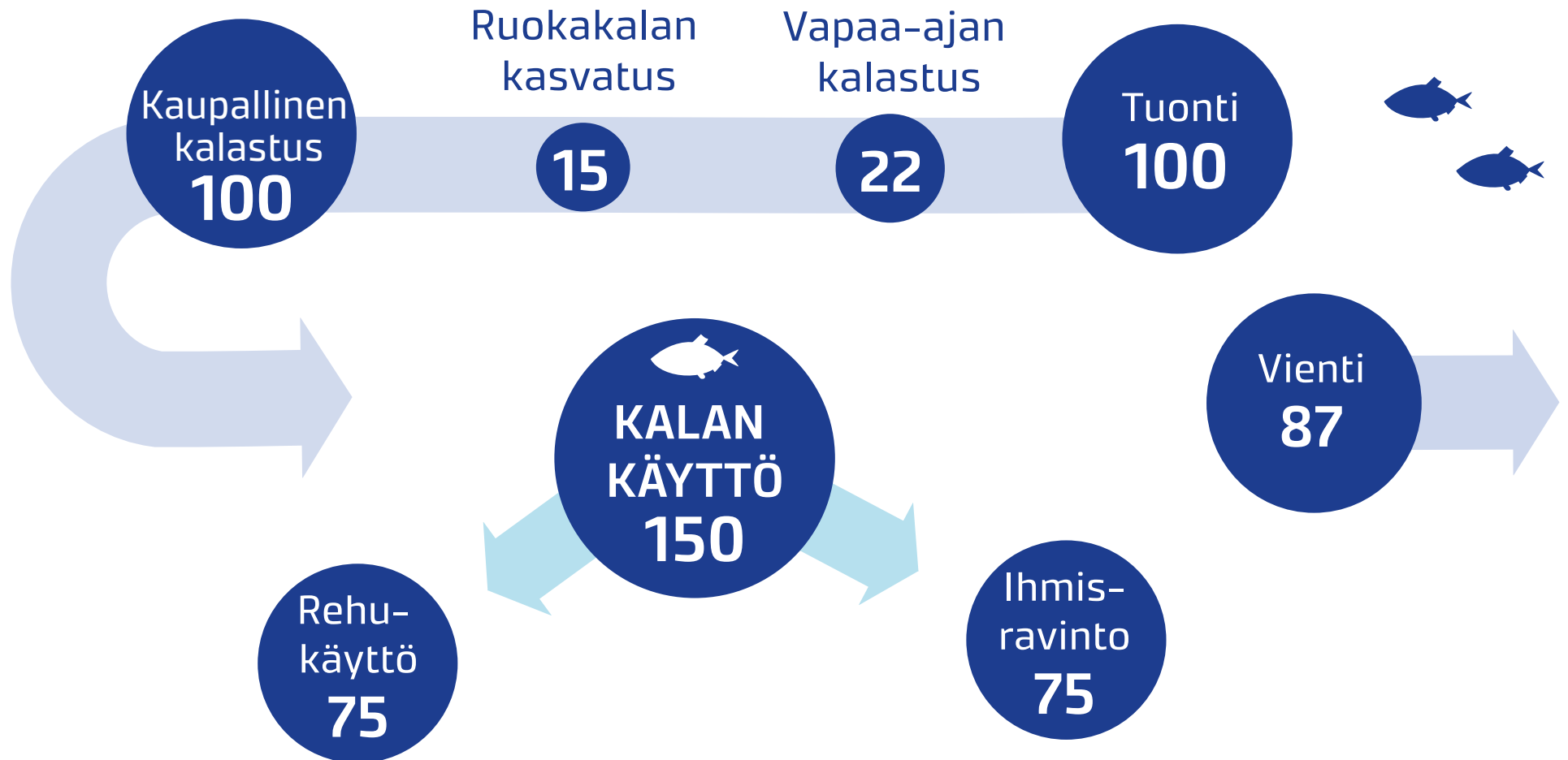
Suomessa käytettiin kalaa elintarvikkeeksi noin 13 kiloa henkeä kohti vuodessa. Tästä kotimaisen kalan osuus oli vajaa kolmannes. Lähes puolitoista kiloa oli itse pyydettyä, 1,4 kiloa oli kaupasta ostettua kasvatettua kalaa ja kilo kaupallisten kalastajien pyytämää kalaa. Kotimaisista lajeista eniten kulutettiin kasvatettua kirjolohta (1,3 kiloa) ja ulkomaisista lajeista kasvatettua lohta (3,5 kiloa). Kotimaisista luonnonkaloista eniten syötiin haukea, seuraavina ahven, silakka, kuha, muikku ja siika.

Metsäkanalinnuista hyvä saalis

Noin 200 000 metsästäjää kävi metsällä vuonna 2019. Vuonna 2019 saatiin runsaasti saaliiksi sepelkyykkyjä ja sinisorsia. Metsäkanalinnuista etenkin teerisaalis kasvoi edellisvuodesta. Hirvieläinsaalis oli suurin pariinkymmeneen vuoteen, sillä valkohäntäpeuroja ja metsäkauriita pyydettiin aikaisempaa enemmän.

Kalan tarjonta ja käyttö Suomessa 2019 (milj. kg)

Kaupallinen kalastus merellä

Suomeen rekisteröidyt kalastusalukset saivat mereltä saaliiksi 135 miljoonaa kiloa kalaa vuonna 2019. Saaliin arvo oli 36 miljoonaa euroa. Saalis oli määrältään 12 miljoonaa kiloa pienempi, mutta arvoltaan samansuuruinen kuin vuonna 2018. Silakka oli sekä määrältään että arvoltaan ylivoimaisesti tärkein saalislaji, kilohaili toiseksi tärkein.

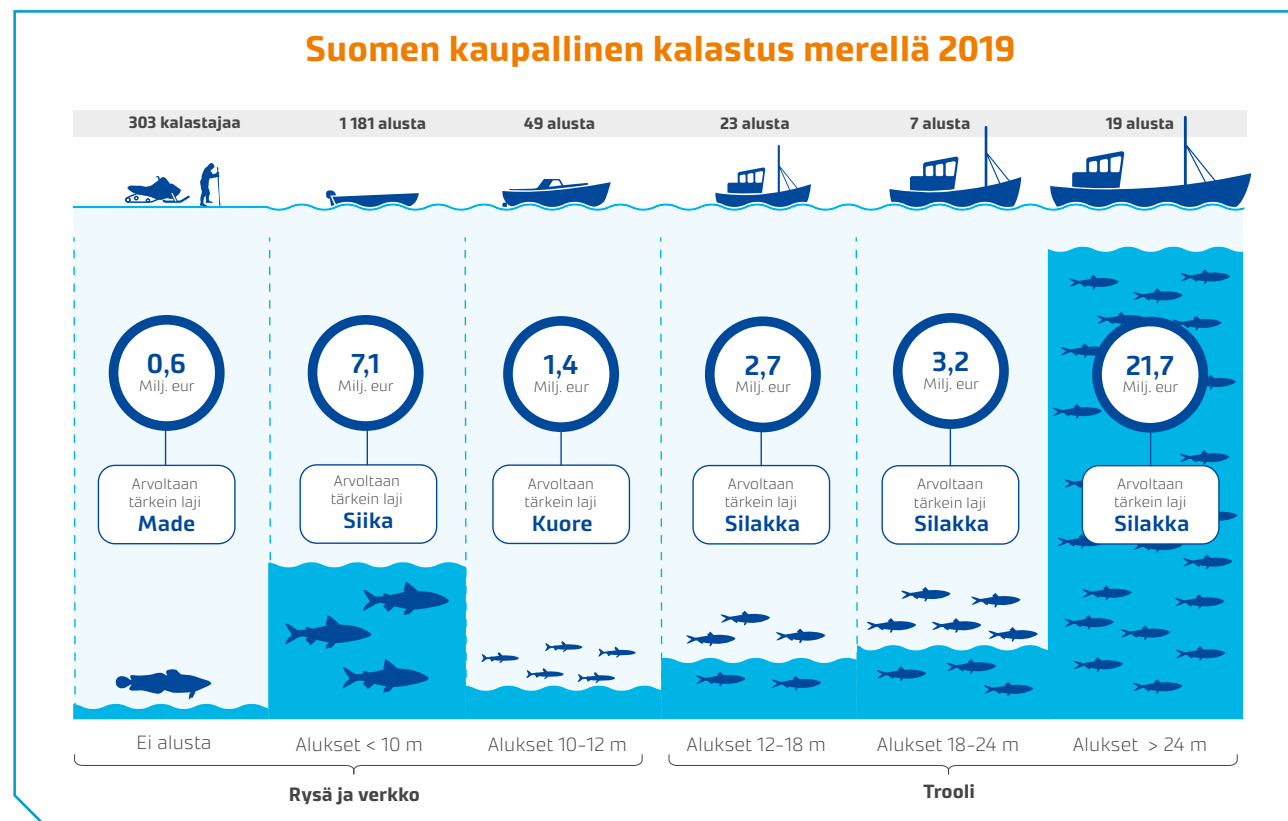
Silakan ja kilohailin kalastuksesta sai yli 10 000 euron myyntitulot noin 50 kalastajaa. Heistä 30 kalasti troolilla ja 20 rysillä. Rannikkokalastus kuitenkin työllisti huomattavasti useampia kalastajia kuin troolaaminen avomerellä. Arvoltaan tärkeimmät rannikkokalastuksen saalislajit olivat siika, ahven, muikku, lohi, kuha ja kuore. Rannikkokalastuksesta saatua saalista ilmoitti noin tuhat kalastajaa. Heistä yli 10 000 euron myyntitulot sai reilut kaksisataa kalastajaa.

Silakkasaalis pieneni, saaliin purkaminen ulkomaille lisääntyi

Silakkaa kalastettiin 113 miljoonaa kiloa, 24 miljoonan euron arvosta. Sen osuus kaupallisten kalastajien saaliin määrästä oli 83 prosenttia ja arvosta kaksi kolmasosaa. Vuoden 2019 saalis oli 14 miljoonaa kiloa vähemmän kuin edellisenä vuonna ja 24 miljoonaa kiloa vähemmän kuin ennätysaaliin vuonna 2016, mutta edelleen korkealla tasolla pitkän aikavälin keskiarvoon verrattuna. Tärkeimmällä kalastusalueella Pohjanlahdella silakkakanta

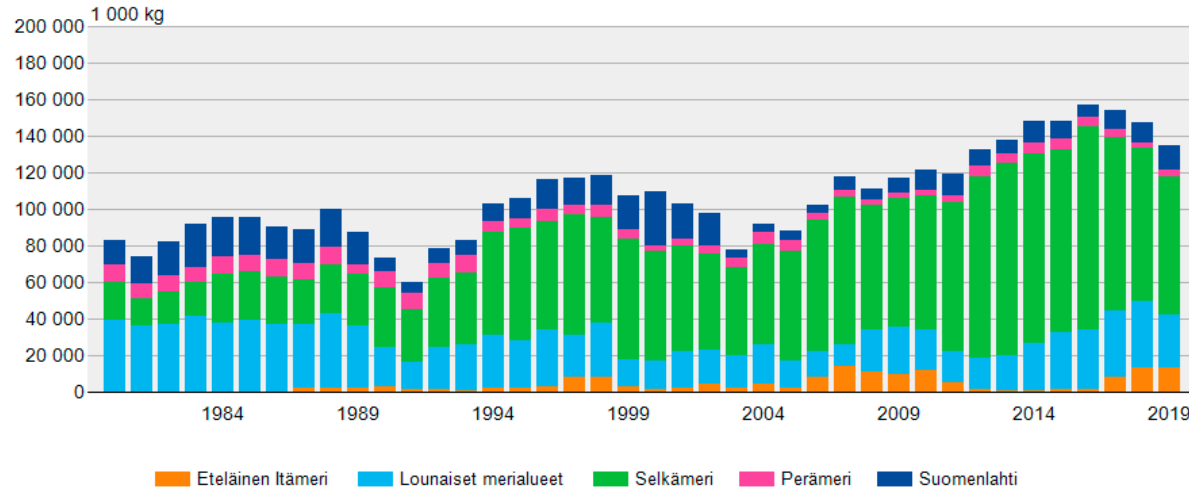
on edelleen vahva, mutta silakan kalastuskiintiöistä jäi hyödyntämättä 10 prosenttia. Syitä lienee useita, mutta ainakin kysyntä turkistalouden tarpeisiin oli hieman vähäisempää, ja toimijakohtaisen kiintiön täyttyminen lopetti joidenkin kalastajien kalastamisen kiintiöillä tehdystä kaupankäynnistä huolimatta.

Kilohailia kalastettiin 16 miljoonaa kiloa, saman verran kuin edellisenä vuonna. Silakan ja kilohailin kalastus oli hyvin keskittynyttä; kymmenen eniten saalista saanutta kaupallista kalastajaa kalasti kolme neljäsosaa koko saaliin määrästä.

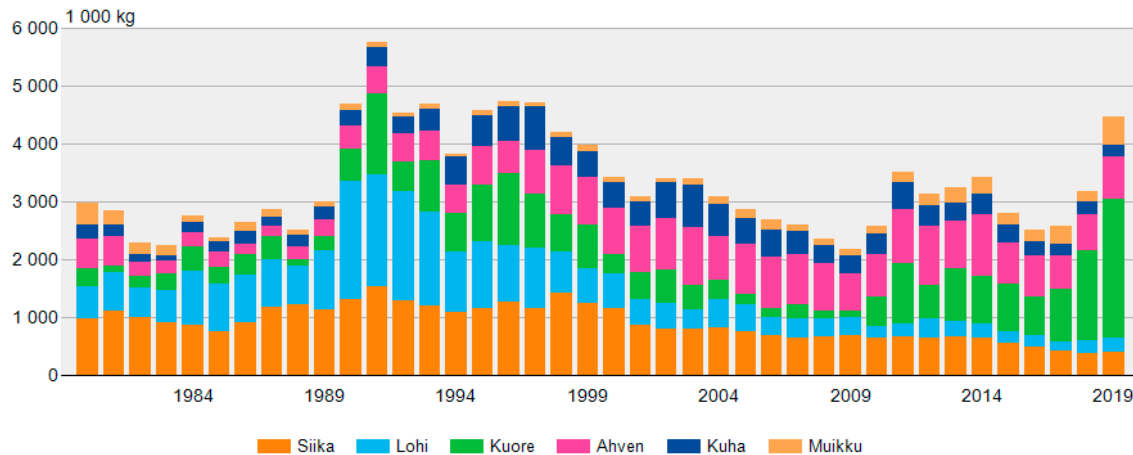
Merialueen kaupallisen kalastuksen saalis alueittain 1980-2019

► Taustadata taulukkona

Merialueen kaupallisen kalastuksen siika-, lohi-, kuore-, ahven, kuha- ja muikkusaaliin määrä vuosina 1980-2019

► Taustadata taulukkona

Eniten kalaa purettiin Uudenkaupungin, Kemiönsaaren Kasnäsin ja Virossa sijaitsevaan Paldiskin satamiin. Ulkomaille purkamisen lisääntyi edellisestä vuodesta, kolmannes silakkasaaliista ja kaksi kolmannesta kilohailisaaliista purettiin Viroon, Tanskaan ja Ruotsiin.

Silakan ja kilohailin samoin kuin turskan ja lohen kaupallista kalastusta säädellään kansainvälisin sopimuksin asettamalla niille saaliskiintiötä sekä alueellisia ja aikaan sidottuja kalastusrajoituksia. Sääntely pohjautuu kalakantojen tilan säännölliseen arviointiin sekä sidosryhmien kuulemiseen. Suomessa Luonnonvarakeskus kerää saaliista ja kalastuksesta aineistoa, jota käytetään kalakantojen tilan arviointiin.

Aallonpohjassa ollut rannikkosaalis hienoisessa kasvussa

Rannikkokalastuksen saalis oli runsaat yhdeksän miljoonaa kiloa. Rannikkokalastuksen taloudellisesti merkittävimmät saalislajit olivat siika, ahven, kuha ja lohi. Näiden jälkeen arvokkaimmat lajit olivat silakka ja muikku. Siika-, kuha- ja ahvensaalis kasvoi hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Siian ja lohen saalismäärät olivat vuodesta 1980 alkaneen ajanjakson keskiarvoon verrattuna pienet, ja ahvenen ja kuhan keskimääräiset. Muikkusaalis sen sijaan oli suurin lähes neljään vuosikymmeneen. Kuore-saalis kasvoi voimakkaasti kahtena viime vuotena. Rannikkosaaliista sitä oli noin puolet vuonna 2019.

Yli 90 prosenttia merialueella toimivista kaupallisista kalastajista kalasti verkoilla tai rysillä. Sekä verkko- että

rysäkalastus on tämän vuosituhannen aikana vähentynyt sekä pyyntipäivien että kalastajien määrällä mitattuna.

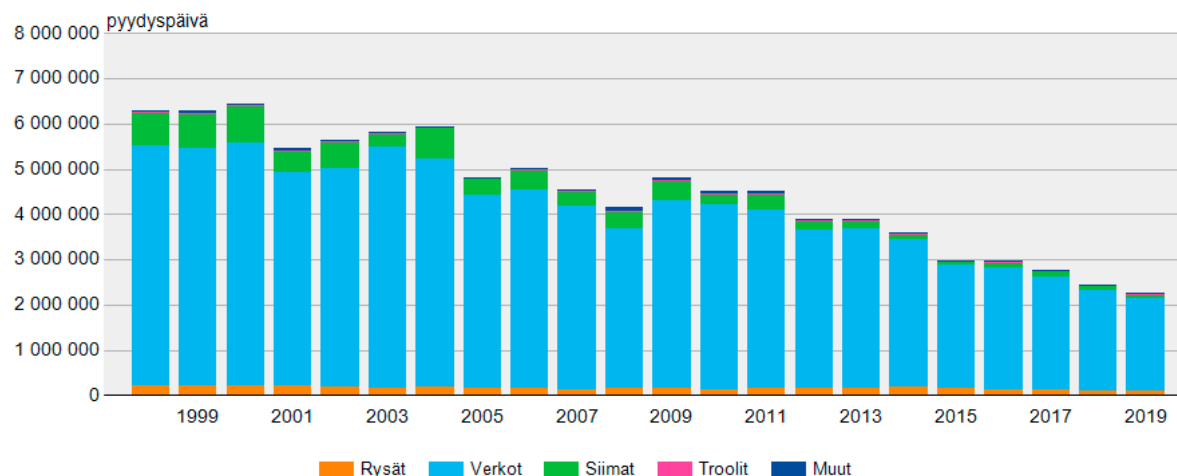
Kolmannes kalastajista ilmoitti kärsineensä hylkeiden aiheuttamista saalismenetyksistä. Vahinkojen määrän arvioimista pidettiin vaikeana, koska hylkeet eivät aina jätä käynnistään merkkejä pyydyksiin. Kalastajien mukaan ne saattoivat poistaa pyydyksistä huomaamatta suuren määrän saaliskaloja, tai pelkällä läsnäolollaan karkottaa kaloja. Toisinaan kalastus jouduttiin kokonaan lopettamaan, jolloin raportoitujen vahinkojen määrä jäi nolllaksi. Hylkeet vahingoittivat saaliin lisäksi pyydyksiä, etenkin verkkoja ja kalat pääsivät pakenemaan rikkinäisistä pyydyksistä. Myös merimetsot aiheuttivat kalastajille saalivahinkoja.

Kalaa myyntitarkoituksessa pyytävät kuuluvat rekisteriin

Kaikkien kalaa myyntitarkoituksessa pyytävien on kuuluttava kaupallisten kalastajien rekisteriin. Kaupallisilla kalastajilla on oikeus tiettyihin pyydyksiin ja pyydysmääriin. Vuonna 2019 rekisterissä oli 2231 merialueen kaupallista kalastajaa, joista iso osa oli yrityksiä. Kalastajat jaettiin kahteen ryhmään liikevaihdon perusteella. Ykkösryhmään kuuluvilla kalastajilla oli kalastustoiminnan liikevaihdon keskiarvo kolmen viimeksi kuluneen tilikauden osalta yli 10 000 euroa. Ykkösryhmän kalastajia oli rekisterissä 400.

Vaikka rekisterissä olevien kalastajien määrä on lakimuu-
toksen myötä lisääntynyt, on aktiivisten kalastajien määrä pudonnut noin puoleen kymmenessä vuodessa. Kalas-

Pyynnin määrä merialueen kaupallisessa kalastuksessa 1998-2019 ▶ Taustadata taulukkona

tuksen määrää kuvataan muun muassa pyydyspäivien lukumäärällä, joka lasketaan kertomalla pyyntipäivien lukumäärä pyydysten määrällä. 20 vuoden aikana rysä- ja verkkokalastuksessa pyydyspäivät ovat vähentyneet puoleen, siimakalastuksessa seitsemäsosaan.

Myös kaupallisessa kalastuksessa käytetyt alukset on rekisteröitävä. Vuonna 2019 kaupallisten kalastusalusten rekisterissä oli 3205 alusta. Näistä oli aktiivisesti kalastuskäytössä 1279 alusta. Kaupallista kalastusta harjoitetaan Suomessa monista EU-maista poiketen myös ilman alusta. Vuonna 2019 yli 300 kaupallista kalastajaa kalasti verkoilla jään alta ja sai saaliiksi pääasiassa madetta, haukea ja kuhaa.

▶ Kaupallinen kalastus merellä

Kuva: Markku Saiha

Kaupallinen kalastus sisävesillä

Rekisteröityneiden kaupallisten kalastajien määrä piene- ni vuonna 2019 lähes 350 kalastajalla edelliseen vuoteen verrattuna. Pyyntiä harjoittaneiden kalastajien määrä kuitenkin kasvoi sitä enemmän, 450 kalastajalla. Saaliin määrä kasvoi runsas miljoona kiloa ja sen arvo lähes kolme miljoonaa euroa. Kaupalliset kalastajat saivat saaliiksi sisävesiltä 6,4 miljoonaa kiloa kalaa, arvoltaan 17,2 miljoonaa euroa.

Muikku on edelleen sisävesien tärkein saaliskala mää- rältään. Kokonaissaalista muikkua oli yli 40 pro- senttia. Sitä kalastettiin 2,6 miljoonaa kiloa vuonna 2019, joka on lähellä 2000-luvun keskiarvoa. Saaliista lähes puolet pyydystettiin Etelä-Savon järviltä. Muita merkit- täviä muikunpyyntialueita olivat Kaakkois-Suomi, Kainuu ja Keski-Suomi. Niistä jokaisesta saatiin 8-10 prosenttia muikun kokonaissaaliista.

Nuotalla pyydetyn muikun määrä oli noin 1,5 miljoonaa kiloa. Se lähes kaksinkertaistui vuoden 2018 saalismää- rystä, jolloin talven huonot jääolosuhteet ja jään alle muo- dostunut hyhmä vaikeuttivat nuottapyyntiä. Vuonna 2019 muikkua kalastettiin troolilla 0,8 miljoonaa kiloa, joka oli huomattavasti vähemmän kuin vuosina 2016-2018.

Muikkusaaliin tuottaja-arvo, 5,7 miljoonaa euroa, oli run- sas kolmannes kaupallisen sisävesikalastuksen saaliin kokonaisarvosta. Lisäksi muikun mädin arvo oli 312 tu-

hatta euroa. Muikku on ollut sisävesien arvokkain saa- lislaji, mutta nyt ensimmäistä kertaa kuha vei hiuksen- hienosti ykkössijan.

Kuhasaaliit kasvoivat edelleen

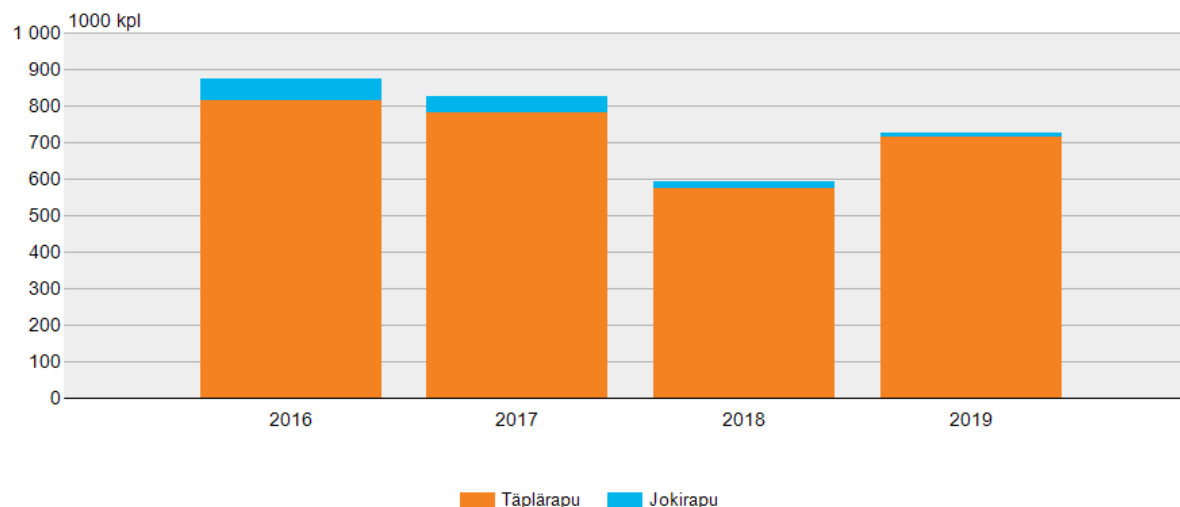
Vuodesta 2016 lähtien kuhaa on kalastettu vähintään 710 000 kiloa vuodessa. Saalis jatkoi kasvuaan, ja oli 879 000 kiloa vuonna 2019. Se oli vain kuudesosa koko kalansaaliin määrästä, mutta arvoltaan kaikkein suurin, 5,8 miljoonaa euroa. Yhdessä kuha ja muikku muodostivat kolme nel- jännestä sisävesien kaupallisen kalastuksen kalansaa-

liin arvosta. Saaliin arvo lasketaan kalastajien saaman arvonlisäverottoman hinnan ja saaliin määrän tulona.

Suurimmat kuhasaaliit kalastettiin Pohjois-Karjalassa ja Kainuussa. Saaliit olivat muita alueita huomattavasti pienemmät Kaakkois-Suomen, Lapin ja Uudenmaan ja Varsinais-Suomen järvillä. Kuhasaaliista valtaosa, noin 86 prosenttia, kalastettiin verkoilla. Rysillä pyydystettiin kuhista noin 10 prosenttia, ja pieni osa saatiin muulla pyydyksellä tai troolipyynnin sivusaaliina.

Rapu- ja täplärapusaaliit kaupallisessa kalastuksessa vuosina 2016-2019

► Taustadata taulukkona

Jokirapua enää vähän saaliissa

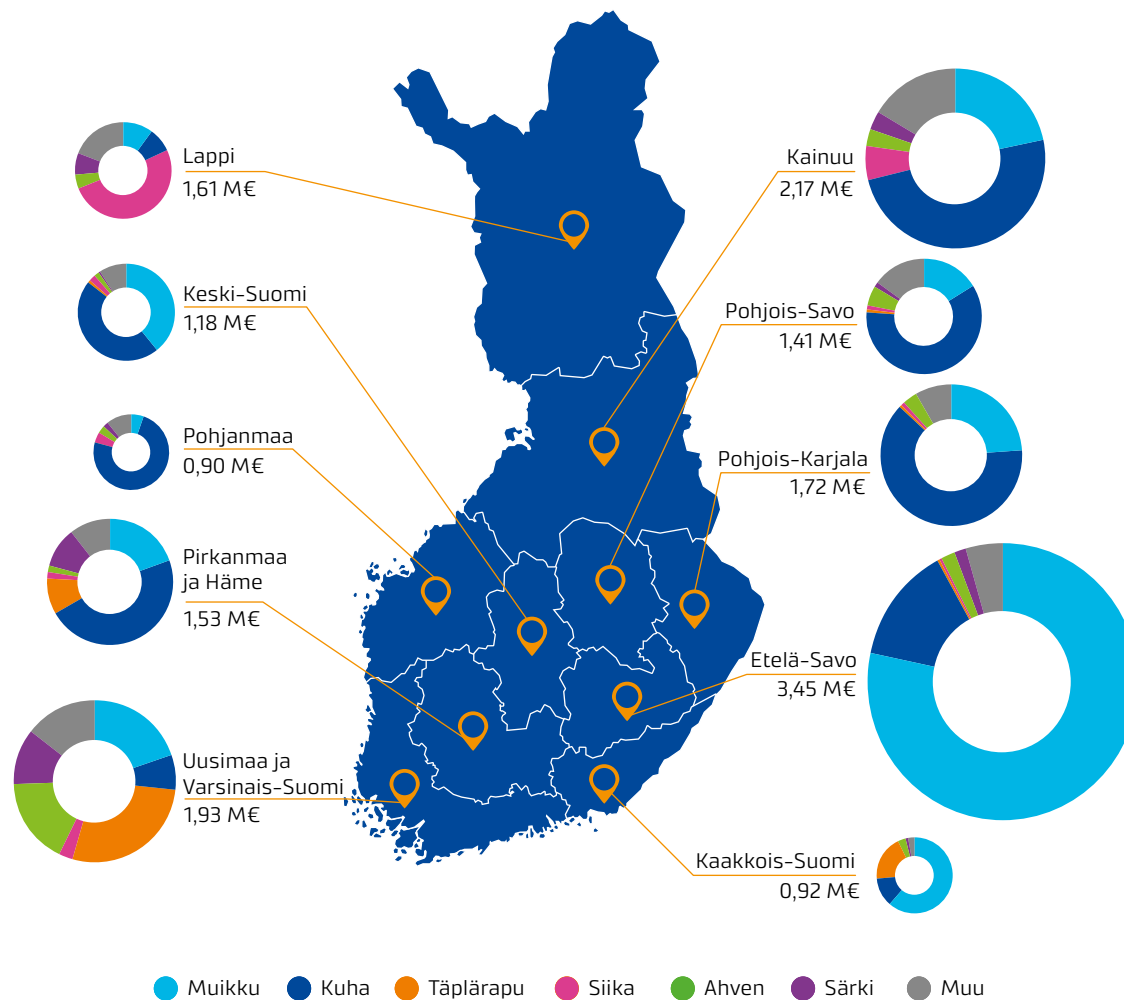
Kaupallinen rapusaalis kasvoi viidenneksellä. Kaikkiaan rapuja pyydettiin 729 000 kappaletta vuonna 2019. Jokirapua oli enää kaksi prosenttia koko rapusaaliin määrästä. Jokiravusta maksettiin kaksinkertainen kappalehinta täplärapuun verrattuna. Täplärapu oli kuitenkin sisävesien neljänneksi arvokkain saalislaji, saaliin arvo oli 888 000 euroa. Jokiravun alati pienenevä kaupallinen saalis saattaa kuvastaa erittäin uhanalaiseksi luokitellun lajin ravustettavien kantojen määrän vähenemistä ja jäljelle jääneiden kantojen heikkoutta. Täplärapua on istutettu 1960-luvulta lähtien korvaamaan jokirapua, joka on Suomen vesistöjen alkuperäinen laji.

Viime vuonna siika oli kuhan ja muikun jälkeen kolmanneksi arvokkain saalislaji, arvoltaan 1,14 miljoonaa euroa. Siikasaaliin arvo on kolmessa vuodessa kaksinkertaistunut, mutta se oli kuitenkin vain viidennes kuhasaaliin arvosta.

Myös ahven-, hauki-, ja särkikalasaaliit kasvoivat

Särkisaaliin arvo oli vuonna 2018 ensimmäistä kertaa suurempi kuin hauen tai ahvenen saaliin arvo. Vuonna 2019 sekä ahven- että haukisaalis kasvoivat yhteensä 60 prosenttia, ja niiden saaliin arvo ylitti jälleen särkisaaliin arvon. Myös särki- ja lahnaasaaliit kasvoivat, kuitenkin vähemmän (20 prosenttia). Särkisaaliin arvo oli 668 000, ahvenen 773 000 ja hauen 727 000 euroa vuonna 2019.

Sisävesien kaupallisen kalastuksen kala- ja rapusaaliin arvo 2019

Ympyrä osoittaa saaliin kokonaisarvon sekä lajiosuudet tilastossa käytetyllä aluejaolla. Saalislajit ovat kolmen arvoltaan suurimman lajin joukossa ainakin yhdellä alueella. Mädin arvoa ei ole otettu huomioon. Saaliin pyyntialue tarkoittaa vuoteen 2014 saakka voimassa ollutta ELY-keskusten kalatalousyksikköjakoa..

Särkikalojen (särjen ja lahnan) merkitys sisävesien kaupalliselle kalastukselle on kasvanut huomattavasti koko 2010-luvun ajan. Särkikalavalmisteita ei esimerkiksi ole aina pystytty valmistamaan kauppoihin kysynnän vaatimia määriä. Särki on koko tilastointiajan ollut lahnaa tärkeämpi laji. Sisävesien kaupallisen kalastuksen suurin särkisaalis on pyydetty vuonna 2000, mutta silloin siitä ei paljon päätynyt ruokapöytiin, ja saaliin arvo oli pienempi kuin nykyisin. Myös kaupallisen merikalastuksen särki- ja lahna-saalis on ollut 2010-luvulla aikaisempaa suurempi.

Muutoksia kalastajien määrässä

Suomen sisävesille oli vuoden 2019 lopussa rekisteröitynyt noin 1600 kaupallista kalastajaa. Rekisteröityneiden kalastajien lukumäärä pieneni edelliseen vuoteen verrattuna lähes 350 toimijalla, kun osalle kolme vuotta voimassa olleista rekisteröitymisistä ei haettu jatkoa. ELY-keskus poisti rekisteristä 550 kalastajaa. Noin 340 uutta kalastajaa ilmoittautui rekisteriin. Aktiivisten kalastajien määrä ja osuus rekisteröityneistä kasvoivat.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Vapaa-ajankalastus

Vapaa-ajankalastustilaston tilastokysely tehdään Luonnonvarakeskuksen toimesta joka toinen vuosi. Edellinen tiedonkeruu tehtiin vuoden 2019 alussa koskien vuoden 2018 vapaa-ajankalastusta.

Vuonna 2018 vapaa-ajankalastusta harrasti puolitoista miljoonaa henkilöä, ja heidän kalansaaliinsa oli yli 22 miljoonaa kiloa. Verkoilla pyydettiin hieman yli 30 prosenttia saaliiksi otetuista kaloista. Heittovavan ja vetouistelun osuus oli 38 prosenttia. Elävänä vapautettiin yli 7 miljoonaa kiloa kalaa. Passiivisilla pyydyksillä saatu saalis on vähentynyt vuosituhannen alkupuoleen verrattuna noin 20 miljoonasta kilosta alle kymmeneen miljoonaan kiloon. Vuonna 2018 yleisimmät verkoilla pyydytetyt lajit olivat ahven, kuha, hauki, siika, lahna ja muikku. Katiskapyyntissä yleisimmät lajit olivat ahven, hauki ja särkikalat.

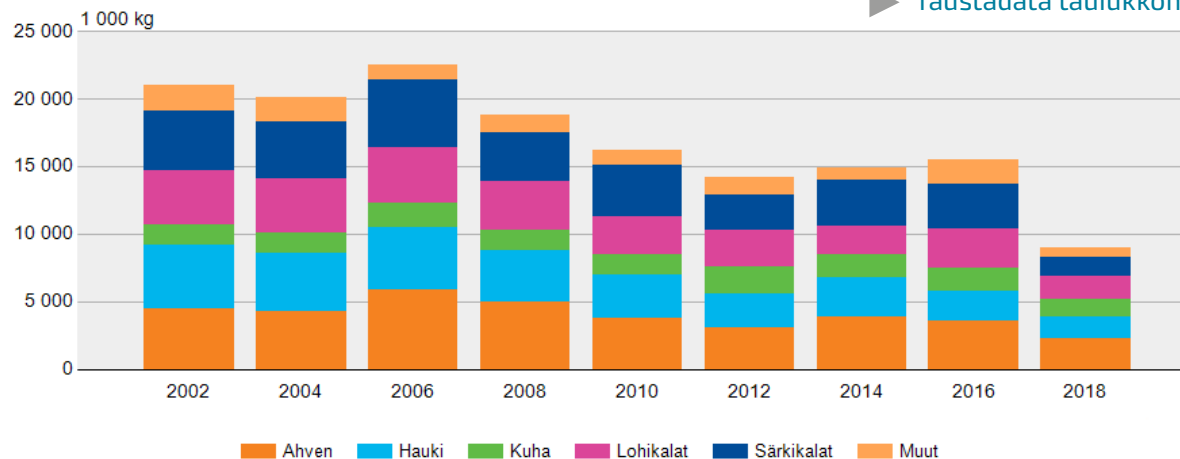
Onki käytetyin pyydys

Heittovavalla, perhovavalla ja vetouistelussa saatu saalis vuonna 2018 oli lähes yhdeksän miljoonaa kiloa. Tämä oli huomattavasti suurempi kuin vuosituhannen alkupuolella. Kukan osuus saaliissa on selvästi kasvanut. Hauki, kuha ja ahven muodostivat 86 prosenttia edellä mainittujen vapapyydysten saaliista vuonna 2018.

Ongella ja pilkillä saatiin saalista yli neljä miljoonaa kiloa. Onkiminen ja pilkkiminen kuuluvat yleiskalastusoikeuksiin, ja saalis koostuu pääasiassa ahvenesta ja särkika-

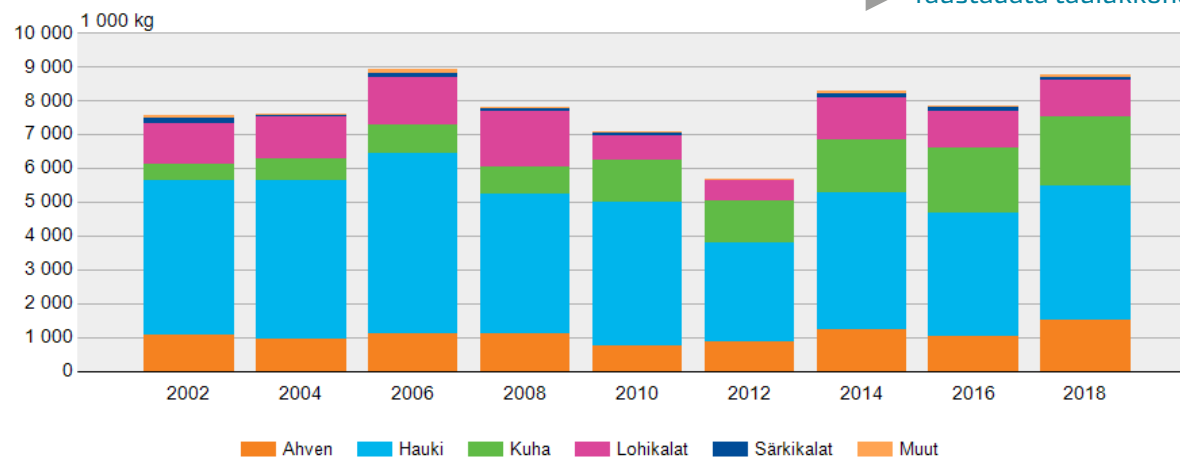
Saalis verkoilla, katiskoilla, merroilla ja rysillä vuosina 2002–2018

Taustadata taulukkona

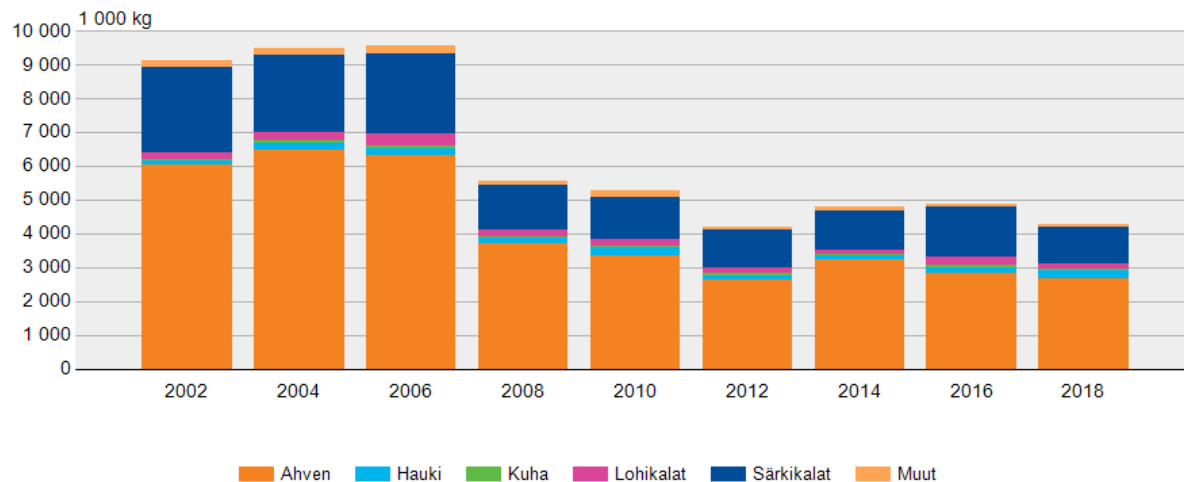
Saalis heittovavalla, perhovavalla ja vetouistelulla 2002–2018

Taustadata taulukkona

Saalis ongella ja pilkkivavalla 2002–2018

► Taustadata taulukkona

loista. Onki oli vuonna 2018 edelleen suosituin pyydys. Sitä käytti 60 prosenttia kalastajista. Vuonna 2018 onkijoiden määrä oli kuitenkin vähentynyt kolmanneksella vuosittu-
hannen alkuun verrattuna. Myös pilkkijöiden määrä oli vä-

hentynyt, mutta ei yhtä paljon kuin onkijoiden. Suurempi muutos on tapahtunut saalismäärissä, sillä vuoden 2018 onki- ja pilkkisaalis oli vain noin puolet vuosittu-
hannen alkupuolen saalistasosta.

► Vapaa-ajankalastus

Kuva: Anssi Luukkonen

37 %

miehistä...

18 %

naisista... **27 %**

kaikista suomalaisista...

...harrasti vapaa-ajankalastusta vuonna 2018.

Eri pyydystyyppien osuudet vapaa-ajankalastajien saaliista

- verkko, katiska ja rysä: 40 prosenttia
- heittovapa, perhovapa ja vetouistin, 40 prosenttia
- onki ja pilkkivapa, 19 prosenttia
- muut pyydykset 1, 1 prosenttia

Kokonaiskalansaalis

Kaupalliset kalastajat kalastavat myyntitarkoituksessa ja saavat kalastuksesta koko toimeentulonsa tai osan siitä. Vapaa-ajankalastajille kalastus on elämyksiä antava harrastus ja mahdollisuus itsepyydettyyn ravintoon. Vuonna 2019 kaupallisten kalastajien rekisteriin oli ilmoittautunut reilut 4 000 kalastajaa, jotka kalastivat joko merellä, sisävesillä tai molemmissa. Vapaa-ajankalastajia arvioitiin olevan 1,5 miljoonaa. Kalaa saatiin saaliiksi kaikkiaan 164 miljoonaa kiloa.

Suomen kalansaaliista reilut 80 prosenttia oli kaupallisten kalastajien mereltä pyytämää silakkaa ja kilohailia. Niiden jälkeen suurin saalis saatiin ahvenesta, hauesta, kuhasta ja muikusta, jotka olivat merkittäviä saalislajeja sekä kaupallisessa kalastuksessa että vapaa-ajankalastuksessa.

Silakka on merialueen kaupallisen kalastuksen tukiranka

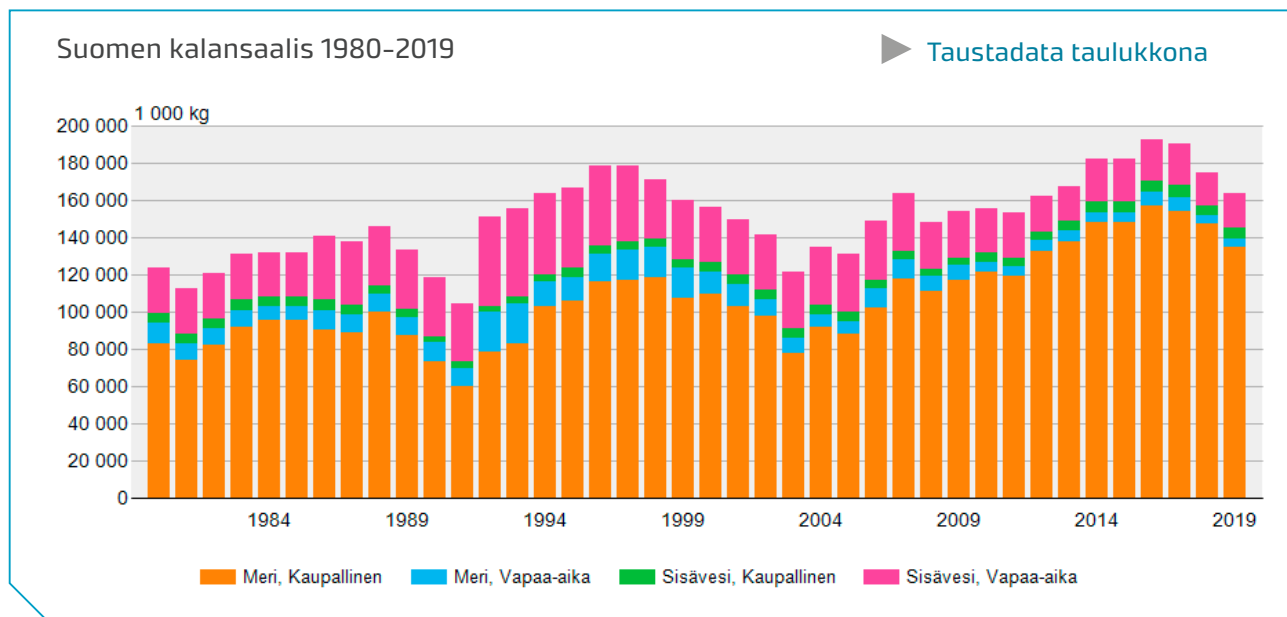
Vuonna 2019 silakkaa kalastettiin 113 miljoonaa kiloa ja kilohailia 16 miljoonaa kiloa. Silakkaa pyydettiin eniten Selkämereltä, kilohailia lounaisilta merialueilta ja Suomenlahdelta. Nämä molemmat lajit kalastettiin pääosin troolilla avomereltä muutaman kymmenen kalastusaluksen toimesta. Suurin osa merialueen kaupallisista kalastajista kalasti rysillä ja verkoilla rannikolta muun muassa siikaa, ahventa, muikkua, kuhaa ja lohta.

Muikku ja kuha kaupallisen sisävesikalastuksen tärkeimmät saalilajit

Muikkua kalastettiin 3,9 miljoonaa kiloa vuonna 2019. Se oli sisävesien kaupallisille kalastajille määrältään tärkein saalislaji ja ainoa laji, jonka arvo on kolmen suurimman saalislajin joukossa kaikilla eri alueilla Suomessa. Muut sisävesien kaupallisen kalastuksen tärkeimmät lajit eri alueilla ovat kuha, siika, täpläräpu, ahven ja särki. Muikku on ensisijaisesti sisävesien kala, mutta sitä saatiin merkittäviä määriä (0,5 miljoonaa kiloa) myös Perämereltä. Kaksi kolmasosaa Suomen muikkusaaliista oli sisävesien kau-

pallisten kalastajien pyytämää. Kaupalliset kalastajat pyydystivät muikkua nuotalla ja troolilla, vapaa-ajankalastajat verkoilla.

Jos muikun mädin arvo jätetään huomioimatta, kuha oli arvoltaan silakan jälkeen toiseksi tärkein kaupallisen kalastuksen saalislaji. 4,5 miljoonan kilon kuhasaaliista kolme neljänestä oli vapaa-ajankalastajien pyytämää. Vapaa-ajankalastajat kalastivat kuhaa pääasiassa vetoustimilla tai heittovavoilla, kaupalliset kalastajat verkoilla.

Vapaa-ajankalastajien pyydyksiin ahventa ja haukea

Ahven ja hauki olivat vapaa-ajankalastajien yleisimmät saalislajit ja kattoivat yli puolet vapaa-ajankalastuksen noin 22 miljoonan kilon suuruisesta saaliista vuonna 2018. Kuhaa saatiin noin puolet ahvensaaliin määrästä. Särki ja siika olivat seuraavaksi tärkeimmät lajit vapaa-ajan kalastuksessa. Suomen ahvensaaliista lähes 90 prosenttia ja haukisaaliista yli 90 prosenttia oli vapaa-ajankalastajien pyytämää. Suurin osa vapaa-ajankalastuksen ahven- ja haukisaaliista kalastettiin vapapyydyksillä, kaupallisten kalastajien saalis puolestaan verkoilla ja rysillä.

Kalastuksen tilastoinnilla on pitkät perinteet

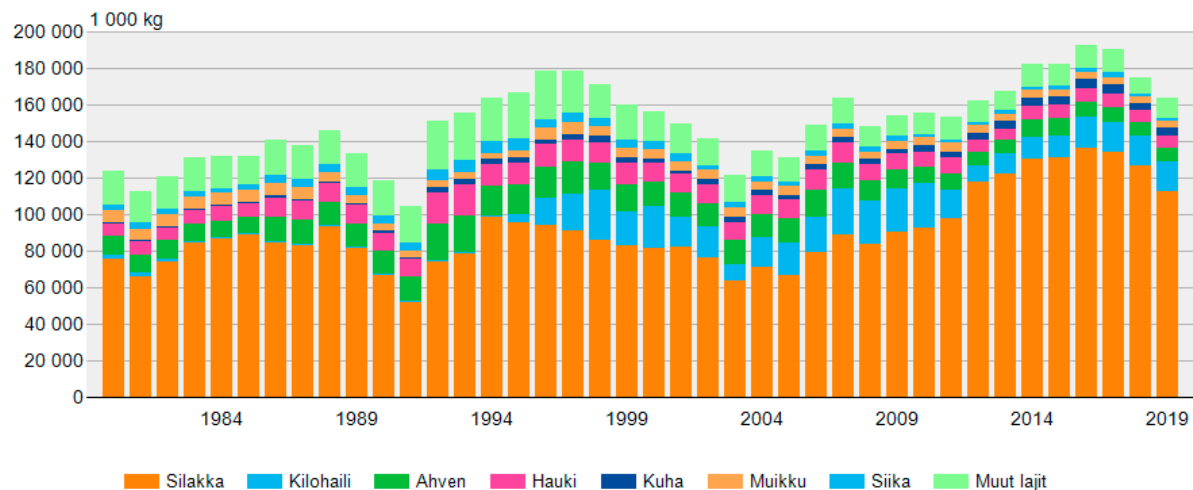
Kalansaalistusta on tilastoitu Suomessa 1950-luvulta alkaen. Sinä aikana varsinkin silakan, kilohailin, turskan ja lohen saaliit ovat vaihdelleet huomattavasti. Saalisvaihteluihin ovat vaikuttaneet muun muassa rehukalan menekki, kalakannoissa tapahtuneet muutokset, saaliskiintiöt ja pyyntitekniikan kehitys.

Suomi kalastaa ison osan Itämeren saaliista

Itämereltä kalastettiin vuonna 2018 lähes 750 miljoonaa kiloa kalaa. Yksittäisistä kalastusvaltioista Suomen osuus oli suurin, lähes viidesosa. Toiseksi eniten saalista sai Puola, jonka merkittävimmät saalislajit olivat kilohaili, silakka ja kampela. Kolmanneksi eniten kalasti Ruotsi, jonka saalis koostui pääosin silakasta ja kilohailista.

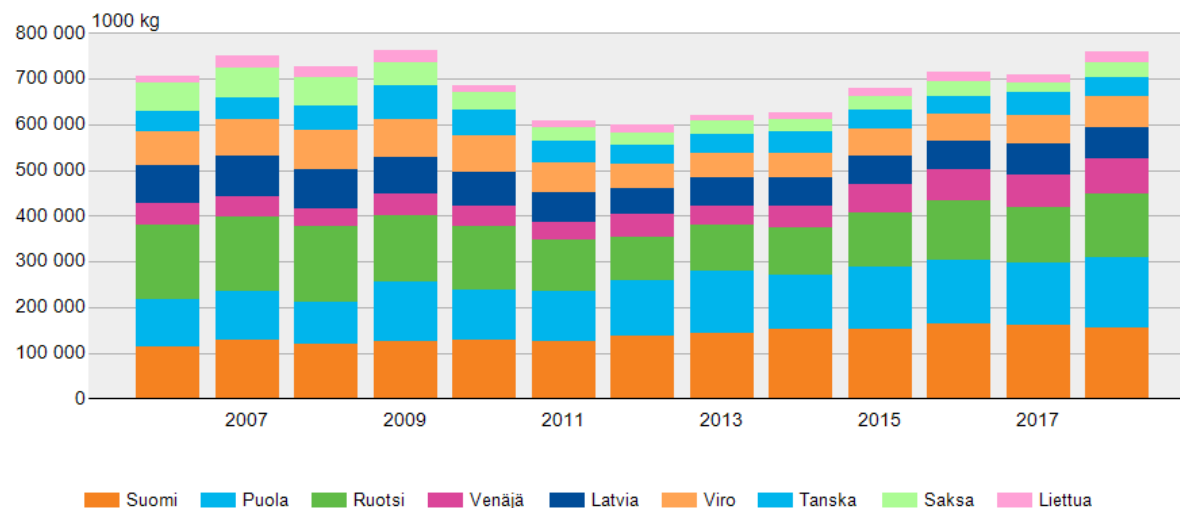
Suomen kalansaalis lajeittain 1980–2019

[Taustadata taulukkona](#)

Itämeren kalansaalis maittain 2006–2018

[Taustadata taulukkona](#)

Suomen kaupallisen sisävesi- ja merikalastuksen saaliin arvo lajeittain vuonna 2019 (1000 euroa). Arvo on tuottajahinta ilman arvonlisäveroa.

Laji	Sisävedet	Meri	Yhteensä, 1000 euroa
Silakka	-	24 380	24 380
Kuha	5 784	1 202	6 986
Muikku	5 746	1 224	6 970
Siika	1 139	1 822	2 961
Kilohaili	-	2 833	2 833
Ahven	773	1 775	2 548
Lohi	77	1 203	1 280
Hauki	727	351	1 078
Kuore	182	724	906
Särki	668	82	750
Made	298	232	530
Lahna	245	220	465
Taimen	119	110	229
Turska	-	187	187
Muut lajit	135	216	351
Kalat yhteensä	15 893	36 561	52 454
Jokirapu	38	-	38
Täpläraju	888	-	888
Ravut yhteensä	927	-	927
Yhteensä	16 820	36 561	53 381

Kaupallisten kalastajien määrät kuvaavat rekisteröityneiden kaupallisten kalastajien määrää vuoden lopussa. Kalastaja voi olla joko yritys tai henkilö.

Kuva: Markku Saiha

Vesiviljely

Ruokakalantuotanto kasvoi vuonna 2019 edellisvuodesta noin miljoonalla kilolla. Tuotannon kasvu perustuu kirjolohituotannon kasvuun. Siikaa tuotettiin hieman edellisvuotta vähemmän. Poikasia kasvatettiin istutuksiin ja jatkokasvatukseen saman verran kuin edellisenä vuonna.

Suomessa oli toiminnassa noin 73 ruokakalaa kasvattavaa yritystä vuonna 2019. Nämä tuottivat yhteensä 15,3 miljoonaa kiloa kalaa myyntiin 148 laitoksessa. Kymmenen suurinta yritystä tuotti yli 70 prosenttia kasvatetusta ruokakalasta.

Ruokakalatuotannon arvo laski

Ruokakalatuotannon arvo vuonna 2019 oli yhteensä 69,8 miljoonaa euroa, mikä on noin viisi prosenttia pienempi kuin vuonna 2018. Kirjoloheen osuus tuotannon arvosta oli 59,7 miljoonaa euroa. Ruokakalatuotannon arvon lasku selittyy kirjoloheen tuottajahinnan laskulla.

Ruokakalatuotannosta 93 prosenttia oli kirjolohta eli 14,2 miljoonaa kiloa. Kasvua edellisvuodesta oli runsas miljoona kiloa. Siikaa tuotettiin 780 000 kiloa, noin 50 000 kiloa edellisvuotta vähemmän.

Pieni määrä, noin 100 000 kiloa kirjolohta siirrettiin onkilammikoihin, joista kalat päätyivät kulutukseen. Nämä kalat laskettiin mukaan ruokakalatuotantoon.

Puolet ruokakalasta Ahvenanmaalta

Suomen ruokakalatuotannosta 48 prosenttia kasvatettiin Ahvenanmaalla. Viimeisten 20 vuoden aikana Ahvenanmaan tuotanto on kasvanut, mutta Manner-Suomen tuotanto on vähentynyt. Vuonna 2019 ruokalatuotanto kasvoi edellisvuodesta sekä Ahvenanmaalla että Manner-Suomessa.

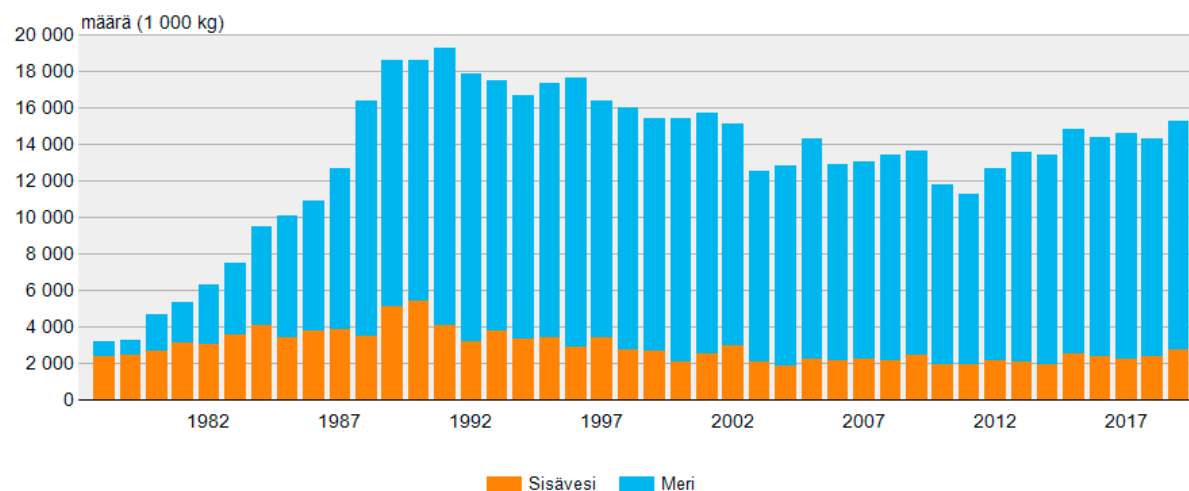
Valtioneuvoston vesiviljelystrategian mukaan Manner-Suomen kalanviljelytuotantoa pyritään lisäämään huomattavasti. Kalankasvatustiloksille määrätty ympäristövaatimukset kuitenkin säätelevät tarkasti laitosten

maksimituotantomääriä, joten tarvitaan uusia ratkaisuja tuotannon määrän lisäämiseksi.

Kalankasvatuksen edellytyksiä pyritään parantamaan laitosten sijainnihjauksen sekä avomeri- ja kiertovesitekniologioiden kehittämisen avulla. Itämeren kuormitusta pyritään vähentämään myös käyttämällä kalojen ruokinnassa niin kutsuttua itämerirehua. Itämerirehu sisältää Itämeren silakkaa, josta on poistettu dioksiini. Koska rehun sisältämä kala on peräisin Itämerestä, ei Itämereen tältä osin tule ylimääräistä kuormitusta ulkoapäin.

Ruokakalan tuotanto merellä ja sisävesillä 1978–2019

[Taustadata taulukkona](#)

Ruokakalaa sisämaasta vajaa viidennes

Suurin osa ruokakalasta kasvatetaan meressä verkko-kassilaitoksissa. Sisämaan tuotanto oli 2,8 miljoonaa kiloa vuonna 2019. Meressä tuotettiin 12,5 miljoonaa kiloa ruokakalaa.

Manner-Suomen merialueista eniten kalaa tuotettiin Varsinais-Suomessa, yhteensä neljä miljoonaa kiloa. Sisämaassa kasvatettiin eniten ruokakalaa Kainuun ELY-keskuksen sisämaa-alueella, runsas miljoona kiloa.

Kiertovesituotannon kehittäminen kannattavaksi voisi mahdollisesti lisätä ruokakalatuotantoa myös sisävesillä. Vuonna 2019 kiertovettä käyttävissä laitoksissa tuotettiin runsas miljoona kiloa ruokakalaa.

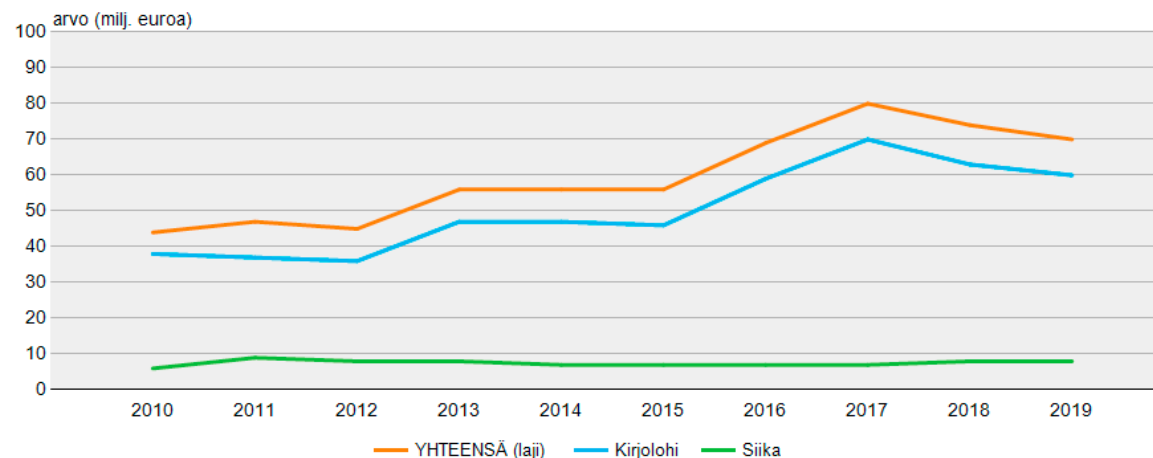
Poikasia tuotettiin istutettaviksi luonnonvesiin sekä jatkokasvatettaviksi ruokakalaksi

Viime vuosina on tuotettu noin 50 miljoona kalanpoikasta vuosittain, poissulkien vastakuoriutuneet poikaset. Kirjolohenpoikaset on pääsääntöisesti toimitettu jatkokasvatukseen ruokakalalaitoksiin. Siian poikasista pieni määrä (noin kahdeksan prosenttia vuonna 2019) on myös siirretty jatkokasvatukseen sekä osa taimenen poikasista, mutta lähes kaikki muut poikaset on kasvatettu istutettaviksi luonnonvesiin.

Istukastuotanto on vähentynyt 1990-luvulta lähtien. Nykyään istutettaviksi kasvatetaan puolet vähemmän siikoja kuin huippuvuosina 1990-luvulla. Myös lohien, nieriän ja

Ruokakalatuotannon nimellisarvo 2010-2019

[Taustadata taulukkona](#)

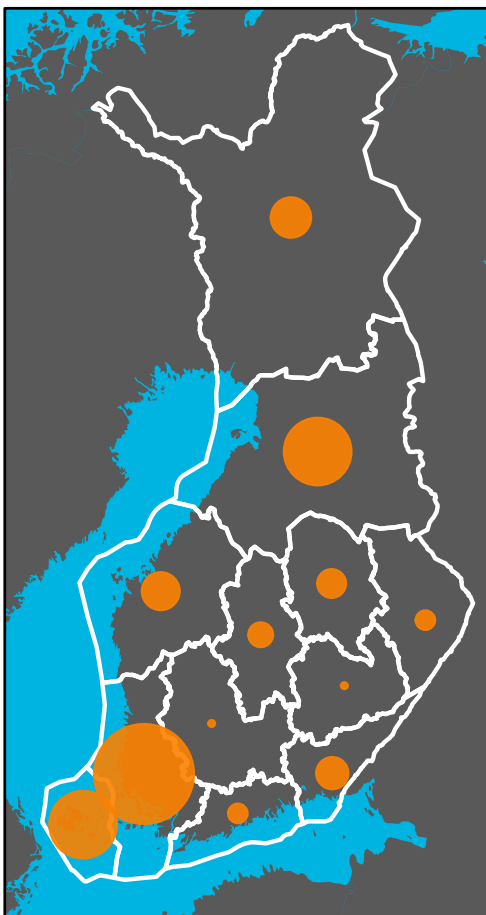

Ruokakalatuotannon määrä Ahvenanmaalla ja Manner-Suomessa 1997-2019

[Taustadata taulukkona](#)

Ruokakalalaitokset 2019

Kpl 5 10 20 40

harjuksen istukaspoikasten tuotanto on laskenut puoleen vuosituhatteen alusta. Taimeniakin kasvatettiin tuolloin nykyistä enemmän. Kuhanpoikasia kasvatettiin eniten vuonna 2006. Tästä vuodesta tuotanto on puolittunut.

Istutusmäärien väheneminen on pitkälti seurausta kalakantojen elpymisestä ja kalavesien kunnostuksen siirtymisestä etusijalle kalavesien hoidossa, myös istutusmenetelmät ovat kehittyneet.

Lohta ja taimenta lukuun ottamatta miltei kaikki istutettavat kalat kasvatetaan luonnonravintolammikoissa. Vuonna 2019 lohen ja taimenen poikasia kasvatettiin is-

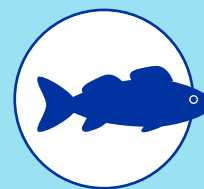
tutettaviksi suunnilleen saman verran, noin 1,7 miljoonaa poikasta kumpaakin.

Koko poikastuotannon arvo oli karkeasti arvioiden noin 20 miljoonaa euroa.

Istutuspoikasia tuotettiin 2019

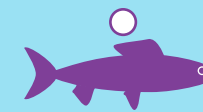
17,3 miljoonaa
siikaa

5,9 miljoonaa
kuhaa

3,5 miljoonaa
lohta ja
taimenta
yhteensä

0,8 miljoonaa
harjusta

Kalajalosteiden tuotanto

Vuonna 2019 jalosteiden raaka-aineena käytetystä kalasta 45 miljoonaa kiloa oli kotimaista ja 31 miljoonaa kiloa ulkomailta tuotua. Kokonaismäärä, 76 miljoonaa kiloa, oli kolme miljoonaa kiloa pienempi kuin vuonna 2017.

Kokonaisen silakan ja kilohailin pakastus vieniin kasvoi kolme miljoonaa kiloa 20 miljoonasta kilosta 23 miljoonaan kiloon. Silakan ohella jalostusteollisuudessa käytettiin eniten lohta, kirjolohta ja siikaa. Näiden neljän lajin osuus kaikesta kalaraaka-aineesta oli 95 prosenttia.

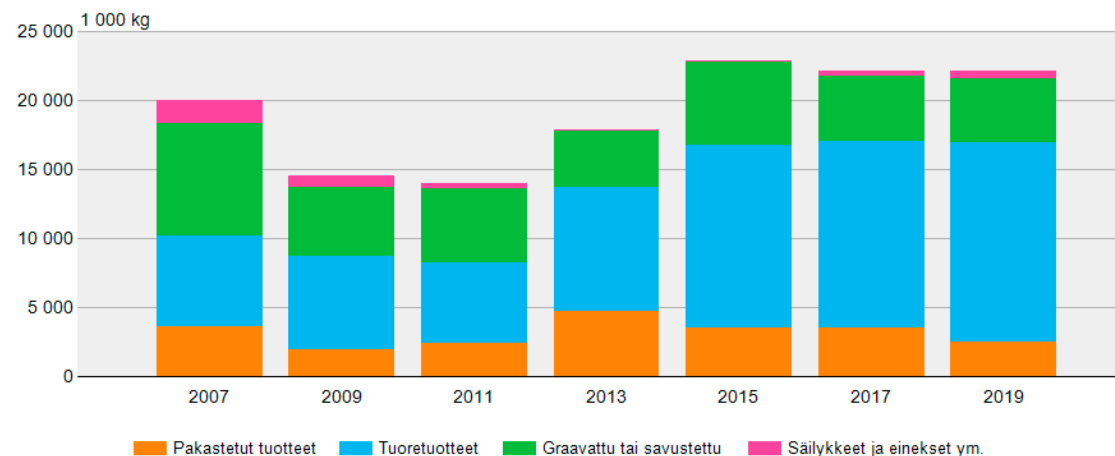
Norjalaisen tuontilohen jalostusmäärä pieneni hieman, noin kaksi miljoonaa kiloa reiluun 22 miljoonaan kiloon.

Fileiksi tai muiksi tuorevalmisteiksi jalostettiin kotimaista kalaa yli 15 miljoonaa kiloa ja ulkomailta tuotua kalaa lähes 22 miljoonaa kiloa. Pidemmälle jalostettuihin tuotteisiin käytettiin 14 miljoonaa kiloa kalaa, josta 40 prosenttia oli kotimaista alkuperää.

Kalaa jalostaneita yrityksiä oli 124, joista yli puoli miljoona kiloa jalostaneita oli 19. Ne jalostivat 94 prosenttia koko jalostetun kalan määrästä.

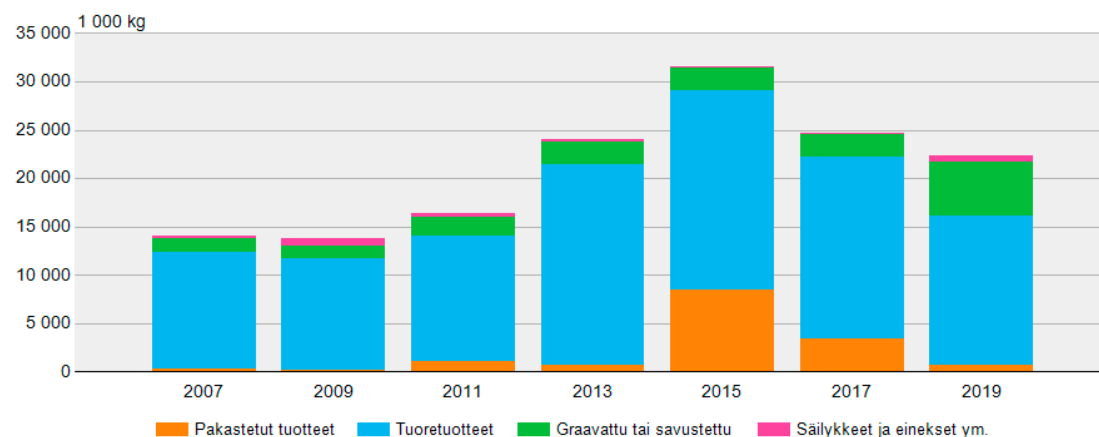
Jalostukseen käytetty kirjoloji lopputuotteittain

[Taustadata taulukkona](#)

Jalostukseen käytetty lohi lopputuotteittain

[Taustadata taulukkona](#)

Kalan tuottajahinnat

Vuonna 2019 elintarvikesilakan tuottajahinta (0,32 euroa kilolta) jatkoi nousuaan, kun taas useiden rannikkokalastuksen tärkeiden saalislajien hintojennousu taittui. Luonnonlohen ja siian hinnat pysyivät edellisvuoden tasolla. Kasvatetun kirjolohen hinta laski lohena maailmanmarkkinahinnan laskun myötä.

Silakka on taloudellisesti tärkein laji

Silakka jaetaan käyttötarkoituksen perusteella ihmisravinnoksi käytettävään elintarvikesilakkaan ja rehuksi käytettävään teollisuussilakkaan. Elintarvikesilakan tuottajahinta on huomattavasti korkeampi kuin rehuksi menevän silakan.

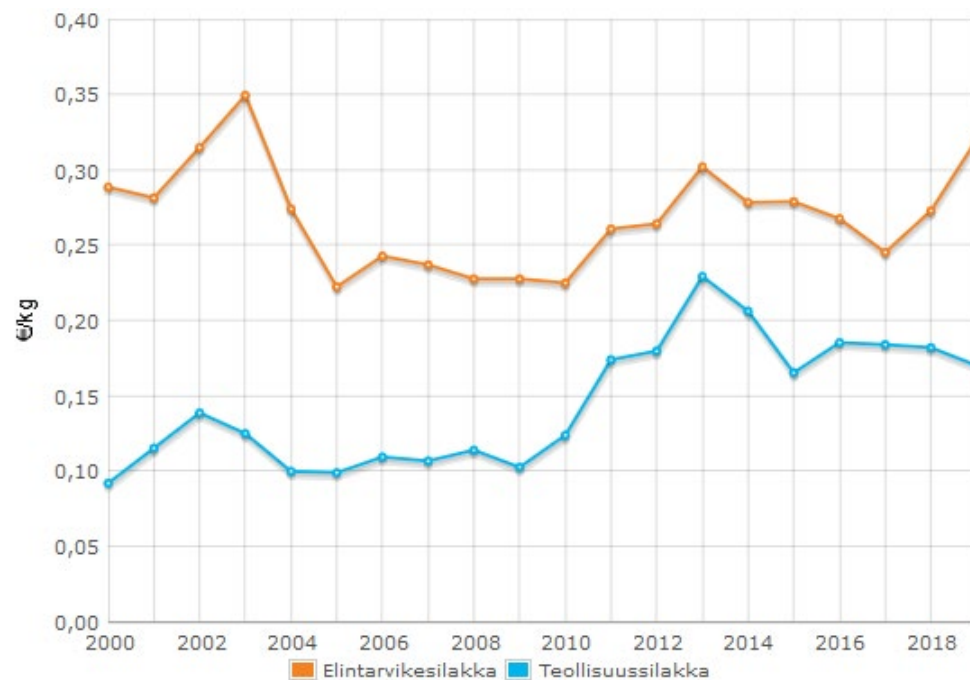
Kuva: Markku Saiha

Elintarvikesilakan hinta riippuu huomattavasti kalan koosta. Suuremman, pääasiassa savustukseen käytetävän silakan (12–17 kpl / kg) tuottajahinta nousi lähes 20 prosenttia edellisvuodesta, ja oli 0,96 euroa kilolta. Keskikokoisen, silakkafileiksi jalostettavan kalan (koko- luokat 18–24 kpl / kg ja 25–32 kpl / kg) tuottajahinta nousi maltillisemmin, ja oli 0,79 ja 0,32 euroa kilolta.

Kaikkein pienimpien, pääasiassa vientiin tai rehuksi menevien silakoiden tuottajahinta sen sijaan laski edellisvuodesta, ja oli vuonna 2019 0,17 euroa kilolta. Valtaosa silakkasaaliista ja lähes kaikki kilohaili käytetään rehuksi, jota käytetään kalankasvatuksessa ja turkistarhauksessa.

Elintarvikesilakan ja teollisuussilakan reaali hinnat 2000-luvulla

► [Taustadata nimellishintoina](#)

Kasvatetun kirjolohen hinta jatko laskuaan

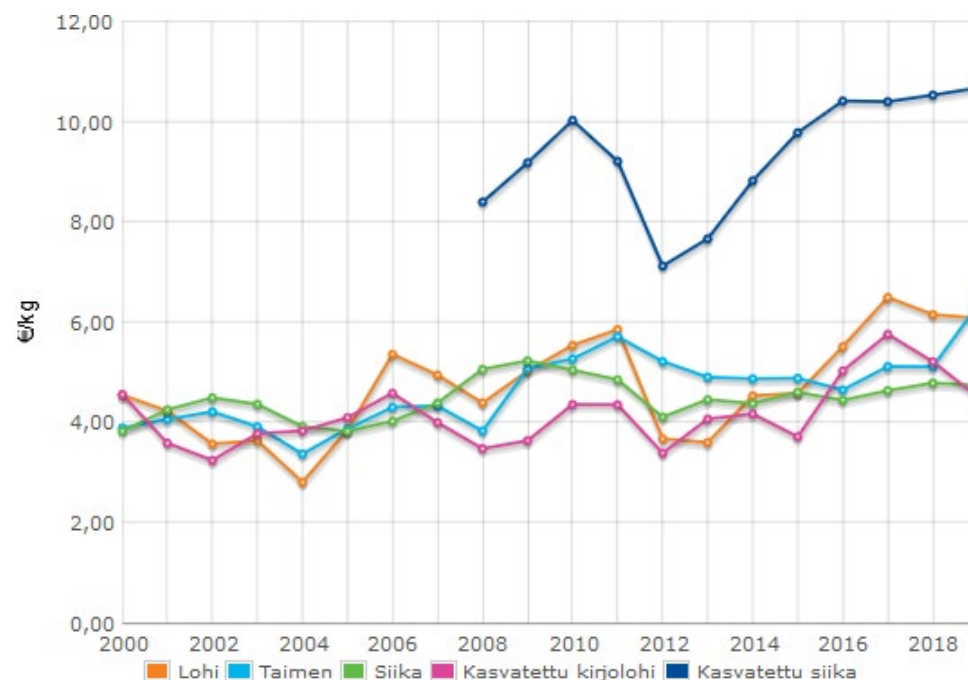
Vuonna 2019 norjalaisen lohen hinta laski huomattavasti, mikä aiheutti painetta myös suomalaisen kasvatetun kirjolohen tuottajahintaan. Kirjolohen tuottajahinta laski edellisvuodesta, ja oli vuonna 2019 4,50 euroa kilolta. Hinnanlasku painottui vuoden loppupuolelle. Kirjolohi on taloudellisesti tärkein Suomessa kasvatettu kalalaji. Kasvatetun siian hinta nousi vuonna 2019 uuteen ennätykseen, ja oli 10,66 euroa kilolta. Kasvatetulle siialle olisi enemmän kysyntää, mutta sen kasvatusmäärät ovat edelleen pysyneet vähäisinä.

Rannikkokalastuksen saalislajien hinnannousu taittui

Lohen maailmanmarkkinahinnan lasku heijastui myös luonnonkalan tuottajahintaan, ja tärkeimpien rannikkokalastuksen saalislajien useamman vuoden jatkunut hintojen nousu pysähtyi. Luonnonlohen (6,07 euroa kilolta) ja siian (4,73 euroa kilolta) hinnat pysyivät edellisvuoden tasolla, kun taas taimenen hinta (6,33 euroa kilolta) nousi edellisvuodesta. Taimenen taloudellinen merkitys on vähäinen. Kujan tuottajahinta (6,08 euroa kilolta) laski hieman edellisvuodesta, ja ahvenen hinta pysyi samana kuin vuonna 2018 (2,38 euroa kilolta).

Lohikalojen reaalihintoja 2000-luvulla

► Taustadata
nimellishintoina

Kalan ulkomaankauppa

Ylivoimaisesti tärkein maa kalan tuonin kokonaisarvon mukaan oli Norja. Sen osuus oli 61 prosenttia tuonin arvosta. Seuraavina tulivat Ruotsi, Tanska ja Puola.

Norjan lohta Suomen kautta maailmalle

Norjasta tuotiin tuoretta merilohta vuonna 2019 noin 40 miljoonaa kiloa. Tuodusta lohesta meni sellaisenaan vientiin 21 miljoonaa kiloa. Suomeen jääneen, kokonaisuudessaan tuodun lohen määrä laski noin neljällä miljoonalla kilolla, mutta fileenä lohta tuotiin vastaavasti lähes nel-

jä miljoona kiloa edellisvuotta enemmän. Kokonaisuudessaan kalaa ja kalatuotteita tuotiin Suomeen noin 100 miljoonaa kiloa, 488 miljoonan euron arvosta. Tuonti sisälsi tuoreen kalan lisäksi erilaisia kalavalmisteita ja säilykkeitä, useiden lajien pakasteita, äyriäisiä ja nilviäisiä ja monia muita tuotteita. Kalaa tuotiin myös rehuksi. Elintarvikkeeksi tuotujen kalatuotteiden määrä oli 89 miljoonaa kiloa, mikä oli määrältään 7 miljoonaa kiloa ja arvoltaan 33 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän

Pohjoismaat ja Viro tärkeitä kauppakumppaneita

Kalaa ja kalatuotteita tuotiin 72 maasta. Kolme neljäsosaa tuonin määrästä tuli Pohjoismaista, noin 15 prosenttia muista Euroopan maista ja noin 10 prosenttia Euroopan ulkopuolelta.

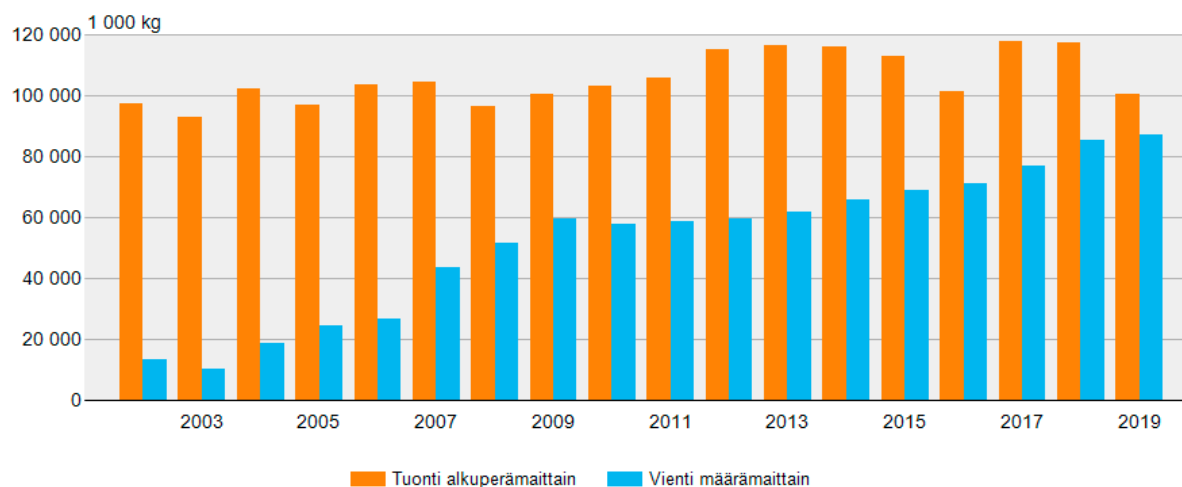
Tuonin kokonaismäärästä lähes 60 prosenttia (58 miljoonaa kiloa) tuli Norjasta. Ruotsista tuotiin kalaa ja ka-

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Kalan ja kalatuotteiden tuonin ja vienin määrä 2002-2019

[Taustadata taulukkona](#)

latuotteita 11 miljoonaa kiloa, Virosta kuusi ja Tanskasta viisi miljoonaa kiloa.

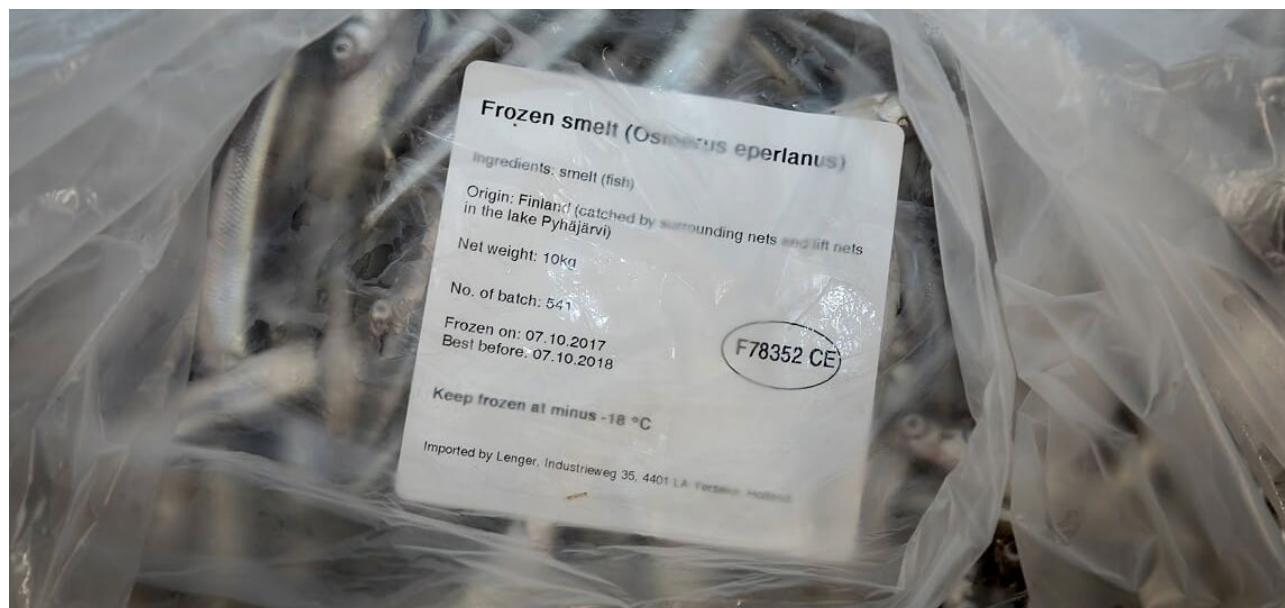
Iso-Britannia tärkein vientimaa

Kala ja kalatuotteita vietiin 36 maahan. Tärkeimpiä vientituotteita Suomesta olivat tuore lohi ja kirjolohi, tuore ja pakastettu silakka ja kilohaili, lohijalosteet sekä mäti ja mätituotteet.

Yli puolet viennin määrästä suuntautui Pohjoismaihin, noin 40 prosenttia muihin Euroopan maihin ja vain muutama prosentti Euroopan ulkopuolelle. Tärkeimmät kalan ja kalatuotteiden vientimaat olivat Iso-Britannia, Ranska, Liettua, Viro, Puola, Tanska ja Ruotsi. Tuoreen kokonaisen lohen viennistä yhteensä 40 prosenttia suuntautui Isoon-Britanniaan ja Ranskaan.

Norjan lohi arvokkain vientituote

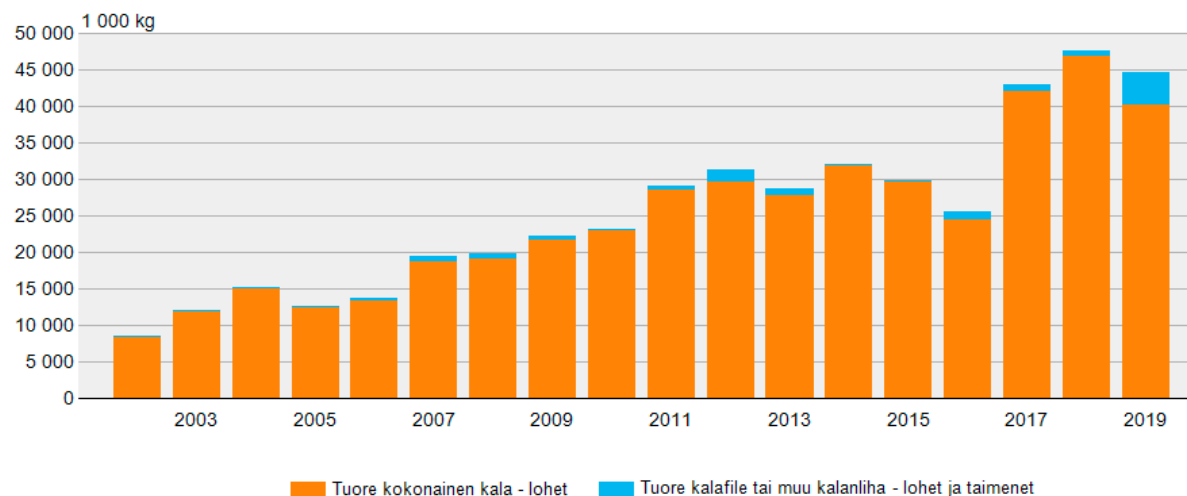
Arvoltaan tärkeimpiä vientituotteita Suomesta olivat tuore lohi ja kirjolohi. Lohen viennin korkea arvo selittyi paljolti tuoreen kokonaisen norjalaisen lohen viennillä Suomen kautta Eurooppaan. Sitä vietiin kaikkiaan 117 miljoonan euron arvosta. Muita tärkeitä vientituotteita olivat tuore ja pakastettu silakka ja kilohaili, lohijalosteet sekä mäti ja mätituotteet. Kalajätettä vietiin rehuksi erityisesti Tanskaan.

Kuva: Markku Saiha

Tuoreen lohen tuonti Norjasta 2002-2019

Taustadata taulukkona

Kalatalouden kannattavuus

Kalatalouden toimialojen kannattavuus parani vuonna 2018 vesiviljely-yrityksiä lukuun ottamatta. Kalatalousyritysten tuotot olivat yhteensä 964 miljoonaa euroa ja ala työllisti 2 406 henkilötyövuotta. Jalostus ja kalakauppa olivat edelleen kalatalouden keskeisimmät toimialat, sillä tuotoista lähes 90 prosenttia syntyi kalanjalostuksessa sekä kalan tukku- ja vähittäiskaupassa. Nämä toimialat myös työllistivät lähes 80 prosenttia alan työvoimasta.

Vuonna 2018 kalataloudessa toimi 1 506 yritystä meri-alueen kaupallisen kalastuksen, vesiviljelyn, kalanjalostuksen, kalan tukkukaupan ja kalaan erikoistuneen vähittäiskaupan aloilla.

Kalatalous työllisti 2 406 henkilötyövuotta. Määrä on neljä prosenttia pienempi kuin edellisellä vuonna. Kalanjalostus työllisti eniten: 34 prosenttia koko toimialasta. Kalan tukku- ja vähittäiskaupan osuus työllisistä oli 43 prosenttia. Alkutuotannon eli kalastuksen ja vesiviljelyn osuus puolestaan oli 23 prosenttia.

Kalatalousala on keskittynyttä

Kalatalouden toimialojen kokonaistuotot olivat 964 miljoonaa euroa vuonna 2018. Kalastuksen tuotot kasvoivat vuodesta 2017 kaksi prosenttia, jalostuksen tuotot 11 prosenttia, mutta vesiviljelyn tuotot laskivat kuusi prosenttia ja kalan vähittäiskaupan tuotot lähes neljänneksen. Kalan vähittäiskaupan tuotot olivat lähes neljänneksen

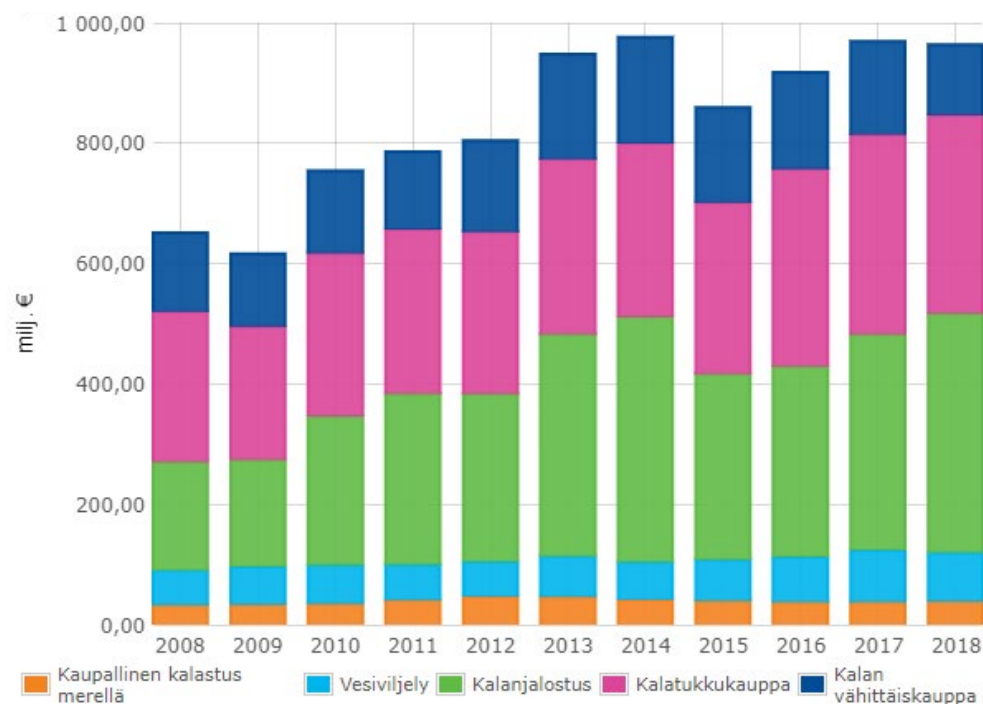
pienemmät kuin vuonna 2017, mutta nettotulos pysyi samalla tasolla. Kalatalouden toimialoista jalostus teki suurimmat tuotot vuonna 2018

Suurin osa kalatalouden toimialojen yrityksistä oli kalastusyrityksiä ja näistä valtaosa liikevaihdoltaan pieniä rannikkokalastusyrityksiä. Kalanjalostus, kalan tukku-

kauppa ja kalaan erikoistunut vähittäiskauppa tekivät kuitenkin yhdessä lähes 90 prosenttia kalatalousalan tuotoista. Jalostus ja kalakauppa ovat hyvin keskittyneitä toimialoja eli kymmenen suurinta yritystä tuottaa selvästi yli 80 prosenttia toimialan kokonaisliikevaihdosta. Myös vesiviljelyssä kymmenen suurimman yrityksen osuus kokonaisliikevaihdosta oli yli puolet.

Kalatalouden reaalitytuotot 2008–2018

Taustadata
nimellisinä tuottoina

Kalatalouden kannattavuus parani

Kannattavuus parani vesiviljely-yrityksiä lukuun ottamatta kaikilla kalatalouden toimialoilla. Kalastuksen nettotulos kasvoi vuodesta 2017 yli 70 prosenttia 9,4 miljoonaan euroon trooliyritysten kannattavuuden parantumisen myötä. Vesiviljely-yritysten kannattavuus puolestaan heikkeni huomattavasti, kun kiertovesikasvattajat tekivät lähes kymmenen miljoonan euron tappion.

Kalanjalostusyrietykset paransivat tulostaan ja tekivät vuoden 2017 tapaan suurimman nettotuloksen, 13,3 miljoonaa euroa. Tulos parani selvästi myös kalatukku-kaupassa. Investoinnit kiertovesikasvatukseen jatkuivat: alan nettoinvestoinnit olivat yli 25 miljoonaa euroa.

► [Kalatalouden kannattavuus](#)

► [Taloustohtori](#)

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Kalan kulutus

Suomalaiset kuluttivat kotimaista kalaa kolme ja puoli kiloa ja tuontikalaa lähes kymmenen kiloa asukasta kohti vuonna 2019. Kotimaisen kalan kulutus on laskettu fileepainona ja tuontikalan kulutus pääosin tuorepainona.

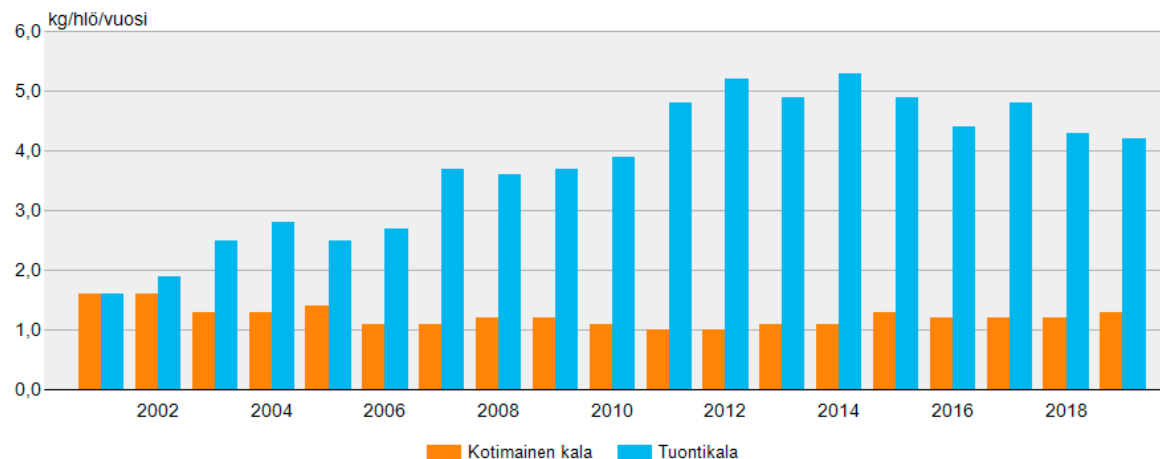
Kotimaisista lajeista eniten kulutettiin kasvatettua kirjolohta (1,3 kiloa) ja ulkomaisista lajeista kasvatettua lohta (3,5 kiloa) aukasta kohti. Kotimaisen kirjolohen kulutus kasvoi hieman, mutta tuontilohen kulutus oli sama kuin vuonna 2018.

Kotimaisista luonnonkaloista eniten syötiin haukea (0,44 kiloa). Seuraavina olivat ahven (0,41 kiloa), silakka (0,39 kiloa), kuha (0,35 kiloa), muikku (0,28 kiloa) ja siika (0,23 kiloa). Muikun kulutus laskettiin fileepainona kuten muidenkin kotimaisten lajien kulutus. Aikaisemmin muikun osalta käytettiin peratun kalan painoa.

Norjalaisen kasvatetun lohen jälkeen eniten ulkomaisista tuotteista kulutettiin tonnikalasäilykkeitä ja -valmisteita, sillisäilykkeitä, katkarapuja ja katkaraputuotteita ja pakastettua seitiä.

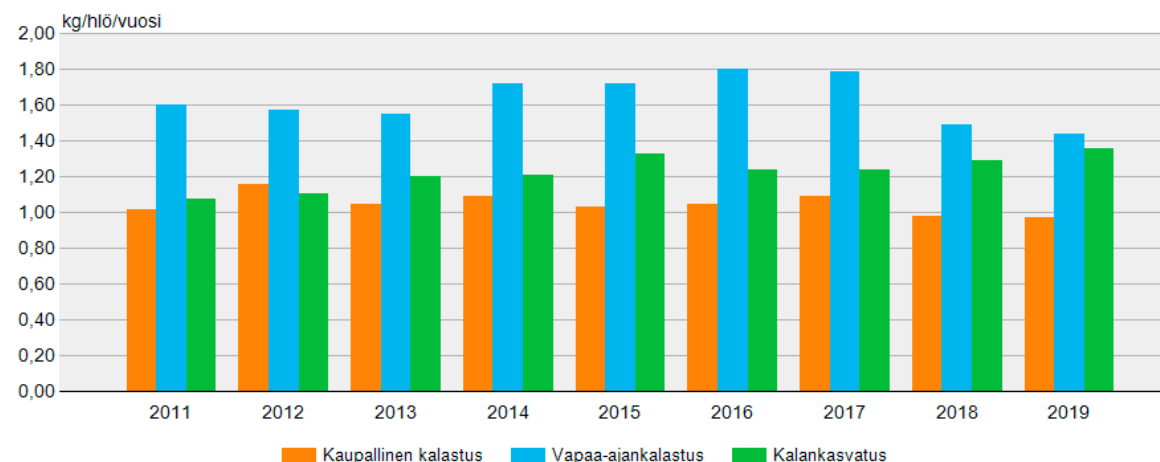
Kotimaisen kirjolohen ja ulkomaisen lohen ja kirjolohen kulutus 2001–2019

Taustadata taulukkona

Kotimaisen kalan kulutus alkuperän mukaan 2011–2019

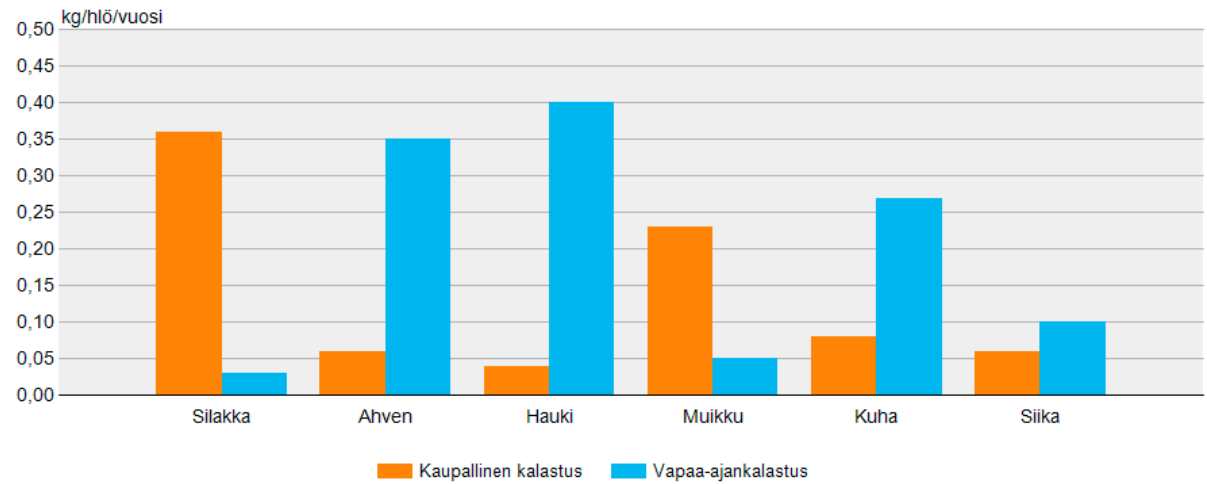
Taustadata taulukkona

Suomalainen söi keskimäärin 13,5 kiloa kalaa vuonna 2019.

Luonnonkalan kulutus saaliin alkuperän mukaan vuonna 2019

► Taustadata taulukkona

Kuva: Atso Romakkaniemi

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Metsästys

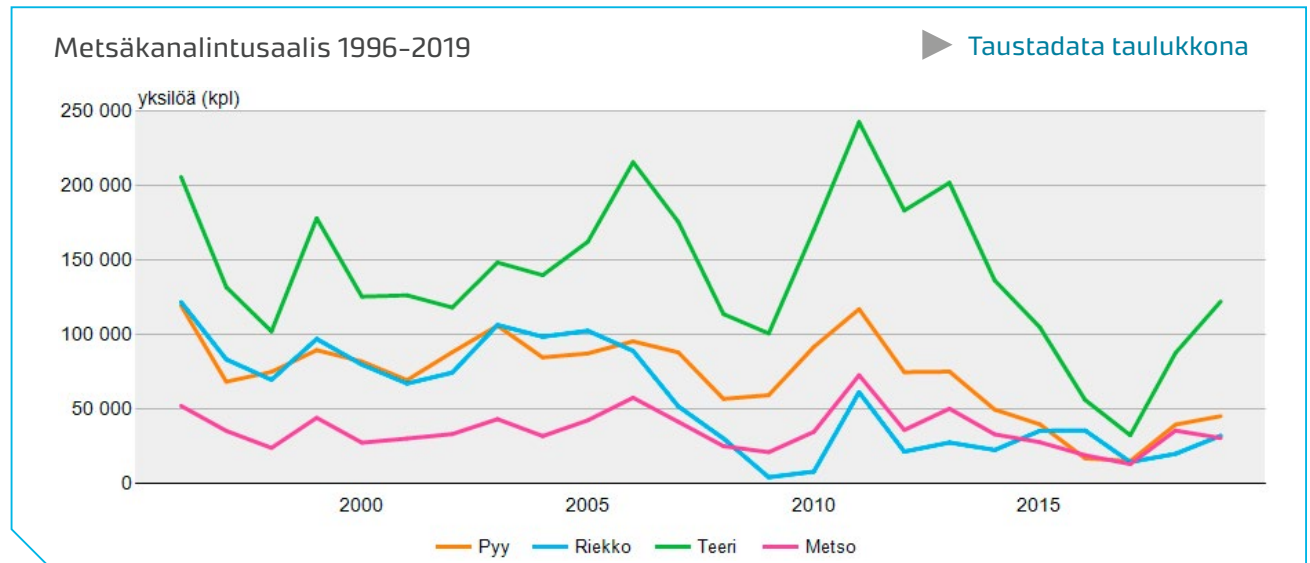
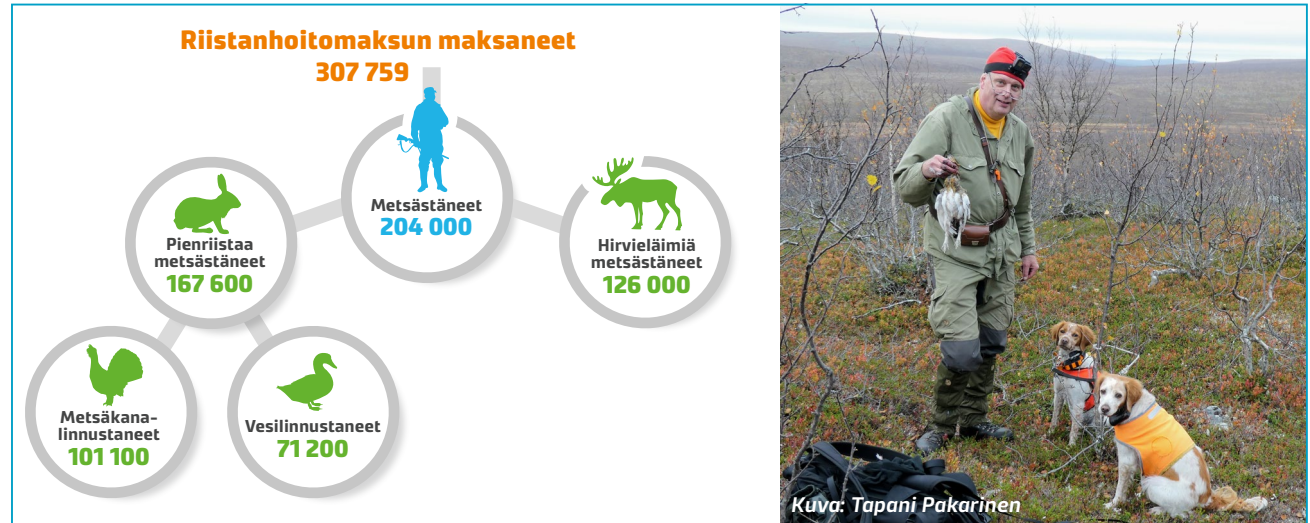
Metsästäjien kokonaismäärä on pitkään pysynyt suunnilleen samansuuruisena, mutta metsästävien naisten määrä on kasvanut. Vuonna 2019 saatiin runsaasti saaliiksi sepelkyyhkyjä ja sinisorsia. Metsäkanalinnuista etenkin teerisaalis kasvoi edellisvuodesta. Hirvieläinsaaalis oli suurin 20 vuoteen, sillä valkohäntäpeuroja ja metsäkauriita pyydettiin aikaisempaa enemmän.

Vuonna 2019 riistanhoitomaksun maksoi 307 759 metsästäjää. Viimeiset viisitoista vuotta vuosittaisen riistanhoitomaksun maksaneita on ollut hieman yli kolmesataatuhatta.

Naisten määrä metsästäjäkunnassa kasvaa vuosi vuodelta. Vuonna 2019 naisten osuus oli kahdeksan prosenttia. Metsästäviä naisia oli eniten Uudellamaalla, Ala-Lapissa ja Pohjois-Savossa. Alueen kaikista metsästäjistä naisten osuus oli suurin Ylä-, Keski- ja Ala-Lapissa, pienin Pohjanmaalla, Oulun eteläisellä alueella ja Satakunnassa.

Metsällä käyneiden määrä hieman vähentynyt kymmenessä vuodessa

Noin 200 000 metsästäjää ilmoitti metsästäneensä vuonna 2019 eli kaksi kolmesta riistanhoitomaksun suorittaneista. Metsällä käyneiden määrä on tällä vuosikymmenellä vähentynyt kymmenen prosenttia. Vesilintuja metsästäneiden määrä on vähentynyt lähes kolmanneksella, mutta myös metsäkanalintuja metsästäneiden määrä on

vähentynyt selvästi, 20 prosenttia. Pitkälti metsäkanalintujen heikkojen kantojen takia niitä metsästäneitä oli vähiten vuonna 2017, mutta kantojen elpymisen myötä metsästäneiden määrä kasvoi vuonna 2018 ja pysyi suunnilleen samana vuonna 2019.

Vuonna 2010 hirvieläimien metsästäjiä oli suunnilleen yhtä paljon kuin vuonna 2019, mutta vuosikymmenen puolivälissä, vuosina 2014–2015, hirvimetsällä kävi keskimäärin 15 000 metsästäjää vähemmän kuin vuonna 2019. Hirvieläinten metsästyslupien määrän kasvu on voinut lisätä hirvieläinmetsällä käyneiden määrää. Myös metsäkauriiden määrän lisääntyminen on saattanut vaikuttaa metsästäjämääriin.

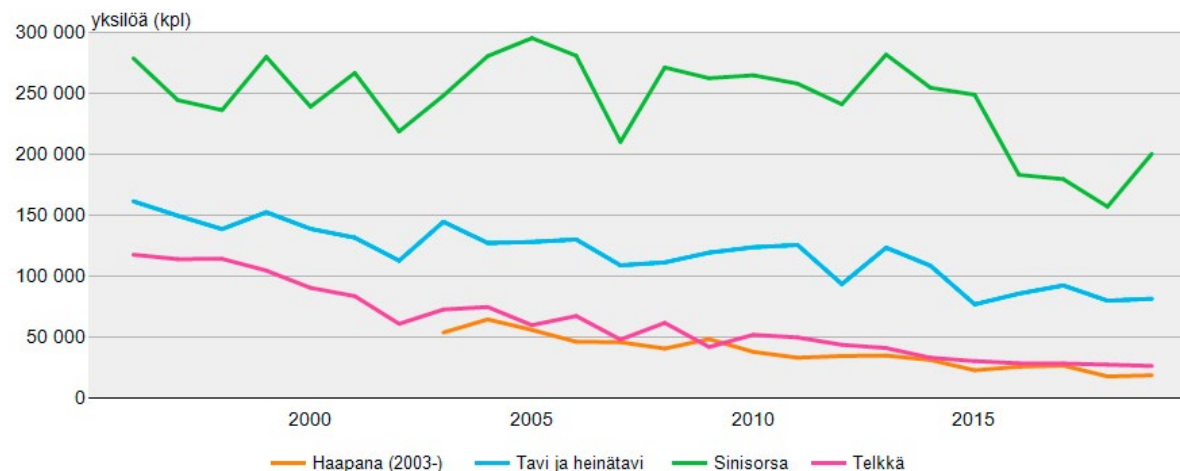
Teerisaalis yhä kasvussa

Metsäkanalintusaaliit voivat vaihdella suuresti vuosittain. Saalismäärien heilahtelu on yleensä seurausta metsäkanalintujen kannanvaihteluista ja siihen liittyvistä riistanhoidollisista toimista. Vuosikymmenen alussa metsäkanalintusaaliit olivat runsaita, mutta sen jälkeen saalismäärät vähenivät nopeasti ja olivat pohjalukemissa vuonna 2017. Parina viime vuonna kannat ovat elpyneet ja samalla saalistakin on saatu enemmän.

Vuoden 2019 teeri-, metso-, riekko- ja pyysaaliit olivat yli kaksinkertaisia vuoteen 2017 verrattuna. Vuoteen 2018 verrattuna teeriä pyydettiin 40 prosenttia enemmän mutta metsosaalis jäi hieman pienemmäksi. Pyy- ja riekko-saaliit kasvoivat hieman.

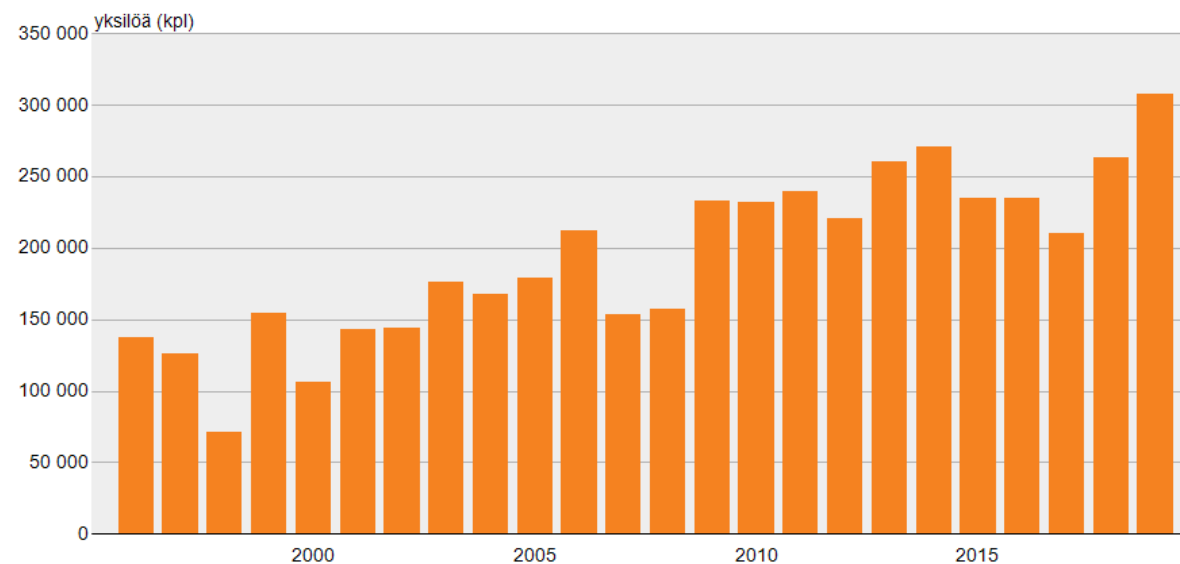
Pyydetyimpien vesilintujen saalismäärät 1996–2019

► Taustadata taulukkona

Sepelkyyhkyjen saalismäärä 1996–2019

► Taustadata taulukkona

Sinisorsia saaliiksi edellisvuotta enemmän

Vesilintusaaliit ovat vähentyneet 1980-luvulta ja osin 1990-luvulta lähtien. Eniten pyydetään sinisorsia, toiseksi eniten taveja ja kolmanneksi eniten telkkiä ja haapanoita. Sinisorsasaaliin määrä kasvoi edellisvuodesta, mutta tavi-, telkkä- ja haapanasaalis pysyi suunnilleen edellisvuoden tasolla. Riistalinnuista punasotka ja tukkakoskelo olivat rauhoitettuja koko maassa vuonna 2019.

Sepelkyyhkyjä runsaasti saaliiksi

Sepelkyyhkysaalis oli kaikkien aikojen suurin, yli 300 000 yksilöä. Keskimääräinen metsästäjän saalis oli kymmenen lintua, jos ylipäättänsä oli saanut saalista. Kaikkiaan 29 000 metsästäjää sai saaliiksi sepelkyyhkyjä.

Jänissaaliissa ei muutosta edellisvuodesta

Metsäjäniksiä pyydettiin suunnilleen saman verran kuin kahtena edellisenä vuotena. Saaliin määrä on kuitenkin puolittunut vuosikymmenen alkuun verrattuna ja 1990-luvun suurimpiin saalismääriin verrattuna vähentynyt viidesosaan. Rusakkosaaliissa ei ole ollut vastavia muutoksia.

Pienpetoja pyydettiin vähemmän

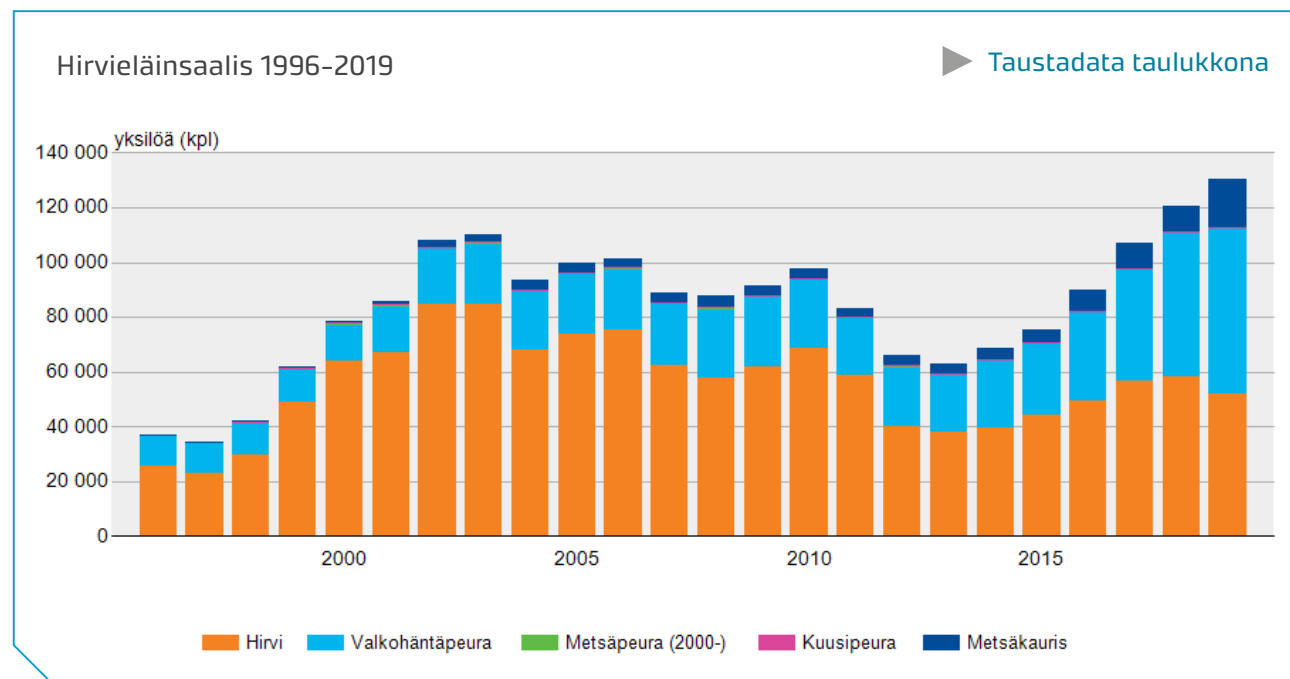
Supikoiria on runsaasti Suomessa ja niitä myös metsästetään paljon. Viime vuoden saalis oli 138 000 supikoiraa, 20 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Pienpedoista toiseksi eniten pyydettiin minkkejä ja kettuja, noin 40 000 yksilöä kumpaakin. Myös minkki- ja kettusaalis oli noin

viidenneksen pienempi kuin edellisvuonna. Supikoira ja minkki määritellään nykyään haitallisiksi vieraslajeiksi, joten niitä saavat pyytää muutkin kuin riistanhoitomaksaneet. Tilastossa ei ole tietoja näiden henkilöiden saaliista.

Valkohäntäpeuroja yhä enemmän saaliiksi

Hirven metsästyksen myönnettiin pyyntilupia hieman vähemmän kuin vuonna 2018, joten saaliskin jäi hieman pienemmäksi. Valkohäntäpeuroja sen sijaan sai pyytää edellisvuotta enemmän ja saalismäärä kasvoi 15 prosentilla. Ensimmäistä kertaa valkohäntäpeuroja kaadettiin

enemmän kuin hirviä. Metsäkauriita pyydettiin lähes kaksinkertainen määrä edellisvuoteen verrattuna. Metsäkauriin pyyntiin ei tarvita samanlaista pyyntilupaa kuin hirvien ja valkohäntäpeurojen pyyntiin, mutta saaliista tulee tehdä ilmoitus Suomen riistakeskukseen.

Biotalous Suomessa

Kuva: Tiina Sauvula-Seppälä

Biotalous Suomessa

Biotalous osuus Suomen kansantalouden kokonaistuotoksesta ja arvonlisäyksestä on pysynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana lähes muuttumattomana. Vuonna 2019 biotalouden osuus Suomen kansantalouden arvonlisäyksestä oli 13 prosenttia eli 26 miljardia euroa. Biotalous arvonlisäyksen volyymi kasvoi kaksi prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Vuonna 2019 biotalouden tuotos oli 74,4 miljardia euroa, mikä oli 16 prosenttia kansantalouden kokonaistuotoksesta. Edelliseen vuoteen verrattuna tuotoksen volyymi kasvoi prosentin.

Vuonna 2019 biotalouden toimialoille investoitiin 5,6 miljardia euroa eli kymmenesosa koko kansantalouden investoinneista. Biotalous investoinneista elintarvikesektorin osuus nousi lähes kolmannekseen.

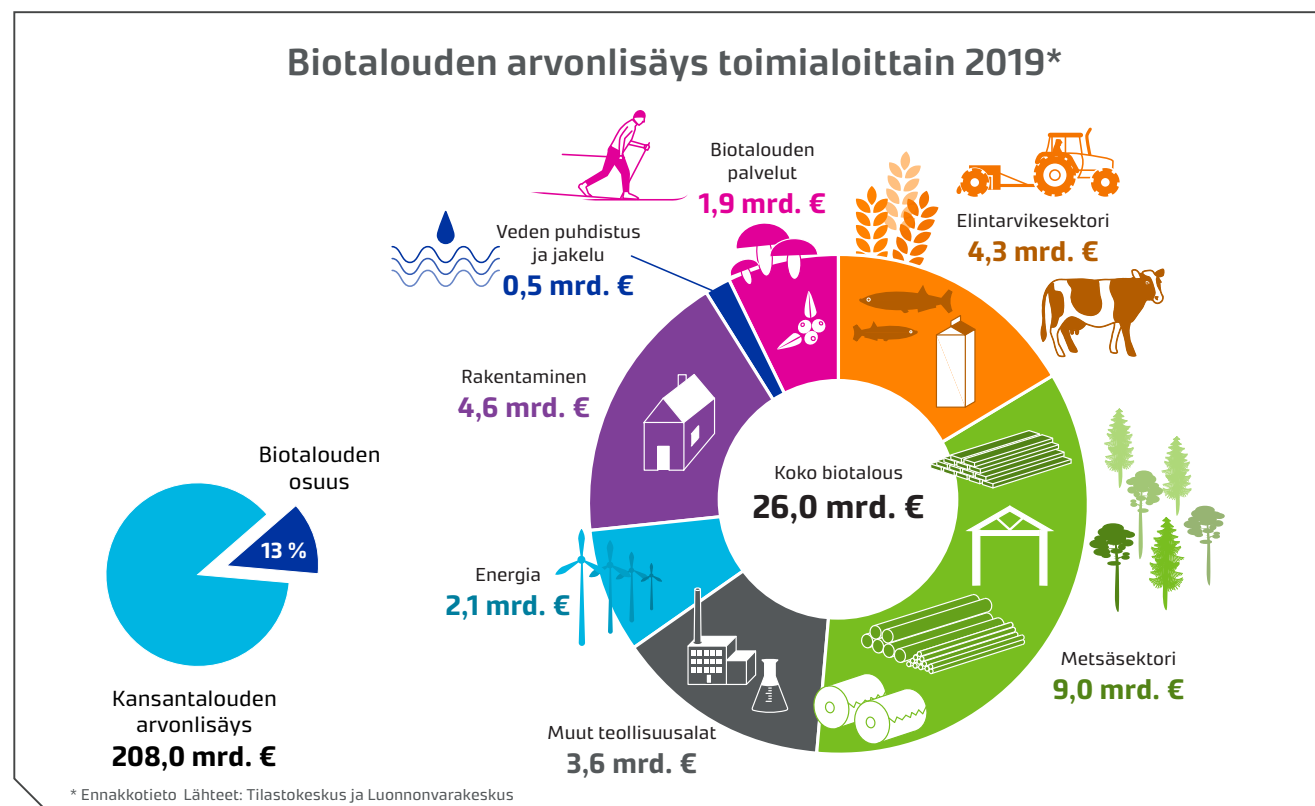
Suomen tavaraviennistä oli vuonna 2018 noin kolmasosa biotaloustuotteita ja biotaloustuotteista hieman yli 70 prosenttia on metsäteollisuuden tuotteita. Elintarvikesektorin osuus biotalouden viennistä oli kymmenen prosenttia.

Työllisten määrä väheni

Biotalous toimialat työllistivät 301 800 henkilöä, eli 11 prosenttia työllisten kokonaismäärästä. Biotalous työllisten määrä väheni edellisestä vuodesta 1 500 henkilöllä,

vaikka kaikkien työllisten määrä kasvoi 44 000 henkilöllä. Biotalous työllisten määrä kasvoi eniten luontomatkailussa ja virkistyskäytössä sekä metsätaloudessa, yhteensä 2 800 henkilöllä. Vastaavasti elintarvikesektorilla työllisten määrä väheni eniten, 1 800 henkilöllä.

Maatalous oli edelleen biotalouden suurin työllistäjä 64 300 henkilöllä, vaikka sen työllisten määrä on vähentynyt 21 900 henkilöllä vuoteen 2010 verrattuna. Metsäsektorin työllisten määrä pieneni samalla ajanjaksolla 6 400 henkilöllä 63 300 henkilöön. Sen sijaan sekä puurakentamisessa että luontomatkailussa ja virkistyskäytössä työllisten määrä on kasvanut 7 000 työllisellä.

Metsäsektorin merkitys suurin

Suomessa biotalouden selkärangan muodostavat elintarvike- ja metsäsektorit, vaikka suurimpia kasvuprosentteja onkin viime vuosina saavutettu muilla toimialoilla, kuten kemianteollisuudessa. Myös luonnon virkistyskäytön ja muiden biotalouden palveluiden merkitys on lisääntynyt.

Vuonna 2019 metsäsektori edusti 38 prosenttia koko biotalouden tuotoksesta ja 35 prosenttia arvonlisäyksestä. Osuudet eivät ole viime vuosina juurikaan muuttuneet. Elintarvike-sektorin arvonlisäys oli biotalouden kolmanneksi suurin, 17 prosenttia. Toiseksi suurin arvonlisäys oli puurakentamisessa, 18 prosenttia.

Siniseen biotalouteen luettavat toimialat, eli kaupallinen kalastus ja vesiviljely, kalanjalostusteollisuus ja vapaa-ajan kalastus, edustavat yhteensä vajaata prosenttia biotalouden tuotoksesta, arvonlisäyksestä ja työllisistä.

Saavutetaanko biotalousstrategian tavoitteet?

Vuonna 2014 julkaistun biotalousstrategian tavoitteena on luoda biotalouteen 100 000 uutta työpaikkaa vuoteen 2025 mennessä. Tavoite näyttää tilaston valossa vaikeasti saavutettavalta. Biotalouden työllisten määrä on vähentynyt 14 900 henkilöllä vuosikymmenen alkuun verrattuna.

Myös strategian tavoite biotalouden tuotoksen kasvattamiseksi sataan miljardiin euroon edellyttää tuotoksen volyymin kasvua yli viidellä prosentilla seuraavina vuosina. Vuosien 2018 ja 2019 välillä tuotoksen volyymi kasvoi prosentin

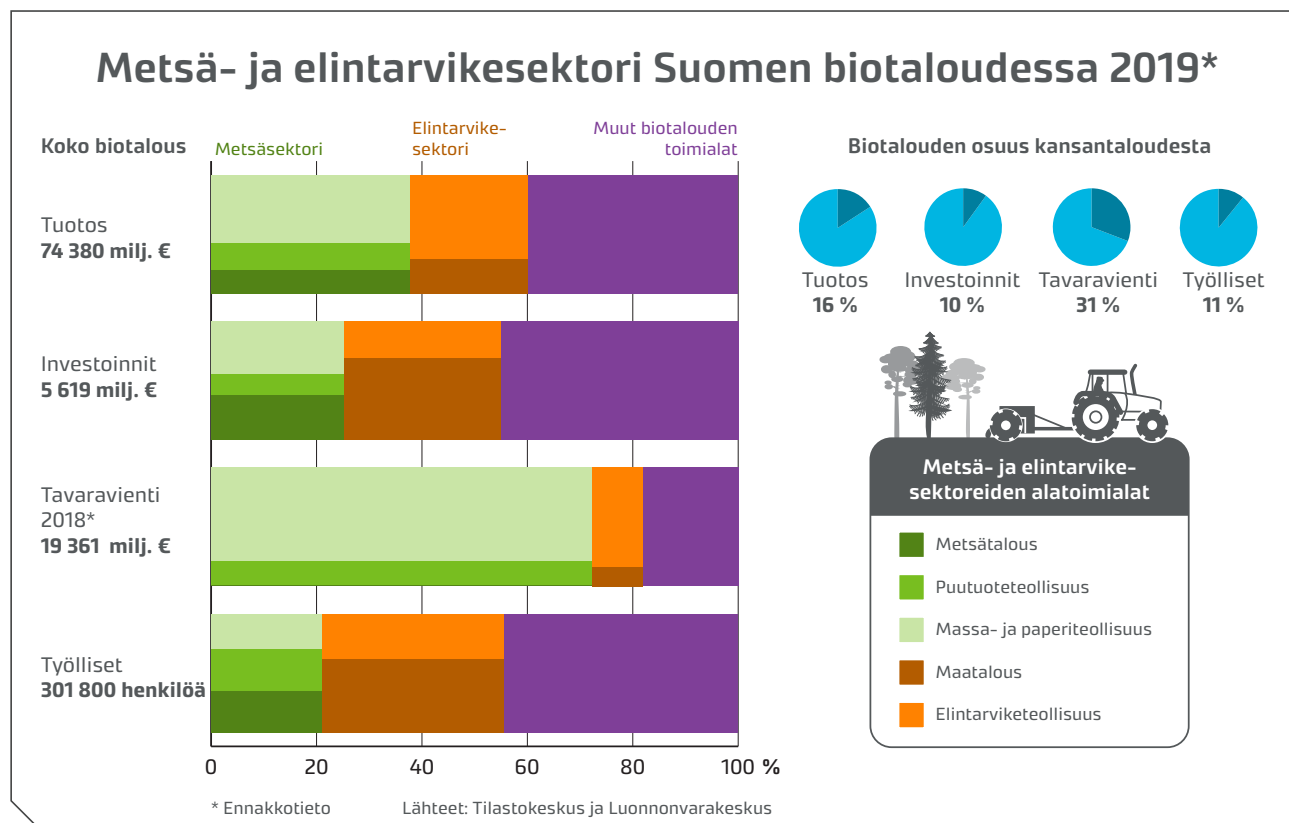
Keskeiset termit

Tuotos eritellään kolmeen tyyppiin: markkinatuotos, tuotos omaan loppukäyttöön ja muu markkinaton tuotos. Biotalouslaskelmissa ei arvioida markkinatonta tuotosta.

Arvonlisäys (brutto) tarkoittaa tuotantoon osallistuvien yksiköiden synnyttämää kokonaisarvoa. Se lasketaan markkinatuotannossa vähentämällä yksikön tuotoksesta tuotannossa käytetyt väli tuotteet (tavarat ja palvelut).

Työllisiksi luetaan kansantalouden tilinpidossa kaikki ne palkansaajat ja itsenäiset yrittäjät, jotka osallistuvat kansantalouden tuotantotoimintaan.

- ▶ [Biotalouslukuina](#)
- ▶ [Biotalous lukuina -laskelmien perusteet](#)
- ▶ [Biotalousluvut tilastotietokannassa](#)

Kansainväliset tietolähteet

Kuva: David Mark, Pixabay

Kansainväliset tietolähteet

Luonnonvarakeskus (Luke) tuottaa alansa kansalliset tilastot osana Euroopan tilastojärjestelmää. Lisäksi Luke osallistuu maailmanlaajuisesti sekä kahdenväliseen että monenkeskiseen tilastoyhteistyöhön.

Samoilla periaatteilla tuotetut kansainväliset tilastot mahdollistavat niiden tilastolukujen luotettavan vertailun Suomen ja muiden maiden välillä.

Vertailtavuuden parantamiseksi myös kansallisessa tilastotuotannossa pyritään käyttämään kansainvälisesti hyväksytyjä käsitteitä, luokituksia ja menetelmiä. Tämä ei ole aina täysin mahdollista, ja julkaistaviin tilastolukuihin vaikuttavat tietojen saatavuus sekä käytettävissä olevat tietolähteet.

Esimerkiksi maailman metsävararaporteissa esitetyt tiedot voivat poiketa eri maiden omista kansallisista metsätilastoista. Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö (FAO) määrittelee metsäksi alueen, jossa puuston kypsyysvaiheessa sen latvuspeittävyys on yli kymmenen prosenttia ja pituus vähintään viisi metriä. Suomessa metsän määritelmän perusteena on taas maan puuntuotoskyky, jolloin metsä- ja kitumaa muodostavat yhdessä puustoisen alan eli metsän.

Vuosikirjan tähän osuuteen on koottu toimialoittain keskeisiä kansainvälisiä tietolähteitä ja lyhyt kuvaus niiden

sisällöstä. Vastaavat verkko-osoitteet löytyvät linkkeinä kirjan pdf -versiosta.

Maataloustilastot

Eurostat (Euroopan unionin tilastotoimisto) julkaisee maataloustilastoja kaikista EU-maista muun muassa maatalouden rakenteesta ja tuotannosta, tuottajahinnoista ja hintaindekseistä sekä luonnonmukaisesta tuotannosta. **Eurostatin tietokannasta** löytyy tietoja myös muilta toimialoilta.

FAOSTAT (Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike ja maatalousjärjestö) tuottaa laajasti tietoja maataloudesta ja ruoantuotannosta ympäri maailmaa, muun muassa tuotantopanosten käytöstä, maatalouden päästöistä sekä ympäristöindikaattoreista.

Jordbruksverket (Ruotsin maaseutuvirasto) julkaisee Ruotsin viralliset maataloustilastot maa- ja puutarhataloudesta.

Luken Taloustohtori-palvelusta löytyvät tiedot muun muassa maa- ja puutarhatalouden kannattavuudesta Suomessa ja muissa EU-maissa sekä viimeisimmät kannattavuusennusteet.

Metsätilastot

EUROSTAT (Euroopan unionin tilastotoimisto) julkaisee tietoja metsävaroista, metsien suojelusta, metsäalan työllisistä, taloudesta ja hakkuista sekä puutuotteiden tuotannosta ja kaupasta Euroopan unionin alueella.

FAOSTAT (Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike ja maatalousjärjestö) tuottaa vuosittain maailmanlaajuisia tilastoja metsätuotteiden tuotannosta, tuonnista, viennistä ja kulutuksesta sekä metsäpinta- alasta ja metsien hiilivirroista.

Global Forest Resource Assessment (Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) metsävarainventointi, FRA) julkaisee joka viides vuosi maailmanlaajuisia tilastoja muun muassa metsävaroista, monimuotoisuudesta ja metsien terveydentilasta.

ITTO (Kansainvälinen trooppisen puun järjestö) raportoi peruspuutuotteiden tuotannosta ja kaupasta maailmanlaajuisesti.

Skogsstyrelsen (Ruotsin metsähallitus) julkaisee virallisia tilastoja Ruotsin metsätaloudesta, tuotannosta ja työllisyydestä.

UNECE (Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomissio) julkaisee tilastoja Pan-Euroopan alueen metsävaroista, metsien terveydestä, biologisesta monimuotoisuudesta sekä UNECE-alueen metsänomistuksesta.

[UNECE:n ja FAOn metsätuotteiden vuosittainen markkinakatsaus](#) sisältää tilastotietoa metsätuotemarkkinoista Euroopan talouskomission, Pohjois-Amerikan ja Itsenäisten valtioiden yhteisön (IVY) alueelta.

Kalatilastot

[Eesti statistiska](#) (Viron tilastokeskus) julkaisee virallisia tilastoja Viron kaupallisesta kalastuksesta, vesiviljelystä ja metsästyksestä.

[European Commission Joint Research Centre](#) (Euroopan komission tutkimuskeskus) julkaisee Euroopan Unionin jäsenmaiden kalastuselinkeinosta koottua tietoa tieteellistä neuvonantoa varten.

[Eurostat](#) (Euroopan unionin tilastotoimisto) julkaisee tilastoja kalansaaliista, maihintuonnista, kalastusaluksista, vesiviljelystä ja kalakaupasta Euroopan Unionin alueella.

[FAO](#) (Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö) julkaisee maailman kalataloutta ja sen työllistävyyteen liittyvää tilastotietoa.

[Havs- och vattensmyndigheten](#) (Ruotsin meri- ja vesistöviranomaisen) julkaisee virallisia tilastoja Ruotsin kaupallisesta kalastuksesta ja vapaa-ajankalastuksesta.

[ICES](#) (Kansainvälinen merentutkimusneuvosto) julkaisee Pohjois-Atlantin kalastukseen liittyvää tilastotietoa.

Kuva: Quang Nguyen vinh, Pixabay

[Miljø- og fødevardeministeriet, Fiskeristyrelsen](#) (Tanskan ympäristö- ja elintarvikeministeriö) julkaisee virallisia tilastoja Tanskan kaupallisesta kalastuksesta, vesiviljelystä ja kalakaupasta..

Copyright: Luonnonvarakeskus (Luke)
Julkaisija ja kustantaja: Luonnonvarakeskus (Luke), Helsinki 2020
Painopaikka ja julkaisumyynti: PunaMusta Oy, <http://luke.juvenesprint.fi>

TOIMITUS

Leena Forsman, Pia Outa-Pulkkinen, Riitta Salo-Kauppinen,
Pirkko Söderkultalahti, Jukka Torvelainen (päätoimittaja)

SISÄLTÖ

MAATALOUS: Anna-Kaisa Jaakkonen, Sirpa Karppinen, Jaana Kyyrä, Arto Latukka,
Erja Mikkola, Pia Outa-Pulkkinen, Anneli Partala, Irene Rosokivi, Marja Vilja,
Sanna Vuorisalo

METSÄ: Hannu Hirvelä, Aarre Peltola, Minna Rätty, Tiina Sauvula-Seppälä, Jukka
Torvelainen, Esa Uotila, Eeva Vaahtera, Esa Ylitalo

KALA JA RIISTA: Leena Forsman, Markku Kärnä, Pentti Moilanen, Mika
Rahikainen, Irene Rosokivi, Pirkko Söderkultalahti, Antti Takolander

BIOTALOUS SUOMESSA: Tiina Sauvula-Seppälä

KANSAINVÄLISET TIETOLÄHTEET: Leena Forsman, Pia Outa-Pulkkinen,
Tiina Sauvula-Seppälä, Pirkko Söderkultalahti, Jukka Torvelainen

TAITTO

Irene Murtovaara

ETUKANSI

Eeva Vaahtera

INFOGRAAFIT

Essi Puranen, Eeva Vaahtera, MAK Media Oy

Luonnonvarakeskus (Luke)

Tilastopalvelut

Latokartanonkaari 9

00790 HELSINKI

Puhelinvaihte 029 532 6000

etunimi.sukunimi@luke.fi

www.luke.fi

ISBN 978-952-380-130-1 (verkkojulkaisu)

ISBN 978-952-380-129-5 (painettu)

ISSN 2342-7639 (verkkojulkaisu)

ISSN 2342-7647 (painettu)

URN <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-130-1>

stat.luke.fi

